MPSC ONLINE ACADEMY

E-LEARNING PLATEFORM FOR MPSC ASPERANTS

visit on – WWW.MPSCONLINEACADEMY.COM

BY – RITESH K DHANDE

ASO Mains 2011 ते 2019 पर्यंतचे प्रश्नपत्रिकांचे उत्तरे टिक करून देत आहे

CREATED BY

RITESH K DHANDE
MPSC STUDENT
Shaniwar Peth,
PUNE

सहाय्यक कक्ष अधिकारी (ASO) मुख्य परीक्षा - 2011 ते 2019

सामान्य अध्ययन व विषयाचे ज्ञान

पेपर क्र -2

QUESTIONS PAPERS WITH ANWERS *टिक*

ऑनलाईन किंवा मोबाईल वरती पीडीएफ वाचताना **ANSWER KEY** *चेक करणे आणि प्रश्नपत्रिकांचे विशेषण करणेअवघड जात असल्याने,*

सहाय्यक कक्ष अधिकारी (ASO) *मुख्य परीक्षा* 2011 *ते* 2019*सामान्य अध्ययन व विषयाचे ज्ञान पेपर क्र- २ पेपरचे आजवरचे आयोगाचे पेपर्स उत्तरे टिक करून देत आहोत.*

यात मुद्दाम मराठी उत्तरे टिक केलेली आहेत त्यामुळे उत्तरतालिका हि पुन्हा पुन्हा पाहायला लागणार नाही.

नक्की अभ्यासा!!!

MPSC ONLINE ACADEMY
E-Lerning Platform
Telegram YouTube Facebook Instagram

FOLLOW ON FACEBOOK FOLLOW ON INSTAGRAM FOLLOW ON TELEGRAM VISIT ON WWW.MPSCONLINEACADEMY.COM

सहाय्यक कक्ष अधिकारी (ASO) मुख्य परीक्षा 2011 ते 2019
सामान्य अध्ययन व विषयाचे ज्ञान पेपर क्र -2
(थेट पेज वर जाण्यासाठी खालील दिलेल्या वर्षावर क्लिक करा)

2011	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2011
2012	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2012
2013	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2013
2014	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2014
2015	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2015
2016	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2016
2017	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2017
2018	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2018
2019	• सहाय्यक कक्ष अधिकारी मुख्य परीक्षा 2019

VISIT FOR = BEST E-LEARNING PLATEFORM FOR MPSC
WWW.MPSCONLINEACADEMY.COM

A

2011 Code : RHM

पेपर क्र. 02

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य ज्ञान व बुद्धिमापन चाचणी

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 200
एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

1. 'लवासा' प्रकल्प पुणे जिल्ह्यातील ________ नदीच्या खोऱ्यात उभारला जात आहे.
   (1) चंद्रभागा (2) मुळा-मुठा
   (3) मोसे (4) कृष्णा
   'Lavasa' project in the Pune district is located on the bank of ________ river.
   (1) Chandrabhaga (2) Mula-Mutha
   (3) Mose (4) Krishna

2. श्री अण्णा हजारे यांनी नई दिल्ली येथे कोणत्या विधेयकाबाबद आंदोलन केले ?
   (1) अर्थविधेयक (2) आरक्षण विधेयक
   (3) जन लोकपाल विधेयक (4) कायदानिर्मितीविषयक विधेयक
   Against which bill had Shree Anna Hazare launched his agitation at New Delhi ?
   (1) Finance bill (2) Reservation bill
   (3) Jan Lokpal bill (4) Bill about law making

3. भारतामधील नद्यांचे प्रदूषण रोखण्याचे काम कोणती संस्था करते ?
   (1) केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ
   (2) पर्यावरण व विज्ञान केंद्र
   (3) जलस्रोत विकास-मंडळ
   (4) नदी-विकास प्रकल्प
   Name the institute that works for the protection of rivers against pollution in India.
   (1) Central Pollution Control Board
   (2) Environment and Science Centre
   (3) Water Resources Development Board
   (4) Rivers Development Project

4. दिल्ली घोषणापत्र या अविकसीत देशांच्या फेब्रुवारी 2011 च्या परिषदेस एकुण किती देश सहभागी होते ?
   (1) 50 (2) 49 (3) 48 (4) 47
   How many countries participated in the Delhi Ministerial Conference of Least Developed Countries held in February 2011 ?
   (1) 50 (2) 49 (3) 48 (4) 47

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

5. 'कृषी उत्पादनावर नियंत्रण' आणि 'ग्रामीण विकासाला प्रोत्साहन' यासाठी 'जागतीक व्यापार संघटनेकडून' दिल्या जाणाऱ्या अनुदानाला काय म्हणतात ?
   (1) नारंगी पेटी अनुदान
   (2) हिरवी पेटी अनुदान
   (3) निळी पेटी अनुदान
   (4) पिवळी पेटी अनुदान

   To 'control agricultural production' and 'encourage rural development' what subsidies are granted by the WTO ?
   (1) Amber box subsidies
   (2) Green box subsidies
   (3) Blue box subsidies
   (4) Yellow box subsidies

6. जैतापुर अणुउर्जा प्रकल्पासाठी युरेनियम पुरविणारी 'अरेवा' ही कंपनी कोणत्या देशात आहे ?
   (1) यु.एस.ए. (अमेरिका) (2) फ्रान्स (3) जर्मनी (4) ग्रेट ब्रिटन

   Name the country to which the 'Arewa' company supplying uranium to the Jaitapur Atomic Power Project belongs.
   (1) U.S.A. (2) France (3) Germany (4) Great Britain

7. पहिल्या आशियाई क्रिडा स्पर्धा कोणत्या देशामध्ये पार पडल्या ?
   (1) जपान (2) चीन (3) सिंगापूर (4) भारत

   In which country were the first Asian Games held ?
   (1) Japan (2) China (3) Singapore (4) India

8. 2009 मध्ये कोणत्या देशाने राजेशाही संपुष्टात आणून लोकशाहीचा स्विकार केला ?
   (1) म्यानमार (2) भूतान (3) लिबिया (4) श्रीलंका

   Name the country that preferred democracy over dictatorship in the year 2009.
   (1) Myanmar (2) Bhutan (3) Libya (4) Sri Lanka

9. भारताची जनगणना करण्याचे काम कोणत्या खात्याअंतर्गत केले जाते ?
   (1) मिनिस्ट्री ऑफ होम अफेअर्स
   (2) मिनिस्ट्री ऑफ हेल्थ अण्ड फॅमीली वेलफेअर
   (3) मिनिस्ट्री ऑफ ह्युमन रिसोर्स डेव्हलपमेंट
   (4) एज्यूकेशन मिनिस्ट्री

   Which of the following ministries carries out the work of Indian Census ?
   (1) Ministry of Home Affairs
   (2) Ministry of Health and Family Welfare
   (3) Ministry of Human Resource Development
   (4) Education Ministry

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

10. श्री चंद्रशेखर यांचा भारतीय पंतप्रधानपदाचा कालावधी __________ होय.

(1) 1977 – 78 (2) 1987 – 88

(3) 1989 – 90 (4) 1990 – 91

Shri Chandrashekhar was the Prime Minister of India during

(1) 1977 – 78 (2) 1987 – 88

(3) 1989 – 90 (4) 1990 – 91

---

11. 5 जून हा दिवस __________ दिन म्हणून साजरा केला जातो.

(1) पर्यावरण दिन (2) शिक्षक दिन

(3) साक्षरता दिन (4) महिला दिन

The 5th of June is celebrated as

(1) Environment Day (2) Teacher's Day

(3) Literacy Day (4) Women's Day

---

12. 7 सप्टेंबर 2011 रोजी शक्तीशाली बॉम्बस्फोट झालेले भारतातील शहर कोणते ?

(1) मुंबई (2) हेद्राबाद (3) दिल्ली (4) चंडीगढ़

Name the city where the powerful bomb blast occurred on 7th September 2011.

(1) Mumbai (2) Hyderabad (3) Delhi (4) Chandigarh

---

13. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणते स्थळ 'युनेस्कोने' जागतिक वारसा स्थळ म्हणून घोषीत केलेले ***नाही*** ?

(1) अजंठा लेणी (2) एलीफंटा लेणी

(3) छत्रपती शिवाजी टर्मीनस (4) महाबळेश्वर

Which of the following places of Maharashtra is ***not*** declared as a world heritage site by UNESCO ?

(1) Ajanta Caves (2) Elephanta Caves

(3) Chhatrapati Shivaji Terminus (C.S.T.) (4) Mahabaleshwar

---

14. 'डाँग फेंग 21डी' हे नाव कशाशी संबंधीत आहे ?

(1) उपग्रह (2) क्षेपणास्त्र

(3) शस्त्रास्त्र (4) अण्वस्त्र

The expression 'Dong Feng 21D' is related to

(1) Satellite (2) Missile

(3) Weapon (4) Atomic weapon

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

15. MKCL च्या __________ शाखेमुळे महाराष्ट्रातील लोकांना संगणक शिक्षण घेण्याची सोय अधिक सुलभ झाली आहे.

(1) DTH (2) ETH

(3) STD (4) यापैकी नाही

__________ branch of MKCL has facilitated computer education in Maharashtra.

(1) DTH (2) ETH

(3) STD (4) None of the above

---

16. 5 फेब्रुवारी 2011 रोजी अत्याधुनिक 'सी-130 हर्क्युलिस' हे विमान भारताने कोणत्या देशाकडून खरेदी केले आहे ?

(1) इंग्लण्ड (2) रशिया (3) यु.एस.ए. (अमेरिका) (4) चीन

From which country did India buy, on 5th February 2011, the latest aircraft 'C-130 Hercules' ?

(1) England (2) Russia (3) U.S.A. (4) China

---

17. इंदिरा गांधी निराधार योजनेचा लाभ घेण्यासाठी लाभार्थीचे किमान वय किती असावे लागते ?

(1) 60 (2) 65 (3) 58 (4) 55

What is the lower age limit for a person to get the benefits under the Indira Gandhi Niradhar Yojana ?

(1) 60 (2) 65 (3) 58 (4) 55

---

18. महाराष्ट्रातील 16 जिल्ह्यामध्ये किती ग्राम न्यायालये स्थापन करण्याचा निर्णय राज्यशासनाने सप्टेंबर 2011 मध्ये जाहीर केला ?

(1) 15 (2) 30 (3) 40 (4) 45

How many Rural Courts (Gram Nyayalayas) are to be established in the 16 districts of Maharashtra as per its declaration in September 2011 ?

(1) 15 (2) 30 (3) 40 (4) 45

---

19. 2010 हे वर्ष युनोतर्फे __________ वर्ष म्हणून जाहीर करण्यात आले आहे.

(1) महिला वर्ष (2) पर्यावरण रक्षण वर्ष

(3) आंतरराष्ट्रीय जैवविविधता वर्ष (4) दहशतवाद विरोधी वर्ष

The year 2010 is declared by the UNO as the __________ .

(1) Year for Women (2) Environment Protection Year

(3) International Biodiversity Year (4) Anti Terrorism Year

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

20. भारतीय संविधानच्या 113 व्या घटनादुरूस्तीन्वये कोणत्या राज्याचे नाव बदलण्यात आले ?

(1) बिहार (2) ओरिसा

(3) मध्य प्रदेश (4) अरुणाचल प्रदेश

By the 113th Amendment of the Constitution of India, the name of which State has been changed ?

(1) Bihar (2) Orissa

(3) Madhya Pradesh (4) Arunachal Pradesh

---

21. सन् 2010 – 11 मध्ये अरबस्थानातील __________ या देशात राष्ट्राध्यक्ष होस्नी मुबारक यांच्या सत्तेविरुद्ध क्रांती झाली.

(1) लिबीया (2) ट्युनिशीया (3) इजिप्त (4) सर्बीया

The people of __________ revolted against the regime of the President Hosni Mubarak during 2010 – 11.

(1) Libya (2) Tunisia (3) Egypt (4) Serbia

---

22. सन् 2010 साली भारताने अंटार्क्टिकेवर स्थापन केलेल्या तळाचे नाव काय आहे ?

(1) भारत (2) इंडिया (3) भारती (4) हिंदुस्तान

What is the name of the base camp established by India in Antarctica in 2010 ?

(1) Bharat (2) India (3) Bharati (4) Hindustan

---

23. 'स्टॅंडर्ड ॲण्ड पुअर्स' ही संस्था जगातील विविध देशांचे __________ मानांकन ठरविते.

(1) सामाजीक (2) आर्थिक

(3) भ्रष्टाचार विषयक (4) प्रदूषण विषयक

'Standard and Poor's' institution decides __________ standard/rating of the various countries in the world.

(1) Social (2) Economic

(3) Corruption (4) Pollution

---

24. केंद्रसरकारने सी.आर.झेड. हा कायदा कधी पास केला ?

(1) 6 जानेवारी 2011 (2) 10 मार्च 2011

(3) 5 एप्रिल 2011 (4) 10 मे 2011

When did the Central Govt. pass the CRZ Act ?

(1) 6 January 2011 (2) 10 March 2011

(3) 5 April 2011 (4) 10 May 2011

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

25. ____________ 'ॲपल' चे संस्थापक यांचे 07 ऑक्टोबर 2011 रोजी निधन झाले.
(1) स्टिव्हन्सन (2) स्टिव्ह जोब्स (3) जेकब ओराम (4) स्पिलबर्ग
The founder of 'Apple' __________ passed away on 07th October 2011.
(1) Stevenson (2) Steve Jobs (3) Jacob Oram (4) Spielberg

---

26. महाराष्ट्रातील पहिले 'वाय-फाय' शहर कोणते ?
(1) नाशिक (2) मुंबई (3) पुणे (4) नागपूर
Which is the first 'Wi-Fi' city of Maharashtra ?
(1) Nashik (2) Mumbai (3) Pune (4) Nagpur

---

27. __________ साली अल्पसंख्यांकांच्या संरक्षणासाठी राष्ट्रीय स्तरावर अल्पसंख्यांक आयोगाची निर्मिती झाली.
(1) 1992 (2) 1979 (3) 1984 (4) 1989
In the year __________ the National Commission for Minorities was set up for protection of minorities.
(1) 1992 (2) 1979 (3) 1984 (4) 1989

---

28. कोणत्या घटनादूरूस्ती नूसार पंचायत राज व्यवस्थेत महिलांना 50% आरक्षण देण्यात आले ?
(1) 109 वि (2) 110 वि
(3) 111 विं (4) 112 वि
By which amendment has 50% reservation been provided to the women in Panchayati Raj Institutions ?
(1) 109th Amendment (2) 110th Amendment
(3) 111th Amendment (4) 112th Amendment

---

29. मोबाईल फोनमध्ये आवाज, डाटा आणि चलचित्र यांचे एकाचवेळी तिव्र गतीने रूपांतर करण्याच्या सुविधेला काय म्हणतात ?
(1) Portability (2) Fast Net (3) 2 G (4) 3 G
What facility speedily transfers/transforms voice, data and video in a mobile phone ?
(1) Portability (2) Fast Net (3) 2 G (4) 3 G

---

30. खालीलपैकी कोणत्या मराठी साहित्यीकास मराठी भाषेतील ग्रंथरचनेकरीता प्रथम ज्ञानपीठ पुरस्कार प्राप्त झाला ?
(1) विंदा करंदीकर (2) वि.स. खांडेकर
(3) आनंद यादव (4) कुसुमाग्रज (वि.वा. शिरवाडकर)
Who is the first recipient of Gyanpeeth Puraskar in Marathi language ?
(1) Vinda Karandikar (2) V.S. Khandekar
(3) Anand Yadav (4) Kusumagraj (V.V. Shirwadkar)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

31. $\frac{64+36}{0 \cdot 64+0 \cdot 36}$ ची किंमत ________ आहे.

(1) 1 (2) 10 (3) 100 (4) $\frac{1}{100}$

The value of $\frac{64+36}{0 \cdot 64+0 \cdot 36}$ is

(1) 1 (2) 10 (3) 100 (4) $\frac{1}{100}$

---

32. $9+\cfrac{1}{0 \cdot 9+\cfrac{1}{9+1}}$ ची किंमत ________ आहे.

(1) 10 (2) 0·10 (3) 0 (4) 9

The value of $9+\cfrac{1}{0 \cdot 9+\cfrac{1}{9+1}}$ is

(1) 10 (2) 0·10 (3) 0 (4) 9

---

33. n, n + 2 आणि n + 4 ह्या मुळ संख्या असतील तर

(1) n = 2 (2) n = 3 (3) n = 5 (4) n = 6

The numbers n, n + 2 and n + 4 are all primes if

(1) n = 2 (2) n = 3 (3) n = 5 (4) n = 6

---

34. भागाकार $\frac{3 \cdot 75}{0 \cdot 75}$ = ...

(1) 0·005 (2) 0·5 (3) 5 (4) 0·05

Divide $\frac{3 \cdot 75}{0 \cdot 75}$ = ...

(1) 0·005 (2) 0·5 (3) 5 (4) 0·05

---

35. 3 फेब्रुवारी 1997 ते 2 ऑक्टोबर 1997 पर्यंत किती दिवस असतात ?

(1) 243 (2) 241 (3) 242 (4) 240

How many days are there from February 3, 1997 to October 2, 1997 ?

(1) 243 (2) 241 (3) 242 (4) 240

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

36. जर $l = m = n = r \neq 0$ तर खालीलपैकी सर्वात मोठा अपूर्णांक कोणता ?

a. $\frac{l}{7}$ b. $\frac{m}{11}$ c. $\frac{n}{5}$ d. $\frac{r}{3}$

(1) a (2) b (3) c (4) d

If $l = m = n = r \neq 0$, then which one is the largest fraction of the following ?

a. $\frac{l}{7}$ b. $\frac{m}{11}$ c. $\frac{n}{5}$ d. $\frac{r}{3}$

(1) a (2) b (3) c (4) d

---

37. जर $x = -3$ असेल तर खालील राशीची किंमत किती ?

$$\frac{(x-3)^2}{(-3x^2+x-5)}$$

(1) 0 (2) -1 (3) $-\frac{36}{35}$ (4) $\frac{36}{35}$

If $x = -3$, then the value of the following expression

$$\frac{(x-3)^2}{(-3x^2+x-5)} \text{ is}$$

(1) 0 (2) -1 (3) $-\frac{36}{35}$ (4) $\frac{36}{35}$

---

38. सोडवा :

$$(16 \div 4) \div 4\{1 + 2(5-3) - 4(3-2)\}$$

(1) -4 (2) 1 (3) 4 (4) 0

Simplify :

$$(16 \div 4) \div 4\{1 + 2(5-3) - 4(3-2)\}$$

(1) -4 (2) 1 (3) 4 (4) 0

---

39. रिकाम्या जागा भरा.

$$2\frac{1}{3} + \ldots + 1\frac{1}{6} = 5\frac{1}{4}$$

(1) $2\frac{1}{4}$ (2) $1\frac{5}{4}$ (3) $1\frac{3}{4}$ (4) $1\frac{1}{5}$

Fill in the blanks.

$$2\frac{1}{3} + \ldots + 1\frac{1}{6} = 5\frac{1}{4}$$

(1) $2\frac{1}{4}$ (2) $1\frac{5}{4}$ (3) $1\frac{3}{4}$ (4) $1\frac{1}{5}$

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

40. रिकाम्या जागा भरा.

$$\frac{5}{6} \div \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) = \ldots$$

(1) $\frac{1}{2}$ (2) 1 (3) 2 (4) 3

Fill in the blanks.

$$\frac{5}{6} \div \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{3}\right) = \ldots$$

(1) $\frac{1}{2}$ (2) 1 (3) 2 (4) 3

---

41. जर एक टेबल ₹ 720 ला विकल्यामुळे 20% नफा झाला तर टेबलाची खरेदी किंमत किती ?

(1) ₹ 576 (2) ₹ 550 (3) ₹ 600 (4) ₹ 620

If a table sold at ₹ 720 earns a profit of 20%, then what is the purchase price of the table ?

(1) ₹ 576 (2) ₹ 550 (3) ₹ 600 (4) ₹ 620

---

42. रिकामी जागा भरा.

3, 9, 6, 15, 45, 30, 75, ______

(1) 275 (2) 105 (3) 135 (4) 225

Complete the series

3, 9, 6, 15, 45, 30, 75, ______

(1) 275 (2) 105 (3) 135 (4) 225

---

43. एका रकमेवर 10% दराने दोन वर्षाचे चक्रवाढव्याज ₹ 210 असेल तर ती रक्कम किती असेल ?

(1) ₹ 2000 (2) ₹ 1000 (3) ₹ 2100 (4) ₹ 1021

The compound interest at the rate of 10% for two years on a certain amount is ₹ 210. The amount invested is

(1) ₹ 2000 (2) ₹ 1000 (3) ₹ 2100 (4) ₹ 1021

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

44. दिलीपची आई अलकाच्या वडीलांची बहीण आहे तर दिलीपची आई अलकाची कोण ?

(1) मावशी (2) आत्या

(3) आई (4) काकू

Dilip's mother is Alka's father's sister, then the relation of Dilip's mother to Alka is

(1) Mother's sister (2) Parental aunt

(3) Mother (4) Uncle's wife

---

45. 50 चे 30% अधिक 42 चा एक षष्ठांस म्हणजे

(1) 220 चे 11% (2) 1000 चे 12%

(3) 110 चे 20% (4) 2000 चे 11%

30% of 50 plus $1/6^{th}$ of 42 equals

(1) 11% of 220 (2) 12% of 1000

(3) 20% of 110 (4) 11% of 2000

---

46. 12 + [25 – {25 – (25 – 12)}] =

(1) 25 (2) 50 (3) 12 (4) 0

12 + [25 – {25 – (25 – 12)}] =

(1) 25 (2) 50 (3) 12 (4) 0

---

47. खाली दिलेल्या बेरजेच्या गणितात □ या स्थानावर कोणता अंक असला पाहिजे ?

	2	5	8
+	1	□	9
+	0	□	8
	□	5	5

(1) 7 (2) 6 (3) 4 (4) 3

In the addition given below, the digit in the place of □ is

	2	5	8
+	1	□	9
+	0	□	8
	□	5	5

(1) 7 (2) 6 (3) 4 (4) 3

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

48. एका वर्गात 20 विद्यार्थी आहेत व त्यांची सरासरी उंची 105 सेमी आहे. 120 सेमी सरासरी उंची असलेल्या आणखी 10 विद्यार्थ्यांनी त्या वर्गात प्रवेश घेतला. आता वर्गातील विद्यार्थ्यांची सरासरी उंची काय असेत ?

(1) 100 सेमी (2) 110 सेमी (3) 120 सेमी (4) 115 सेमी

There are 20 students with an average height of 105 cm in a class. Then 10 students with an average height of 120 cm join the class. What will be the average height of the class now ?

(1) 100 cm (2) 110 cm (3) 120 cm (4) 115 cm

49. खालील वर्तूळात 'P' किंमत काय ?

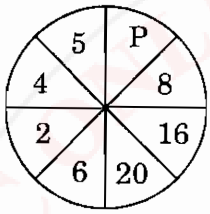

(1) P = 21 (2) P = 28 (3) P = 24 (4) P = 27

What is the value of 'P' in the following circle ?

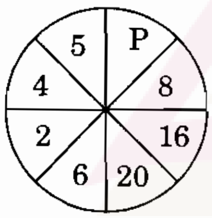

(1) P = 21 (2) P = 28 (3) P = 24 (4) P = 27

50. खाली दिलेली संख्या श्रेणी योग्य पर्याय निवडून पूर्ण करा :

1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, ..., 34

(1) 19 (2) 20 (3) 21 (4) 23

Complete the following sequence of numbers by choosing the correct alternative :

1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, ..., 34

(1) 19 (2) 20 (3) 21 (4) 23

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

51. जर (+) म्हणजे (–)

(–) म्हणजे (×)

(÷) म्हणजे (+)

(×) म्हणजे (÷)

तर 10 × 5 ÷ 3 – 2 + 3 = ...

(1) 5 (2) 7 (3) $\frac{8}{3}$ (4) 9

If (+) means (–)

(–) means (×)

(÷) means (+)

(×) means (÷)

Then 10 × 5 ÷ 3 – 2 + 3 = ...

(1) 5 (2) 7 (3) $\frac{8}{3}$ (4) 9

---

52. जर क्रमाने येणाऱ्या तीन अंकाची बेरीज 15 आहे तर त्यातील मधल्या अंकाचा वर्ग काय येईल ?

(1) 16 (2) 25

(3) 36 (4) यापैकी कोणताही नाही

If the sum of three consecutive numbers is 15, what is the square of the middle number ?

(1) 16 (2) 25

(3) 36 (4) None of these

---

53. आकृतीत किती त्रिकोण आहेत ?

(1) 13 (2) 9 (3) 12 (4) 10

How many triangles are there in the figure ?

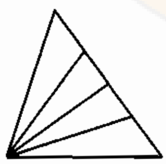

(1) 13 (2) 9 (3) 12 (4) 10

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

54. एक वर्षापूर्वी आईचे वय तिच्या मुलाच्या वयाच्या चौपट होते. सहा वर्षानंतर तिचे वय मुलाच्या वयाच्या दुप्पटीपेक्षा 5 वर्षांनी जास्त होत असेल. तर आज त्यांच्या वयाचे गुणोत्तर काय असेल ?

(1) 43 : 22 (2) 22 : 3 (3) 23 : 4 (4) 25 : 7

One year ago, a mother was four times older than her son. After six years her age would be 5 years more than double of her son's age. The present ratio of their ages will be

(1) 43 : 22 (2) 22 : 3 (3) 23 : 4 (4) 25 : 7

55. 3 मीटर तारेचे 1200 सारखे तुकडे केल्यास एका तुकड्याची लांबी किती ?

(1) 0·25 से.मी. (2) 0·025 से.मी. (3) 2·5 से.मी. (4) 2·25 से.मी.

If a 3 meter long wire is cut into 1200 pieces equally, then what is the length of one piece of wire ?

(1) 0·25 cm (2) 0·025 cm (3) 2·5 cm (4) 2·25 cm

56. जर P हा M चा भाऊ आहे, Q हा M चा मुलगा आहे, P ची मुलगी R हीचे T शी लग्न झालेले आहे, M आणि S ह्या बहिणी आहेत तर S चे Q शी नाते संबंध काय असेल ?

(1) आई (2) मावशी (3) बायको (4) बहिण

If P is the brother of M, Q is the son of M, R, the daughter of P is married to T, M and S are sisters, then how is S related to Q ?

(1) Mother (2) Aunt (3) Wife (4) Sister

57. 11 ते 30 या संख्यामध्ये विषम संख्याची बेरीज किती ?

(1) 250 (2) 300 (3) 200 (4) 325

What is the sum of all the odd numbers from 11 to 30 ?

(1) 250 (2) 300 (3) 200 (4) 325

58. जर GOOD हा शब्द IMQB या संकेताक्षरांनी लिहीला जातो, तर BEST हा शब्द ________ या संकेताक्षरांनी लिहीला जाईल.

(1) DCQR (2) DFUV (3) ZGUR (4) DCUR

If GOOD is coded as IMQB, so BEST is coded as

(1) DCQR (2) DFUV (3) ZGUR (4) DCUR

59. 47 * 53 या संख्येत * च्या जागी कोणता अंक असला म्हणजे तीला 9 ने पूर्ण भाग जाईल ?

(1) 9 (2) 6 (3) 0 (4) 8

What should replace * in the figure 47 * 53, so that it is divisible by 9 ?

(1) 9 (2) 6 (3) 0 (4) 8

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

60. जर 768123 = PRINCE, तर 1823 = ...

(1) RICE (2) PINE (3) CINE (4) NICE

If 768123 = PRINCE, then 1823 = ...

(1) RICE (2) PINE (3) CINE (4) NICE

---

61. जर p आणि q चा म.सा.वि. x आहे आणि q = xy तर p आणि q चा ल.सा.वि. काय असेल ?

(1) xy (2) py (3) qy (4) pq

If H.C.F. of p & q is x and q = xy, then what will be L.C.M. of p & q ?

(1) xy (2) py (3) qy (4) pq

---

62. महाराष्ट्रीयन, गुजराती आणि भारतीय यांच्यातील परस्परसंबंध खालीलपैकी कोणत्या आकृतीने दाखविता येईल ?

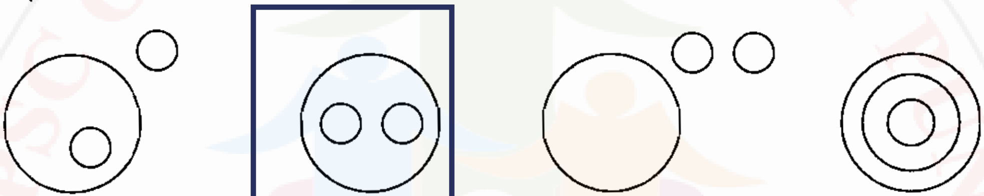

a. b. c. d.

(1) a (2) b (3) c (4) d

Which of the following diagrams best depicts the relationship between Maharashtrians, Gujaratis and Indians ?

a. b. c. d.

(1) a (2) b (3) c (4) d

---

63. एक कार 3 तासात 105 कि.मी. अतर जाते तर त्याच वेगाने 5 तासात किती अंतर जाईल ?

(1) 160 कि.मी. (2) 175 कि.मी (3) 125 कि.मी. (4) 150 कि.मी.

A car travels 105 km in 3 hours. What distance will it travel in 5 hours at the same speed ?

(1) 160 km (2) 175 km (3) 125 km (4) 150 km

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

64. योग्य पर्याय वापरून आकृत्यांची क्रमिका पूर्ण करा.

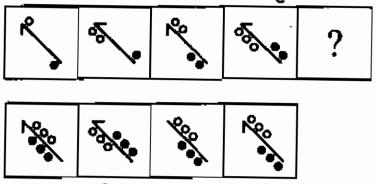

a. b. c. d.

(1) a (2) b (3) c (4) d

Complete the following series by choosing the right alternative.

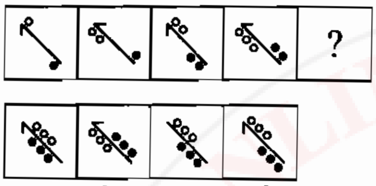

a. b. c. d.

(1) a (2) b (3) c (4) d

प्र.क्र. 65 आणि 66 खालील आलेखावर आधारित आहेत.

खालील वृत्तालेख इमारत बांधताना झालेल्या विविध बाबीवरील खर्च दर्शवितो :

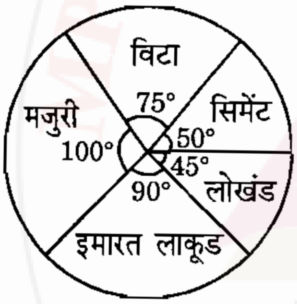

जर इमारत बांधकामाचा एकूण खर्च ₹ 5,40,000 असेल तर खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

Q. No. 65 and 66 are based on the following pie-diagram.

The following pie-diagram shows the expenditure on various items to construct a building :

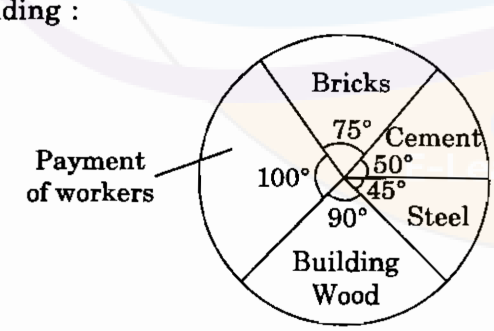

If the total expenditure of construction of building is ₹ 5,40,000, then answer the following questions.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

65. कोणत्या बाबीवर सर्वात कमी खर्च झालेला आहे ?

(1) इमारत लाकूड (2) लोखंड (3) विटा (4) सिमेंट

On which item is the expenditure the least ?

(1) Building Wood (2) Steel (3) Bricks (4) Cement

---

66. कोणत्या बाबीवर सर्वात जास्त खर्च झालेला आहे ?

(1) मजुरी (2) इमारत लाकूड

(3) सिमेंट (4) लोखंड

On which item is the expenditure the highest ?

(1) Payment of workers (2) Building Wood

(3) Cement (4) Steel

---

67. जर त्रिकोणाच्या तीन बाजूंचे माप 9 से.मी., 12 से.मी. आणि 15 से.मी. असेल तर त्रिकोणाचे क्षेत्रफळ मिळवा.

(1) 54 (से.मी.)^2 (2) 57 (से.मी.)^2 (3) 59 (से.मी.)^2 (4) 61 (से.मी.)^2

Find the area of a triangle whose sides are 9 cm, 12 cm and 15 cm.

(1) 54 (cm)^2 (2) 57 (cm)^2 (3) 59 (cm)^2 (4) 61 (cm)^2

---

68. X, Y आणि Z ने ₹ 4900, ₹ 6300 आणि ₹ 7000 एकाच योजनेत गुंतविले. जर X ला ₹ 749 नफा मिळाला तर Z ला कीती मिळेल ?

(1) ₹ 963 (2) ₹ 1070 (3) ₹ 2140 (4) ₹ 2782

X, Y and Z invested ₹ 4900, ₹ 6300 and ₹ 7000 in one and the same scheme. If X gets ₹ 749 as profit, then Z will get

(1) ₹ 963 (2) ₹ 1070 (3) ₹ 2140 (4) ₹ 2782

---

69. जर दोन संख्येचे गुणोत्तर 2 : 3 आहे. आणि त्यांच्या वर्गांची बेरीज 468 आहे तर ते दोन अंक शोधा.

(1) 12, 14 (2) 10, 18 (3) 10, 12 (4) 12, 18

Two numbers are in the ratio of 2 : 3. If the sum of their squares is 468, find them.

(1) 12, 14 (2) 10, 18 (3) 10, 12 (4) 12, 18

---

70. जर a, b, c, d आणि e हे पांच क्रमाने येणारे विषम अंक आहे तर त्यांची सरासरी काय येइल ?

(1) b (2) c (3) d (4) a

If a, b, c, d and e are five consecutive odd numbers, then their average is

(1) b (2) c (3) d (4) a

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

71. महाराष्ट्र राज्याची प्रशासकीय विभागात विभागणी झाळी आहे.

(1) 6 (2) 4 (3) 7 (4) 9

Maharashtra State administration is divided into __________ divisions.

(1) 6 (2) 4 (3) 7 (4) 9

72. मांजरा पठार कुठल्या भागात आहे ?

(1) मराठवाडा (2) पश्चिम महाराष्ट्र

(3) विदर्भ (4) खानदेश

The Manjara plateau lies in which region ?

(1) Marathwada (2) Western Maharashtra

(3) Vidarbha (4) Khandesh

73. मुंबई व नांदेड ही शहरे जवळपास एकाच अक्षवृत्तावर असूनसुद्धा मुंबईचे तापमान नांदेडपेक्षा कमी आहे कारण –

(1) मुंबई हे बंदर आहे (2) मुंबई हे सागरकिनारा जवळ आहे

(3) वरील पैकी कोणते ही नाही (4) वरील दोन्ही (1 व 2)

Mumbai and Nanded cities are almost around the same latitude but Mumbai has lower temperatures than Nanded because –

(1) Mumbai is a port (2) Mumbai is situated near the sea coast

(3) Neither of the above (4) Both the above (1 & 2)

74. भामरागड टेकड्या खालील पैकी कुठे स्थित आहेत ?

(1) औरंगाबाद (2) गड्चीरोली (3) चंद्रपूर (4) नंदूरबार

Bhamragad hills are located in

(1) Aurangabad (2) Gadchiroli (3) Chandrapur (4) Nandurbar

75. इ.स. 2011 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्राचे लिंग गुणोत्तर 925 आहे आणि मुली व मुले यांचे लिंग गुणोत्तर __________ आहे.

Que 75

(1) 833 (2) 933 (3) 922 (4) 950

According to the Census 2011, the sex ratio of Maharashtra is 925 and the ratio of girls to boys is

(1) 833 (2) 933 (3) 922 (4) 950

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

76. खालील पैकी कुठल्या जिल्हयामध्ये उन्हाळी (मार्च ते मे) पर्जन्याची सर्वाधिक नोंद होते ?
(1) कोल्हापूर (2) सातारा (3) पूणे (4) ठाणे
Which of the following districts records the highest summer (March to May) rainfall ?
(1) Kolhapur (2) Satara (3) Pune (4) Thane

---

77. खालील पैकी कोणते वाक्य बरोबर ***नाही*** ?
(1) महाराष्ट्रातील एकूण गोंड लोकसंख्येपैकी 60% गोंड चंद्रपूर जिल्ह्यात रहातात
(2) सर्व आदीवासी लोक धर्मावर विश्वास ठेवतात
(3) आदीवासी लोक प्रामुख्याने लहान प्रदेशात व लहान घरात रहातात
(4) सर्व आदीवासी एकच भाषा बोलतात
Which of the following statements is ***not*** true ?
(1) Sixty percent of the total Gond population of Maharashtra lives in Chandrapur district.
(2) All tribes believe in religion.
(3) Tribal people mostly live in small regions and small houses.
(4) All tribals speak the same language.

---

78. खालील पैकी कुठल्या केंद्रावर सर्वाधिक पाऊसाची नोंद होते ?
(1) हर्णे (2) वेंगुर्ला (3) ठाणे (4) रत्नागिरी
Which of the following centres records maximum rainfall ?
(1) Harnai (2) Vengurla (3) Thane (4) Ratnagiri

---

79. पुढील पैकी कोणते वाक्य पूर्णपणे बरोबर आहे ?
(1) अहमदनगर औरंगाबाद विभागापेक्षा मोठा आहे.
(2) अहमदनगर महाराष्ट्राचा सर्वात मोठा जिल्हा आहे.
(3) अहमदनगर पुण्याच्या जवळ आहे.
(4) अहमदनगर मोठे शहर आहे.
Which is the totally correct sentence out of these ?
(1) Ahmadnagar is larger than Aurangabad.
(2) Ahmadnagar is the largest district in Maharashtra.
(3) Ahmadnagar is near Pune.
(4) Ahmadnagar is a big city.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

80. महाराष्ट्रातील सर्वात जास्त लांबीची नदी कोणती ?

(1) भीमा (2) गोदावरी (3) कृष्णा (4) वर्धा

Which is the longest river in Maharashtra ?

(1) Bhima (2) Godavari (3) Krishna (4) Wardha

---

81. योग्य जोडी कोणती ते सांगा :

अ अभयारण्य		ब स्थान	
अ.	किनवट	i.	कोल्हापूर
ब.	कर्नाळा	ii.	अहमदनगर
क.	रेहकुरी	iii.	रायगड
ड.	दाजीपूर	iv.	यवतमाळ व नांदेड

(1) अ-i, ब-ii, क-iii, ड-iv (2) अ-iv, ब-iii, क-ii, ड-i

(3) अ-ii, ब-iv, क-iii, ड-i (4) अ-i, ब-ii, क-iv, ड-iii

Match the following :

A *Sanctuary*		B *Place*	
A.	Kinwat	i.	Kolhapur
B.	Karnala	ii.	Ahmadnagar
C.	Rehekuri	iii.	Raigad
D.	Dajipur	iv.	Yawatmal-Nanded

(1) A-i, B-ii, C-iii, D-iv (2) A-iv, B-iii, C-ii, D-i

(3) A-ii, B-iv, C-iii, D-i (4) A-i, B-ii, C-iv, D-iii

---

82. खालील पैकी कुठल्या जिल्ह्यात सर्वात कमी वनक्षेत्र आहे ?

(1) लातूर (2) मुंबई उपनगर

(3) उस्मानाबाद (4) जालना

Which of the following districts has the least area under forest cover ?

(1) Latur (2) Suburban Mumbai

(3) Osmanabad (4) Jalna

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

83. खालील पैकी कोणत्या एका गटातील नद्या पश्चिमघाटात उगम पावून पश्चिमेकडे जातात ?

(1) तापी, सावित्री, काळू
(2) सावित्री, काळू, उल्हास
(3) काळू, गिरना, कुंडलिका
(4) सावित्री, उल्हास, गोदावरी

Which of the following groups of rivers originates in the Western Ghats and flows westward ?

(1) Tapi, Savitri, Kalu
(2) Savitri, Kalu, Ulhas
(3) Kalu, Girna, Kundlika
(4) Savitri, Ulhas, Godavari

---

84. खालील पैकी कुठले राष्ट्रीय उद्यान विदर्भ विभागात मोडत ***नाही*** ?

(1) नवेगाव
(2) गुगामाळ
(3) पेंच
(4) वरील पैकी कोणतेही नाही

Which of the following National Parks is ***not*** located in the Vidarbha region ?

(1) Navegaon
(2) Gugamal
(3) Pench
(4) None of the above

---

85. महाराष्ट्रातील कमी पावसाचा जिल्हा कोणता ?

(1) नाशीक जिल्हा
(2) पुणे जिल्हा
(3) चंद्रपूर जिल्हा
(4) यापैकी नाही

Which of the following districts has low rainfall in Maharashtra ?

(1) Nashik District
(2) Pune District
(3) Chandrapur District
(4) None of these

---

86. खालील पैकी कुठल्या जिल्ह्याचा चांदोली राष्ट्रीय उद्यानामध्ये समावेश होत ***नाही*** ?

(1) सांगली (2) सातारा (3) रायगड (4) रत्नागिरी

Which of the following districts is ***not*** included in the Chandoli National Park ?

(1) Sangli (2) Satara (3) Raigad (4) Ratnagiri

---

87. गोदावरी व भीमा नद्यांची खोरी कोणत्या पर्वत रांगेने वेगळी झाली आहे ?

(1) सातमाळा
(2) अजिंठा
(3) हरीश्चंद्र-बालाघाट
(4) गावीलगड

Which of the following mountain ranges divides Godavari and Bhima river basins ?

(1) Satmala
(2) Ajanta
(3) Harishchandra-Balaghat
(4) Gawilgad

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

88. ग्रामीण वस्तीच्या स्थानावर परिणाम करणारा सर्वात म्हहत्वाचा घटक कोणता ?

(1) पाण्याची उपळब्धता (2) खनिजे
(3) उद्योग (4) वाहतुक

Which is the main factor affecting the location of the rural settlements ?

(1) Availability of water (2) Minerals
(3) Industry (4) Transportation

---

89. एकट्या महाराष्ट्र राज्यात भारतातील एकूण उत्पादनापैकी 40% साठा कोणत्या खनिजाचा आहे ?

(1) लोह खनिज (2) मॅंगनीज
(3) कोळसा (4) यापैकी नाही

Maharashtra State alone has nearly 40% of India's stock of which of the following minerals ?

(1) Iron ore (2) Manganese
(3) Coal (4) None of these

---

90. खालील पैकी कुठल्या जिल्ह्यात नारळ लागवडीचे सर्वाधिक क्षेत्र आहे ?

(1) रत्नागिरी (2) रायगड (3) सिंधूदुर्ग (4) ठाणे

Which of the following districts has the maximum area under coconut plantation ?

(1) Ratnagiri (2) Raigad (3) Sindhudurg (4) Thane

---

91. जोडया जुळवा :

	अ		ब
अ.	सिंधूदुर्ग	i.	पेट्रोलीयम/खनिजतेल
ब.	मुंबई	ii.	औषधी खनिजयुक्त पाणी
क.	गडचिरोळी	iii.	मॅंगनीज
ड.	ठाणे	iv.	चुनखडी

(1) अ-iv, ब-ii, क-i, ड-iii (2) अ-iii, ब-i, क-iv, ड-ii
(3) अ-iii, ब-ii, क-iv, ड-i (4) अ-ii, ब-i, क-iii, ड-iv

Match the following :

	A		B
A.	Sindhudurg	i.	Petroleum/mineral oil
B.	Mumbai	ii.	Mineral water
C.	Gadchiroli	iii.	Manganese
D.	Thane	iv.	Limestone

(1) A-iv, B-ii, C-i, D-iii (2) A-iii, B-i, C-iv, D-ii
(3) A-iii, B-ii, C-iv, D-i (4) A-ii, B-i, C-iii, D-iv

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

92. नंदुरबार जिल्ह्यात स्त्रि-पुरुष प्रमाण किती आहे ?

(1) 937 (2) 960 (3) 975 (4) 935

In Nandurbar district the male-female ratio is

(1) 937 (2) 960 (3) 975 (4) 935

---

93. पश्चिम घाटातील महत्वाची खिंड कोणती जी कोकण व देश यांना जोडते ?

(1) आंबोळी घाट (2) फोंडा घाट (3) बोर घाट (4) आंबा घाट

Which major pass in the Western Ghats connects Konkan with the East ?

(1) Amboli ghat (2) Fonda ghat (3) Bor ghat (4) Amba ghat

---

94. महाराष्ट्रातील सर्वाधिक लोकसंख्या वाढ ही ________ ह्या जनगणना वर्षी नोंदवीण्यात आली.

(1) 1971 (2) 1981 (3) 1991 (4) 1961

The maximum growth in the population of Maharashtra was reported in the ________ census.

(1) 1971 (2) 1981 (3) 1991 (4) 1961

---

95. महाराष्ट्राची कोणती सीमा चुकीची आहे ?

(1) गुजराथ महाराष्ट्राच्या ईशान्येला आहे

(2) मध्य प्रदेश महाराष्ट्राच्या पश्चिमेला आहे

(3) विंध्य पर्वत महाराष्ट्राच्या दक्षिणेला आहे

(4) वरील पैकी सर्व

Which statement is wrong about the boundary of Maharashtra ?

(1) Gujarat is North-East of Maharashtra

(2) Madhya Pradesh is to the West of Maharashtra

(3) Vindhya mountain is to the South of Maharashtra

(4) All of these

---

96. खालील पैकी कुठली अनुसुचित जमात ठाणे जिल्हात आढळत ***नाही*** ?

(1) वारली (2) गोंड (3) मल्हार कोळी (4) कोरकु

Which of the following Scheduled Tribes is ***not*** found in the Thane district ?

(1) Warli (2) Gond (3) Malhar Koli (4) Korku

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

97. स्थलांतराने काय परिणाम होतात.
(1) लिंग गुणोत्तर बदलते
(2) आर्थिक परीणाम होतो
(3) जन्मदर व मृत्युदर बदलतो
(4) वरील पैकी सर्व

As a result of migration there is a
(1) change in the sex ratio
(2) change in the economics
(3) change in the birth and death rates
(4) All of these

98. खालील पैकी कुठल्या जिल्ह्यातील साक्षरता दर हा सर्वात कमी आहे ?
(1) गडचिरोली (2) हिंगोली
(3) नंदूरबार (4) परभणी

Which of the following districts has the least literacy rate ?
(1) Gadchiroli (2) Hingoli
(3) Nandurbar (4) Parbhani

99. महाराष्ट्राला कोणत्या वाचांपासून पाऊस मिळतो ?
(1) मान्सून वारे (2) व्यापारी वारे
(3) प्रतिव्यापारी वारे (4) स्थानीक वारे

Which winds give rainfall to Maharashtra ?
(1) Monsoon winds (2) Trade winds
(3) Anti-trade winds (4) Local winds

100. देवरूख – कोल्हापूर महामार्ग हा __________ घाटातून जातो.
(1) गगनबावडा (2) कुंडी
(3) कोळंबा (4) वरंध

The Devrukh – Kolhapur Highway passes through the __________ ghat.
(1) Gaganbawada ghat (2) Kundi
(3) Kolamba (4) Varandh

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

101. माहितीच्या अधिकाराचा कायदा सर्वप्रथम खालीलपैकी कोणत्या देशात अस्तित्वात आला ?

(1) द. आफ्रिका (2) ऑस्ट्रेलिया
(3) यु.एस.ए. (अमेरिका) (4) स्विडन

Name the country in which the Right to Information Act first came into being.

(1) South Africa (2) Australia
(3) USA (4) Sweden

---

102. माहितीचा अधिकार अधिनियम नुसार लोकसभेचे तत्संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबीं करीता 'सक्षम अधिकारी' ________ असतील.

(1) लोकसभेचे अध्यक्ष (2) लोकसभेचे उपाध्यक्ष
(3) कायदा मंत्री (4) पंतप्रधान

In case of matters connected thereto or incidental thereto Lok Sabha i.e. House of People the 'competent authority' is

(1) The Speaker of Lok Sabha (2) The Deputy Speaker of Lok Sabha
(3) The Law Minister (4) The Prime Minister

---

103. जर मागितलेली माहिती, एखाद्या व्यक्तीचे जीवित वा स्वातंत्र्य या संबंधातील असेल तर, विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून ________ च्या आत ती माहिती, देण्यात येईल.

(1) दोन दिवस (2) 48 तास (3) 24 तास (4) 6 तास

Where the information sought for, concerns the life or liberty of a person, the said information shall be provided within ________ time.

(1) two days (2) 48 hours (3) 24 hours (4) 6 hours

---

104. खालीलपैकी कोणती माहिती प्रकट करणे बंधनकारक ***नाही*** ?

(1) विदेशी शासनाकडून विश्वासपूर्वक मिळालेली माहिती
(2) जी प्रकट केल्याने संसदेच्या किंवा राज्य विधानमंडळाच्या विशेषाधिकारांचा भंग होईल अशी माहिती
(3) जी प्रकट केल्यामुळे न्यायालयाचा अवमान होईल अशी माहिती
(4) वरीलपैकी सर्व

Which of the following informations is ***not*** open to disclosure under the RTI Act ?

(1) Information received in confidence from a Foreign Government
(2) Information which would cause a breach of privilege of Parliament or the State Legislature
(3) Information, the disclosure of which may constitute Contempt of Court
(4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

105. प्रत्येक माहिती आयुक्त, पदधारणाच्या दिनांका पासून ________ वर्षाच्या कालावधी करिता आपले पद धारण करील.

(1) 10 (2) 2 (3) 7 (4) 5

Every Information Commissioner shall hold his office for a term of ________ years from the date on which he enters upon his office.

(1) 10 (2) 2 (3) 7 (4) 5

---

106. मुख्य माहिती आयुक्त व माहिती आयुक्तास निलंबीत करण्या आधी, राष्ट्रपतीनां ________ चा अभिप्राय घेवून त्यानुसर कारवाई करता येईल.

(1) सर्वोच्च न्यायालय (2) पंतप्रधान
(3) निवडणुक आयुक्त (4) विरोधी पक्ष नेता

The President, before suspending the Chief Information Commissioner or the Information Commissioner, shall refer the matter to ________ and act upon its report accordingly.

(1) The Supreme Court (2) The Prime Minister
(3) The Election Commissioner (4) The Leader of Opposition

---

107. राज्य मुख्य माहिती आयुक्ताची व राज्य माहिती आयुक्ताची नियुक्ती मुख्य मंत्र्यांच्या अध्यक्षते खाली गठीत समितीच्या शिफारसी नुसार ________ द्वारे केली जाते.

(1) पंतप्रधान (2) राष्ट्रपती
(3) राज्यपाल (4) विधान सभा

The State Chief Information Commissioner and the State Information Commissioner is appointed by ________ on the recommendations of a committee chaired by the Chief Minister.

(1) Prime Minister (2) President
(3) Governor (4) Legislative Assembly

---

108. केंद्रीय माहिती आयोग किंवा राज्य माहिती आयोगास कोणत्याही बाबींची चौकशी करताना ________ चे अधिकार निहीत करण्यात आले आहे.

(1) फौजदारी न्यायालय (2) चौकशी न्यायालय (ट्रायल कोर्ट)
(3) सत्र न्यायालय (4) दिवाणी न्यायालय

The Central Information Commission or the State Information Commission have the powers of a ________ while enquiring into a matter.

(1) Criminal Court (2) Trial Court
(3) Sessions Court (4) Civil Court

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

109. केंद्रीय जन माहिती अधिकारी अथवा राज्य जन माहिती अधिकारी यांच्या निर्णया विरुद्ध ________ दिवसात अपिल करता येते.

(1) 20 (2) 30 (3) 40 (4) 60

The period of appeal against the decision of the Central Public Information Officer or the State Public Information Officer is of __________ days.

(1) 20 (2) 30 (3) 40 (4) 60

---

110. अर्जदाराचे कोणतेही नुकसान अथवा अन्य हानीस जबाबदार सार्वजनिक प्राधिकरणाला भरपाई देण्याचे आदेश देण्याचे अधिकार __________ ला आहे.

(1) केंद्रीय माहिती आयोग / राज्य माहिती आयोग

(2) राज्य जन माहिती आयोग

(3) केंद्रीय जन माहिती आयोग

(4) राज्यपाल

The __________ is empowered to make the public authority compensate the complainant for any loss suffered.

(1) Central Information Commission / State Information Commission

(2) State Public Information Commission

(3) Central Public Information Commission

(4) Governor

---

111. माहिती अधिकार अधिनियमाची एकूण _________ कलमे आहेत.

(1) 29 (2) 30 (3) 31 (4) 32

The Right to Information Act contains in all _________ sections.

(1) 29 (2) 30 (3) 31 (4) 32

---

112. माहिती चा अधिकार अधिनियम खाली माहिती मागण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

(1) विदेशी व्यक्ती (2) सर्व भारतीय नागरीक

(3) इतर राष्ट्रांचे दूत (4) वरिल सर्वांना

Who has the right to seek information under the Right to Information Act ?

(1) A foreigner (2) All citizens of India

(3) Ambassadors of other nations (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

113. केंद्र सरकार द्वारे स्थापीत गुप्तवार्ता व सुरक्षा संघटनांना माहितीचा अधिकार अधिनियम लागू नाही, परंतु मानवी हक्कांचे उल्लंघन करण्याच्या अभिकथनांशी संबंधीत असणारी माहीती ________ दिवसाच्या आत दयावी लागेल.

(1) 45 (2) 30 (3) 25 (4) 20

Although the Right to Information Act is not applicable to the intelligence and security organisations established by the Central Government yet, information pertaining to human rights violations has to be imparted within ________ days.

(1) 45 (2) 30 (3) 25 (4) 20

---

114. माहिती अधिकार अधिनियम खाली अर्ज केलेल्या तारखेपासून मागील ________ वर्षा पूर्वीची माहिती मागता येते.

(1) 35 (2) 30

(3) 25 (4) 20

An applicant can seek information relating to an occurrence or an event or a matter which has taken place ________ years before the date of application.

(1) 35 (2) 30

(3) 25 (4) 20

---

115. राज्य मुख्य माहिती आयुक्त आपल्या पदाचा लेखी राजीनामा ________ ला उद्देशून देतात.

(1) राष्ट्रपती

(2) राज्यपाल

(3) केंद्रीय मुख्य माहिती आयुक्त

(4) मुख्यमंत्री

The State Chief Information Commissioner shall address his resignation in writing to

(1) The President

(2) The Governor

(3) Central Chief Information Commissioner

(4) Chief Minister

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

116. ________ यांच्या नेतृत्वाखाली भिललांनी लेफ्टनंट केनेडींचा पराभव केला होता.

(1) उमा नाईक (2) ख्वाजा नाईक
(3) भिमा नाईक (4) काजी सिंग

Under the leadership of ________ the Primitive People (Adivasis) defeated Lieutenant Kennedy.

(1) Uma Naik (2) Khwaja Naik
(3) Bhima Naik (4) Kazi Singh

---

117. आर्थिक शोषणाचा सिद्धांत मांडून ब्रिटिश सरकारविरुद्ध आर्थिक जागृती कोणी घडवून आणली ?

(1) फिरोजशाह मेहता (2) महादेव गोविंद रानडे
(3) दादाभाई नौरोजी (4) गोपाळ गणेश आगरकर

Who put forth the Economic Drain theory causing economic awakening against the British Government ?

(1) Ferozshah Mehta (2) Mahadev Govind Ranade
(3) Dadabhai Naoroji (4) Gopal Ganesh Agarkar

---

118. ________ याने एका स्त्रीला सतीपासून परावृत्त करण्यासाठी बनारसपर्यंतचा प्रवासखर्च दिला व तिला सती जाण्यापासून परावृत्त केले.

(1) ग्रँट डफ (2) लॉर्ड वेलस्ली
(3) विलियम बेंटींक (4) हेन्री डंडास रॉबर्टसन

________ gave a woman travelling expenses upto Banaras to discourage her from Sati tradition and succeeded in his attempt.

(1) Grant Duff (2) Lord Wellesley
(3) William Bentinck (4) Henry Dundas Robertson

---

119. वासुदेवफडके, वामनराव भावे, लक्ष्मण इंदापुरकर यांनी इ.स. 1874 साली ________ ही शाळा सुरू केली.

(1) ऐक्यवर्धिनी संस्था (2) ब्राम्हो पोस्टल मिशन
(3) पुना नेटिव्ह इन्स्टीट्यूट (4) डिप्रेस्ड क्लासेस मिशन

________ was started in 1874 by Vasudev Phadke, Vamanrao Bhave and Laxmanrao Indapurkar.

(1) Ekyawardhini Sanstha (2) Bramho Postal Mission
(3) Poona Native Institute (4) Depressed Classes Mission

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

120. विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांच्या कोणत्या वृत्तपत्राने महाराष्ट्रात सामाजिक सुधारणेच्या बाबतीत मोलाची कामगिरी बजाविली आहे ?

(1) ज्ञानप्रकाश (2) ज्ञानोदय

(3) प्रभाकर (4) इंदुप्रकाश

Name the newspaper started by Vishnushastri Chiplunkar which substantially contributed to the social reforms in Maharashtra.

(1) Gyanprakash (2) Gyanodaya

(3) Prabhakar (4) Induprakash

---

121. 'संपूर्ण भूमी ईश्वराची आहे' ही घोषणा कोणी केली ?

(1) विनोबा भावे (2) महात्मा गांधी

(3) लाल बहादुर शास्त्री (4) विनायक सावरकर

Who raised the slogan 'All land belongs to God' ?

(1) Vinoba Bhave (2) Mahatma Gandhi

(3) Lal Bahadur Shastri (4) Vinayak Savarkar

---

122. इ.स. 1854 मध्ये __________ यांनी मुंबई येथे पहिली कापडाची गिरणी सुरू केली.

(1) कावसजी दावर (2) सर मंगलदास नथुभाऊ

(3) मोरारजी गोकुळदास (4) दिवशा पेटीट

In 1854 ________ started the first cotton mill in Mumbai.

(1) Kawasji Dawar (2) Sir Mangaldas Nathubhau

(3) Morarji Gokuldas (4) Diwasha Petit

---

123. मुळशीच्या सत्याग्रहाचे नेतृत्व कोणी केले ?

(1) शंकरराव मोरे (2) केशवराव जेधे

(3) सेनापती बापट (4) नारायण मेघाजी लोखंडे

Who was the leader of Mulashi Satyagraha ?

(1) Shankarrao More (2) Keshavrao Jedhe

(3) Senapati Bapat (4) Narayan Meghaji Lokhande

---

124. 'वेदाकडे वळा' कोणी म्हटले होते ?

(1) रामकृष्ण परमहंस (2) राजा राम मोहन रॉय

(3) स्वामी दयानंद सरस्वती (4) स्वामी विवेकानंद

Who said 'Go back to Vedas' ?

(1) Ramkrishna Paramhans (2) Raja Ram Mohan Roy

(3) Swami Dayanand Saraswati (4) Swami Vivekanand

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

125. 25 डिसेंबर 1927 रोजी __________ यांनी मनुस्मृतीचे दहन केले.
(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) गंगाधर निळकंठ सहस्त्रबुद्धे
(3) एस.एम. जोशी (4) बी.के. गायकवाड
__________ burnt 'Manusmruti' on 25th December 1927.
(1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Gangadhar Nilkanth Sahastrabudhe
(3) S.M. Joshi (4) B.K. Gaikwad

126. सन् 1940 मध्ये __________ यांच्या अध्यक्षतेखाली संयुक्त महाराष्ट्र सभा स्थापन झाली.
(1) श्री एस.एम. जोशी (2) श्री रामराव देशमुख
(3) श्री ज.स. करंदिकर (4) श्री गं.त्र्य. माडखोलकर
Under the Chairmanship of __________ Samyakta Maharashtra Sabha was established in 1940.
(1) Shri S.M. Joshi (2) Shri Ramrao Deshmukh
(3) Shri J.S. Karandikar (4) Shri G.T. Madkholkar

127. कोणत्या कायद्याने प्रांतिय शासन व्यवस्था सुरू केली ?
(1) 1892 (2) 1909 (3) 1919 (4) 1935
By which Act was Provincial Government started ?
(1) 1892 (2) 1909 (3) 1919 (4) 1935

128. परदेशी कापडावर बहिष्कार चालू असताना. परदेशी कापडाने भरलेल्या. मोटारीपुढे तिरंग्यासह __________ यांनी बलीदान केले.
(1) श्रीकृष्ण सारडा (2) जगन्नाथ शिंदे
(3) कुर्बान हुसेन (4) बाबु गेनू
_____ sacrificed his life with a tri-colour flag under the foreign clothes loaded carrier.
(1) Shrikrishna Sarda (2) Jagannath Shinde
(3) Kurban Hussain (4) Babu Genu

129. भारत – चीन युद्धानंतर कोणत्या पंतप्रधानांनी प्रथम चीनला भेट दिली ?
(1) पंडित जवाहरलाल नेहरू (2) इंदिरा गांधी
(3) राजीव गांधी (4) पि.व्हि. नरसिंह राव
After Indo – China war, who was the first Prime Minister of India to visit China ?
(1) Pandit Jawaharlal Nehru (2) Indira Gandhi
(3) Rajiv Gandhi (4) P.V. Narsimha Rao

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

130. __________ ह्या चाफेकर बंधुंनी कमिशनर रँडची हत्या केली.

(1) दामोदर व गोपाळ (2) बाळकृष्ण व वासूदेव

(3) बाळकृष्ण व गोपाळ (4) दामोदर व बाळकृष्ण

__________ Chaphekar brothers assassinated Commissioner Rand.

(1) Damodar and Gopal (2) Balkrishna and Vasudev

(3) Balkrishna and Gopal (4) Damodar and Balkrishna

---

131. भारतीय राज्यघटनेच्या उद्देशपत्रीकेमध्ये 'धर्मनिरपेक्ष' आणि 'समाजवादी' या शब्दांचा समावेश 1976 च्या __________ घटनादुरुस्तीनुसार करण्यात आला.

(1) 44वी (2) 41वी (3) 42वी (4) 46वी

The words 'Secular' and 'Socialist' have been included in the Preamble of the Indian Constitution through the __________ amendment of 1976.

(1) 44th (2) 41st (3) 42nd (4) 46th

---

132. भारतीय राज्यघटनेने स्विकाराळेल्या संसदीय पद्धतीत कोण खरा प्रमूख असतो ?

(1) राष्ट्रपती (2) राज्यपाल

(3) पंतप्रधान (4) मुख्यमंत्री

According to the Constitution of India, in Parliamentary system who is the real head ?

(1) The President (2) The Governor

(3) The Prime Minister (4) The Chief Minister

---

133. घटनेच्या खालील पैकी कोणत्या कलमामध्ये घटनादुरुस्तीच्या पद्धतीची तरतूद आहे ?

(1) 368 (2) 365 (3) 128 (4) 360

In which of the following Articles, has the procedure for amendment of the Constitution been provided ?

(1) 368 (2) 365 (3) 128 (4) 360

---

134. भारतात आतापर्यंत कोणत्या राष्ट्रपतीने दोन वेळा राष्ट्रपती पद भुषवले आहे ?

(1) डॉ. राजेंद्र प्रसाद (2) डॉ. झाकीर हुसेन

(3) आर. व्यंकटरमण् (4) के.आर. नारायणन्

Name the President of India who was in the office twice.

(1) Dr. Rajendra Prasad (2) Dr. Zakir Hussain

(3) R. Venkatraman (4) K.R. Narayanan

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

135. भारतीय संविधानच्या भाग 14 च्या भागातील कलम 312 नुसार खालील पैकी कोणाला 'अखिल भारतीय सेवा' निर्माण करण्याचा अधिकार आहे ?

(1) पंतप्रधानाला (2) राज्य विधीमंडळाला
(3) संसदेला (4) मंत्रीमंडळाला

Who has the authority for creation of 'All India Services' as stated in Article 312 of Part 14 of the Indian Constitution ?

(1) Prime Minister (2) State Legislature
(3) Parliament (4) Cabinet

---

136. 44 व्या घटनादुरूस्तीने मूलभूत अधिकारांच्या यादीतून कोणता अधिकार काढून टाकण्यात आला ?

(1) समानतेचा अधिकार (2) संपत्तीचा अधिकार
(3) स्वातंत्र्याचा अधिकार (4) शैक्षणीक अधिकार

Name the Fundamental Right that was deleted by the 44th Amendment to the Indian Constitution.

(1) Right to Equality (2) Right to Property
(3) Right to Independence (4) Right to Education

---

137. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ________ मध्ये नागरीकांच्या मुलभूत कर्तव्यांचा उल्लेख केला आहे.

(1) 36(अ) (2) 51 (3) 12 ते 35 (4) 51(अ)

Article ________ of the Indian Constitution provides for Fundamental Duties of the citizens.

(1) 36(a) (2) 51 (3) 12 to 35 (4) 51(a)

---

138. सरकारीया आयोगाले कोणत्या दिवशी आपला अहवाल पंतप्रधान राजीव गांधी यांना सूपूर्त केला ?

(1) 17 आक्टोबर 1987 (2) 27 आक्टोबर 1987
(3) 7 नोव्हेंबर 1987 (4) 17 नोव्हेंबर 1987

On which day did the Sarkaria Commission submit its report to the Prime Minister Rajiv Gandhi ?

(1) 17th October 1987 (2) 27th October 1987
(3) 7th November 1987 (4) 17th November 1987

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

139. केंद्र विरुद्ध राज्य यांच्यातील वादावर निर्णय देणे हा सर्वोच्च न्यायालयाचा __________ स्वरूपाचा अधिकार आहे.

(1) प्रारंभीक (2) पुनर्निर्णयात्मक (3) सल्लाविषयक (4) नागरी

The authority of the Supreme Court of India to decide the disputes between the Centre and States is of __________ type.

(1) Original (2) Appellate (3) Advisory (4) Civil

140. घटना समितीने भारतीय राज्यघटनेत उद्देशपत्रिका ही कल्पना कोणत्या देशाकडून उचलली ?

(1) आयर्लंड (2) यु.के. (3) यु.एस्.ए. (4) ऑस्ट्रेलिया

From which country was the Preamble to the Constitution taken by the Constituent Assembly ?

(1) Ireland (2) U.K. (3) U.S.A. (4) Australia

141. 'फेडरल कोर्ट ऑफ इंडीया' चे 'सर्वोच्च न्यायालय' मध्ये रूपांतर कधी झाले ?

(1) 26 नोव्हेंबर 1949 (2) 26 जानेवारी 1950

(3) 14 जानेवारी 1935 (4) 9 डिसेंबर 1946

When did the 'Federal Court of India' transform into the Supreme Court of India ?

(1) 26th November 1949 (2) 26th January 1950

(3) 14th January 1935 (4) 9th December 1946

142. भारताच्या नियंत्रक आणि महालेखा परिक्षकाची नियुक्ती __________ कडून होते ?

(1) राष्ट्रपती (2) पंतप्रधान

(3) वित्तमंत्री (4) सभापती

The Comptroller and Auditor General of India is appointed by the

(1) President (2) Prime Minister

(3) Finance Minister (4) Speaker

143. घटकराज्याचा 'संचीत निधी' सुरक्षीत ठेवण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

(1) मुख्यमंत्री (2) मंत्रीमंडळ

(3) राज्यपाल (4) विधानसभा सभापती

Who controls the 'Contingency Fund' of the State ?

(1) Chief Minister (2) Cabinet

(3) Governor (4) Speaker of Vidhan Sabha

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

144. भारतीय संसद कोणते घटक मिळून बनलेली असते ?

(1) विधानसभा, विधानपरिषद्, राज्यपाल

(2) राष्ट्रपती, राज्यसभा, लोकसभा

(3) विधानसभा, राष्ट्रपती, राज्यपाल

(4) राज्यसभा, विधानपरिषद्, लोकसभा

What constitutes the Indian Parliament ?

(1) Legislative Assembly, Legislative Council, Governor

(2) President, Rajya Sabha, Lok Sabha

(3) Legislative Assembly, President, Governor

(4) Rajya Sabha, Legislative Council, Lok Sabha

---

145. राज्याच्या विधानपरिषदेत सदस्य संख्येपैकी किती सदस्यांची राज्यपालांकडून नियुक्ती केली जाते ?

(1) 1/12 (2) 1/3 (3) 1/4 (4) 1/6

How many of the total members of Vidhan Parishad are selected by the Governor ?

(1) 1/12 (2) 1/3 (3) 1/4 (4) 1/6

---

146. घटक राज्याचे कोणते सभागृह प्रथम परंतु कनिष्ठ आहे ?

(1) विधानसभा (2) विधानपरिषद्

(3) राज्यसभा (4) लोकसभा

Which house of the State Legislature is the first but junior ?

(1) Legislative Assembly (2) Legislative Council

(3) Rajya Sabha (4) Lok Sabha

---

147. विधानसभा सभागृहाची सदस्य संख्या मर्यादा ________ इतकी ठरविण्यात आली आहे.

(1) 60 ते 500 (2) 75 ते 300

(3) 40 ते 450 (4) यापैकी नाही

The Vidhan Sabha members can be between ________ in number.

(1) 60 to 500 (2) 75 to 300

(3) 40 to 450 (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

148. घटकराज्याचा राज्यपाल, विधानसभा, विधानपरिषद् मिळून घटकराज्याचे कावडेमंडळ तयार होईल असे घटनेच्या कोणता कलमात सांगीतले आहे ?

(1) कलम 168 (2) कलम 171
(3) कलम 169 (4) कलम 75

In which Article of the Indian Constitution is it stated that the State Legislature shall comprise of Governor, Legislative Assembly and Legislative Council ?

(1) Article 168 (2) Article 171
(3) Article 169 (4) Article 75

---

149. भारतीय नागरीकांच्या ______ अधिकारांचा समावेश घटनेच्या विभाग 3 कलम 14 ते 18 मध्ये केला आहे.

(1) समतेचा (2) स्वातंत्र्याचा (3) धर्माचा (4) संपत्तीचा

A reference has been made about the Right to ________ of citizens in Article 14 to 18 of Part 3 of the Indian Constitution.

(1) Equality (2) Liberty (3) Religion (4) Property

---

150. केंद्र व घटकराज्य यांच्यातील राजस्व विभाजन __________ अधिनियमावर आधारीत आहे.

(1) अधिनियम 1920 (2) अधिनियम 1967
(3) अधिनियम 1935 (4) अधिनियम 1974

Allocation of revenue between States and the Union Government is based on

(1) 1920 Act (2) 1967 Act
(3) 1935 Act (4) 1974 Act

---

151. गटांमधील संदेशवहनासाठी कोणता दुवा वापरतात ?

(1) जे.पी.आय. (2) ए.पी.आय. (3) सी.पी.आय. (4) एन.सी.आय.

For Network communication, which interface is used ?

(1) JPI (2) API (3) CPI (4) NCI

---

152. असे जाळे ज्यात इलेक्ट्रोमैग्नटीक आणि रेडिओ वेव्हस्, रेडिओ फ्रिक्वेन्सी वर वापरल्या जातात त्याला काय म्हणतात.

(1) आर.एफ. ट्रान्समिशन (2) आर.डब्ल्यु. ट्रान्समिशन
(3) इ.आर.डब्ल्यु. ट्रान्समिशन (4) इ.आर. ट्रान्समिशन

A network that uses electromagnetic radio waves and operates on radio frequency is said to be

(1) RF Transmission (2) RW Transmission
(3) ERW Transmission (4) ER Transmission

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

153. FDM हे कोणत्या प्रकाराला पाठविणारा व स्विकारणारा यातील संदेशवहनाला एकाच वेळेस शेअर्ड मेडीयम ने विभागलेल्या माध्यमातुन मान्यता देते.

(1) एक (2) दोन (3) अनेक (4) एक ही नाही

Frequency Division Multiplexing (FDM) allows ________ pair of sender and receiver to communicate over a shared medium simultaneously.

(1) Single (2) Double (3) Multiple (4) None of these

---

154. संदेशवहनाचा मार्ग दोन संगणकांना जोडतो व त्याच संगणकांवर प्राप्त होतो त्याला काय म्हणतात.

(1) पाइट टू पाइट नेटवर्क (2) रिंग नेटवर्क

(3) स्टार नेटवर्क (4) यापैकी एकही नाही

The communication channel connecting two computers being available to those computers exclusively is known as

(1) Point to Point Network (2) Ring Network

(3) Star Network (4) None of these

---

155. वेब बेस्ड e-Sagu ही सिस्टीम कोणासाठी तयार करण्यात आली.

(1) माहीती व तंत्रज्ञान सेक्टर साठी (2) इलेक्ट्रॉनिक्स इन्डस्ट्रीज साठी

(3) अग्रो अडवायझरी (4) वरील पैकी एकही नाही

e-Sagu is web-based system developed for

(1) IT sector (2) Electronics industries

(3) Agro-advisory (4) None of the above

---

156. भारताने सर्वात पहीला कोणता सुपर कॉम्प्युटर तयार केला ?

(1) इनॅक (ENIAC) (2) परम (PARAM)

(3) आय बि एम (IBM) (4) डेल (DELL)

Which of the following is the first Super Computer made by India ?

(1) ENIAC (2) PARAM

(3) IBM (4) DELL

---

157. स्थानिक संभाषण हे कशोच उदाहरण आहे

(1) रिंग टोपॉलॉजी (2) बस टोपॉलॉजी

(3) स्टार टोपॉलॉजी (4) यापैकी एकही नाही

Local Talk is the example of

(1) Ring Topology (2) Bus Topology

(3) Star Topology (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

158. Internet हे कोणत्या जाळ्यांनी बनविलेले जाळे आहे

(1) राउटर्स (2) पॅकेट्स

(3) स्वीचेस् (4) यापैकी एकही नाही

Internet consists of a set of networks interconnected by

(1) Routers (2) Packets

(3) Switches (4) None of these

---

159. e-sagu हा उपक्रम खालीलपैकी कोणत्या दोन संस्थानी मिळून केला ?

(1) मिडीया लॅब असीया व आय.आय.आय.टी., हैद्राबाद

(2) मिडीया लॅब असीया व आय.आय.टी.बी.

(3) आय.आय.टी.बी. व आय.आय.टी., कानपुर

(4) वरील पैकी एकही नाही

e-Sagu is a joint research project done by

(1) Media Lab Asia and IIIT, Hyderabad

(2) Media Lab Asia and IITB

(3) IITB and IIT, Kanpur

(4) None of the above

---

160. खालीलपैकी अचुक वेबसाईट अड्रेस लिहीण्याची पद्धत कोणती ?

(1) www.google.com (2) www@google.com

(3) xyz@gmail.com (4) www.http@google.com

Which of the following is the correct format of web-site address ?

(1) www.google.com (2) www@google.com

(3) xyz@gmail.com (4) www.http@google.com

---

161. संगणकाचे कसे वापरणे म्हणजे हॅकिंग ?

(1) मान्यताप्राप्त (2) मान्यता नसलेले

(3) स्वतः (4) सर्वांसाठी

Hacking means __________ access to computers.

(1) Authorized (2) Unauthorized

(3) Private (4) Public

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

162. जाळे व घुसखोर यातील संरक्षक भिंत कोण तयार करते ?
(1) सेफ्टीवॉल (2) पेंटवॉल (3) फायरवॉल (4) कोल्डवॉल
_________ creates a protection wall between a network and possible intruders.
(1) Safetywall (2) Paintwall (3) Firewall (4) Coldwall

163. इडीआय करीला भारतीय सायबर कायद्याने स्थापीत केलेली GEDIS TradeNET ही जाळ्यांची सेवा कोणती
(1) बी एस एन एल (2) व्ही एस एन एल
(3) एम के सी एल (4) एम टी एन एल
The Indian cyber law has established the following GEDIS TradeNET network service for EDI.
(1) BSNL (2) VSNL
(3) MKCL (4) MTNL

164. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 हा कायदा कशा करीता आहे
(1) संगणक (2) सायबर लॉ (3) माहिली (4) सायबर कॅफे
Information Technology Act 2000 is an Act of
(1) Computer (2) Cyber law (3) Information (4) Cyber cafe

165. माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 केव्हापासुन अंमलात आला
(1) 17-10-2000 (2) 10-11-2000
(3) 02-02-2000 (4) यापैकी एकही नाही
The Information Technology Act, 2000 has been enforced from
(1) 17-10-2000 (2) 10-11-2000
(3) 02-02-2000 (4) None of these

166. कोणता कायदा इलेक्ट्रानिक सिक्युरीटी शी संबंधीत आहे ?
(1) संगणक (2) सायबर
(3) कम्युनिकेटीव्ह (4) यापैकी एकही नाही
Which law is pertinent for legal validation of transactions in electronic securities ?
(1) Computer (2) Cyber
(3) Communicative (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

167. पुढील पैकी विजोड पर्याय निवडा.

(1) को-अॅक्सीयल केबल (2) ऑप्टीकल फायबर

(3) ट्विस्टेड वायर पेअर (4) मायक्रोवेव्ह

Identify the odd term among the following.

(1) Co-axial cable (2) Optical fibre

(3) Twisted wire pair (4) Microwave

---

168. संदेशवहनाची अशी प्रणाली जी एका ओळीत बऱ्याच आय/ओ डिव्हाईसचे प्रेक्षण एकत्रित करते

(1) कनेक्टर (2) मॉडीफायर

(3) मल्टीप्लेक्सर (4) फुल-डूप्लेक्स लाईन

A communication device that combines transmission from several I/O devices into one line is a

(1) connector (2) modifier

(3) multiplexer (4) full-duplex line

---

169. अबॅकस सर्वप्रथम कोठे विस्तार पावले

(1) यु.एस.ए. (अमेरीका) (2) जापान (3) चीन (4) भारत

Abacus was first developed in

(1) U.S.A. (2) Japan (3) China (4) India

---

170. पहिल्या स्वयंचलीत संगणकाचे नाव काय ?

(1) अबॅकस (2) हावर्ड मार्क I

(3) इडीव्हॅक (4) इडीसॅक

What is the name of the first automatic computer ?

(1) Abacus (2) Harvard Mark I

(3) EDVAC (4) EDSAC

---

171. इ एफ टी म्हणजे काय ?

(1) इलेक्ट्रॉनीक फायनान्स टेक्कनीक (2) इलेक्ट्रॉनीक फंड ट्रान्सफर

(3) इझी फंड ट्रान्सफर (4) यापैकी एकही नाही

What is EFT ?

(1) Electronic Finance Technique (2) Electronic Fund Transfer

(3) Easy Fund Transfer (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

172. ग्राफीक टॅबलेट चा उपयोग काय ?

(1) इनपुट ग्राफीक्स माहीती (2) आउटपुट ग्राफीक्स माहीती
(3) ड्रॉ ग्राफीक्स (4) वरील सर्व

What is the use of Graphic Tablet ?

(1) Input Graphics Information (2) Output Graphics Information
(3) Draw Graphics (4) All the above

---

173. एक निब्बल = ?

(1) 1 एम बी (2) 16 बीट (3) 4 बीट (4) 1024 जी बी

1 Nibble = ?

(1) 1 MB (2) 16 Bits (3) 4 Bits (4) 1024 GB

---

174. ब्लुटूथ कोठे आस्तीत्वात आहे ?

(1) नोकीया (2) सोनी (3) एल जी (4) इरीक्सन

Where did the Bluetooth originate ?

(1) Nokia (2) Sony (3) LG (4) Ericsson

---

175. आय पी ॲड्रेस ची रेंज काय ?

(1) 0 से 1000 (2) 0 से 255 (3) 255 से 512 (4) 0 से 512

What is the Range of IP address ?

(1) 0 to 1000 (2) 0 to 255 (3) 255 to 512 (4) 0 to 512

---

176. एच टी एम एल मध्ये प्रतिमा टाकण्यासाठी कोणता टॅग वापरतात

(1) < पिक्चर > (2) < इमेज >
(3) < आय एम जी > (4) वरील पैकी नाही

In HTML which tag is used to add Images ?

(1) < Picture > (2) < Image >
(3) < Img > (4) None of these

---

177. ॲनॉलॉग चे डिजीटल व डिजीटल चे ॲनॉलॉग कोणती प्रणाली करते ?

(1) सेट टॉप बाक्स (2) प्रिंटर
(3) माडेम (4) रूटर

Which device is used to convert Digital to Analog as well as Analog to Digital Signal ?

(1) Set Top Box (2) Printer
(3) Modem (4) Router

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

178. एका वेब पेज वर मयळ्चाये जास्तीत जास्त किती स्तर असतात

(1) हेड 16 (2) 10

(3) सहा (4) या पैकी एकही नाही

A web page has a maximum of __________ levels of heading.

(1) head 16 (2) 10

(3) six (4) None of these

---

179. उपयोग कर्त्याकडून इनपुट स्विकारण्यासाठी कोणता टॅग वापरतात

(1) < बी > (2) < प्री >

(3) < सेंटर > (4) < फॉर्म > ... < / फॉर्म >

To accept the Input from the user which tag is used ?

(1) < b > (2) < pre >

(3) < center > (4) < FORM > ... < / FORM >

---

180. ब्राउस ला एका पेक्षा जास्त विभागात विभागण्यासाठी कोणता टॅग वापरतात

(1) < ब्राउझर > (2) < एच टी एम एल >

(3) < स्प्लीट > (4) < फ्रेमसेट >

To split browse into two or more, which tag is used ?

(1) < browser > (2) < HTML >

(3) < split > (4) < frameset >

---

181. ईंटरनेट प्रकल्प म्हणुन यु एस-सुरक्षा विभागाने बनविलेल्या पहिल्या प्रकल्पाने नाव काय

(1) अल्फानेट (2) यु एस डी नेट

(3) अरपानेट (4) यु एस आर्मिनेट

Intrnet designed by US-Defence Department as a first project is

(1) Alfanet (2) Usdnet

(3) Arpanet (4) Usarmynet

---

182. इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने प्रभावीत केलेले इलेट्रॉनीक रेकॉर्ड म्हणजे काय

(1) प्रायव्हेट सिग्नेचर (2) डीजीटल सिग्नेचर

(3) सिग्नेचर (4) इलेक्ट्रॉनीक सिग्नेचर

______ means authentication of any electronic record by a subscriber by means of an electronic record.

(1) Private signature (2) Digital signature

(3) Signature (4) Electronic signature

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

183. डिजीटल सिग्नेचर वापरण्यासाठी बटनांच्या जोडीचे बटनाचे नाव काय ?

(1) पब्लीक की (2) प्रायव्हेट की
(3) क्रिप्टोग्राफी (4) सायबर की

What is the name of key of a key pair used to create digital signature ?

(1) Public key (2) Private key
(3) Cryptography (4) Cyber key

---

184. सायबर लॉयाला अनुसरून जी कायदेशीर व्यवस्था पाहिली जाते तीला काय म्हणतात

(1) सायबर क्राईम (2) सायबर स्पेस
(3) कंपनी लॉ (4) यापैकी एकही नाही

_________ is governed by a system of laws and regulations called cyber law.

(1) Cyber crime (2) Cyber space
(3) Company law (4) None of these

---

185. कुकीज कोठे साठविल्या व वाचल्या जातात

(1) एच टी टी पी (2) एफ टी पी
(3) एस एम टी पी (4) टी सी पी / आय पी

Cookies are stored and read using _________ header.

(1) HTTP (2) FTP (3) SMTP (4) TCP/IP

---

186. संदेश मिळाल्यानंतर त्यातील सांकेतीक शब्द/खुणांचा अर्थ लावून संदेश ग्रहण करणे म्हणजे _____ होय.

(1) एनकोडींग (2) कोडींग (3) डिकोडींग (4) फोल्डींग

_________ means accessing the message by framing the meaning of words and marks after receiving the message.

(1) Encoding (2) Coding (3) Decoding (4) Folding

---

187. खालील पैकी कोणते इंटरनेट चे कनेक्शन ***नाही*** ?

(1) आय एस डी एन (2) डायल अप
(3) लीज्ड लाईन (4) आय एस पी

Which of the following is ***not*** an Internet connection ?

(1) ISDN (2) Dial up
(3) Leased line (4) ISP

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

188. दूसऱ्याच्या बेब साईट मध्ये अनधिकृतपणे शिरून तेथील माहीती काढणे, त्यामध्ये माहीती टाकणे इ करणाऱ्यांना ______ म्हटले जाते.

(1) क्रॅकर्स (2) रॉबर्स (3) क्रिमीनल (4) थीफ

The person who withdraws and inserts the information illegally from a web site is called as

(1) Cracker (2) Robber (3) Criminal (4) Thief

189. इंटरनेटच्या माध्यमातुन संगणक जगातीत इतर संगणकांशी जोडण्यासाठी उपयुक्त असलेले ॲप्लीकेशन प्रोग्रॅम म्हणजे ______ होय.

(1) पी आय एम (2) ब्राउझर्स (3) आर ओ एम (4) पोर्टल

To communicate with other computers through Internet is known as

(1) PIM (2) Browsers (3) ROM (4) Portal

190. वाय 2 के ही समस्या

(1) दर दहा वर्षांनी निर्माण होते
(2) वर्ष 2000 साली निर्माण झाली होती
(3) संगणकाच्या चुकीमुळे निर्माण झाली होती
(4) वर्ष 2000 साली निर्माण झालेली संगणकाची संबंधीत समस्या

Y2K is the problem

(1) Created after every 10 years
(2) Created in the year 2000
(3) Created due to mistakes of computers
(4) The problem related to the computers that arose in the year 2000

191. MICR द्वारे

(1) मॅग्नैटीक शाईची अक्षरे मोजली जातात (2) ऑप्टीकल शाईची अक्षरे मोजली जातात

(3) बारकोड मोजले जातात (4) चित्र, तक्ते मोजले जातात

The MICR can

(1) count magnetic ink characters (2) count optical ink characters

(3) count barcode (4) count picture & chart

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

192. DNS ही संज्ञा कक्षासाठी वापरली जाते

(1) डोमेन नेम सिस्टीम
(2) डिफेन्स न्यूक्लीयर सिस्टीम
(3) डाऊनलोडेबल न्यु सॉफ्टवेअर
(4) वरील पैकी एकही नाही

The term DNS stands for

(1) Domain Name System
(2) Defence Nuclear System
(3) Downloadable New Software
(4) None of the above

---

193. सायबर गुन्हेगाराच्या एका भौगोलीक सीमेवरून दूसऱ्या भौगोलीक सीमेवर उड्या मारण्याच्या मानसिकतेला काय म्हणतात

(1) कंट्री जंपींग
(2) ज्युरस्डीक्सनल जंपींग
(3) सायबर जंपींग
(4) वरील पैकी एकही नाही

Cyber criminal has the tendency of ___________ geographical border.

(1) Country jumping
(2) Jurisdictional jumping
(3) Cyber jumping
(4) None of the above

---

194. आयटी ॲक्ट 2000 नुसार संगणक व त्याचे जाळे खराब करणे याची शिक्षा काय ?

(1) ₹ 1 लाख
(2) ₹ 1 करोड
(3) ₹ 1 हजार
(4) ₹ शंभर

As per IT Act 2000, penalty for damaging computers, computer systems, computer networks etc. is

(1) ₹ 1 lakh
(2) ₹ 1 crore
(3) ₹ 1 thousand
(4) ₹ 1 hundred

---

195. रेलवे प्रवाशांना चौकसी करीता IT सुविधा असलेली कोणती सेवा वापरली जाते ?

(1) टेलिफोन
(2) आय व्ही आर एस
(3) इ-मेल
(4) वरील पैकी एकही नाही

For Railway Enquiry System, the IT Application used for the interaction with the passengers is

(1) Telephone
(2) IVRS
(3) E-mail
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

196. रेलवेचे ऑनलाइन इंटरनेट तिकीट घेण्याकरीला कोणती रेलवे सेवा कार्यान्वीत झाली आहे ?

(1) आर आय व्ही (2) आय आर सी टी सी

(3) एल आय सी (4) आर ई एस

For online Internet railway ticket booking, which service is launched by the Indian Railway ?

(1) RIV (2) IRCTC

(3) LIC (4) RES

197. प्रगतीशील संस्थांमध्ये कोणत्या प्रकारची सेवा वापरली जाते ?

(1) सी बी टी (2) आय बी टी (3) एफ बी टी (4) टी ई टी

Which type of education system is followed by the progressive institutes ?

(1) CBT (2) IBT (3) FBT (4) TET

198. ________ हे असे एका संगणकावर आधारीत टर्मिनल जे कोणती ही माहिती देते.

(1) डेटा स्टोरेज (2) इनफार्मेशन कियॉस्क

(3) पब्लीक युटीलीटी (4) पब्लीक अक्सेस

________ is a Computer Based Terminal that provides any information.

(1) Data storage (2) Information kiosk

(3) Public utility (4) Public access

199. भ्रमणध्वनी मधल्या तंत्रज्ञानाला सहाय्य करणारे माहिती तंत्रज्ञान कोणते ?

(1) डी ए सी (2) डी डी एल

(3) सी डी एम ए (4) वरील पैकी एकही नाही

Which technology of mobile phone is supported by the Information Technology ?

(1) DAC (2) DDL

(3) CDMA (4) None of the above

200. ई आर पी म्हणजे काय

(1) इंटीटी रिलेशनशीप पॉईंट (2) इकॉनॉमीक रेशो प्राफीट

(3) इंटरप्राईस रिसोर्स प्लॅनींग (4) इक्वल रेशो पॉईंट

ERP stands for

(1) Entity Relationship Point (2) Economic Ratio Profit

(3) Enterprise Resource Planning (4) Equal Ratio Point

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना - (पृष्ठ 1 वरुन पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतः बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर ''(3) राजा राममोहन रॉय'' असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्र.क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करुन दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "सहायक (मुख्य) परीक्षा - 2011" या परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी दि. 23 नोव्हेंबर, 2011 रोजी वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊनच आयोगाने प्रसिध्द केलेल्या उत्तरतालिकेमध्ये बदल करुन प्रस्तुत उत्तरतालिका अंतिम केली आहे. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत, व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची उमेदवारांनी नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	2	2	2
2	3	3	3	3
3	1	#	2	3
4	3	2	2	2
5	3	4	3	1
6	2	2	2	2
7	4	3	3	3
8	2	3	3	#
9	1	1	2	2
10	4	3	1	4
11	1	3	2	2
12	3	2	3	3
13	4	4	#	3
14	2	2	2	1
15	2	1	4	3
16	3	4	2	3
17	2	1	3	2
18	2	3	3	4
19	3	4	1	2
20	2	2	3	1
21	3	2	3	4
22	3	3	2	1
23	2	2	4	3
24	1	2	2	4
25	2	3	1	2
26	3	2	4	2
27	#	3	1	3
28	2	3	3	2
29	4	2	4	2
30	2	1	2	3
31	3	1	4	2
32	1	2	2	3
33	2	4	2	4
34	3	4	2	2
35	3	1	4	2
36	4	2	2	3
37	3	3	1	1
38	2	4	1	3
39	3	4	2	2
40	2	4	4	3
41	3	2	2	3
42	4	2	3	1
43	2	2	1	2
44	2	4	2	4
45	3	2	3	4
46	1	1	3	1
47	3	1	4	2
48	2	2	3	3
49	3	4	2	4
50	3	2	3	4

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

3rd Feb 2012

(पेपर क्र.2)

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	3	2	4
52	2	1	3	2
53	4	2	4	2
54	4	3	2	2
55	1	3	2	4
56	2	4	3	2
57	3	3	1	1
58	4	2	3	1
59	4	3	2	2
60	4	2	3	4
61	2	3	3	2
62	2	4	1	3
63	2	2	2	1
64	4	2	4	2
65	2	3	4	3
66	1	1	1	3
67	1	3	2	4
68	2	2	3	3
69	4	3	4	2
70	2	3	4	3
71	1	2	#	1
72	1	2	3	4
73	2	1	1	2
74	2	2	4	2
75	#	4	4	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	4	4	2
77	4	3	3	1
78	2	3	1	2
79	2	1	2	4
80	2	2	1	4
81	2	3	1	3
82	1	2	2	3
83	2	#	2	1
84	4	3	#	2
85	4	1	1	3
86	3	4	4	2
87	3	4	2	#
88	1	4	2	3
89	2	3	2	1
90	3	1	2	4
91	2	2	1	4
92	#	1	2	4
93	3	1	4	3
94	1	2	4	1
95	4	2	3	2
96	4	#	3	1
97	4	1	1	1
98	3	4	2	2
99	1	2	3	2
100	2	2	2	#

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

3rd Feb, 2012

(पेपर क्र.2)

Best Learning Plateform for MPSC

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	4	4	2	1
102	1	1	1	4
103	2	3	3	2
104	4	4	2	4
105	4	2	1	1
106	1	1	4	2
107	3	3	2	4
108	4	2	4	4
109	2	1	1	1
110	1	4	2	3
111	3	2	4	4
112	2	4	4	2
113	1	1	1	1
114	4	2	3	3
115	2	4	4	2
116	3	1	2	3
117	3	1	4	1
118	4	3	4	3
119	3	3	3	3
120	1	1	4	4
121	1	2	3	1
122	1	4	3	1
123	3	4	4	1
124	3	3	3	3
125	1	4	1	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	2	3	1	4
127	4	3	1	3
128	4	4	3	4
129	3	3	3	2
130	4	1	1	4
131	3	3	1	2
132	3	2	3	4
133	1	4	2	1
134	1	2	1	1
135	3	1	3	1
136	2	3	2	1
137	4	2	4	3
138	2	1	1	3
139	1	3	1	3
140	3	2	1	1
141	2	4	1	1
142	1	1	3	3
143	3	1	3	2
144	2	1	3	4
145	4	1	1	2
146	1	3	1	1
147	1	3	3	3
148	1	3	2	2
149	1	1	4	1
150	3	1	2	3

जे दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत

3rd Feb. 2012

Best Learning Plateform for MPSC

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
151	2	2	1	1
152	1	3	3	2
153	3	2	4	2
154	1	2	2	2
155	3	1	3	2
156	2	2	3	1
157	2	4	3	2
158	1	3	4	3
159	1	3	4	3
160	1	2	3	2
161	2	2	2	1
162	3	1	2	3
163	2	3	2	1
164	2	4	1	3
165	1	2	3	2
166	2	3	4	2
167	4	3	1	1
168	3	3	2	1
169	3	4	4	1
170	2	4	1	2
171	2	3	1	3
172	1	2	2	2
173	3	2	2	2
174	4	2	2	1
175	2	1	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
176	3	3	1	4
177	3	4	2	3
178	3	1	3	3
179	4	2	3	2
180	4	4	2	2
181	3	1	1	1
182	2	1	3	3
183	2	2	1	4
184	2	2	3	2
185	1	2	2	3
186	3	2	2	3
187	4	1	1	3
188	1	2	1	4
189	2	3	1	4
190	4	3	2	3
191	1	2	3	2
192	1	1	2	2
193	2	3	2	2
194	2	1	1	1
195	2	3	2	3
196	2	2	4	4
197	1	2	3	1
198	2	1	3	2
199	3	1	2	4
200	3	1	2	1

ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

3rd Feb, 2012

सहायक (मुख्य) परीक्षा - २०१२ — दि. ८ सप्टेंबर २०१२

Best Learning Plateform for MPSC

A

2012

Code : **E01**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No. 201681

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 200

एकूण गुण : 200

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी, **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची अचूक उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

संकलन - रितेश धांडे
More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com
ई-Learning Plateform

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. भारत सरकारने ____________ हा दिवस राष्ट्रीय मतदार दिन म्हणून साजरा करण्याचे ठरविले आहे.
(1) 12 जानेवारी (2) 25 जानेवारी (3) 18 जानेवारी (4) 26 जानेवारी
The Government of India has decided to celebrate the National Voter's day on ____________
(1) 12th January (2) 25th January (3) 18th January (4) 26th January

2. स्वतंत्र तेलंगणाची मागणी ____________ संबंधित आहे.
(1) भाषिक महत्वाकांक्षेशी (2) प्रादेशिक असंतुलनाशी
(3) राज्याच्या स्वायत्ततेशी (4) फूटीरतेच्या राजकारणाशी
The demand for separate Telangana is an issue related to ____________
(1) Linguistic aspiration (2) Regional imbalance
(3) State autonomy (4) Politics of separation

3. भारतात जनगणना दर ____________ कालांतराने केली जाते.
(1) 05 वर्षे (2) 12 वर्षे (3) 10 वर्षे (4) 15 वर्षे
The census in India is done after a gap of every ____________
(1) 05 years (2) 12 years (3) 10 years (4) 15 years

4. ध्वनीचा वेग ____________ असतो.
(1) धातूमध्ये सर्वात जास्त (2) वायूमध्ये सर्वात जास्त
(3) द्रवांमध्ये सर्वात जास्त (4) सर्वात समान
Speed of sound is ____________
(1) Maximum in metals (2) Maximum in gases
(3) Maximum in liquids (4) Equal in all

5. जागतिक बँक ____________ या नावानेही ओळखली जाते.
(1) IBRD (आंतरराष्ट्रीय पुर्नरचना व विकास बँक) (2) IMF (आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी)
(3) IDA (आंतरराष्ट्रीय विकास संस्था) (4) यापैकी नाही
World Bank is also known as ____________
(1) IBRD (2) IMF
(3) IDA (4) None of these

6. 2012 च्या ऑलिंपीक स्पर्धेचे आयोजन कोणी केले ?
(1) चीन (2) भारत (3) इंग्लंड (4) थायलंड
Who hosted the 2012 Olympic games ?
(1) China (2) India (3) England (4) Thailand

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

7. नेफा हे ____________ चे जुने नाव आहे.
(1) मणिपूर (2) मेघालय
(3) अरुणाचल प्रदेश (4) त्रिपूरा
NEFA is the old name of ____________
(1) Manipur (2) Meghalaya
(3) Arunachal Pradesh (4) Tripura

8. भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राच्या अपयशाचे कारण ____________ आहे.
(1) खाजगी क्षेत्राशी स्पर्धा
(2) राजकीय हस्तक्षेप आणि स्पष्ट उद्दिष्टांचा अभाव
(3) अतिरिक्त नोकर भरती
(4) वरील सर्व
The failure of the Public Sector in India is due to ____________
(1) Competition from the private sector
(2) Political interference and absence of clear objectives
(3) Over staffing
(4) All the above

9. दिल्ली येथील कॉमनवेल्थ क्रिडा स्पर्धेत 04 सुवर्ण पदके मिळविणारा गगन नारंग हा मुख्यत: ____________ खेळाडू आहे.
(1) वेटलिफ्टर (2) बॅडमिंटन खेळाडू
(3) एअर रायफल शूटर (4) यापैकी नाही
Gagan Narang who won 04 Gold Medals in Delhi Common Wealth Games is basically a ____________
(1) Weightlifter (2) Badminton player
(3) Air Rifle Shooter (4) None of these

10. लंडन आलिम्पिक 2012 मध्ये भारताच्या मेडल मिळवणाऱ्यांबाबत काय खरे नाही ?
(1) सुशिल कुमार यांनी कुस्तीत (66 किलो) चांदीचे पदक मिळविले.
(2) मेरी कोम यांनी मुष्टीयुद्धात कांस्य पदक मिळविले. (51 किलो)
(3) गगन नारंग यांनी कांस्य पदक मिळविले.
(4) योगेश्वर दत्तने कुस्तीत (60 किलो) चांदीचे पदक मिळविले.
Which statement about the medal winners in London Olympics (2012) from India is incorrect ?
(1) Sushil Kumar won Silver in Wrestling (66 kg)
(2) Mary Kom won Bronze in Boxing (51 kg)
(3) Gagan Narang won Bronze
(4) Yogeshwar Dutt won Silver in Wrestling (60 kg)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

11. आझाद हिंद फौजेतील झांशी राणी रेजिमेंट ही महिला तुकडी कोणाच्या नेतृत्वाखाली कार्यरत होती ?
(1) उषा मेहता (2) अरुणा असफ अली
(3) लक्ष्मी सेहगल (4) यापैकी नाही

Under whose command was the Rani Jhansi Regiment, the women's regiment of Azad Hind Fauj ?
(1) Usha Mehata (2) Aruna Asaf Ali
(3) Laxmi Sehagal (4) None of these

---

12. सूर्य मंदीर ____________ शहराच्या जवळ आहे.
(1) पुरी (2) अमृतसर (3) अजमेर (4) कन्याकुमारी

The Sun Temple is located near ____________ city.
(1) Puri (2) Amritsar (3) Ajmer (4) Kanya Kumari

---

13. नटसम्राट हे मराठी नाटक कोणी लिहिले आहे ?
(1) वसंत कानेटकर (2) वि. वा. शिरवाडकर
(3) जयवंत दळवी (4) भालचंद्र नेमाडे

Who wrote the Marathi play Natsamrat ?
(1) Vasant Kanetkar (2) V. V. Shirwadkar
(3) Jaywant Dalvi (4) Bhalchandra Nemade

---

14. आय. आय. एम. मध्ये प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ____________ ही परीक्षा द्यावी लागते.
(1) कॅट (2) सीईटी (3) सेट (4) नेट

Students who aspire to take admission to I.I.M. have to appear for ____________ examination.
(1) C.A.T. (2) C.E.T. (3) S.E.T. (4) N.E.T.

---

15. कैगा आण्विक उर्जा प्रकल्प खालीलपैकी कोणत्या राज्यात आहे ?
(1) कर्नाटक (2) तामिळनाडू
(3) गुजरात (4) केरळ

In which one of the following states Kaiga nuclear power project is located ?
(1) Karnataka (2) Tamil Nadu
(3) Gujarat (4) Kerala

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

16. योग्य जोड्या जुळवा :

अ) बिहार	1) ममता बॅनर्जी
ब) गुजरात	2) जयललिता
क) तामिळनाडू	3) नरेंद्र मोदी
ड) पश्चिम बंगाल	4) नितीश कुमार

	अ	ब	क	ड
(1)	1	2	3	4
(2)	2	3	4	1
(3)	4	3	2	1
(4)	3	4	1	2

Match the following :

A) Bihar	1) Mamata Banerjee
B) Gujarat	2) Jaylalita
C) Tamil Nadu	3) Narendra Modi
D) West Bengal	4) Nitish Kumar

	A	B	C	D
(1)	1	2	3	4
(2)	2	3	4	1
(3)	4	3	2	1
(4)	3	4	1	2

17. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात सर्वप्रथम ''आधार'' कार्ड वितरीत केले गेले ?

(1) गुजरात (2) महाराष्ट्र (3) आसाम (4) यापैकी नाही

In which one of the following states was the first “Adhar” card issued ?

(1) Gujarat (2) Maharashtra (3) Assam (4) None of these

18. 'शून्य प्रहर' हा कार्यकारी मंडळावर नियंत्रण ठेवण्याचा संसदीय कामकाजातील भाग हा __________ येतो.

(1) राष्ट्रपतीच्या अभिभाषणानंतर (2) प्रश्नोत्तर तासानंतर

(3) स्थगन प्रस्तावानंतर (4) अविश्वास दर्शक ठरावानंतर

'Zero hour' is a Parliamentary procedure to control the executive. If follows __________

(1) The Presidential address (2) The question hour

(3) The adjournment motion (4) The no confidence motion

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

19. भारतात महिलांसाठी ____________ मध्ये जागा राखीव आहेत.

(1) लोकसभा (2) राज्य विधीमंडळे

(3) पंचायत राज संस्था (4) यापैकी नाही

In India seats are reserved for women in

(1) Loksabha (2) State Legislative Assemblies

(3) Panchayat Raj Bodies (4) None of these

---

20. खालीलपैकी कोणता प्रत्यक्ष कर आहे ?

(1) मूल्यवर्धित कर (2) व्यवसाय कर

(3) सेवा कर (4) विक्री कर

Which of the following is a direct tax ?

(1) Value added tax (2) Professional tax

(3) Service tax (4) Sales tax

---

21. रंगभूमी दिन ____________ रोजी पाळला जातो.

(1) 05 नोव्हेंबर (2) 05 जून (3) 27 मार्च (4) यापैकी नाही

Theatre day is observed on

(1) 05 November (2) 05 June (3) 27 March (4) None of these

---

22. हृदयाचे कार्य व्यवस्थित चालू आहे हे तपासण्यासाठी खालीलपैकी कोणते उपकरण वापरतात ?

(1) इ.सी.जी. (2) सोनोग्राफी

(3) सी.टी.स्कॅन (4) ग्लुकोमीटर

Which of the following instruments is used for checking proper functioning of heart ?

(1) E.C.G. (2) Sonography

(3) C.T. Scan (4) Glucometer

---

23. खालीलपैकी भाषिक आधारावर निर्मिती झालेले पहिले राज्य कोणते ?

(1) महाराष्ट्र (2) आंध्र प्रदेश

(3) गुजरात (4) राजस्थान

Which one of the following is the first state to have been formed on linguistic basis ?

(1) Maharashtra (2) Andhra Pradesh

(3) Gujarat (4) Rajasthan

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

24. महाराष्ट्रातील भारतरत्नांबाबत काय खरे नाही ?
(1) सर्व प्रथम महर्षी धोंडो केशव कर्वेना मिळाला (1958)
(2) आतापावेतो महाराष्ट्रातून दोन गायकांना मिळाला
(3) केवल एकाच उद्योजकाला अद्याप गोखले गेले आहे ते म्हणजे श्री जे. आर. डी. टाटा
(4) आतापावेतो एक पुरस्कार मरणोत्तर प्रदान करण्यात आला

What is not true of the "Maharashtrian Bharatratna" ?
(1) The first one to be awarded was Maharshee Dhondo Keshav Karve (1958)
(2) So far two singers have been bestowed with this honour
(3) The only industrialist honoured with the award Shree J. R. D. Tata
(4) So far one award has been given posthumous

---

25. प्रसिद्ध गिर जंगल ____________ राज्यात आहे.
(1) कर्नाटक (2) मध्य प्रदेश
(3) गुजरात (4) आसाम

The famous Gir forests are located in
(1) Karnataka (2) Madhya Pradesh
(3) Gujarat (4) Assam

---

26. श्री. विलासराव देशमुखांबाबत कोणते विधान खरे नाही ?
A) एक वेळी ते बाभळगावचे सरपंच होते.
B) महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री म्हणून त्यांना 26/11 च्या दहशतवादी हल्ल्यामुळे आसन खाली करावे लागले.
C) केन्द्रात ते प्रथम अवजड उद्योग मंत्री बनले.
D) तद्नंतर त्यांच्याकडे ग्रामीण विकास खाते आले.
E) जेंव्हा त्यांचे निधन झाले तेंव्हा त्यांच्याकडे विज्ञान व तंत्रज्ञान खाते होते.
(1) केवल C) (2) केवल D)
(3) केवल E) (4) कोणताही पर्याय योग्य नाही

Which statement is not true of Shri. Vilasrao Deshmukh ?
A) At one time he was Babhalgaon Sarpanch.
B) He had to give up Chief Ministership of Maharashtra due to 26/11 terror attack.
C) Initially he was Minister, Heavy Industries at the centre.
D) Then he had the portfolio of Rural Development.
E) When he passed away he had the charge of Science and Technology.
(1) Only C) (2) Only D)
(3) Only E) (4) No option is correct

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

27. संयुक्त राष्ट्रसंघटनेचे मुख्य उद्दीष्ट कोणते आहे ?

(1) आंतरराष्ट्रीय व्यापार
(2) आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षीतता
(3) आंतरराष्ट्रीय आरोग्य
(4) यापैकी नाही

What is the prime objective of United Nations ?

(1) International Trade
(2) International Peace and Security
(3) International Health
(4) None of these

---

28. 'सेझ' ____________ च्या विकासाशी संबंधित आहे.

(1) मत्स्यव्यवसाय
(2) शेती
(3) उद्योगधंदे
(4) पर्यावरण

'SEZ' is related with the development of ______________

(1) Fishing
(2) Agriculture
(3) Industries
(4) Environment

---

29. खालील कोणती विधाने खरी आहेत ?

A) भारतातील एक बॅडमिंटन खेळाडू व एक टेनिस खेळाडू त्यांच्या नावात आधी 'N' येते वा 'I' येते यावर निश्चित होतात.
B) ती दोघेही पुरुष खेळाडू आहेत.
C) नावात 'N' आधी आल्यास बॅडमिंटन खेळाडू.
D) नावात 'I' नंतर आल्यास टेनीस खेळाडू.

(1) A) व C)
(2) A), B) व C)
(3) A) व D)
(4) एकही नाही

Which of the following statements are true ?

A) An Indian Badminton player and a Tennis player get identified on whether 'N' comes first or 'I' comes first in their names.
B) Both are men.
C) If 'N' comes first in the name, its Badminton player.
D) If 'I' comes later its Tennis player.

(1) A) and C)
(2) A), B) and C)
(3) A) and D)
(4) No statement is true

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

30. खालील कोणती विधाने सत्य आहेत ?

1) भारताचे महान हॉकीपटू मेजर ध्यानचंद यांचा 21 ऑगस्ट जन्म दिन.

2) भारतात 21 ऑगस्ट राष्ट्रीय क्रीडा दिन म्हणून साजरा होतो.

3) सर्वसाधारणपणे 21 ऑगस्ट या दिवशी अर्जुन पुरस्काराचे वितरण केले जाते.

(1) 1) आणि 2) (2) 2) आणि 3)

(3) 1) आणि 3) (4) 1), 2) आणि 3)

Which among the following are the correct statements ?

1) Hockey wizard of India Major Dhyanchand was born on 21st August.

2) In India 21st August is celebrated as the National Sports Day.

3) Normally Arjun awards get awarded on 21st August.

(1) 1) and 2) (2) 2) and 3)

(3) 1) and 3) (4) 1), 2) and 3)

---

31. खाली दिलेल्या अपूर्णांकांपैकी कोणते अपूर्णांक उतरत्या क्रमाने दिलेले आहेत ?

(1) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{3}{7}, \frac{4}{5}, \frac{5}{6}, \frac{6}{7}$ (2) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{3}{5}, \frac{4}{7}, \frac{5}{6}, \frac{6}{7}$

(3) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{3}{5}, \frac{4}{6}, \frac{5}{7}, \frac{6}{7}$ (4) $\frac{6}{7}, \frac{5}{6}, \frac{4}{5}, \frac{3}{7}, \frac{2}{5}, \frac{1}{3}$

Which of the following are in descending order of their value ?

(1) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{3}{7}, \frac{4}{5}, \frac{5}{6}, \frac{6}{7}$ (2) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{3}{5}, \frac{4}{7}, \frac{5}{6}, \frac{6}{7}$

(3) $\frac{1}{3}, \frac{2}{5}, \frac{3}{5}, \frac{4}{6}, \frac{5}{7}, \frac{6}{7}$ (4) $\frac{6}{7}, \frac{5}{6}, \frac{4}{5}, \frac{3}{7}, \frac{2}{5}, \frac{1}{3}$

---

32. क्रिकेटच्या पहिल्या 10 षटकांमध्ये, धावांची सरासरी 3.2 होती. तर उरलेल्या 40 षटकांमध्ये 282 धावा पूर्ण करण्यासाठी, धावांची सरासरी किती असावी ?

(1) 6.25 (2) 6.5

(3) 6.75 (4) 7

In the first 10 overs of a cricket game, the run rate was 3.2. What should be the run rate in the remaining 40 overs to reach the target of 282 runs ?

(1) 6.25 (2) 6.5

(3) 6.75 (4) 7

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

33. दोन अंकी संख्येच्या एकक स्थानी 3 अंक आहे आणि त्यांच्या स्थानांची बेरीज, त्या संख्येच्या $\frac{1}{7}$ पट आहे. तर ती संख्या कोणती ?

(1) 83 (2) 63 (3) 64 (4) 65

A number of 2 digits has 3 as its unit digit and the sum of the digits is $\frac{1}{7}$ of the number itself. Then the no. is ________

(1) 83 (2) 63 (3) 64 (4) 65

34. एका प्राणी संग्रहालयात काही हरणं व मोर आहेत. त्यांच्या शिरगणीप्रमाणे त्यांची एकूण संख्या 80 आहे. त्यांच्या पायांची एकूण संख्या 200 आहे. तर मोरांची संख्या किती ?

(1) 20 (2) 30 (3) 50 (4) 60

There are deer and peacocks in a zoo. Their head count is 80. However, the legs are 200 in number. How many peacocks are there in the zoo ?

(1) 20 (2) 30 (3) 50 (4) 60

35. एक गाडी 50 कि.मी. प्रती तास वेगाने धावते आहे. तो एक बोगदा अडीच मिनिटात पार पाडते तर बोगद्याची लांबी सुमारे किती ?

(1) 1500 मीटर (2) 2000 मीटर

(3) 2500 मीटर (4) 3000 मीटर

A train travelling at a speed of 50 kms per hour covers a tunnel in two and half minutes. What is the approximate length of the tunnel ?

(1) 1500 meter (2) 2000 meter

(3) 2500 meter (4) 3000 meter

36. सोडवा :

$$\left(\frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}-1}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}-1}{\sqrt{3}+1}\right)^2 = ?$$

(1) 15 (2) 0 (3) 14 (4) 1

Solve :

$$\left(\frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}-1}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}-1}{\sqrt{3}+1}\right)^2 = ?$$

(1) 15 (2) 0 (3) 14 (4) 1

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

37. एका संख्येचा 25% (टक्के) जर 20 आहे तर त्या संख्येचा 40% किती ?

(1) 30 (2) 32
(3) 35 (4) 31

25% of a number is 20 what is 40% of that number ?

(1) 30 (2) 32
(3) 35 (4) 31

---

38. $3\frac{2}{3}+6\frac{7}{12}+4\frac{9}{36}+5+7\frac{1}{12}$ या समीकरणात कोणता लहानात लहान अपूर्णांक मिळविला असता, पूर्ण संख्या मिळेल ?

(1) $\frac{5}{12}$ (2) $\frac{1}{5}$ (3) $\frac{7}{12}$ (4) $\frac{2}{5}$

What smallest fraction should be added to $3\frac{2}{3}+6\frac{7}{12}+4\frac{9}{36}+5+7\frac{1}{12}$ to make the sum a whole number ?

(1) $\frac{5}{12}$ (2) $\frac{1}{5}$ (3) $\frac{7}{12}$ (4) $\frac{2}{5}$

---

39. एका रेल्वेचा पूर्ण प्रवाशी क्षमतेने प्रवास सुरू आहे. पहिल्या स्थानकावर या प्रवाशापैकी $\frac{1}{3}$ प्रवाशी उतरतात व 96 अधिक प्रवाशी रेल्वेमध्ये चढतात. त्यापुढील स्थानकावर एकूण प्रवाशापैकी $\frac{1}{2}$ प्रवाशी खाली उतरतात व 12 प्रवाशी चढतात. त्यापुढील स्थानकावर रेल्वे जेव्हा पोहोचते, तेव्हा रेल्वेमध्ये 248 प्रवाशी शिल्लक राहतात. तर सुरवातीला रेल्वेमध्ये किती प्रवाशी प्रवास करीत होते ?

(1) 555 (2) 465
(3) 564 (4) 666

A train starts with its full passenger capacity. At the first station, it $\frac{1}{3}$ of them alight while 96 board the train. At the next it $\frac{1}{2}$ of the total alight and 12 board the train. On reaching the next station, the passengers are found to be 248. With how many passengers did the train start ?

(1) 555 (2) 465
(3) 564 (4) 666

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

40. जर $x-\frac{1}{x}=\sqrt{21}$ असेल, तर $\left(x^2+\frac{1}{x^2}\right)\left(x+\frac{1}{x}\right)$ ची किंमत आहे.

(1) 115 (2) 116 (3) 114 (4) 120

If $x-\frac{1}{x}=\sqrt{21}$, then the value of $\left(x^2+\frac{1}{x^2}\right)\left(x+\frac{1}{x}\right)$ is

(1) 115 (2) 116 (3) 114 (4) 120

---

41. खालील समीकरणाची किंमत काढा.

$1.2\times1.2+0.8\times0.8+2.4\times0.8$

(1) 2 (2) 4 (3) 3 (4) 16

The value of

$1.2\times1.2+0.8\times0.8+2.4\times0.8$ is

(1) 2 (2) 4 (3) 3 (4) 16

---

42. खालीलपैकी सर्वात लहान अपूर्णांक कोणता ?

$\frac{13}{16},\frac{15}{19},\frac{17}{21},\frac{7}{8}$

(1) $\frac{13}{16}$ (2) $\frac{15}{19}$ (3) $\frac{17}{21}$ (4) $\frac{7}{8}$

Which of the following fractions is the smallest ?

$\frac{13}{16},\frac{15}{19},\frac{17}{21},\frac{7}{8}$

(1) $\frac{13}{16}$ (2) $\frac{15}{19}$ (3) $\frac{17}{21}$ (4) $\frac{7}{8}$

---

43. तीन आकडी सगळ्यात लहान संख्या कोणती जीला 14 ने पूर्ण भाग जातो ?

(1) 140 (2) 126

(3) 112 (4) कोणताही पर्याय योग्य नाही

Find the least number of 3 digits which is exactly divisible by 14 ?

(1) 140 (2) 126

(3) 112 (4) None of the options

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

44. एका माणसाने आपल्या संपत्तीचा $\frac{1}{7}$ वा भाग मुलीला दिला. उरलेली संपत्ती त्याने आपल्या मुलांमध्ये समान वाटली. मुलांच्या वाटणीला आलेली संपत्ती मुलीच्या वाट्यापेक्षा दुप्पट होती. तर त्याच्या मुलांची (मुलगे) संख्या किती ?

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

A man gave away $\frac{1}{7}$ of his property to his daughter and the remaining to his sons, to be equally divided among them. If the share of each son is double that of the daughter, then the number of sons are

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

---

45. 'क्ष' ला 4 ने भागले असता, बाकी 3 उरते. जर 2 क्ष ला 4 ने भागले तर बाकी किती उरेल ?

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 6

When X is divided by 4, the remainder is 3. What is the remainder when 2X is divided by 4 ?

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 6

---

46. दिलेल्या आकृतीतील संख्या विशिष्ट नियमाचे पालन करतात. दिलेल्या पर्यायांमधून अशी संख्या शोधा, की जी प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी योग्य ठरेल.

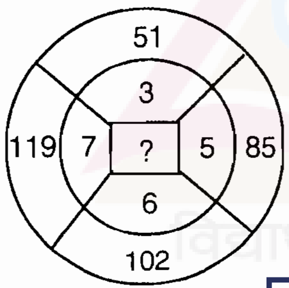

(1) 18 (2) 17 (3) 16 (4) 15

The numbers in the given figure follows some rule. Find the number from given alternatives, which will occupy correctly in the place of (?).

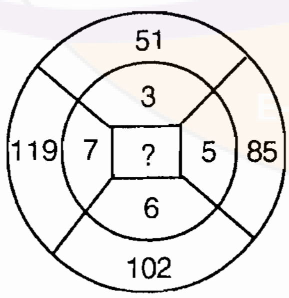

(1) 18 (2) 17 (3) 16 (4) 15

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

47. X हा Z पेक्षा उंच, पण W पेक्षा ठेंगणा आहे. W हा Y पेक्षा उंच पण V पेक्षा ठेंगणा आहे.Y हा Z पेक्षा उंच पण X पेक्षा ठेंगणा आहे. तर सर्वात उंच कोण ?

(1) Y (2) X (3) W (4) V

X is taller than Z, but shorter than W. W is taller than Y, but shorter than V. Y is taller than Z, but shorter than X. Then who is the tollest among them ?

(1) Y (2) X (3) W (4) V

---

48. एका घनाकृती ठोकळ्याच्या सहा बाजू सहा वेगवेगळ्या रंगाच्या आहेत. वरचा पृष्ठभाग पांढऱ्या रंगाने रंगविला आहे. निळ्या व लाल पृष्ठभागांच्या मध्ये हिरवा पृष्ठभाग आहे. पांढऱ्या व काळ्या पृष्ठभागांच्या मध्ये नारिंगी पृष्ठभाग आहे. तर नारिंगी पृष्ठभागाच्या विरूद्ध बाजूला कोणता रंग असेल ?

(1) हिरवा (2) निळा (3) पांढरा (4) लाल

Six surfaces of a cube are of six different colours. The upper surface is white. The green surface is between blue and red. The orange surface is between white and black. Which will be the colour of the surface opposite to orage ?

(1) Green (2) Blue (3) White (4) Red

---

49. दोन विधाने दिलेली आहेत. त्यावरून दोन अनुमाने काढलेली आहेत. या अनुमानांबाबत फक्त एक पर्याय बरोबर आहे. तो बरोबर पर्याय निवडा.

विधाने – 1) सर्व पदवीधर पुरुष आहेत.
2) काही पदवीधर अधिकारी आहेत.

अनुमाने – I. सर्व पुरुष पदवीधर आहेत.
II. काही पुरुष अधिकारी आहेत.

(1) फक्त अनुमान I बरोबर आहे (2) फक्त अनुमान II बरोबर आहे
(3) अनुमान I व II दोन्ही बरोबर आहेत (4) अनुमान I व II दोन्ही बरोबर नाहीत

Two statements are given. From these two statements two conclusions are derived. About the conclusions, only one of the alternatives is correct. Select the correct alternative.

Statements – 1) All graduates are male.
2) Some graduates are officers.

Conclusions – I. All males are graduate
II. Some males are officers.

(1) Only conclusion I is correct (2) Only conclusion II is correct
(3) Conclusions I & II both are correct (4) Conclusions I & II both are not correct

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

50. दिलेल्या संख्यामालेतील क्रमाने येणारी पुढील पदे दिलेल्या पर्यायांमधून निवडा.

4, 8, 9, 27, 16, 64, 25, 125, ? , ?

(1) 36, 169 (2) 36, 216 (3) 34, 216 (4) 36, 343

Find the next two terms in the given number series, from the alternatives given.

4, 8, 9, 27, 16, 64, 25, 125, ? , ?

(1) 36, 169 (2) 36, 216 (3) 34, 216 (4) 36, 343

---

51. "FORM" हा शब्द "DMTO" ह्या संकेताक्षरात लिहिला जातो. तर "STOP" हा शब्द कोणत्या संकेताक्षरात लिहिला जाईल ?

(1) QUQR (2) QRQR (3) RQMN (4) QRQV

If "FORM" is coded as "DMTO" ; then how will "STOP" be coded ?

(1) QUQR (2) QRQR (3) RQMN (4) QRQV

---

52. जर "BAD" हा शब्द सांकेतिक भाषेत 5 – 4 – 7 असा लिहिला तर "NATION" या शब्दासाठी सांकेतिक पर्याय कोणता ?

(1) 17 – 4 – 23 – 12 – 19 – 17 (2) 17 – 4 – 22 – 11 – 18 – 17

(3) 17 – 4 – 23 – 12 – 18 – 17 (4) 17 – 4 – 22 – 12 – 18 – 17

If "BAD" is coded as 5 – 4 – 7 ; how will you code the word "NATION" ?

(1) 17 – 4 – 23 – 12 – 19 – 17 (2) 17 – 4 – 22 – 11 – 18 – 17

(3) 17 – 4 – 23 – 12 – 18 – 17 (4) 17 – 4 – 22 – 12 – 18 – 17

---

53. खालील मालीका पूर्ण करण्यासाठी, रिकाम्या जागी, दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य संख्या निवडा.

26, 50, 82, ? , 170

(1) 122 (2) 110 (3) 127 (4) 152

Find the missing number in the series, from the given alternatives.

26, 50, 82, ? , 170

(1) 122 (2) 110 (3) 127 (4) 152

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

54. प्राध्यापक, वरिष्ठ प्राध्यापक आणि पुरुष वरिष्ठ प्राध्यापक यातील संबंध योग्य प्रकारे व्यक्त करणारी आकृती कोणती ?

(1) 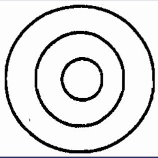 (2) 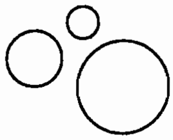 (3) 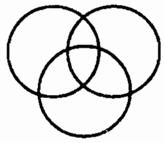 (4) 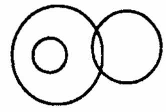

Select the diagram which represents the relationship best between Professors, Senior Professors and male Senior Professors.

(1) 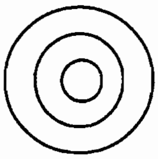 (2) 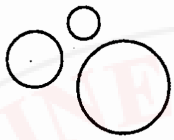 (3) 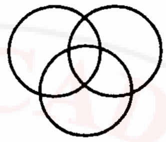 (4) 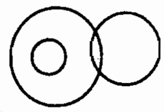

---

55. किती प्रकारात 4 पुस्तके ABCD एकावर एक ठेवता येतील जेणेकरून A व B एकमेकांच्या सान्निध्यात राहाणार नाहीत ?

(1) 9 (2) 12 (3) 14 (4) 18

In how many ways can 4 books ABCD be arrayed vertically one above the other if book A cannot be put together with book B ?

(1) 9 (2) 12 (3) 14 (4) 18

---

56. एक नकाशा असा ठेवला गेला की आग्नेय दिशा उत्तर बनते ईशान्य दिशा पश्चिम बनते अशा परिस्थितीत दक्षिण दिशा काय बनेल ?

(1) उत्तर (2) ईशान्य

(3) वायव्य (4) वरील एकही पर्याय योग्य नाही

A map was so placed that south east becomes north, north east becomes west and so on. What will south become ?

(1) North (2) North east

(3) North west (4) None of the above

---

57. दोन झाडांवर A व B काही पक्षी बसले आहेत. झाड A वरील पक्षी B झाडावरील पक्षांना म्हणतात तुमच्यातील एक आमच्या झाडावर या आपण दोघेही सारखे होऊ.

झाड B वरील पक्षी म्हणतात त्यापेक्षा तुमच्यापैकी एक आमच्यात आला तर आम्ही तुमच्या दुप्पट होऊ.

वृक्ष A व B वर किती पक्षी आहेत ?

(1) 7 आणि 9 (2) 3 आणि 3 (3) 5 आणि 9 (4) एकही पर्याय योग्य नाही

There are some birds on each of the two trees A and B.

The birds on A say to those on B that if one of you come to our tree we will both be equal.

The birds on B say to those on A that instead if one of you come to us we will be double your strength. How many birds are there on A and B ?

(1) 7 and 9 (2) 3 and 3 (3) 5 and 9 (4) No option is correct

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

58. प्रत्येक वर्तुळाच्या बाहेर चार संख्या आहेत. पहिल्या दोन वर्तुळात, या चार संख्यांच्या आधारे विशिष्ट सुत्राने वर्तुळातील संख्या तयार करण्यात आलेली आहे. तिसऱ्या वर्तुळातील प्रश्नचिन्हाच्या जागी, त्याच सुत्रानुसार येणारी संख्या दिलेल्या पर्यायांमधून निवडा.

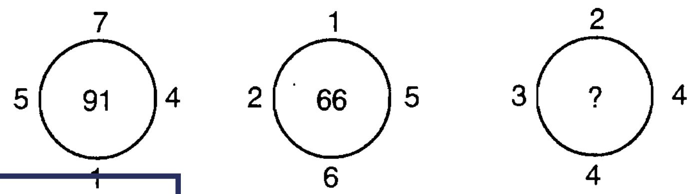

(1) 45 (2) 48 (3) 46 (4) 47

To the outside of each circle there are four numbers. From these numbers new numbers are obtained by some formula within the first two circles. Adopting the same formula, select the number in place of question mark, in the third circle, from the given alternatives.

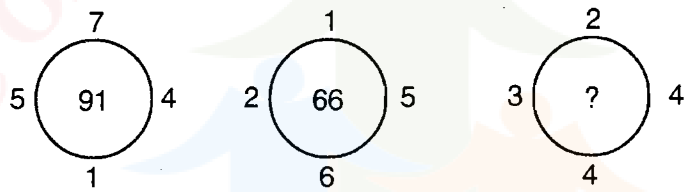

(1) 45 (2) 48 (3) 46 (4) 47

59. एका फाशाच्या वेगवेगळ्या चार अवस्था दिलेल्या आहेत. त्यावरून 4 च्या विरुद्ध अंगास कोणता अंक असेल ?

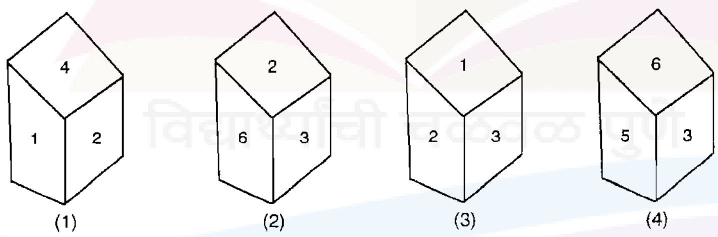

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 5

Four different postions of a dice are shown. Which number will be, to the opposite of 4 ?

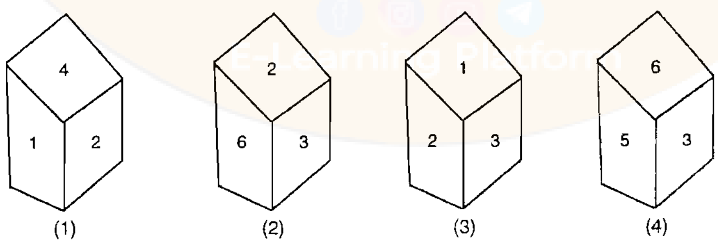

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 5

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

60. राहूलचे आजचे वय त्याच्या वडिलांच्या आजच्या वयाच्या $1/3$ आहे. राहूलच्या आईचे वय त्याच्या वडिलांच्या वयापेक्षा 5 वर्षांनी कमी आहे. राहूलचे आजचे वय 13 वर्षे असल्यास राहूलच्या आईचे, त्याच्या जन्मावेळीचे वय किती असेल ?

(1) 22 (2) 34 (3) 20 (4) 21

Today, Rahul's age is $1/3$ of his father's age. The age of Rahul's mother is 5 years less than that of his father. If today the age of Rahul is 13 years, what must have been the age of Rahul's mother, at the time of his birth ?

(1) 22 (2) 34 (3) 20 (4) 21

---

61. क्रिकेटचा सामना बघत, आठ मित्र एका रांगेत पुढील प्रमाणे बसले आहेत. अशोकच्या उजव्या बाजूला भारत असून, त्याच्या उजवीकडे कोणीही नाही, इला व गणेश यांच्यामध्ये फराहा आहे. हुसेनच्या उजव्या बाजूला गणेश आहे. भारत व धनराज यांच्यामध्ये अशोक आहे. इला ही धनराजच्या शेजारी आहे. चंद्रिका कडेला आहे. तर अशोक व गणेश यांच्यामध्ये किती व्यक्ति आहेत ?

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 4

Eight friends are watching a cricket match, sitting in a row. Bharat has been sitting on the right hand side of Ashok, while no one is sitting on the right of Bharat. Faraha is between Ela and Ganesh. Ganesh is on the right side of Hussain. Ashok is between Bharat and Dhanraj. Ela is neighbour of Dhanraj. Chandrika is at the end. Then how many persons are there between Ashok and Ganesh ?

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 4

---

62. 3 मार्च 2004 हा दिवस जर सोमवार असेल तर 3 मार्च 2011 या दिवशी कोणता वार असेल ?

(1) सोमवार (2) बुधवार (3) मंगळवार (4) गुरुवार

If Monday falls on 3rd March 2004, what day will it be on 3rd March 2011 ?

(1) Monday (2) Wednesday (3) Tuesday (4) Thursday

---

63. A या ठिकाणाच्या पूर्वेला 5 कि.मी. दूर अंतरावर B हे ठिकाण आहे. B च्या उत्तरेला 5 कि.मी. अंतरावर C हे ठिकाण आहे व C च्या पूर्वेला 7 कि.मी. अंतरावर D हे ठिकाण आहे, तर A आणि D मधील सरळ अंतर किती ?

(1) 17 कि.मी. (2) 13 कि.मी. (3) 12 कि.मी. (4) 15 कि.मी.

B is situated at a distance of 5 kms to the East of A. C is at a distance of 5 kms to the North of B. D is at a distance of 7 kms to the East of C. Then what is the straight distance between A and D ?

(1) 17 kms (2) 13 kms (3) 12 kms (4) 15 kms

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

64. 50 प्रश्न असलेल्या एका गणिताच्या परिक्षेत बरोबर उत्तराला 4 गुण दिले जातात व चुकीच्या उत्तराला 3 गुण कापले जातात. उन्नतीने सर्व प्रश्न सोडविले. तिला या परीक्षेत 144 गुण मिळाले. तर तिने किती प्रश्न बरोबर सोडविले ?

(1) 36 (2) 42 (3) 44 (4) 38

In a mathematics exam. of 50 questions, every right answer is given 4 marks, while 3 marks are deducted for every wrong answer. Unnati solved all the questions and obtained 144 marks. How many questions did she solve correctly ?

(1) 36 (2) 42 (3) 44 (4) 38

---

65. पुढील आकृतीचा अभ्यास करून, 10,000 रु. उत्पन्न असलेल्या एका कुटुंबाचा शिक्षण व करमणूक व्यतीरिक्त खर्च किती ?

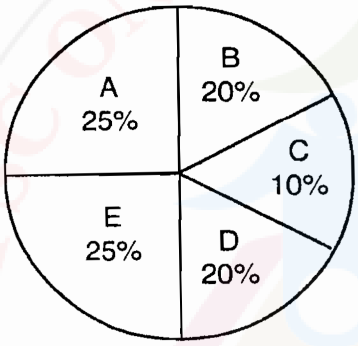

A = खाद्य
B = घरभाडे
C = करमणूक
D = औषधी
E = शिक्षण

(1) 1500 (2) 6500
(3) 3500 (4) 4500

Studying the figure below, find out the total expenses of a family excluding education and entertainment, with the income of Rs. 10,000.

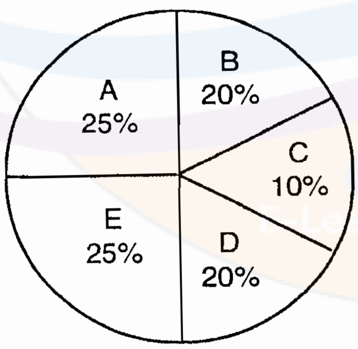

A = Food
B = House Rent
C = Entertainment
D = Medicines
E = Education

(1) 1500 (2) 6500
(3) 3500 (4) 4500

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

Best Learning Plateform for MPSC

66. आकृतीतील अक्षरे आणि संख्याचे निरीक्षण करून त्यांच्यातील असणाऱ्या संबंधावरून A आणि B च्या किंमती कोणत्या ? योग्य पर्याय निवडा.

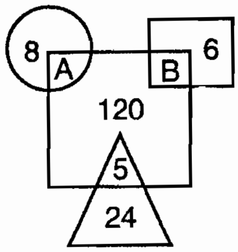

(1) 12, 20 (2) 15, 20 (3) 30, 20 (4) 20, 25

Observe the relationship between alphabets and numbers in the figure below what are the values of A and B ? Select the correct alternative.

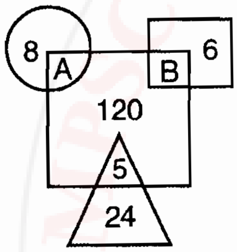

(1) 12, 20 (2) 15, 20 (3) 30, 20 (4) 20, 25

---

67. खालील आकृतीत प्रश्न चिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ? योग्य पर्याय निवडा.

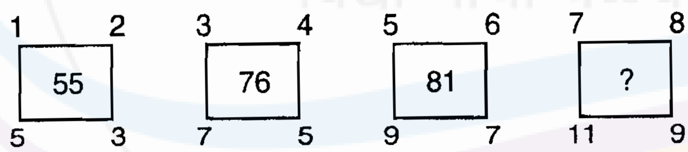

(1) 105 (2) 151 (3) 70 (4) 86

Which number will come in place of the question mark in the following figure ? Select the correct alternative.

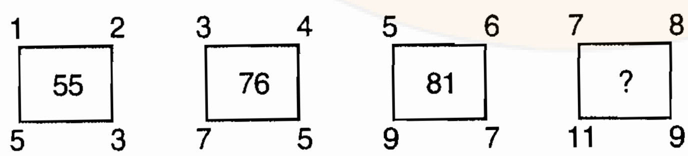

(1) 105 (2) 151 (3) 70 (4) 86

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

68. पहिल्या स्तंभात काही शब्द दिलेले असून दुसऱ्या स्तंभात त्या शब्दांचे संकेत दिलेले आहेत. प्रत्येक संख्या ही एका विशिष्ट अक्षराची निदर्शक आहे. पहिल्या स्तंभातील शब्दांच्या क्रमानुसारच दुसऱ्या स्तंभातील संकेतांचा क्रम नाही.

स्तंभ I (शब्द)	स्तंभ II (संकेत)
M O T O R	5 1 18 12 25
P A S T E	13 15 20 15 18
L O R R Y	12 15 18 18 25
E A R L Y	16 1 19 20 5

P A S T E या शब्दाचा संकेत कोणता ?

(1) 5 1 18 12 25

(2) 13 15 20 15 18

(3) 12 15 18 18 25

(4) 16 1 19 20 5

In the first column there are some words. In the second column, the same words are given in a code. Each number stands for a particular letter. The words in the first column and the codes in the second column are not in the same order.

Column I (words)	Column II (Codes)
M O T O R	5 1 18 12 25
P A S T E	13 15 20 15 18
L O R R Y	12 15 18 18 25
E A R L Y	16 1 19 20 5

Which is the code for P A S T E ?

(1) 5 1 18 12 25

(2) 13 15 20 15 18

(3) 12 15 18 18 25

(4) 16 1 19 20 5

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

69. @, #, %, $, © हे संकेत खालीलप्रमाणे वेगळ्या अर्थाने वापरण्यात आलेले आहेत.

i) A @ B म्हणजे, A हा B पेक्षा लहान नाही.

ii) A # B म्हणजे, A हा B एवढा नाही आणि A हा B पेक्षा लहान नाही.

iii) A % B म्हणजे, A हा B पेक्षा मोठा नाही.

iv) A © B म्हणजे, A हा B पेक्षा लहान नाही, A हा B पेक्षा मोठा नाही.

v) A $ B म्हणजे, A हा B पेक्षा लहान नाही, A हा B एवढा नाही.

चार विधाने आणि त्यावरून काढलेली तीन अनुमाने दिलेली आहेत. योग्य पर्याय निवडा.

विधाने : i) J # H
ii) H © T
iii) T $ R
iv) R % F

अनुमाने : I) J # R
II) R # F
III) J # T

(1) फक्त अनुमान I) बरोबर आहे
(2) फक्त अनुमाने I) व II) बरोबर आहेत
(3) फक्त अनुमान III) बरोबर आहे
(4) फक्त अनुमाने I) व III) बरोबर आहेत

The codes @, #, %, $, © are used in different meanings as follows :

i) A @ B means, A is not less than B.

ii) A # B means, A is not equal to B and A is not less than B.

iii) A % B means, A is not greater than B.

iv) A © B means, A is not less than B, A is not greater than B.

v) A $ B means, A is not less than B, A is not equal to B.

Four statements and three conclusions from them are given. Choose the correct alternative

Statements : i) J # H
ii) H © T
iii) T $ R
iv) R % F

Conclusions : I) J # R
II) R # F
III) J # T

(1) Only conclusion I) is correct
(2) Only conclusions I) and II) are correct
(3) Only conclusion III) is correct
(4) Only conclusions I) and III) are correct

70. एका विशिष्ट सांकेतिक भाषेत A S H O K E हा शब्द F X 8 T P 5 असा लिहिला जातो. त्याच भाषेत M O L U T Y कसे लिहिता येईल ?

(1) R T 12 Z 25 24 (2) R T 12 Z Y 25
(3) R T 12 25 Z 26 (4) R T 12 Z 25 Y

In a particular code language A S H O K E is written as F X 8 T P 5. How will M O L U T Y be written in that particular language code ?

(1) R T 12 Z 25 24 (2) R T 12 Z Y 25
(3) R T 12 25 Z 26 (4) R T 12 Z 25 Y

---

71. श्रीनगर, लेह व जम्मू एकमेकांना जोडल्या गेल्यास जवळपास कशी आकृती निघेल ?

(1) समभूज त्रिकोण (2) काटकोन त्रिकोण
(3) सरळ रेषा (4) वरीलपैकी कोणतीही नाही

Shrinagar, Leh and Jammu if connected almost form

(1) an equilateral triangle (2) a right angled triangle
(3) a straight line (4) none of the above

---

72. खालीलपैकी कोणते शहर कृष्णा-पंचगंगा नद्यांच्या संगमावर आहे ?

(1) कराड (2) कोल्हापूर (3) नरसोबाचीवाडी (4) सातारा

Which of the following towns is located on the confluence of Krishna-Panchaganga rivers ?

(1) Karad (2) Kolhapur (3) Narsobachiwadi (4) Satara

---

73. खालील कोणत्या दोन स्टेशनसमधील रेल अंतर सर्वात कमी आहे ?

A) मुंबई-पुणे
B) बंगलोर-चेन्नई
C) अहमदाबाद-वडोदरा
D) भोपाळ-इंदोर
E) दिल्ली-जयपूर

(1) A (2) C (3) D (4) E

Which pair of stations has the shortest rail distance between them ?

A) Bombay-Pune
B) Bangalore-Chennai
C) Ahmedabad-Vadodara
D) Bhopal-Indore
E) Delhi-Jaipur

(1) A (2) C (3) D (4) E

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

74. दिलेल्या महाराष्ट्राच्या नकाशात गडद (Shaded) प्रदेश जी. टी. त्रिवार्थांच्या मतानुसार खालीलपैकी कोणता हवामान विभाग दाखवतो ?

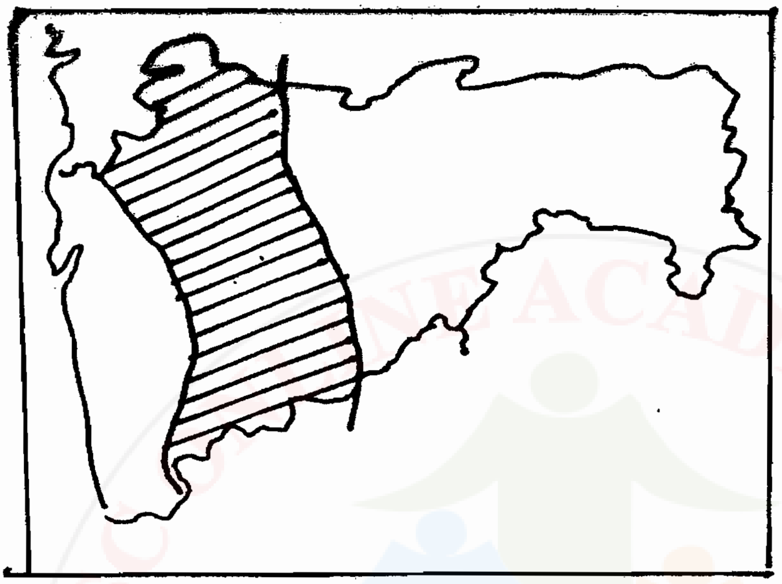

(1) Am (2) Bs
(3) Aw (4) Cs

In the given map of Maharashtra the shaded area indicates which of the following climatic regions according to G. T. Trewartha ?

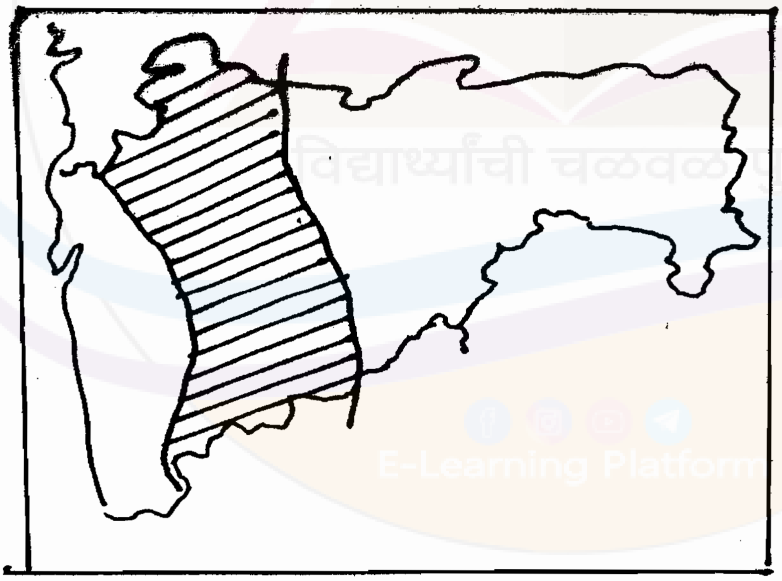

(1) Am (2) Bs
(3) Aw (4) Cs

75. खाली दिलेल्या महाराष्ट्रातील पर्वत शिखरांच्या उंचीचा कोणता क्रम उतरत्या क्रमाने बरोबर आहे ?

(1) कळसुबाई, हरिश्चंद्रगड, महाबळेश्वर, साल्हेर

(2) कळसुबाई, साल्हेर, महाबळेश्वर, हरिश्चंद्रगड

(3) कळसुबाई, महाबळेश्वर, हरिश्चंद्रगड, साल्हेर

(4) कळसुबाई, साल्हेर, हरिश्चंद्रगड, महाबळेश्वर

Which of the following sequences in descending order of the heights of mountain peaks in Maharashtra is correct ?

(1) Kalsubai, Harishchandragad, Mahabaleshwar, Salher

(2) Kalsubai, Salher, Mahabaleshwar, Harishchandragad

(3) Kalsubai, Mahabaleshwar, Harishchandragad, Salher

(4) Kalsubai, Salher, Harishchandragad, Mahabaleshwar

---

76. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या किल्यावर रोपवे (दोरमार्ग) सुविधा पुरवण्यात आली आहे ?

(1) राजगड (2) सिंहगड (3) रायगड (4) मुरुड-जंजिरा

Which of the following forts in Maharashtra is provided with Ropeway facility ?

(1) Rajgad (2) Sinhagad (3) Raigad (4) Murud-Janjira

---

77. बृहन्मुंबई शहरापेक्षा कमी लोकसंख्या असलेली राज्ये सुमारे किती ?

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 20

Around how many states have population less than that of Greater Bombay ?

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 20

---

78. खालील कोणता जिल्हा पुर्वीच्या जिल्ह्यातून निराळा करून निर्माण केला गेलेला नाही ?

1) सिंधूदुर्ग 5) नंदूरबार

2) जालना 6) वाशिम

3) गडचिरोली 7) बीड

4) लातूर 8) हिंगोली

पर्याय :

(1) सिंधूदुर्ग किंवा जालना (2) नंदूरबार किंवा वाशिम

(3) गडचिरोली किंवा लातूर (4) बीड किंवा हिंगोली

Which among the following districts has not been carved out of the original district ?

1) Sindhudurga 5) Nandurbar

2) Jalna 6) Washim

3) Gadchiroli 7) Beed

4) Latur 8) Hingoli

Options :

(1) Sindhudurga or Jalna (2) Nandurbar or Washim

(3) Gadchiroli or Latur (4) Beed or Hingoli

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

79. यादी I व यादी II मधील योग्य शब्दांची निवड करून जोड्या लावा व खाली दिलेला कोणता सांकेतिक क्रमांक बरोबर आहे ते सांगा.

यादी I (धार्मिक स्थान)	**यादी II (जिल्हा)**
A) पैठण	I) नाशिक
B) माहुर	II) परभणी
C) पंचवटी	III) औरंगाबाद
D) गंगाखेड	IV) नांदेड

	A	B	C	D
(1)	IV	III	II	I
(2)	I	II	IV	III
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	IV	I	II

Match List I with List II and select correct answer using the code given below :

List I (Religion Centre)	**List II (District)**
A) Paithan	I) Nasik
B) Mahur	II) Parbhani
C) Panchavati	III) Aurangabad
D) Gangakhed	IV) Nanded

	A	B	C	D
(1)	IV	III	II	I
(2)	I	II	IV	III
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	IV	I	II

80. दिलेल्या महाराष्ट्राच्या नकाशात गडद (Shaded) प्रदेश कोणत्या प्रकारची वने दाखवतो ?

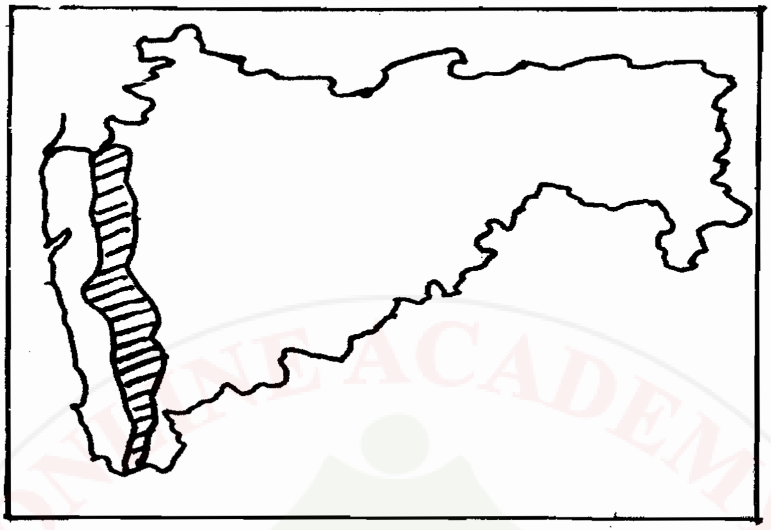

(1) निम सदाहरित वने

(2) आर्द्र व शुष्क पानझडी वने

(3) खारफुटी वने

(4) काटेरी झुडपे

In the given map of Maharashtra shaded area indicates which of the following type of forest ?

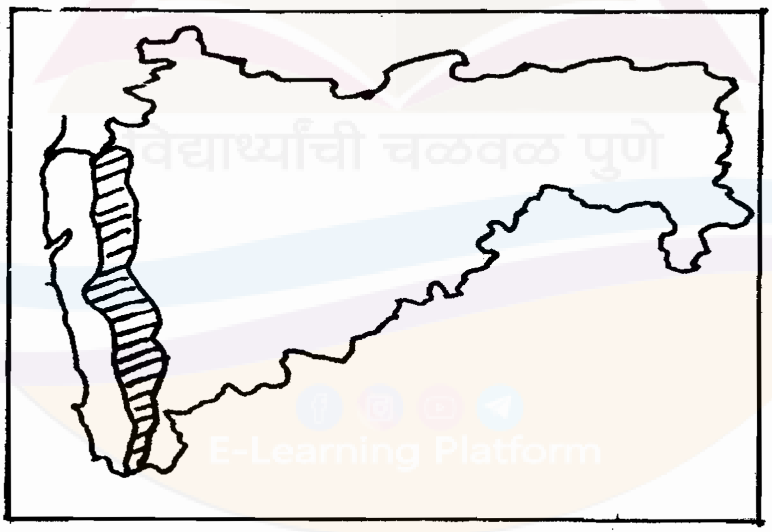

(1) Semi evergreen forest

(2) Wet and dry deciduous forest

(3) Mangrove forest

(4) Thorny bushes

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

81. महाराष्ट्रातील पश्चिम घाट ओलांडण्यासाठी खालील घाट (Passes) दक्षिणेकडून उत्तरेकडे क्रमाने लावा.

(1) फोंडाघाट, आंबाघाट, बोरघाट, थळघाट

(2) आंबाघाट, फोंडाघाट, बोरघाट, थळघाट

(3) बोरघाट, आंबाघाट, थळघाट, फोंडाघाट

(4) थळघाट, बोरघाट, आंबाघाट, फोंडाघाट

Arrange the passes from South to North which are used to cross the Western ghats in Maharashtra.

(1) Phondaghat, Ambaghat, Borghat, Thalghat

(2) Ambaghat, Phondaghat, Borghat, Thalghat

(3) Borghat, Ambaghat, Thalghat, Phondaghat

(4) Thalghat, Borghat, Ambaghat, Phondaghat

---

82. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यात तलावातून जलसिंचन केले जाते ?

(1) चंद्रपूर, नागपूर, भंडारा, गोंदिया

(2) चंद्रपूर, भंडारा, गोंदिया, गडचिरोली

(3) चंद्रपूर, भंडारा, गोंदिया, वर्धा

(4) चंद्रपूर, यवतमाळ, अमरावती, वर्धा

Which of the following districts in Maharashtra have developed tank irrigation ?

(1) Chandrapur, Nagpur, Bhandara, Gondia

(2) Chandrapur, Bhandara, Gondia, Gadchiroli

(3) Chandrapur, Bhandara, Gondia, Wardha

(4) Chandrapur, Yavatmul, Amravati, Wardha

---

83. खालीलपैकी कोणते खनिज प्रामुख्याने आर्कियन खडकांत आढळते ?

(1) सोने (2) चांदी (3) लोहखनिज (4) चुनखडी

Which of the following minerals are found mainly in Archean Rocks ?

(1) Gold (2) Silver (3) Iron-ore (4) Limestone

---

84. सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील रेड्डी बंदरामधून जपानला खालील धातूंपैकी कोणत्या धातूची निर्यात होते ?

(1) लोहखनिज (2) लोहखनिज, मँगनिज

(3) लोहखनिज, बॉक्साईट (4) वरील सर्व

Which of the following minerals are exported to Japan from Reddy Port of Sindhudurg district ?

(1) Iron-ore (2) Iron-ore, Manganese

(3) Iron-ore, Bauxite (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

85. खालील खाड्यांचा कोणता क्रम उत्तरेकडून दक्षिणेकडे बरोबर आहे ?

(1) वसई, जैतापूर, देवगड, जयगड
(2) वसई, जयगड, जैतापूर, देवगड
(3) वसई, जैतापूर, जयगड, देवगड
(4) वसई, जयगड, देवगड, जैतापूर

Which of the following sequence of the creeks from north to south is correct ?

(1) Vasai, Jaitapur, Deogad, Jaigad
(2) Vasai, Jaigad, Jaitapur, Deogad
(3) Vasai, Jaitapur, Jaigad, Deogad
(4) Vasai, Jaigad, Deogad, Jaitapur

86. खालील धातूंपैकी कोणता धातू जांभ्या (laterite) खडकांत आढळतो ?

(1) सिलिका
(2) मँगनिज
(3) लोह खनिज
(4) बॉक्साइट

Which of the following minerals is found in laterite rocks ?

(1) Silica
(2) Manganese
(3) Iron-ore
(4) Bauxite

87. योग्य जोड्या लावा :

यादी I (जलसिंचन योजना)		**यादी II** (जिल्हा)	
A)	धोम	I)	औरंगाबाद
B)	दुधगंगा	II)	सातारा
C)	अरुणावती	III)	कोल्हापूर
D)	जायकवाडी	IV)	यवतमाळ

	A	B	C	D
(1)	III	II	I	IV
(2)	II	III	IV	I
(3)	I	IV	III	II
(4)	IV	I	III	II

Match the following :

List I (Irrigation Project)		**List II** (District)	
A)	Dhom	I)	Aurangabad
B)	Dudhganga	II)	Satara
C)	Arunavati	III)	Kolhapur
D)	Jayakwadi	IV)	Yeotmal

	A	B	C	D
(1)	III	II	I	IV
(2)	II	III	IV	I
(3)	I	IV	III	II
(4)	IV	I	III	II

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

88. खालीलपैकी कोणता जलसिंचन प्रकल्प महाराष्ट्रातील सर्वात मोठा जलसिंचन प्रकल्प आहे ?

(1) कोयना (2) भातसा (3) उजनी (4) जायकवाडी

Which of the following irrigation projects is the largest irrigation project in Maharashtra ?

(1) Koyna (2) Bhatsa (3) Ujani (4) Jayakwadi

---

89. खालीलपैकी महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात 80 टक्केपेक्षा जास्त जलसिंचन उपसा (lift irrigation) प्रकारचे आहे ?

(1) सोलापूर (2) कोल्हापूर (3) सातारा (4) सांगली

Which of the following districts in Maharashtra has more than 80 percent irrigation of lift irrigation type ?

(1) Solapur (2) Kolhapur (3) Satara (4) Sangli

---

90. योग्य जोड्या लावा :

	यादी I (किल्ले)		**यादी II (जिल्हे)**
A)	पांडवगड	I)	रायगड
B)	विजयदुर्ग	II)	सिंधुदुर्ग
C)	सुधागड	III)	ठाणे
D)	भैरवगड	IV)	सातारा

	A	B	C	D
(1)	II	IV	III	I
(2)	IV	II	I	III
(3)	I	II	IV	III
(4)	III	I	II	IV

Match the following :

	List I (Forts)		**List II (Districts)**
A)	Pandavgad	I)	Raigad
B)	Vijaydurg	II)	Sindhudurg
C)	Sudhagad	III)	Thane
D)	Bhairavgad	IV)	Satara

	A	B	C	D
(1)	II	IV	III	I
(2)	IV	II	I	III
(3)	I	II	IV	III
(4)	III	I	II	IV

91. दिलेल्या महाराष्ट्राच्या नकाशात गडद (shaded) प्रदेश खालीलपैकी कोणत्या पीकांच्या उत्पादन प्रदेश दाखवतो ?

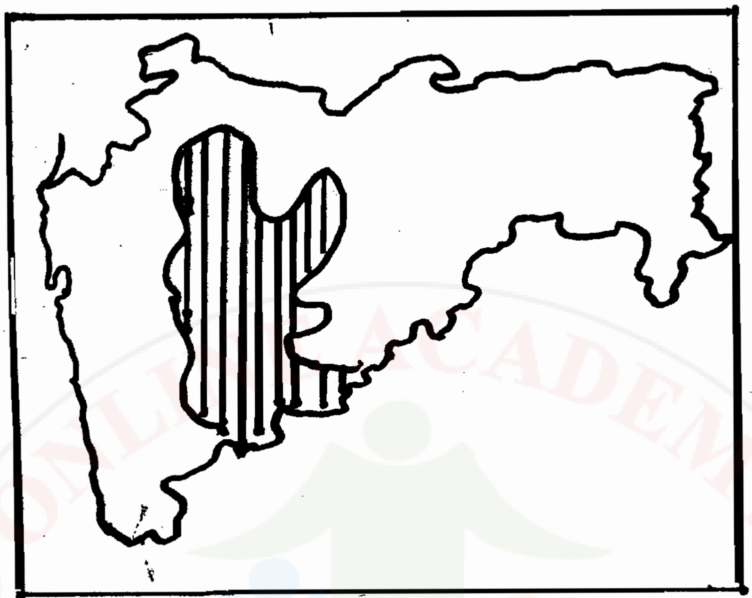

(1) ज्वारी, बाजरी, गहू (2) तांदूळ, गहू, बाजरी

(3) गहू, बाजरी, मका (4) कापूस, ज्वारी, तांदूळ

In the given map and Maharashtra shaded area indicates area of production of which of the following crops ?

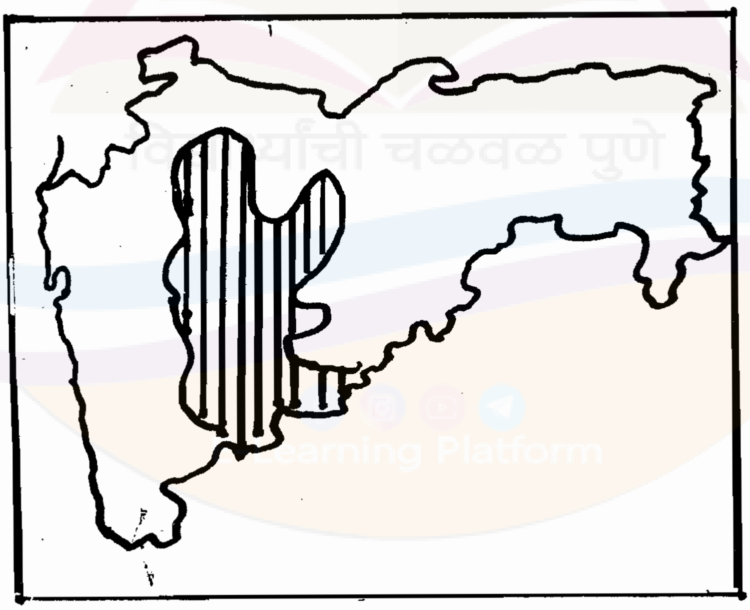

(1) Jawar, Bajra, Wheat (2) Rice, Wheat, Bajra

(3) Wheat, Bajra, Corn (4) Cotton, Jawar, Rice

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

92. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यात सर्वाधीक तळी आहेत ?

(1) भंडारा (2) नागपूर (3) चंद्रपूर (4) कोल्हापूर

Which of the following districts in Maharashtra has the largest number of tanks ?

(1) Bhandara (2) Nagpur (3) Chandrapur (4) Kolhapur

---

93. महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या मृदेची उत्पादकता सर्वात कमी आहे ?

(1) जांभी (2) रेगूर (3) गाळाची (4) वरीलपैकी कोणतीही नाही

Which of the following types of the soils in Maharashtra has the lowest productivity ?

(1) Lateritic (2) Regur (3) Alluvial (4) None of the above

---

94. योग्य जोड्या लावा :

	यादी I (विद्यापीठ)		**यादी II (ठिकाण)**
A)	महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ	I)	दापोली
B)	पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ	II)	राहूरी
C)	डॉ. बाळासाहेब सावंत कोंकण कृषी विद्यापीठ	III)	परभणी
D)	मराठवाडा कृषी विद्यापीठ	IV)	अकोला

	A	**B**	**C**	**D**
(1)	I	II	III	IV
(2)	IV	II	III	I
(3)	II	IV	I	III
(4)	III	IV	II	I

Match the following :

	List I (University)		**List II (Location)**
A)	Mahatma Phule Agriculture University	I)	Dapoli
B)	Punjabrao Deshmukh Agriculture University	II)	Rahuri
C)	Dr. Balasaheb Sawant Konkan Agriculture University	III)	Parbhani
D)	Marathwada Agriculture University	IV)	Akola

	A	**B**	**C**	**D**
(1)	I	II	III	IV
(2)	IV	II	III	I
(3)	II	IV	I	III
(4)	III	IV	II	I

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

95. महाराष्ट्राच्या संदर्भात खालील विधानावर विचार करा.

A) लिंग गुणोत्तर महाराष्ट्रात 2001 पासून 2011 पर्यंत किंचित प्रगती दाखवते. (जनगणनेत)

B) सन् 2001 पेक्षा जनगणना 2011 मध्ये साक्षरतेत वाढ झाली आहे.

(1) A) बरोबर B) चूक

(2) A) चूक B) बरोबर

(3) दोन्ही बरोबर

(4) दोन्ही चूक

Consider the following statements in terms of Maharashtra

A) Census 2011 shows slight improvement over the 2001 census in the sex ratio.

B) Literacy percentage has gone up in 2011 from that in 2001.

(1) A) is correct B) is not

(2) B) is correct A) is not

(3) Both A) and B) are correct

(4) Neither A) nor B) is correct

---

96. महाराष्ट्राच्या पठारी प्रदेशात डिसेंबर व जानेवारी महिन्यात सरासरी किमान तापमान

(1) 12°C ते 16°C (2) 16°C ते 20°C

(3) 20°C ते 22°C (4) 8°C ते 12°C

Average minimum temperature on the plateau region of Maharashtra in the month of December and January is

(1) 12°C to 16°C (2) 16°C to 20°C

(3) 20°C to 22°C (4) 8°C to 12°C

---

97. खालीलपैकी कोणत्या पर्वत रांगा गोदावरी-भिमा नद्यांची खोरी वेगळी करतात ?

(1) महादेव डोंगर (2) सातमाळ डोंगर

(3) बालाघाट डोंगर (4) अजंठा डोंगर

Which of the following mountain ranges divide Godavari-Bhima river basins ?

(1) Mahadeo Range (2) Satmal Range

(3) Balaghat Range (4) Ajantha Range

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

98. पुढील कोणते विधान चूक आहे ?
1) बॉक्साईटचा मुख्य वापर ॲल्युमिनियम उत्पादनात होतो.
2) बॉक्साइट सिमेंट, लोखंड व पोलाद उत्पादनातही वापरतात.
3) सुमारे एक-पंचमांश भारताचे बॉक्साईटचे उत्पादन महाराष्ट्रात होते.
4) महाराष्ट्रात बॉक्साइट कोल्हापूर, रायगड, सांगली, सातारा, रत्नागिरी येथे आढळते.
5) इतर राज्यात महाराष्ट्राच्या तुलनेने अधिक चांगल्या प्रतीचे बॉक्साइट आढळते.

(1) 2 (2) 3 (3) 5 (4) None

Which of the following statements is incorrect ?
1) Bauxite is mainly used in Aluminium production.
2) Bauxite is also used in cement, iron and steel production.
3) Almost one-fifth of Bauxite found in India is in Maharashtra.
4) In Maharashtra Bauxite is found in Kolhapur, Raigad, Sangli, Satara and Ratnagiri.
5) The other states have better quality Bauxite than that in Maharashtra.

(1) 2 (2) 3 (3) 5 (4) None

99. योग्य जोड्या लावा :

यादी I (फळे)	यादी II (उत्पादक प्रदेश)
A) केळी	I) मालवण
B) काजू	II) श्रीरामपूर
C) मोसंबी	III) वसई
D) कलींगड	IV) अलीबाग

	A	B	C	D
(1)	III	I	II	IV
(2)	I	II	IV	III
(3)	II	I	III	IV
(4)	IV	III	II	I

Match the following :

List I (Fruits)	List II (Producing Areas)
A) Banana	I) Malwan
B) Cashewnut	II) Srirampur
C) Sweetlemon	III) Vasai
D) Watermelon	IV) Alibag

	A	B	C	D
(1)	III	I	II	IV
(2)	I	II	IV	III
(3)	II	I	III	IV
(4)	IV	III	II	I

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

100. दिलेल्या महाराष्ट्राच्या नकाशात चार थंडहवेची ठिकाणे 1, 2, 3, 4 अशा प्रकारे दाखवली आहेत. त्यांचा खालीलपैकी कोणता क्रम बरोबर आहे ?

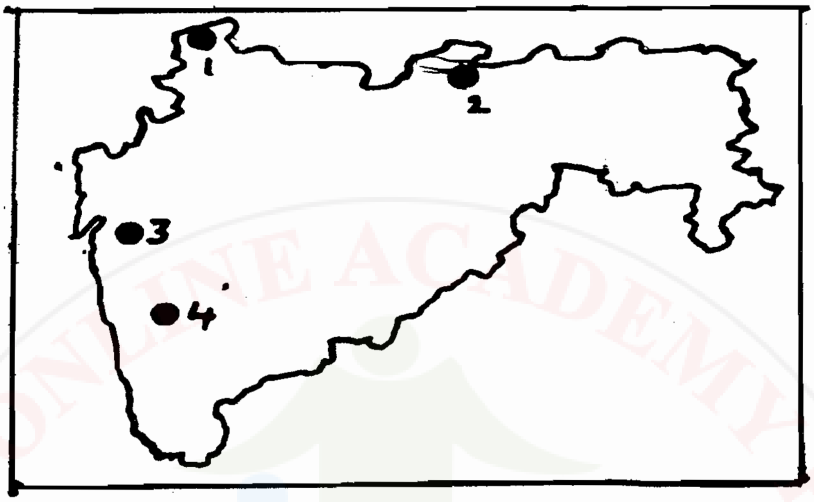

(1) माथेरान, महाबळेश्वर, तोरणमाळ, चिखलदरा

(2) माथेरान, महाबळेश्वर, चिखलदरा, तोरणमाळ

(3) चिखलदरा, तोरणमाळ, महाबळेश्वर, माथेरान

(4) तोरणमाळ, चिखलदरा, माथेरान, महाबळेश्वर

In the given map of Maharashtra four hillstations labeled 1, 2, 3, 4. Which of the following order is correct ?

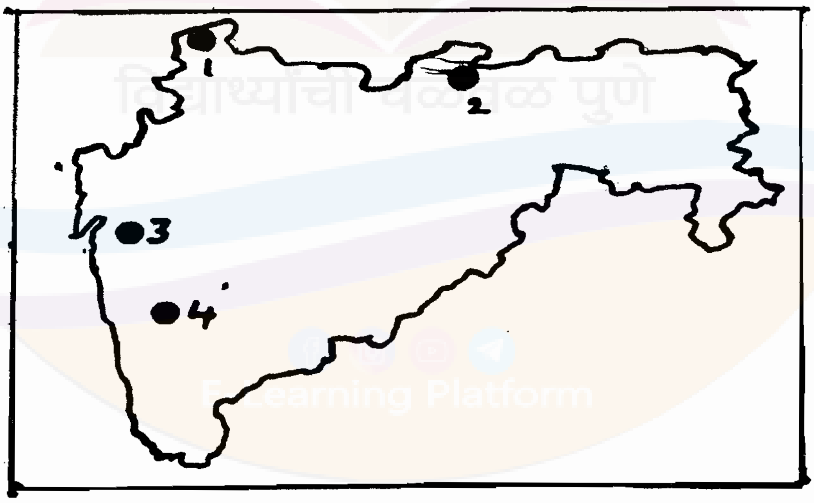

(1) Matheran, Mahabaleshwar, Toranmal, Chikhaldara

(2) Matheran, Mahabaleshwar, Chikhaldara, Toranmal

(3) Chikhaldara, Toranmal, Mahabaleshwar, Matheran

(4) Toranmal, Chikhaldara, Matheran, Mahabaleshwar

101. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 चा उद्देश
   (1) माहितीचा अधिकार बहाल करणे
   (2) सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या अधिकारातील माहिती सुलभ मिळण्याची शाश्वती देणे
   (3) सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामामध्ये पारदर्शकता व जबाबदारी वृद्धिंगत करणे
   (4) वरील सर्व

   The object of Right to Information Act, 2005 is
   (1) To provide right to information
   (2) To secure access to information under the control of public authority
   (3) To bring transparency and accountability in functioning of public authority
   (4) All the above

---

102. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 2(e) नुसार "सक्षम प्राधिकारीच्या" व्याख्येमध्ये कोणाचा समावेश होत नाही ?
   (1) लोकसभेचे सभापती (2) भारताचे सर न्यायाधीश
   (3) भारताचे राष्ट्रपती (4) राज्यांचे मुख्यमंत्री

   As per Section 2(e) of Right to Information Act, 2005 who does not come under the meaning of "Competent Authority" ?
   (1) Speaker of House of people (2) Chief Justice of India
   (3) President of India (4) Chief Minister of State

---

103. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील खालीलपैकी कोणते कलम हे अधिनियम अधिनियमीत झाल्याच्या दिनांकापासून एकशे विसाव्या दिवशी अंमलात आले ?
   (1) कलम 6 (2) कलम 12 (3) कलम 13 (4) कलम 15

   Which of the following Sections of Right to Information Act, 2005 came into force on the one hundred and twentieth day of enactment of this Act ?
   (1) Section 6 (2) Section 12 (3) Section 13 (4) Section 15

---

104. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम 7 नुसार सर्वसाधारण परिस्थितीत माहिती मिळण्याचा कालावधी ____________ दिवसांचा आहे.
   (1) 10 दिवस (2) 15 दिवस (3) 25 दिवस (4) 30 दिवस

   Under Section 7 of Right to Information Act, 2005 the time limit under general circumstances to get the information is of ____________ days.
   (1) 10 days (2) 15 days (3) 25 days (4) 30 days

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

105. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 12 नुसार केंद्रीय मुख्य माहिती आयुक्तांच्या नियुक्तीची शिफारस करणाऱ्या समितीमध्ये खालीलपैकी कोण सदस्य नसतात ?

(1) पंतप्रधान

(2) लोकसभेतील विरोधी पक्ष नेता

(3) भारताचे सर न्यायाधीश

(4) पंतप्रधानांनी नामनिर्देशित केलेला एक केंद्रीय कॅबिनेट मंत्री

As per Section 12 of the Right to Information Act, 2005 among the following is not a member of recommendation committee for appointment to the post of Central Chief Information Commissioner.

(1) Prime Minister

(2) Leader of opposition in the Lok Sabha

(3) Chief Justice of India

(4) Union Cabinet Minister nominated by the Prime Minister

---

106. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 17(3) नुसार राज्यपाल राज्य मुख्य माहिती आयुक्तास खालीलपैकी कोणत्या कारणावरून पदावरून काढून टाकू शकतात ?

(1) न्यायालयाने नादार घोषित केले

(2) नैतिक अध:पतन अपराधाबद्दल त्याला दोषी ठरविण्यात आले

(3) त्याच्या पदीय कर्तव्याबाहेरील कोणताही वेतनी रोजगार करीत असेल

(4) वरील सर्व

As per Section 17(3) of the Right to Information Act, 2005 the State Chief Information Commissioner can be removed by the Governor of a state on the following grounds.

(1) He is adjudged as an insolvent

(2) He is convicted for an offence of moral turpitude

(3) He is engaged in any paid employment outside the duties of his office

(4) All the above

---

107. मागितलेली माहिती एखाद्या व्यक्तीचे जीवीत वा स्वातंत्र्य या संबंधातील असले तर ती किती वेळात दिली जाते ?

(1) 45 तासात (2) 40 तासात

(3) 48 तासात (4) 60 तासात

In how much time information sought has to be given if it concerns the life or liberty of a person ?

(1) 45 hours (2) 40 hours

(3) 48 hours (4) 60 hours

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

108. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कलम 19 नुसार जन माहिती अधिकाऱ्याच्या निर्णयामुळे व्याधित झालेली कोणतीही व्यक्ती अपीलीय अधिकाऱ्याकडे _______ दिवसांमध्ये अपील करु शकते.

(1) 15 (2) 20 (3) 25 (4) 30

As per Section 19 of the Right to Information Act, 2005 any person who is aggrieved by the decision of Public Information Officer can make an appeal to the Appellate Authority within _______ days.

(1) 15 (2) 20 (3) 25 (4) 30

109. माहितीच्या अधिकाराचा कायदा सर्व प्रथम कोणत्या देशात अस्तित्वात आला ?

(1) इंग्लंड (2) चायना (3) स्वीडन (4) फ्रान्स

In which country did the Right to Information Act come into existence first ?

(1) England (2) China (3) Sweden (4) France

110. माहितीच्या अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कोणत्या कलमामध्ये माहितीच्या हक्काची हमी प्रत्येक भारतीय नागरीकाला दिलेली आहे ?

(1) कलम 1 (2) कलम 2
(3) कलम 4 (4) कलम 3

Under which Section of Right to Information Act, 2005 Right of Information is guaranteed to every citizen of India ?

(1) Section 1 (2) Section 2
(3) Section 4 (4) Section 3

111. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 ला राष्ट्रपतीकडून कोणत्या तारखेस अनुमती मिळाली ?

(1) 15 मार्च 2005 (2) 29 ऑगस्ट 2005
(3) 15 जून 2005 (4) 30 ऑक्टोबर 2005

On which date the Right to Information Act, 2005 got assent of the President ?

(1) 15th March 2005 (2) 29th August 2005
(3) 15th June 2005 (4) 30th October 2005

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

112. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 कलम 6(3) (i) नुसार किती दिवसात जन अधिकारी त्याचेकडे केलेला अर्ज ज्याच्या अधिकार क्षेत्रात ती आहे त्याचेकडे पाठवून देईल ?

(1) 10 दिवसात (2) 5 दिवसात
(3) 8 दिवसात (4) 15 दिवसात

In how many days the application made to Public Authority for information is to be transferred to another Public Authority who holds it under the Section 6(3) (i) of Right to Information Act, 2005 ?

(1) Within 10 days (2) Within 5 days
(3) Within 8 days (4) Within 15 days

---

113. माहितीच्या अधिकाराखाली माहितीची मागणी कशी असू शकते ?

A) संगणकीय/ विद्युत
B) मौखिक

(1) A) बरोबर आहे परंतु B) नाही
(2) B) बरोबर आहे परंतु A) नाही
(3) A) व B) दोन्ही बरोबर आहेत
(4) न A) बरोबर न B)

Request for information under the Right to Information Act could be

A) Through electronic means
B) Oral

(1) A) is right, B) is not
(2) B) is right, A) is not
(3) Both A) and B) are right
(4) Both A) and B) are incorrect

---

114. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 चे कलम 19 व त्याचे उपकलम 1 मधील निर्णयाच्या विरुद्ध किती दिवसात दुसरे अपील करता येते ?

(1) 120 दिवसात (2) 60 दिवसात
(3) 90 दिवसात (4) 30 दिवसात

What is the period of second appeal against the decision under sub-section (1) of Section 19 of the Right to Information Act, 2005 ?

(1) 120 days (2) 60 days
(3) 90 days (4) 30 days

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

115. खालील विधाने लक्षपूर्वक वाचा आणि सत्य विधाने कोणती ते पर्यायी उत्तरातून निवडून लिहा.

अ) जन माहिती अधिकाऱ्याने मुद्दामहून माहिती देणे नाकारले तर माहिती आयोग, अशा अधिकाऱ्याला माहिती देईपर्यंत रु. 250/ प्रति दिवशी परंतु रु. 25,000 पेक्षा जास्त नाही असा दंड आकारु शकते.

ब) दंडाबरोबर शिस्तभंगाची कारवाई करण्याचा आदेश देऊ शकतो.

क) शिस्तभंगाची कारवाई केली तर दंड वसूल करता येत नाही.

ड) जन-माहिती अधिकारी माहिती आयोगाच्या आदेशाविरुद्ध सुप्रिम कोर्टात जाऊ शकतो.

(1) फक्त क) आणि ड) सत्य
(2) फक्त अ) आणि ब) सत्य
(3) वरील सर्व विधाने सत्य आहेत
(4) अ), ब) आणि ड) सत्य

Read the statements carefully and find out the true statements :

a) When the PIO willfully refuses to give information then the Information Commission may impose a penalty of Rs. 250/ day of default however in all not exceeding Rs. 25,000.

b) Along with the penalty Information Commission may recommend disciplinary action against PIO.

c) When disciplinary action is taken penalty can not be recovered.

d) PIO has a right to go to the Supreme Court against the order of the Information Commission.

(1) Only c) and d) are true
(2) Only a) and b) are true
(3) All the statements are true
(4) a), b) and d) are true

---

116. गाधींजींनी वैयक्तिक सत्याग्रह मागे का घेतला ?

(1) कारण शासनाने भारताला ऑगस्ट ऑफर दिली
(2) कारण शासनाने पूर्ण स्वराज्याची मागणी पूर्ण केली
(3) कारण युद्ध चालू होते व जापान भारताच्या सीमेवर येऊन ठेवला होता
(4) वरील कोणतेही कारण योग्य नाही

Why did Gandhiji call off Individual Satyagraha Movement ?

(1) As the Governments came out with "August Offer"
(2) As the demand of Purna Swaraj was accepted by the Government
(3) As the war was on and Japan was at the doorstep of India
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

117. नागपूरच्या मजुर-आंदोलनाचे जनक कोणाला म्हणतात ?

(1) ॲड. बी. आर. मंडलेकर (2) स्वामी शंकरानंद

(3) डॉ. मुंजे (4) धुंडिराजपंत ठेंगडी

Who is said to be the father of Labour Movement of Nagpur ?

(1) Ad. B. R. Mandlekar (2) Swami Shankaranand

(3) Dr. Munje (4) Dhundirajpant Thengdi

---

118. गोपाळ गणेश आगरकरांनी केलेल्या शेक्सपियरच्या हॅमलेटच्या मराठी रूपांतराचे नाव काय ?

(1) विकासविलसित (2) ज्ञानप्रकाश

(3) हॅमलेट (4) हाय कास्ट वुमन

A Marathi version of Shakespeare's Hamlet by Gopal Ganesh Agarkar is titled as ________

(1) Vikasvilasit (2) Gyanprakash

(3) Hamlet (4) High Caste Woman

---

119. मवाळांनी काय मागितले नाही ?

A) जमीनीवरील कर कमी करणे, मीठावरील कर माफ करणे.

B) सावकारांच्या जुलुमांपासून संरक्षण.

C) इंग्रजांना उच्च पदांवर नेमणूक न देणे.

(1) केवल B) (2) केवल C)

(3) B) व C) (4) एकही पर्याय योग्य नाही

What was not demanded by the moderates ?

A) Reduction in land revenue, abolition of Salt tax.

B) Protection against exploitation from money lenders.

C) Not to appoint British on high posts.

(1) Only B) (2) Only C)

(3) B) and C) (4) No option is correct

---

120. लोकमान्य टिळकांनी 4 तत्त्व अंगिकारली होती. त्यात खालील कोणती बाब समाविष्ट नव्हती ?

(1) स्वराज (2) स्वदेशी

(3) सहकार (4) राष्ट्रीय शिक्षण

Lokmanya Tilak had adopted four principles. Which among the following was not one of them ?

(1) Swaraj (2) Swadeshi

(3) Sahakar (4) National Education

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

121. ________ हे इंडियन नॅशनल कॉंग्रेसचे पहिले मुस्लीम अध्यक्ष होते.

(1) अब्दुल कलाम आझाद (2) मौलाना आझाद
(3) बद्रुद्दिन तैयबजी (4) हकीम खान

________ was the first Muslim President of Indian National Congress.

(1) Abdul Kalam Azad (2) Maulana Azad
(3) Badruddin Tayabjee (4) Hakim Khan

---

122. 'अभिनव भारत' चे उद्देश काय होते ?

A) परदेशातून तस्करी करून हत्यारे मिळविणे.
B) इंग्रज विरोधी विचारांचा सैनिकांत प्रचार करणे.
C) स्वदेशी, बहिष्कार व राष्ट्रीय शिक्षण या संकल्पना लोकमानसात रूजविणे.
D) जेंव्हा शक्य आहे तेंव्हा गुरिल्ला डावपेच अवलंबिणे.

(1) A) व C) (2) A), B) व C)
(3) B), C) व D) (4) A), B), C) व D)

What were the aims of Abhinav Bharat ?

A) To secure weapons from abroad by smuggling them.
B) To preach anti British thoughts among soldiers.
C) To create public opinion through Swadeshi, boycott and national education.
D) Resort to guerilla tactics whenever possible.

(1) A) and C) (2) A), B) and C)
(3) B), C) and D) (4) A), B), C) and D)

---

123. ________ यांनी स्वामी दयानंद सरस्वतीना 'आर्यसमाज' स्थापनेसाठी मदत केली.

(1) विवेकानंद (2) आगरकर
(3) गोखले (4) लोकहितवादी

________ helped Swami Dayanand Saraswati in establishing 'Arya Samaj'.

(1) Vivekanand (2) Agarkar
(3) Gokhale (4) Lokhitvadi

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

124. महाराष्ट्रात मिठाचा सत्याग्रह ________ येथे झाला.

(1) संगमनेर, रत्नागीरी, मालवण

(2) वडाळा, मालवण, शिरोडा

(3) शिरोडा, संगमनेर, ठाणे

(4) कल्याण, मालवण, शिरोडा

At Maharashtra, there were Salt Satyagraha at ________

(1) Sangamner, Ratnagiri, Malvan

(2) Wadala, Malvan, Shiroda

(3) Shiroda, Sangamner, Thane

(4) Kalyan, Malvan, Shiroda

---

125. 'विद्यापीठ कायदा' कोणत्या कमिशनच्या शिफारशींवर आधारीत आहे ?

(1) हंटर कमिशन (2) सॅडलर कमिशन

(3) रॅली कमिशन (4) वूडस् कमिशन

'University Act' was passed on the basis of the recommendations made by ______

(1) Hunter Commission (2) Sandlor Commission

(3) Rally Commission (4) Wood's Commission

---

126. खालीलपैकी कोणी 'Age of Consent Act, 1891' मधील प्रस्तावानुसार मुलीच्या विवाहाच्या योग्य वयाची सीमा 10 वर्षावरून 12 वर्ष करण्यास विरोध केला ?

(1) महादेव गोविंद रानडे

(2) स्वामी विवेकानंद

(3) बाळ गंगाधर टिळक

(4) गोपाळकृष्ण गोखले

Who opposed the 'Age of Consent Act 1891' which proposed to raise the marriageable age for girls from ten to twelve ?

(1) Mahadev Govind Ranade

(2) Swami Vivekanand

(3) Bal Gangadhar Tilak

(4) Gopal Krishna Gokhale

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

127. जानकीदेवी बजाज यांनी 3 एप्रिल 1921 मध्ये देवळी येथे ________ वर भाषण दिले.

(1) सतीप्रथा व भ्रूणहत्या

(2) असहकार व स्वदेशी

(3) स्त्रि शिक्षण व विकास

(4) हुंडापद्धती व स्त्रिदमन

On 3rd April 1921 at Devli, Jankidevi Bajaj delivered a speech on ________

(1) Satipratha and Foeticide

(2) No-co-operation and Swadeshi

(3) Women Education and Development

(4) Dowry system and Suppression of women

---

128. ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेस (आयटक 1920) चे पहिले अध्यक्ष कोण होते ?

(1) जे. एम. सेनगुप्ता

(2) दिवान चमनलाल

(3) लाला लजपतरॉय

(4) चित्तरंजन दास

Who was the First President of All India Trade Union Congress in 1920 ?

(1) J. M. Sengupta

(2) Diwan Chamanlal

(3) Lala Lajpatrai

(4) Chittranjan Das

---

129. "देवाने माणसाला निर्माण केले नसून माणसानेच देवाला निर्माण केले आहे " असे ________ यांनी म्हंटले.

(1) महात्मा गांधी (2) आंबेडकर

(3) विठ्ठल शिंदे (4) गोपाळ आगरकर

Who said "God has not created Man but Man has created God" ?

(1) Mahatma Gandhi (2) Ambedkar

(3) Vitthal Shinde (4) Gopal Agarkar

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

130. जोड्या जुळवा :

अ		ब
अ)	निबंधमाला	1) आगरकर
ब)	सुधारक	2) सूर्याजी कृष्णाजी
क)	दर्पण	3) विष्णुशास्त्री चिपळुणकर
ड)	मुंबई अखबार	4) बाळशास्त्री जांभेकर

	अ	ब	क	ड
(1)	1	2	3	4
(2)	3	1	4	2
(3)	3	4	1	2
(4)	4	3	2	1

Match the following :

A		B
A)	Nibandhamala	1) Agarkar
B)	Sudharak	2) Suryaji Krishnaji
C)	Darpan	3) Vishnushastri Chiplunkar
D)	Mumbai Akhabar	4) Balshastri Jambhekar

	A	B	C	D
(1)	1	2	3	4
(2)	3	1	4	2
(3)	3	4	1	2
(4)	4	3	2	1

131. कोणती अखिल भारतीय सेवा नाही ?
1) भारतीय प्रशासनिक सेवा
2) भारतीय पोलिस सेवा
3) भारतीय वन सेवा
4) भारतीय पोस्टल सेवा

(1) केवल 3) (2) केवल 4)
(3) 3) व 4) (4) वरील कोणतीही नाही

Which is not an All India Service ?
1) Indian Administrative Service
2) Indian Police Service
3) Indian Forest Service
4) Indian Postal Service

(1) Only 3) (2) Only 4)
(3) 3) and 4) (4) None of the above

132. राज्यपालांनी मान्य केलेल्या महाराष्ट्र शासन कार्यनियमावलीतील व्याख्येनुसार राज्य मंत्री मंडळात (कॅबिनेट) अंतर्भूत होणाऱ्या घटकाकरीता खालीलपैकी कोणता पर्याय लागु होतो ?

(1) मंत्री, राज्यमंत्री, मुख्यसचिव
(2) मंत्री, मुख्यमंत्री, उप मंत्री
(3) मंत्री
(4) मुख्यमंत्री, उप मुख्यमंत्री, सचिव

Which of the following options is an appropriate choice for the constitution of Cabinet as defined under Maharashtra Government Rules of Business approved by the Governor ?

(1) Ministers, State Ministers, Chief Secretary
(2) Ministers, Chief Minister, Deputy Ministers
(3) Ministers
(4) Chief Minister, Deputy Chief Minister, Secretaries

---

133. भारताच्या राष्ट्रीय ध्वज समितीचे अध्यक्ष होते.

(1) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
(2) डॉ. बी. आर. आंबेडकर
(3) जे. बी. कृपलानी
(4) सरदार वल्लभभाई पटेल

Who was the President of the National Flag Committee ?

(1) Dr. Rajendra Prasad
(2) Dr. B. R. Ambedkar
(3) Shri J. B. Kriplani
(4) Sardar Vallabhabhai Patel

---

134. मूलभूत हक्कांच्या संरक्षणाची जबाबदारी खालीलपैकी कोणावर आहे ?

(1) कायदेमंडळ (2) कार्यकारी मंडळ
(3) राजकीय पक्ष (4) न्यायमंडळ

Which one of the following is the guardian of Fundamental Rights ?

(1) Legislature (2) Executive
(3) Political Parties (4) Judiciary

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

135. भारतीय संविधानाचे कलम 356 कशा संदर्भात आहे ?
अ) राज्यपालाची नियुक्ती
ब) घटक राज्याची विधानसभा बरखास्तीबाबत
क) संघराज्याचे स्वरूप एककेंद्री होणेबाबत
ड) नवीन राज्य निर्मितीबाबत
(1) अ) व क) (2) क) व ड) (3) ब) व क) (4) अ) व ड)
Article 356 of the Constitution of India is concerned with
A) Appointment of Governor
B) Dissolving of State Assembly
C) Centralization of a Federation
D) Formation of a new State
(1) A) and C) (2) C) and D) (3) B) and C) (4) A) and D)

---

136. पंतप्रधान खालीलपैकी कोणाला जबाबदार असतात ?
(1) मंत्रीमंडळ (2) राष्ट्रपती
(3) राज्यसभा (4) लोकसभा
To whom among the following is the Prime Minister responsible ?
(1) Council of Minister (2) President
(3) Rajyasabha (4) Loksabha

---

137. भारताच्या राज्यघटनेच्या उद्देशपत्रिकेवर ____________ प्रभाव दिसतो.
अ) कॅनडाची राज्यघटना
ब) जपानची राज्यघटना
क) इंग्लंडची राज्यघटना
ड) अमेरिकेची राज्यघटना
(1) अ) व क) (2) क) व ड) (3) फक्त ड) (4) फक्त ब)
Preamble of the Constitution of India reflects the influence of
A) Constitution of Canada
B) Constitution of Japan
C) Constitution of England
D) Constitution of America
(1) A) and C) (2) C) and D) (3) Only D) (4) Only B)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

138. भारताच्या राष्ट्रपतींची निवड अप्रत्यक्षरित्या निर्वाचन मंडळाकडून होते ज्यामध्ये ________ च्या निर्वाचीत सदस्यांचा समावेश असतो.

(1) फक्त लोकसभा

(2) फक्त राज्यसभा

(3) लोकसभा व राज्यसभा

(4) लोकसभा, राज्यसभा आणि राज्य विधानसभा

The President of India is elected indirectly by the electoral college consisting of the elected members of

(1) Only Loksabha

(2) Only Rajyasabha

(3) Loksabha and Rajyasabha

(4) Loksabha, Rajyasabha and State Legislative Assemblies

---

139. भारतीय राज्यघटनेचे कलम 16 कशाशी संबंधित आहे ?

(1) राज्यकारभाराची मार्गदर्शक तत्त्वे व मूलभूत कर्तव्ये

(2) मूलभूत कर्तव्ये व अधिकार

(3) नववा परीशीष्ट व सातवा परीशीष्ट

(4) मूलभूत अधिकार

Article 16 of the Indian Constitution deals with

(1) Directive Principles and Fundamental Duties

(2) Fundamental Duties and Rights

(3) Ninth Schedule and Seventh Schedule

(4) Fundamental Rights

---

140. राष्ट्रपती लोकसभा बरखास्त करू शकतात

(1) पंतप्रधानांच्या सल्ल्याने

(2) भारताच्या मुख्य न्यायाधीशांच्या सल्ल्याने

(3) लोकसभेच्या शिफारशीने

(4) यापैकी नाही

President can dissolve the Loksabha on the

(1) Advice of the Prime Minister

(2) Advice of the Chief Justice of India

(3) Recommendation of the Loksabha

(4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

141. मार्गदर्शक तत्वे शासनाकडून केलेल्या अपेक्षा आहेत. तर मूलभूत कर्तव्ये ________ च्या अपेक्षा आहेत.

(1) मंत्रीमंडळ (2) जनता

(3) प्रतिनिधी (4) सर्वोच्च न्यायालय

Directive Principles are expectations of the Government where as the fundamental duties are the expectations of the

(1) Cabinet (2) People

(3) Representatives (4) Supreme Court

---

142. भारतीय राज्यघटना दुरुस्ती प्रक्रियेत खालीलपैकी कोणाचा सहभाग असतो ?

(1) मतदार (2) राज्य विधीमंडळे

(3) संसद (4) न्यायपालिका

Which of the following are involved in the amendment of the Indian Constitution ?

(1) Voters (2) State Legislatures

(3) Parliament (4) Judiciary

---

143. जोड्या लावा :

अ) दांडेकर समिती	1) निवडणूक सुधारणा
ब) सरकारीया आयोग	2) भ्रष्ट्राचार
क) संथानम समिती	3) प्रादेशिक असमतोल
ड) व्ही.एम. तारकुंडे समिती	4) केंद्र व राज्यसंबंध

(1) अ – 1, ब – 2, क – 3, ड – 4

(2) अ – 2, ब – 1, क – 4, ड – 3

(3) अ – 3, ब – 4, क – 2, ड – 1

(4) अ – 3, ब – 4, क – 1, ड – 2

Match the following :

A) Dandekar Samiti	1) Election Reforms
B) Sarkariya Commission	2) Corruption
C) Santanam Samiti	3) Regional Imbalance
D) V. M. Tarkunde Samiti	4) Central-State Relations

(1) A – 1, B – 2, C – 3, D – 4

(2) A – 2, B – 1, C – 4, D – 3

(3) A – 3, B – 4, C – 2, D – 1

(4) A – 3, B – 4, C – 1, D – 2

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

144. खालीलपैकी निवडणूक आयोग कोणते कार्य करीत नाही ?

(1) मतदार यादी तयार करणे (2) उमेदवारांचे नामांकन करणे
(3) मतदान केंद्रांची स्थापना (4) आचार संहिता लागू करणे

Which of the following tasks are not performed by the Election Commission ?

(1) Preparing the Electoral Rolls (2) Nominating the candidates
(3) Setting up polling booths (4) Implementing the model code of conduct

---

145. सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशाला पदमुक्त करण्यासाठी ________ गरज असते.

(1) साधे बहुमत (2) लोकसभेचे बहुमत
(3) महाभियोग प्रक्रिया (4) संसदेच्या बहुमताची

To remove the judge of the Supreme Court requires ________

(1) Simple Majority (2) Majority of Loksabha
(3) Process of Impeachement (4) Majority of Parliament

---

146. राज्य विधीमंडळ ________ विषयासंदर्भात कायदा करू शकते.

(1) फक्त राज्य सूचीतील (2) फक्त समवर्ती सूचीतील
(3) वरीलपैकी दोन्हीही (4) यापैकी नाही

The state legislature can make laws with regard to subjects in ________

(1) The state list only (2) The concurrent list only
(3) Both the above list (4) None of these

---

147. विधान परीषदेचे सदस्य सारख्या संख्येत कोणत्या दोन संस्थांतून येतात ?

A) स्थानिक स्वराज्य प्राधिकरणे
B) राज्यपालांकडून नेमणुकीने
C) शिक्षक मतदार संघातून निवडून
D) पदवीधर मतदार संघातून निवडून

(1) B) आणि C) (2) B) आणि D) (3) C) आणि D) (4) A) आणि D)

From which two institutions equal number of representatives come to the Legislative Council ?

A) Local Self Authorities
B) Appointed by the Governor
C) Elected by the Teachers Constituency
D) Elected by the Graduate Constituency

(1) B) and C) (2) B) and D) (3) C) and D) (4) A) and D)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

148. खालीलपैकी भारतीय राज्यघटनेचे कोणते एक वैशिष्ट्य आहे ?

(1) भारत धार्मिक राज्य आहे (2) भारत धर्मनिरपेक्ष राज्य आहे

(3) भारत भांडवलशाही राज्य आहे (4) भारत सर्वंकषवादी राज्य आहे

Which one of the following is a feature of Indian Constitution ?

(1) India is religious state (2) India is secular state

(3) India is capitalist state (4) India is totalitarian state

149. विधानपरिषदेची सभासद संख्या त्या राज्याच्या विधानसभा सदस्य संख्येपेक्षा __________ अधिक नसावी.

(1) एक द्वितीयांश (2) दोन तृतीयांश

(3) एक तृतीयांश (4) तीन चतुर्थांश

The strength of a Vidhan Parishad cannot be more than __________ strength of the respective Vidhan Sabha.

(1) $\frac{1}{2}$ (2) $\frac{2}{3}$

(3) $\frac{1}{3}$ (4) $\frac{3}{4}$

150. समवर्ती सूचीमध्ये __________ विषयांचा समावेश आहे.

(1) 35 (2) 47

(3) 66 (4) 97

The concurrent list consists of

(1) 35 subjects (2) 47 subjects

(3) 66 subjects (4) 97 subjects

151. डेटा कम्युनिकेशन मध्ये ''सिंप्लेक्स'' पद्धतीचे कम्युनिकेशन खालील प्रकारचे असते.

(1) डेटा फक्त एकाच दिशेने पाठवता येतो

(2) डेटा फक्त एकाच वेळेला एकाच दिशेने पाठवता येतो

(3) डेटा दोन दिशांना पाठवणे

(4) डेटा एका पेक्षा जास्त लोकांना पाठवणे

What does the term simplex mean in data communication ?

(1) Data is sent in only one direction

(2) Data is sent in only one direction at a time

(3) Data is sent in both directions

(4) Data is sent to more than one recipients

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

152. एबी फ्रेडमन व त्यांच्या विद्यार्थ्यांनी रोशेस्टर्ब विद्यापीठामध्ये एक नवीन पिढीचा संगणक प्रोसेसर तयार केलेला आहे जो सर्व प्रमुख कार्य क्षितीजलंब (उभे) पद्धतीने प्रोसेसरच्या अनेक थरांमार्फत अत्यंत कार्यक्षम पद्धतीने करतो. हे सर्व थर एकमेकांशी एका प्रणालीप्रमाणे संवाद साधतात. ही प्रोसेसरची रचना प्रत्येक चीपमधील प्रतिबाधा, वेगवेगळे कार्यकारी वेग व वेगवेगळ्या शक्ती/उर्जा यांची आवश्यकता/गरज विचारात घेते. हा आधुनिक संगणक प्रोसेसर खालीलपैकी आहे

(1) त्रिमितीय संगणक प्रोसेसर (2) आरे प्रोसेसर
(3) क्षितीजलंब व्हेक्टर प्रोसेसर (4) बहुथरीय पॅरलल प्रोसेसर

Eby Friedmann and his students at University of Rochesterb, have developed a new generation of Computer Processor which optimizes all key processing functions vertically, through multiple layers of Processors, where all layers interact like a single system. The design also accounts for different impedences from chip to chip, different operating speeds and different power requirements. This latest computer processor is

(1) 3-D Computer Processor (2) Array Processor
(3) Vertical Vector Processor (4) Multi-layer Parallel Processor

153. इंटरनेट हे ________ या प्रकारच्या नेटवर्कींगचे प्रतिक आहे.

(1) पॉईंट टू पॉईंट नेटवर्क (2) सर्कीट स्वीचड् नेटवर्क
(3) पॅकेट स्वीचड् नेटवर्क (4) मेसेज् स्वीचड् नेटवर्क

The internet is an example of

(1) A point to point network (2) A circuit switched network
(3) A packet switched network (4) A message switched network

154. मिडोरी ही मायक्रोसॉफ्ट रिसर्चद्वारे निर्माण केलेली एक ऑपरेटींग सिस्टीम आहे, जी लवकरच व्यवस्थेत येणार आहे. ही एक अतिशय सहज, सरळ व लहान सुविधाजनक कार्यप्रणाली आहे. जी सरळपणे स्थानिक हार्डवेअरमध्ये (X86, X64, ARM) काम करते. यामध्ये सर्व साधने व संग्रह पूर्णपणे संचलीत केलेली आहेत. ही कार्यप्रणाली विंडोज हायपर – V हायपरविजर वर प्रविष्ट केली जाणार आहे. हे मायक्रोसॉफ्टचे उत्पादन खालीलपैकी कशावर आधारित आहे ?

(1) क्लाऊड कॉम्प्युटींग (2) ग्रीड कॉम्प्युटींग
(3) क्लस्टरींग (4) मेनफ्रेम तंत्रज्ञान

MIDORI is an offshoot of Microsoft Research's singularity operating system which will be launched soon. This is a lightweight portable operating system which is designed to run directly on native hardware (X86, X64, ARM). In this system the tools and libraries are completely automated, and will be hosted on the Windows Hyper – V Hypervisor. This Microsoft product is based on ________

(1) Cloud based computing (2) Grid computing
(3) Clustering (4) Mainframe technology

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

155. ज्या 32 बीट आय पी अॅड्रेसमध्ये सर्व बीट एक (1) असतात त्या स्किमला ________ म्हणतात.

(1) तोच संगणक (2) डायरेक्ट ब्रॉडकास्ट

(3) लिमिटेड ब्रॉडकास्ट (4) लूप बॅक

In 32 bit ip addressing scheme all '1's represent

(1) This computer (2) Direct broadcast

(3) Limited broadcast (4) Loop back

---

156. जे संगणक केवळ बायनरी प्रणालीशी सीमीत नसुन, जे लक्षावधी गणना एकाचवेळी करू शकतात आणि जे माहिती ही परमाणु, फोटॉन किंवा इलेक्ट्रॉन म्हणून सांकेतिकरित्या मांडतात तसेच ज्यांचे एकत्रीत काम करणारी नियंत्रीत उपकरणे ही संगणकीय स्मृती व प्रोसेसर म्हणून काम करतात, हे संगणक खालीलपैकी कोणत्या प्रकारात मोडतात ?

(1) क्वांटम संगणक

(2) नॅनो संगणक

(3) सुपर संगणक

(4) क्लाउड संगणक

The computers which are not limited to two states (0 and 1), which work on a million computations at once and which encode information as atoms, ions, photons or electrons and their respective control devices that are working together to act as computer memory and a processor, are called as

(1) Quantum computers

(2) Nano computers

(3) Super computers

(4) Cloud computers

---

157. टी.सी.पी./आय.पी. मॉडेलमध्ये ________ ह्या नेटवर्क लेयरचा समावेश नसतो.

(1) अॅप्लीकेशन लेयर (2) इंटरनेट लेयर

(3) ट्रांसपोर्ट लेयर (4) प्रेझेंटेशन लेयर

Which layer is not present on TCP/IP model ?

(1) Application layer (2) Internet layer

(3) Transport layer (4) Presentation layer

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

158. __________ हे एक संगणकीय तंत्रज्ञान आहे ज्यामध्ये क्ष-किरण (एक्स-रे) चित्र/प्रतिमा हे पेन्सील किरणांचे वेगवेगळ्या कोनांतून स्कॅनींग (क्रमवीक्षण) करून मिळविले जातात आणि या प्रतिमा एका मिनीसंगणकामध्ये साठवून तिथेच त्यांचे विश्लेषण केले जाते. हा संगणक नंतर या प्रतिमांचे मॉनीटरवर (सी आर टी वर) चित्र काढतो.

(1) चुंबकीय अनुनाद इमेजींग
(2) पॉसीट्रॉन इमिशन टोमोग्राफी
(3) संगणकीय टोमोग्राफी
(4) डिजीटल क्ष-किरण शास्त्र

__________ is a computer based technology where X-ray images obtained from pencil-beam scan at various angles are stored in and analyzed by a minicomputer. The computer then redraws the picture on a CRT.

(1) Magnetic Resonance Imaging
(2) Positron Emission Tomography
(3) Computer Tomography
(4) Digital Radiology

---

159. शाळेतील मुलांसाठी भारतीय बनावटीचे पहिले क्लाऊड बेस टॅबलेट सोल्युशनचे नाव ______ हे आहे.

(1) आकाश (2) इ-ट्युटर (3) इ-गुरु (4) गॅलेक्सी

Which of the following is the name of India's first cloud based tablet solution for school students launched recently ?

(1) Akash (2) e-tutor (3) e-guru (4) Galaxy

---

160. ________ हा एक विशिष्ट संगणकीय उपयोग आहे जो उपयोगकर्त्याला माहितीचे दृक्-श्राव्य पद्धतीने पृथ्थकरण करण्यासाठी मदत करतो. ह्या तंत्रज्ञानाद्वारे व्यवस्थापक अतिशय प्रभावशाली तुलना व सध्यस्थितीचा कल/ओघ याचे पृथ्थकरण करू शकतात. विक्री व विपणन, वित्तीय अहवाल, अंदाजपत्रक व नियोजन, मनुष्यबळ नियोजन, गुणक्ता विश्लेषण ही काही वरील संगणकीय प्रयोग/उपयोगाची कार्यक्षेत्रे आहेत.

(1) OLTP
(2) OLAP
(3) ERGONOMICS (इर्गोनॉमिक्स)
(4) निर्णय सहायक तंत्र (डिसीजन सपोर्ट सिस्टीम)

__________ is a typical computer application that allows the user to interactively analyze the data. This technology enables the managers to perform powerful comparison and trend analysis. The application areas include sales and marketing, financial reporting, budgeting and planning, manpower planning, quality analysis etc.

(1) OLTP
(2) OLAP
(3) ERGONOMICS
(4) Decision Support System

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

161. खालीलपैकी कोणती गोष्ट कॉंप्युटरने मेडीकल क्षेत्रात आणली ?

(1) ओपन हार्ट सर्जरी (2) व्हॅक्सीनेशन
(3) ब्रेन स्कॅन (4) एक्स-रे

Which of the following activities has been made possible by computer in medical activity ?

(1) Open heart surgery (2) Vaccination
(3) Brain scan (4) X-ray

162. दि. मे. 24, 2000 रोजी पंतप्रधान मा. श्री. अटल बिहारी वाजपेयी यांनी स्वर्ण जयंती विद्या विकास अंतरीक्ष उपग्रहाचे उद्घाटन केले ते ________ या नावाने ओळखले जाते.

(1) ज्ञान वाहीनी (2) विद्या वाहीनी
(3) सरस्वती वाहीनी (4) ज्ञान प्रकाश

On May 24, 2000 Prime Minister Atal Bihari Vajpayee launched the Swarn Jayanti Vidya Vikas Antariksh Upagraha known as ________

(1) Dynan Vahini (2) Vidya Vahini
(3) Saraswati Vahini (4) Dynan Prakash

163. फोरीयर विश्लेषणानुसार, कोणताही संयुक्त/संमिश्र सिग्नल (संकेत) हा खालीलपैकी कशाचे मिश्रण असतो ?

(1) साध्या साईन वेव्ह (तरंग) ज्यांची वारंवारता, आंदोलन व स्वरूप/प्रावस्था भिन्न आहे
(2) समान वारंवारता असणारी साधी साईन वेव्ह (तरंग) व कोसाईन वेव्ह (तरंग)
(3) भिन्न वारंवारता व समान आंदोलन असणारी साधी साईन वेव्ह व कोसाईन वेव्ह (तरंग)
(4) भिन्न वारंवारता व समान आंदोलन असणाऱ्या साध्या कोसाईन वेव्ह (तरंग)

According to Fourier analysis, any composite signal is a combination of ________

(1) Simple sine waves with different frequencies, amplitudes and phases
(2) Simple sine wave and cosine wave with same frequencies
(3) Simple sine wave and cosine wave with same amplitude and different frequency
(4) Simple cosine waves with different frequencies and same amplitude

164. टेलनेट, एफ.टी.पी. हे काही हायर लेव्हल प्रोटोकॉल्स सुरवातीला होते. त्यांचा समावेश ________ मध्ये होतो.

(1) ॲप्लीकेशन लेयर (2) प्रेझेन्टेशन लेयर
(3) ट्रॅन्स्पोर्ट लेयर (4) नेटवर्क लेयर

Protocols like telnet, FTP were some of the initial higher level protocols. They belong to

(1) Application Layer (2) Presentation Layer
(3) Transport Layer (4) Network Layer

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

165. जेंव्हा इलेक्ट्रॉनिक मेथड किंवा प्रोसीजर वापरून सेक्शन-3 च्या नियमानुसार एखादे इलेक्ट्रॉनिक रेकॉर्ड अधिप्रमाणीत केले जाते त्यास __________ म्हणतात.

(1) डिजिटल सर्टीफिकेट
(2) डिजिटल स्वाक्षरी
(3) डिजिटल रेकॉर्ड
(4) डिजिटल चिन्ह

__________ means authentication of any electronic record by subscriber by means of an electronic method or procedure in accordance with the provision of sect-3.

(1) Digital certificate
(2) Digital signature
(3) Digital record
(4) Digital symbol

---

166. ज्या प्रोटोकॉलमध्ये त्रुटी दुरुस्ती ही पाठविलेल्या फ्रेमची एक प्रत ठेऊन आणि जेव्हा वेळ संपते तेव्हा त्या फ्रेमचे पुन: प्रसारण होते, अशा प्रोटोकॉलला ______ म्हणतात.

(1) थांबा व वाट पहा (स्टॉप अँड वेट) प्रोटोकॉल
(2) थांबा व वाट पहा ARQ प्रोटोकॉल
(3) परतणे-N (गो बॅक N) प्रोटोकॉल
(4) ठराविक पुनरावृत्ती प्रोटोकॉल

The protocol in which error corrections are done by keeping a copy of the sent frame and retransmitting of the frame when the timer expires, is called as

(1) Stop-and-wait protocol
(2) Stop-and-wait ARQ protocol
(3) Go-back N protocol
(4) Selective repeat protocol

---

167. एस.टी. चे आरक्षण करण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाने __________ या वेबसाईटचा वापर केला आहे.

(1) www.आयआरसीटीसी.जीओव्ही.इन
(2) www.एमआरसीटीसी.जीओव्ही.इन
(3) www.एमएसआरटीसी.जीओव्ही.इन
(4) यापैकी नाही

To Book S.T. Tickets governments official website for Maharashtra is

(1) www.irctc.gov.in
(2) www.mrctc.gov.in
(3) www.msrtc.gov.in
(4) none of above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

168. PPP प्रोटोकॉल हा एक बाईट-उन्मुख प्रोटोकॉल आहे. ज्यामध्ये फ्लॅग एक बाईट (आठ बिटचा समुह) आहे व जो, जेव्हा एखाद्या फ्रेमच्या डेटा विभागात प्रकट होतो, तेव्हा तो फ्लॅग ESC (एस्केप) बाईट वापरून संकरित केला जातो. हा ESC बाईट _______ आहे. PPP जोडणी, संपर्क निर्माण होण्याकरीता __________ अवस्थेतून जाते.

(1) 10101010,5
(2) 01110111,6
(3) 11100010,4
(4) 01111101,6

Point-to-point (PPP) protocol is a byte-oriented protocol in which a flag is a byte which needs to escape whenever it appears in the data section of the frame. This escape byte is __________ . This PPP connection goes through __________ transition phases for establishing the connection.

(1) 10101010,5
(2) 01110111,6
(3) 11100010,4
(4) 01111101,6

---

169. __________ या प्रकारची की (चावी) डिजिटल सिग्नेचर तयार करताना वापरतात.

(1) पब्लीक की
(2) प्रायव्हेट की
(3) लोकल की
(4) सेक्युरड् की

____________ key is used to create digital signature in cyber space.

(1) Public
(2) Private
(3) Local
(4) Secured

---

170. सर्व भ्रमणध्वनी प्रणालीमध्ये, भौगोलिक क्षेत्र हे कोशिकांमध्ये विभागलेले असते. प्रत्येक कोशिकेच्या मध्यभागी एक आधार कार्यस्थळ असते ज्याठिकाणी त्या कोशिकेतील सर्व दुरध्वनी प्रसारण करीत असतात. एका छोट्या प्रणालीमधील एक यंत्र/साधन जे अशा आधार कार्यस्थळांना जोडते, त्या यंत्राला/साधनाला __________ म्हणतात.

(1) मोबाइल स्विचींग केंद्र
(2) सार्वलौकीक मोबाईल दूरसंचार केंद्र
(3) सामान्य पॅकेट नभोवाणी कार्यस्थळ
(4) आधार कार्यस्थळ नियंत्रक

In all mobile phone systems, a geographic region is divided up into cells. At the center of each cell is a base station to which all telephones in the cell transmit. The device which connects all such base stations in a small system is known as

(1) Mobile switching center
(2) Universal mobile telecommunication center
(3) General packet radio station
(4) Base station controller

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

171. "सेक्युर सिस्टीम" म्हणजे कॉम्प्युटर हार्डवेअर, सॉफ्टवेअर आणि प्रोसीजर जी ________

(1) अनऑथोराईजड एक्सेस व मिसयुज पासून बऱ्यापैकी सेक्युर असणारी

(2) बऱ्यापैकी विश्वासार्ह आणि अचूक कार्य करणारी

(3) बऱ्यापैकी ठरलेले कार्य करणारी व सर्व प्रमाणीत निकष वापरणारी

(4) वरील (1), (2) व (3) सर्व एकत्र असणारी

"Secure System" means computer hardware, software and procedure that ________

(1) Are reasonably secure from unauthorised access and misuse

(2) Provide reasonable level of reliability and correct operation

(3) Are reasonably suited to prefer intended function and adhere to generally accepted procedures

(4) All the above

---

172. डेटाबेस हा ________ याचा संग्रह आहे.

(1) इन्फॉर्मेशन (2) रेकार्डस

(3) नावे (4) फाईल्स

A database is a collection of related ________

(1) Information (2) Records

(3) Names (4) Files

---

173. एक वेबसाईट जी सर्वसाधारणपणे एखाद्या उपभोक्त्याच्या ऑन-लाइन प्रवासाचा प्रारंभिक बिंदू आहे आणि जी सर्वसामान्यांना माहिती मिळविण्यासाठी उपयोगी ठरते तसेच जितकी जास्तीत जास्त माहिती देणे शक्य आहे व उपभोक्त्यांसाठी जितकी कामे करणे शक्य आहे तितकी अनेक कामे ही वेबसाईट करते, जेणेकरून हे उपभोक्ते या वेबसाईटचा वापर करतील किंवा किमान या वेबसाईटला पुन: पुन: भेट देण्यास उद्युक्त होतील. अशा वेबसाईटला ________ म्हणतात.

(1) पोर्टल (2) व्होर्टल

(3) होमपेज (4) ब्लॉग

A website which is generally a primary point for a user's online journey and serves to help people find information and also attempts to provide as much information and serve many tasks for the users as possible to encourage them to stay or to at least continually revisit the site, is known as ________

(1) Portal (2) Vortal

(3) Homepage (4) Blog

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

174. __________ हा एक असा प्रचलित प्रोग्रॅम आहे जो HTTP पद्धती (GET आणि POST) आणि एनविरॉनमेंट व्हेरीएबल (परिवर्ती) वापरून बाहेरील प्रोग्रॅमला माहिती पाठवितो, तसेच ज्या संरूपामध्ये ब्राऊजर समजू शकतो, त्या संरूपामध्ये योग्य HTTP शिर्षक (हेडर) वापरून परिणाम परत पाठवितो.

(1) ASP (2) JSP (3) CGI (4) HTML

__________ is a program written to conform to a standard way of passing data into an external program through the use of HTTP methods (GET and POST) and environment variables and passing results back with the appropriate HTTP headers in a format the browser can understand.

(1) ASP (2) JSP (3) CGI (4) HTML

---

175. सेक्युर सॉकेट लेयरची निर्मिती __________ या कंपनीने केली आहे.

(1) मायक्रोसॉफ्ट (2) नेटस्केप (3) ॲपल मॅक (4) टाटा कंसलटंसी

Secure socket layer was developed by __________ company.

(1) Microsoft (2) Netscape (3) Apple Mac (4) TATA Consultancy

---

176. पाठवायच्या पॅकेटसचा फॉरमॅट इन्टरनेट प्रोटोकॉल ठरवितो. हे डिफाईन करण्याचे कार्य टी. सी. पी./आय. पी. मध्ये __________ याचे आहे.

(1) प्रेझेन्टेशन लेयर (2) ट्रॅन्सपोर्ट लेयर
(3) इन्टरनेट लेयर (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The official packet format of the packets to be transported is called the Internet Protocol (IP). In TCP/IP this is defined by

(1) Presentation Layer (2) Transport Layer
(3) Internet Layer (4) None of the above

---

177. __________ ही एक प्लॅटफॉर्मरहित भाषा आहे जी प्रोग्रॅम एकदा लिहिण्याची आणि अशा कोणत्याही यंत्र/यंत्रणा, ब्राऊजर किंवा परिचालीत प्रणालीमध्ये (ऑपरेटींग सिस्टीम) अंतर्गत वापरासाठी संमती देते, जे __________ चा आधार घेते. वेबपेजकडून वापरले जाणारे लहान जावा प्रोग्रॅम जे नवीन कार्यक्षमता प्रदान करण्यासाठी डाऊनलोड केले जातात व सरळ ब्राऊजरमध्ये चालवले जातात, अशा लहान प्रोग्रॅमना __________ म्हणतात.

(1) C #, क्रॉस-कंपाइलर, प्लग-इन (2) जावा, JVM, ॲप्लेट
(3) HTML, क्रॉस-असेंब्लर, ऑब्जेक्ट (4) C++, क्रॉस-कंपाइलर, ऑब्जेक्ट

__________ is a platform in dependent language that allows programs to be written once and deployed on any machine, browser or operating system that supports __________. Small Java programs used by web pages, that are downloaded and run directly within a browser to provide new functionality are called as __________

(1) C #, Cross-compiler, plug-in (2) Java, JVM, applet
(3) HTML, Cross-assembler, object (4) C++, Cross-compiler, object

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

178. 15 जुन 2012 साली भारत सरकारने (मद्रास उच्च न्यायालय) एक कायदा पारित केला आहे त्यानुसार ______ जर भारतातल्या एखाद्या वेबसाईटवर विवादास्पद सामग्री (उदा. चित्रपट) पूर्व परवानगीशिवाय किंवा त्या सामग्रीशी प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्षरित्या निगडीत व्यक्तीला न कळविता प्रदर्शित केली.

(1) पूर्ण वेबसाईटवर बंदी घातली जाईल

(2) तक्रारीनंतर 48 तासाच्या आत हे विवादास्पद प्रदर्शन थांबविले पाहिजे

(3) दोन लाख रुपये दंड किंवा सहा महिने कारावासाची शिक्षा होईल

(4) दहा लाख रुपये दंड किंवा दोन वर्षे कारावासाची शिक्षा होईल

Government of India (Madras High Court) has passed an order on June 15, 2012 which __________ if an objectionable content (e.g. Movie) is displayed on a website hosted in India, without prior permission or intimation to the person directly or indirectly associated with it.

(1) Bans the entire website

(2) Stops objectionable display of contents within 48 hrs. after complaint

(3) Imposes fine of 2 lakh rupees or 6-months of imprisonment

(4) Imposes fine of 10 lakh rupees or 2-years of imprisonment

---

179. जेंव्हा कॉंप्युटरची माहिती डेटा स्टोरेज मिडीयामधून कौशल्याने अचूकपणे काढून साठवून पुरावा म्हणून कोर्टात सादर केला जातो त्या प्रकारास ____________ म्हणतात.

(1) सायबर लॉ

(2) सायबर फोरेन्सिक

(3) सायबर सर्च

(4) सायबर अटॅक

____________ is a process of extracting information and data from computer storage media and giving guarantee regarding its accuracy and reliability which can be preserved and presented in manner acceptable in court of law.

(1) Cyber law

(2) Cyber forensics

(3) Cyber search

(4) Cyber attack

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

180. एका अधिनियमाद्वारे ई-मेलला भारतामध्ये संपर्क व्यवस्थेसाठी एक वैध माध्यमाचा दर्जा दिला आहे. याचाच अर्थ असा होतो की ई-मेल हा न्यायसंस्थेमध्ये प्रस्तुत व अनुमोदित (संमत) केला जाऊ शकतो. अशाप्रकारे त्याचा कायदेशीर कार्यवाहीसाठी पर्याप्त दस्तऐवज म्हणून वापर केला जाऊ शकतो. हे वैशिष्ट्य ____________ मध्ये प्रस्तावित करण्यात आले.

(1) IT अधिनियम 2000
(2) IT विधेयक 2006
(3) IT विधेयक 2008
(4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

The act legalizes the e-mail and gives it the status of being valid form of carrying out communication in India. This implies that e-mails can be duly produced and approved in court of law, thus can be regarded as substantial document to carry out legal proceedings. This feature is introduced in

(1) IT Act 2000
(2) IT Amendment Bill 2006
(3) IT Amendment Bill 2008
(4) None of these

---

181. (eDh D) हे ॲप्लीकेशन मिडीया लॅब एशियाने केंद्रीत व विकेंद्रीत EMR (इ.एम.आर.) स्टोरेजसाठी बनवले आहे यातील eDh D चा अर्थ खालीलपैकी एक आहे.

(1) इ-धन्वंतरी डिस्ट्रीब्युटेड
(2) इ- धन्वंतरी डायग्नोस्टीक
(3) इ-धन्वंतरी डिटेक्शन सिस्टिम
(4) इ-धन्वंतरी डिझाईन

(eDh D) is an application which is web based with centralized and distributed storage of EMR clinic developed by media lab asia. What is the full form of eDh D ?

(1) e- Dhanvantari Distributed
(2) e- Dhanvantari Diagnostic
(3) e- Dhanvantari Detection System
(4) e- Dhanvantari Design

---

182. शेतकऱ्यांसाठी मिडीया लॅब एशियाने आर्किव असलेली बहुभाषीक प्रश्न उत्तर स्वरूपातील केलेली कम्युनिकेशन सिस्टीम ____________ ही आहे.

(1) ए. ए. क्यु. यु. ए.
(2) ए. क्यु. यु. ए.
(3) एल. क्यु. यु. ए.
(4) ए. यु. क्यु. यु. ए.

____________ is an archieved multilingual question answer based communication system in Media Lab Asia for farmers.

(1) a AQUA
(2) AQUA
(3) IQUA
(4) AUQUA

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

183. माहिती-तंत्रज्ञान क्षेत्रातील एक महत्त्वाचा उद्योग म्हणून ____________ याचा उल्लेख करावा लागेल ज्यामध्ये रुग्णाची गोपनिय व प्रचलित माहिती ही चिकित्सकाने स्वत:च्या आवाजात ध्वनीमुद्रित केलेला अहवाल हा लिखीत स्वरूपात रूपांतरित केला जातो. अमेरिकेमध्ये हा उद्योग वार्षिक 10 ते 25 अरब डॉलर इतका आहे जो प्रतिवर्षी 15% ने वाढत आहे.

(1) वैद्यकिय आवाज ओळख प्रणाली
(2) वैद्यकिय ट्रान्सक्रिप्शन
(3) वैद्यकिय माहिती व्यवस्था प्रणाली
(4) जैव वैद्यकिय व्होर्टेक्स प्रणाली

One of the well known business created by Information Technology service is the ____________ where up-to-date, confidential patient information is converted from voice recorded reports as dictated by physicians into text format. In United States, this business is estimated to be worth US 10 to 25 billion dollars anually and growing 15% each year.

(1) Medical Voice Recognition System
(2) Medical Transcription
(3) Medical Information Management System
(4) Biomedical Vortex System

---

184. माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका स्वास्थ्य उद्योगामध्ये खूप महत्त्वाची आहे. उद्योगाचे विस्तारीकरण करण्यासाठी चिकित्सक, दवाखाने आणि हॉस्पीटल हे सर्व माहिती तंत्रज्ञानाचा दैनंदिन जीवनामध्ये वापर करत आहेत. स्वास्थ्य उद्योगाचा विचार करता खालीलपैकी कोणता मुद्दा महत्त्वाचा आहे ?

(1) इलेक्ट्रॉनिक स्वास्थ्य माहिती साठवण संच (2) संगणकीय मागणी परिपूर्णता प्रगणन
(3) चिकित्सालय निर्णय सहायक प्रणाली (4) वरील सर्व

IT plays very important role in the healthcare industry. Doctors, clinics and hospitals are making use of IT in day-today activities to make grow the business. Which of the following is the important issue as far as healthcare industry is concerned ?

(1) Electronic Health Record (2) Computerized Provider Order Entry
(3) Clinical Decision Support System (4) All of above

---

185. मिडीया लॅब एशियाने आय.सी.टी.च्या आधारे अग्रो ॲडव्हायजरी सिस्टीम तयार केली आहे तीचे नाव ____________ आहे.

(1) इ-सागू (2) बी-सागू (3) डी-सागू (4) आय-सागू

____________ is an ICT based personalised agro advisory system developed by Media Lab Asia.

(1) eSagu (2) bSagu (3) dsagu (4) ISagu

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

186. मिडीया लॅब एशियाने छोट्या व्यापाऱ्यांकरीता तयार केलेली सिस्टीम _____________ आहे.

(1) इ-गाला (2) आय-गाला (3) इ-बिझनेस (4) इ-ट्रेड

_____________ is a low cost retail management system developed by Media Lab Asia.

(1) e-Galla (2) I-Galla (3) e-Business (4) e-trade

---

187. व्यापारामधील लक्ष व उद्देश्य गाठण्यासाठी तसेच माहिती प्रशासनाची गरज पूर्ण करण्यासाठी एका माहिती तंत्रज्ञान संस्थेने खालीलपैकी कोणती साधने प्रदान केली पाहिजेत ?

(1) IT नेतृत्त्व (2) माहितीची गुणवत्ता

(3) उद्योग विशारद/तज्ञ (4) वरील सर्व

Which of the following resources should be provided by the IT organization to achieve the business goals and objectives and meet the needs of the data governance organisation ?

(1) IT Leadership (2) Data Quality Lead

(3) Enterprise Architect (4) All of above

---

188. राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय दुरसंचार व्यवस्था हा माहिती तंत्रज्ञानाच्या पायाभूत मांडणी मधील एक प्रमुख घटक आहे. ही दुरसंचार व्यवस्था _____________ आणि _____________ आहे. माहिती तंत्रज्ञान सॉफ्टवेअर सेवा, इंटरनेट आणि माहिती तंत्रज्ञान अनुरूप सेवा सुविधा (ITES) हे माहिती तंत्रज्ञानाच्या पायाभूत मांडणीचे प्रमुख उपभोक्ता आहेत.

(1) V-SAT पायाभूत मांडणी आणि ISP (2) इरनेट आणि ISP

(3) एज्युसॅट आणि इरनेट (4) एज्युसॅट आणि ISP

The main constituents of IT infrastructure are tele communication-backbone both national and international. They are _____________ and _____________. IT software and service including ITES and internet are among the major users of IT infrastructure.

(1) V-SAT infrastructure and ISPs (2) ERNET and ISPs

(3) EDUSAT and ERNET (4) EDUSAT and ISPs

---

189. वर्ल्ड वाईड वेब कॉन्सोरटीअम या संस्थेस _____________ या नावे ओळखतात

(1) डब्ल्यू डब्ल्यू डब्ल्यू सी (2) डब्ल्यू 3 सी

(3) डब्ल्यू सी 3 (4) सर्व (1), (2), (3) बरोबर

World wide web consortium is known as _____________

(1) wwwc (2) w_3c

(3) wc3 (4) all (1), (2), (3) are correct

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

190. इ.आर.पी. सिस्टीम ही एखाद्या कंपनीच्या आतील व बाहेरील मॅनेजमेंट इर्न्फमेशन सिस्टीमचा मेळ बसवते अशा या इ.आर. पी. सिस्टीमची पूर्ण फोड ____________ आहे.

(1) इंटर प्राईज रिर्सोस प्लानिंग (2) एक्स्पर्ट रिर्सोस प्लानिंग

(3) एक्स्पोर्ट रिर्सोस प्लानिंग (4) वरीलपैकी एकी पर्याय नाही

ERP system integrates Internal and External MIS (Management Information System) across as Entire organisation, here ERP means ____________

(1) Enterprise Resource Planning (2) Expert Resource Planning

(3) Export Resource Planning (4) None from above

191. मिडीया लॅब एशिया द्वारा निर्मित, वेब आधारित एक बुद्धीमान शिक्षण प्रणाली जी सर्व विद्यार्थ्यांची माहिती साठवून ठेवते, मुलांसाठी दृक-श्राव्य वातावरण तयार करते, शिक्षकांना शिकविण्यासाठी एक प्रभावशाली व कुतुहलजनक मंच निर्माण करून देते आणि जी एकच अभ्यासक्रमातील पाठ निरनिराळ्या पद्धतीने प्रस्तुत करण्याची सुविधा प्राप्त करून देते, ही प्रणाली ____________ आहे.

(1) साक्षर (2) सहायिका (3) शिक्षण (4) शिशुशिक्षण

The web based intelligent tutoring system developed in Media Lab Asia. Which stores all the information of the students, provides interactive environment for the children, provides platform to teachers to make teaching effective and interesting and provides facility to present the same courseware in different forms is known as

(1) Sakshar (2) Sahayika (3) Shikshan (4) Sishushikshan

192. भारतातील मुक्त व दूरशिक्षण देणाऱ्या संस्थांनी विकसीत केलेले आणि डिजीटल शिक्षण संसाधन (साधन संपत्ती) साठविण्यासाठी, संरक्षित/मुद्रीत करण्यासाठी, वितरण करण्यासाठी, सूचीकरणासाठी व विभागून घेण्यासाठी ____________ हे एक राष्ट्रीय डिजीटल भांडार आहे.

(1) ई-ज्ञानकोश (2) साक्षत

(3) व्यास (4) वरील एकही नाही

____________ is a National Digital Repository to store, index, preserve, distribute and share the Digital Learning Resources developed by the open and Distance Learning Institutions in India.

(1) e-Gyankosh (2) Sakshat

(3) Vyas (4) None of the above

193. सी-डॅक ने ऑनकोलॉजीवर जे सॉफ्टवेअर तयार केले आहे त्याचे नाव ____________ आहे.

(1) संजीवनी (2) तेजस (3) आयुसॉफ्ट (4) मर्क्युरी

____________ is the name of software developed by C-DAC for Oncology.

(1) Sanjeevani (2) Tejas (3) Ayusoft (4) Mercury

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

194. वेबमध्ये अभ्यागतावर ज्याचा प्रामुख्याने परिणाम होतो ते म्हणजे विपणन (खरेदी–विक्री). खालीलपैकी कोणते वेब मार्केटींग (पणन) या प्रकारात मोडत नाही ?

a) वेबपेज तयार करण्यासाठी लागणारे सोर्स–कोड (आज्ञावली)
b) वेबपेजवरील माहिती
c) तुमचा अभ्यागताबरोबरचा/प्रमुख ग्राहकाबरोबरचा सुसंवाद
d) तुमच्या वेबसाईटवर तुम्ही सादर केलेले तुमचे अनुभव
e) तुम्ही समर्पित होस्टिंग वापरता किंवा सामुयिक होस्टिंग

(1) a), b), e) (2) फक्त a) (3) फक्त e) (4) a) आणि d)

On the web, everything that affects the visitor is marketing, which of the following can not be called as a part of web marketing ?

a) The source code used to design web pages
b) The content on your pages
c) Your interaction with visitors
d) All the experiences you provide at your site
e) Whether you adopt dedicated hosting or shared hosting

(1) a), b), e) (2) Only a) (3) Only e) (4) a) and d)

---

195. सी–डॅक ने ओपन सोर्स टेक्नोलॉजीद्वारे "क्लाऊड बेस" सॉफ्टवेअर तयार केले आहे त्याचे नाव ____________ आहे.

(1) वरुणराज (2) मेघराज (3) मेघदूत (4) यापैकी नाही

C-DAC's first open source free software suit to establish cloud is ____________

(1) Varunraj (2) Meghraj (3) Meghdoot (4) None of above

---

196. खालीलपैकी कोणते आऊटसोर्सिंगसाठी प्रभावी कारण होऊ शकत नाही ?

a) लागणारी कुशलता व तंत्रज्ञान सहजपणे मिळणे
b) आऊटसोर्सिंग परियोजनेमधील सर्वसाधारण संपूर्ण मूल्य बचत
c) आऊटसोर्सिंगनंतर कंपनी त्यांच्या प्रमुख उद्योगांकडे लक्ष केंद्रीत करू शकते
d) गुणवत्ता नियंत्रणातील अनिश्चितता आणि आऊटसोर्सिंग परियोजनेतील निर्णय प्रक्रिया

(1) फक्त b) (2) b) आणि d) (3) a) आणि b) (4) फक्त d)

Which one of the following cannot be considered as an effective cause of outsourcing ?

a) Access to needed skills and technology easily
b) Overall cost savings for outsourcing projects
c) Companies can focus on their core business after outsourcing
d) Uncertainty on quality control and decision making to outsourcing projects

(1) Only b) (2) b) and d) (3) a) and b) (4) Only d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

197. खालीलपैकी कोणत्या कारणामुळे पृथ्वीसभोवती इ-कचरा खूप मोठ्या प्रमाणात वाढत आहे ?

a) तंत्रज्ञानातील शीघ्र बदल
b) मिडीयातील बदल
c) घसरणाऱ्या किंमती
d) सुनियोजीत अप्रचलन

(1) a) आणि d) (2) फक्त a) (3) a) आणि c) (4) वरील सर्व

Which of the following has resulted in a fast-growing surplus of e-waste around the globe ?

a) Rapid changes in technology
b) Changes in media
c) Falling prices
d) Planned obsolescence

(1) a) and d) (2) Only a) (3) a) and c) (4) All of above

---

198. भारतीय ग्रीड कंप्युटींग ______________ या नावे सी-डॅक या भारतीय उपक्रमाने देशाचे भवितव्य इंजिनिअरींग, संशोधन व सामाजिक व व्यावसायीक दृष्ट्या उज्वल करण्यासाठी सुरु केला आहे.

(1) गरुडा (2) आय.एन. जी.सी. आय.
(3) इ-गुरु (4) इगल

C-DAC launched the Indian National Grid Computing named ______________ with vision to facilitate solution to scientific, engineering and socio-economic development.

(1) GARUDA (2) INGCI
(3) E-GURU (4) EAGLE

---

199. अमेरिकेच्या पर्यावरण संरक्षण शाखेनुसार (EPA) खालीलपैकी कोणती इलेक्ट्रॉनिक वस्तु ही सर्वात जास्त धोकादायक ई-कचरा म्हणून गणली जाते ?

(1) भ्रमणध्वनी (2) सी.आर.टी. मॉनिटर्स
(3) रेफ्रीजरेटर्स (4) प्रोसेसर्स

According to United States Environmental Protection Agency (EPA), which of the following electronic item is considered most hazardous e-waste ?

(1) Mobile phones (2) CRT monitors
(3) Refrigerators (4) Processors

---

200. ऑगस्ट 2010 ला टेलीमेडीसीन क्षेत्रांतर्गत ______________ हा कार्यक्रम सुरु झाला.

(1) इ-डॉक्टर (2) इ-धन्वंतरी (3) हॅलो-डॉक्टर (4) धन्वंतरी

In August 2010 in the telemedicine sphere a system was introduced known as ______________

(1) e-Doctor (2) e-Dhanwantari (3) hello-Doctor (4) Dhanwantari

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत: बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग – 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

परीक्षेचे नांव : सहायक (मुख्य) परीक्षा-2012 परीक्षा दिनांक : 9 सप्टेंबर, 2012

Best Learning Plateform for MPSC

विषय : सामान्य ज्ञान, बुध्दिमापन व विषयाचे ज्ञान (पेपर क्र. 2)

महाराष्ट लोकसेवा आयोगामार्फत सहायक मुख्य परीक्षा-2012 या परीक्षेच्या वस्तुनिष्ठ स्वरुपाच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण/संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत तसेच त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	2	3	4	3
2	2	1	2	3
3	3	2	3	4
4	1	1	3	3
5	1	1	#	4
6	3	2	1	3
7	3	2	1	2
8	4	3	2	2
9	3	1	4	3
10	4	1	3	2
11	3	3	2	4
12	1	2	2	2
13	2	2	3	3
14	1	3	1	3
15	1	2	1	#
16	3	4	3	1
17	2	2	1	1
18	2	3	2	2
19	3	3	1	4
20	2	#	1	3
21	1	3	3	3
22	1	3	2	1
23	2	4	2	2
24	4	3	3	1
25	3	4	2	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	1	3	2
27	2	1	3	2
28	3	2	4	3
29	3	4	3	1
30	#	3	4	1
31	4	2	4	3
32	1	1	2	2
33	2	3	3	2
34	4	4	1	2
35	2	1	2	1
36	3	2	2	3
37	2	1	3	4
38	1	2	2	2
39	3	2	2	3
40	1	3	2	4
41	2	2	1	1
42	2	2	3	2
43	3	4	4	1
44	2	2	1	2
45	2	3	2	2
46	2	2	2	2
47	4	4	3	3
48	1	1	1	4
49	2	3	1	4
50	2	4	2	2

 # दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत. दिनांक 26/11/2012

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
51	2	2	2	2
52	3	4	3	4
53	1	1	4	1
54	1	2	4	3
55	2	2	2	4
56	2	3	2	2
57	4	3	4	3
58	1	2	1	1
59	3	2	2	1
60	4	2	2	2
61	3	2	3	2
62	3	3	3	4
63	2	4	2	1
64	2	4	2	2
65	2	2	2	2
66	2	2	2	3
67	3	3	4	3
68	4	1	1	2
69	4	1	3	2
70	2	2	4	2
71	2	1	3	3
72	3	2	3	2
73	2	3	4	4
74	2	1	1	4
75	2	2	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
76	3	2	1	#
77	2	3	1	2
78	4	2	1	4
79	4	2	3	2
80	1	2	3	2
81	1	#	2	3
82	2	2	3	3
83	3	4	2	4
84	1	2	2	1
85	2	2	2	4
86	#	3	1	1
87	2	3	2	1
88	4	4	3	1
89	2	1	1	3
90	2	4	2	3
91	1	3	#	1
92	1	2	2	2
93	1	4	4	3
94	3	4	2	1
95	3	1	2	2
96	3	1	3	2
97	3	1	2	3
98	4	1	4	2
99	1	3	4	2
100	4	3	1	2

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत. दिनांक 26/11/2012

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
101	4	3	4	3
102	4	4	3	3
103	1	3	4	2
104	4	4	4	3
105	3	4	3	4
106	4	1	2	3
107	3	4	3	4
108	4	3	3	3
109	3	2	2	4
110	4	3	3	4
111	3	3	4	4
112	2	2	3	1
113	3	4	4	4
114	3	3	4	3
115	2	4	1	2
116	3	4	4	3
117	4	#	3	3
118	1	2	3	2
119	4	3	3	4
120	3	4	3	#
121	3	1	2	2
122	4	3	3	4
123	#	3	3	3
124	2	2	2	3
125	3	3	4	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
126	3	3	#	4
127	2	2	2	1
128	3	4	3	3
129	3	3	4	3
130	2	3	1	2
131	2	3	2	4
132	3	3	3	3
133	1	2	3	4
134	4	3	2	4
135	3	2	3	1
136	4	2	3	2
137	3	3	3	3
138	4	1	2	3
139	4	4	3	2
140	1	3	2	3
141	2	4	2	3
142	3	3	3	3
143	3	4	1	2
144	2	4	4	3
145	3	1	3	2
146	3	2	4	2
147	3	3	3	3
148	2	3	4	1
149	3	2	4	4
150	2	3	1	3

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत. दिनांक 26/11/2012

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
151	1	2	1	4
152	1	3	1	4
153	3	4	2	1
154	1	2	4	2
155	3	1	1	2
156	1	1	2	1
157	4	1	3	1
158	3	3	4	2
159	2	1	2	4
160	2	3	1	1
161	3	1	1	2
162	2	4	1	3
163	1	1	3	4
164	1	2	1	2
165	2	1	3	1
166	2	4	1	1
167	3	4	4	1
168	4	1	1	3
169	2	3	2	1
170	1	2	1	3
171	4	1	4	1
172	4	4	4	4
173	1	3	1	1
174	3	2	2	2
175	2	2	2	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
176	3	3	1	4
177	2	1	4	4
178	2	2	3	1
179	2	3	2	3
180	1	3	2	2
181	1	3	3	1
182	1	2	1	4
183	2	2	2	3
184	4	2	3	2
185	1	1	3	2
186	1	3	3	3
187	4	2	2	1
188	1	1	2	2
189	2	1	2	3
190	1	2	1	3
191	3	4	3	3
192	1	4	2	2
193	2	1	1	2
194	3	2	1	2
195	3	2	2	1
196	4	1	4	3
197	4	1	4	2
198	1	2	1	1
199	2	4	3	1
200	2	1	2	2

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत. दिनांक 26/11/2012

सहायक (मुख्य) परीक्षा - 2013
पेपर - 2
प. दि. 15-2-14

A

2014

CODE : JO3

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक

केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC ONLINE ACADEMY PUNE
विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे
E-Learning Platform

1. वर्ष 2013 मध्ये 'भारतरत्न' या पदवी ने सन्मानित भारतीय वैज्ञानिक यांचे पूर्ण नाव काय आहे ?

(1) प्रो. चिंतामणि नरेश रामाराव

(2) प्रो. चिंतामणि नरसिंह रामचंद्र राव

(3) प्रो. चिंतामणि नागेशा रामचंद्र राव

(4) प्रो. चिंतामणि नरेंद्र रामाराव

What is the full name of the Indian Scientist who was awarded with the 'Bharat Ratna' in 2013 ?

(1) Prof. Chintamani Naresh Rama Rao

(2) Prof. Chintamani Narsinha Ramchandra Rao

(3) Prof. Chintamani Nagesh Ramachandra Rao

(4) Prof. Chintamani Narendra Rama Rao

---

2. व्याघ्र प्रकल्पाच्या कोअर क्षेत्राचे किती टक्के क्षेत्र पर्यटन क्षेत्र म्हणून केंद्र सरकारने घोषित केले ?

(1) 10% (2) 20% (3) 30% (4) 40%

How much percentage of core area of 'tiger project' has been declared by the Central Government as a tourist area ?

(1) 10% (2) 20% (3) 30% (4) 40%

---

3. कोणता धूमकेतू नोव्हेंबर व डिसेंबर 2013 मध्ये पृथ्वीच्या सर्वात जवळून गेला ?

(1) आयकिया सेकी (2) हेलीस (3) टेम्पेल (4) आयसॉन

Which Comet came nearest to the Earth in the month of November - December 2013 ?

(1) Ikeya - Seki (2) Halley's (3) Tempel (4) ISON

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

4. भारताच्या 44 व्या आंतरराष्ट्रीय चित्रपट महोत्सवातील बक्षीस विजेते आणि बक्षिसे यांची जुळणी करा :

बक्षीसे		बक्षीस विजेते	
(a)	जीवन गौरव पुरस्कार	(i)	अलोन मोनी अबोटबॉल
(b)	प्रथम शताब्दी स्मरणोत्सव अवॉर्ड	(ii)	जीरी मेंझेल
(c)	उत्कृष्ट अभिनेत्री	(iii)	वहिदा रेहमान
(d)	उत्कृष्ट अभिनेता	(iv)	माग्दालिना बोक्झार्स्का
		(v)	कौशिक गांगुली

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(v)
(3)	(iii)	(v)	(i)	(ii)
(4)	(v)	(i)	(ii)	(iv)

Match the Awards with the winners at the 44th International Film Festival of India.

Awards		Winners	
(a)	Life Time Achievement Award	(i)	Alon Moni Aboutboul
(b)	First Centenary Commemorate Award	(ii)	Jiri Menzel
(c)	Best Actress	(iii)	Waheeda Rehman
(d)	Best Actor	(iv)	Maegdalena Boczarska
		(v)	Kaushik Ganguly

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(v)
(3)	(iii)	(v)	(i)	(ii)
(4)	(v)	(i)	(ii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

5. **योग्य** कथन/कथने ओळखा.

(a) 'ई-गव्हर्नन्स धोरण' जाहिर करणारे आंध्रप्रदेश हे भारतातील पहिले राज्य आहे.

(b) 'राज्य रहिवासी माहिती केंद्र' सुरु करणारे मध्यप्रदेश हे भारतातील पहिले राज्य आहे.

(1) कथन (a) बरोबर, कथन (b) चुकीचे

(2) कथन (a) चुकीचे, कथन (b) बरोबर

(3) कथने (a) व (b) दोन्ही बरोबर

(4) कथने (a) व (b) दोन्ही चुकीची

Select the **correct** statement /statements.

(a) Andhra Pradesh is the first state in India, which declared 'E-Governance Policy.'

(b) Madhya Pradesh is the first state in India, which started 'State Residence Information Centre.'

(1) Statement (a) is correct, statement (b) is incorrect.

(2) Statement (a) is incorrect, statement (b) is correct.

(3) Both the statements (a) and (b) are correct.

(4) Both the statements (a) and (b) are incorrect.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

6. भारताच्या पहिल्या मंगळ मोहिमेच्या कक्षायानातील उपकरणे आणि त्यांची कार्ये यांची जुळणी करा :

	उपकरणे		कार्ये
(a)	मीथेन सेंसर	(i)	मंगळाच्या वातावरणाचा अभ्यास
(b)	रचना विश्लेषक	(ii)	मंगळाच्या फोबोस आणि डिमॉस या उपग्रहांची तपासणी
(c)	रंगीत कॅमेरा	(iii)	भू-पृष्ठरचना आणि खनिजशास्त्र यांचा नकाशा
(d)	वर्णपट मोजमाप यंत्र	(iv)	मंगळाच्या वातावरणातील वायूचे मापन व त्याच्या उगमस्थानाचा नकाशा

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the instruments in Orbiter of first Indian Mission to Mars, with their functions :

	Instruments		Functions
(a)	Methane Sensor	(i)	To study Martian atmosphere
(b)	Composition Analyser	(ii)	To probe Martian Satellites- Phobos and Deimos
(c)	Colour Camera	(iii)	To map surface composition and Minerology
(d)	Imaging Spectrometer	(iv)	To measure gas in Mar's atmosphere and map its source.

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

7. मधुमेहाच्या (डायबिटीज) रुग्णांसाठी तयार करण्यात आलेल्या नवीन इन्सुलिन इंजेक्शनचे नाव सांगा, ज्याचा प्रभाव रुग्णांच्या शरीरावर 36-40 तास किंवा 02 दिवसांपर्यंत राहणार आहे ?

(1) इन्सुलिन डेग्लूडेक (2) इन्सुलिन एस्पार्ट

(3) विक्टोजा (4) इन्सुलिन लिस्प्रो

What is the name of new Insulin Injection for diabetic patients that has impact in the patient body for 36-40 hours or 02 days ?

(1) Insulin degludec (2) Insulin Aspart

(3) Victoza (4) Insulin Lispro

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

8. भारतीय सीमारेषेची लांबी आणि शेजारची राज्ये यांची जुळणी करा :

	राज्ये		किलोमीटर मध्ये लांबी
(a)	बांगला देश	(i)	1463
(b)	भुतान	(ii)	3380
(c)	चीन	(iii)	605
(d)	म्यानमार	(iv)	4053

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

Match the length of Indian border with the neighbouring states :

	States		Length in Kilometers
(a)	Bangladesh	(i)	1463
(b)	Bhutan	(ii)	3380
(c)	China	(iii)	605
(d)	Myanmar	(iv)	4053

	(a)	***(b)***	***(c)***	***(d)***
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

9. वर्ष 2013 च्या 'विश्व बुद्धिबळ (शतरंज) चॅंपियनशीप' प्रतियोगिते मध्ये कोणता खेळाडू विजयी ठरला?
(1) विश्वनाथन आनंद (2) व्लादिमीर कार्मनीक
(3) वेसेलीन टोपालोव (4) मॅग्नस कार्लसन

Who was the winner of the 'World Championship of Chess' competition in the year 2013 ?
(1) Vishwanathan Anand (2) Vladimir Kramnik
(3) Veselin Topalov (4) Magnus Carlsen

---

10. 1966 मध्ये प्रशासकीय सुधार आयोगाने खालीलपैकी कशाची शिफारस केली?
(1) माहितीचा अधिकार कायदा (2) सर्व शिक्षा अभियान
(3) लोकपाल (4) लोकपाल व लोकायुक्त

Which of the following was recommended by the Administrative Reforms Commission (ARC) in 1966 ?
(1) Right to Information Act (RTI) (2) Sarva Shiksha Abhiyan
(3) Lokpal (4) Lokpal and Lokayukta

---

11. चौरस पूर्ण करण्यासाठी प्रश्न चिन्हाच्या ठिकाणी नसलेल्या वर्णाक्षरांचा संच निवडा :

S	?	V	O
W	T	?	S
O	L	?	K
X	?	A	T

(1) P, Y, T, L
(2) P, Z, R, U
(3) P, Z, R, V
(4) P, Z, S, U

Choose the missing set of alphabets in place of (?) for completing square :

S	?	V	O
W	T	?	S
O	L	?	K
X	?	A	T

(1) P, Y, T, L
(2) P, Z, R, U
(3) P, Z, R, V
(4) P, Z, S, U

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

12. अनिल हा CST स्टेशनला उभा आहे. त्या ठिकाणाच्या पूर्वेला 5 कि.मी. दूरवर बबन उभा आहे. बबनच्या उत्तरेला 5 कि.मी. अंतरावर चंद्रशेखर वाट बघत आहे व त्याला 7 कि.मी. अंतरावर पूर्वेकडे दादरला जायचे आहे तर CST स्टेशन व दादरमधिल सरळ अंतर किती ?

(1) 17 कि.मी. (2) 13 कि.मी. (3) 12 कि.मी. (4) 15 कि.मी.

Anil is standing at CST station, from that place towards east 5 kms apart Baban is standing. On Baban's northern side 5 kms apart Chandrashekhar is waiting and he has to travel 7 kms towards east to Dadar. Thus what is the straight distance between CST station and Dadar ?

(1) 17 km (2) 13 km (3) 12 km (4) 15 km

---

13. पुढील प्रतिमांपैकी कोणती योग्यरीत्या फिरवल्यानंतर सोबतच्या प्रतिमेंची आरशातील प्रतिमा **नाही** ?

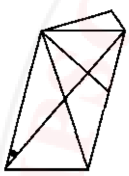

(1) 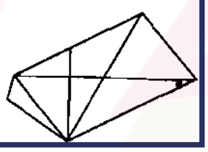 (2) 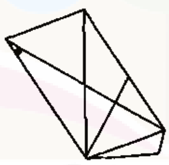 (3) 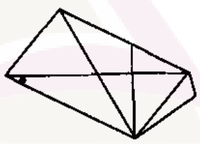 (4) 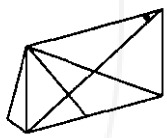

Which of the following is **not** the mirror image of the accompanying image after rotating it appropriately ?

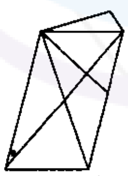

(1) 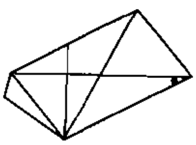 (2) 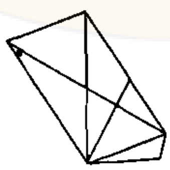 (3) 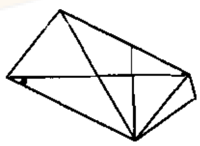 (4) 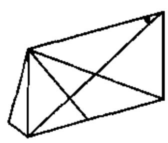

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

14. 3 मार्च 2004 हा दिवस जर सोमवार असेल तर 3 मार्च 2011 या दिवशी कोणता वार असेल ?

(1) सोमवार (2) बुधवार (3) मंगळवार (4) गुरुवार

If 3 March, 2004 falls on Monday, then on which day will 3 March 2011 fall ?

(1) Monday (2) Wednesday (3) Tuesday (4) Thursday

---

15. दिलेल्या घनांपैकी कोणते सोबतच्या कागदाला दुमडून तयार होणार नाहीत ?

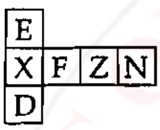

(a) (b) (c) (d) (e)

पर्याय :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (e) (3) (a), (d) (4) (a), (e)

Which of the following cubes cannot be produced by folding accompanying paper ?

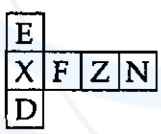

(a) (b) (c) (d) (e)

Options :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (e) (3) (a), (d) (4) (a), (e)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

16. रचना अभ्यासून प्रश्न चिन्हाच्या ठिकाणी प्रतिमा निवडा.

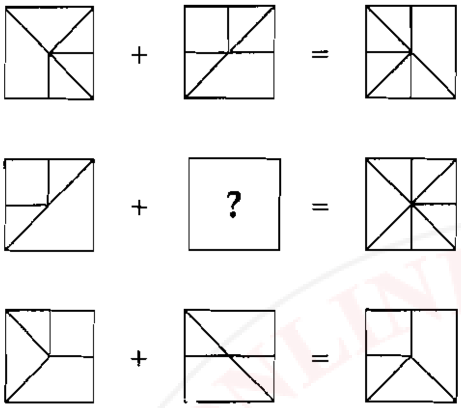

(1) 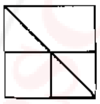 (2) 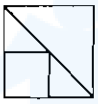 (3) (4) 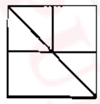

Study the pattern and choose the image in place of question mark :

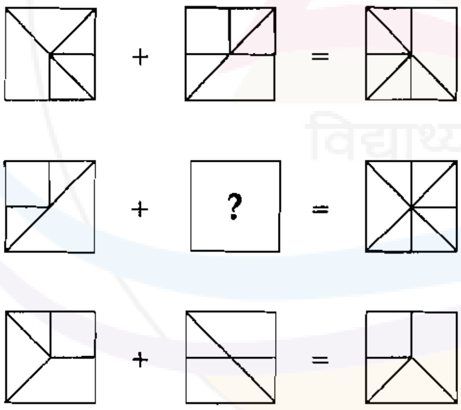

(1) 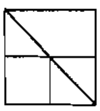 (2) 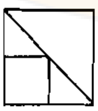 (3) 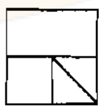 (4) 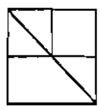

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

17. फळे खरेदी करतांना एका ग्राहकाने 2 पेरू व 3 अननसे खरेदी करुन ₹ 245 दिले. दुसऱ्या ग्राहकाने 1 सफरचंद व 2 अननसे खरेदी करुन ₹ 175 दिले. तिसऱ्या ग्राहकाने 3 पेरू व 4 सफरचंदे खरेदी करुन ₹ 130 दिले. जर मला यातील प्रत्येक फळाची जोडी खरेदी करायची असेल तर मी किती रक्कम द्यावी ?

(1) ₹ 200 (2) ₹ 220 (3) ₹ 250 (4) ₹ 300

While buying fruits one customer purchased 2 guavas and 3 pineapples and gave ₹ 245. Second customer purchased 1 apple and 2 pineapples and paid ₹ 175. Third customer purchased 3 guavas and 4 apples and paid ₹ 130. If I want to buy a pair of each fruit what amount should I pay ?

(1) ₹ 200 (2) ₹ 220 (3) ₹ 250 (4) ₹ 300

---

18. पूर्वपक्ष अभ्यासून प्रश्नाचे उत्तर लिहा

S, T, U व V या सर्व वेगवेगळ्या व्यक्ती आहेत.

- S ही T ची मुलगी आहे.
- T हा U चा मुलगा आहे.
- U हे V चे वडील आहेत.

पुढीलपैकी कोणते विधान दिलेल्या पूर्वपक्षाशी विसंगत आहे ?

(1) V हे S चे वडील आहेत (2) U ला तीन मुले आहेत

(3) S ला एक भाऊ आहे (4) S ही U ची नात आहे

Study the premise and answer the question :

S, T, U and V are all different persons.

- S is the daughter of T
- T is the son of U
- U is the father of V

Which among the following statements is contradictory to the given premise ?

(1) V is the father of S (2) U has three children

(3) S has one brother (4) S is the grand daughter of U

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

19. नित्याच्या आईला जेवढ्या बहिणी आहेत तेवढेच भाऊ आहेत. तिचा मामा, अनित्यला जेवढे भाऊ आहेत त्याच्या दुप्पट बहिणी आहेत. नित्याला एकूण किती मामा व मावश्या आहेत ?

(1) 6 (2) 5 (3) 3 (4) 7

Nitya's mother has same number of sisters as she has brothers. Her maternal uncle, Anitya has twice as many sisters as he has brothers. How many maternal uncles and aunts together does Nitya have ?

(1) 6 (2) 5 (3) 3 (4) 7

---

20. दोन मित्रांनी एकाच ठिकाणाहून व एकाच वेळी धावण्याचा सराव सुरु करण्याचे ठरवले. एक मित्राने ठरल्यानुसार सकाळी 5 वाजता 60 कि.मी. दर ताशी या वेगाने धावण्यास सुरुवात केली. दुसरा सुरुवातीच्या ठिकाणी 15 मिनिटे उशिरा आला व त्याने 65 कि.मी. दर ताशी या वेगाने धावण्यास सुरुवात केली तर कोणत्या वेळी ते एकत्र असतील ?

(1) सकाळी 8 वाजता (2) सकाळी 7 : 30 वाजता
(3) सकाळी 7 : 45 वाजता (4) सकाळी 9 : 15 वाजता

Two friends decided to practise running from the same spot and at the same time. One of the friends started exactly at 5:00 am with the speed 60 Kmph. Second reached the starting point 15 minutes late and started running with the speed 65 Kmph. At what time will both be together ?

(1) 8 : 00 am (2) 7 : 30 am
(3) 7 : 45 am (4) 9 : 15 am

21.

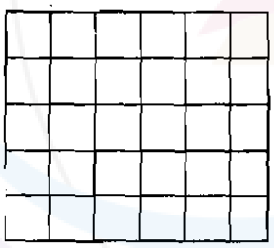

वरील आकृतीत किती चौकोन आहे ?

(1) 308 (2) 315 (3) 209 (4) 317

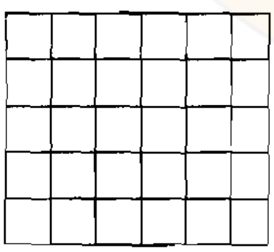

How many squares are there in the above figure ?

(1) 308 (2) 315 (3) 209 (4) 317

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

22. भीमा व गोदावरी नद्यांची खोरी खालील पर्वत रांगेमुळे अलग होतात –

(1) बालाघाट (2) महादेव (3) सातपुडा (4) अंजिठा

River basins of Bhima and Godavari are divided by the following mountain range.

(1) Balaghat (2) Mahadev (3) Satpuda (4) Ajantha

---

23. **विधान 1 :** महाराष्ट्रात पूर्वेकडून पश्चिमेकडे जाताना बेसॉल्ट खडकाची जाडी वाढत जाते.

विधान 2 : सह्याद्री पर्वतात बेसॉल्ट खडकांची जाडी सर्वाधिक म्हणजे सुमारे 2200 मि. आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त 1 ले विधान बरोबर.

(2) फक्त 2 रे विधान बरोबर.

(3) पहिले विधान बरोबर असले तरी दुसऱ्या विधानाशी त्याचा संबंध नाही.

(4) दोन्ही विधाने बरोबर असून दूसरे विधान पहिल्या विधानाला बळकटी देते.

Statement 1 : While moving from East to West the thickness of Basalt Rock increases.

Statement 2 : The thickness of Basalt Rock in Sahyadri mountains is the highest approximately 2200 m.

Answer options :

(1) Only 1st statement is correct.

(2) Only 2nd statement is correct.

(3) First statement is correct, but first has no relation with the second statement.

(4) Both the statements are correct, and the second statement strengthens the first statement.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

24. **योग्य** कथन/कथने ओळखा.

(a) महाराष्ट्रात दगडी कोळशाचे सर्वात मोठे साठे बल्लारपूर येथे आहेत.

(b) खापरखेडा हे जलविद्यूत केंद्र नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) कथन **(a)** बरोबर, कथन **(b)** चुकीचे

(2) कथन **(a)** व कथन **(b)** दोन्ही बरोबर

(3) कथन **(a)** व कथन **(b)** दोन्ही चुकीची

(4) कथन **(a)** चुकीचे, कथन **(b)** बरोबर

Select the correct sentence/sentences.

(a) The largest coal reserves are found at Ballarpur in Maharashtra.

(b) Khaperkheda is not a hydelpower station.

Answer options :

(1) Sentence **(a)** is correct, **(b)** is incorrect

(2) Sentences **(a)** and **(b)** both are correct

(3) Sentences **(a)** and **(b)** both are incorrect

(4) Sentence **(a)** is incorrect, **(b)** is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

25. घाट आणि संबंधित रस्ते यांच्या जोड्या जुळवून खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय शोधा :

	घाट		रस्ता
(a)	कसारा घाट	(i)	वाई – पाचगणी रस्ता
(b)	बोर घाट	(ii)	मुंबई – नाशिक रस्ता
(c)	पसरणी घाट	(iii)	कोल्हापूर – रत्नागिरी रस्ता
(d)	अंबा घाट	(iv)	पुणे – मुंबई रस्ता

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the following Ghats and their respective routes and choose correct option.

	Ghat		Route
(a)	Kasara ghat	(i)	Wai - Pachgani road
(b)	Bor ghat	(ii)	Mumbai - Nashik road
(c)	Pasarni ghat	(iii)	Kolhapur - Ratnagiri road
(d)	Amba ghat	(iv)	Pune - Mumbai road

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

26. बेटे आणि त्यांची स्थाने यांच्या जोड्या जुळवून खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय शोधा :

	बेट		स्थान
(a)	खांदेरी - उंदेरी	(i)	उरण तालूका
(b)	घारापूरी	(ii)	अलीबाग
(c)	कुरटे	(iii)	जंजीरा किल्ला/पद्म दुर्ग
(d)	कासा	(iv)	माळवण

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

Match the following islands with their respective places and choose correct options.

	Island		Place
(a)	Khanderi - Underi	(i)	Urantaluka
(b)	Gharapuri	(ii)	Alibagh
(c)	Kurte	(iii)	Janjira fort/Padmadurg
(d)	Kasa	(iv)	Malvan

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

27. ________ मुळे महाराष्ट्रातील समाज प्रबोधन चळवळ उदयास आली.

(a) पाश्चात्य संस्कृतीचा प्रभाव (b) पाश्चात्य शिक्षणाचा प्रभाव

(c) ख्रिस्ती मिशनऱ्यांचे कार्य (d) वैज्ञानिक व भौतिक सुधारणा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

Rise of social enlightenment movement in Maharashtra took place due to the ________ .

(a) Impact of Western Culture (b) Impact of Western Education

(c) Work of Christian Missionaries (d) Scientific and Materialistic Reforms

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) only

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

28. ________ ही महाराष्ट्रातील पहिली कापडगिरणी होती.

(1) थ्रोस्टल मिल

(2) द ओरिएंटल स्पिनिंग ॲण्ड वीव्हिंग कंपनी

(3) बॉम्बे यूनाइटेड स्पिनिंग ॲण्ड वीव्हिंग कंपनी

(4) बॉम्बे स्पिनिंग ॲण्ड वीव्हिंग कंपनी

________ was the first Textile Mill in Maharashtra.

(1) Throstal Mill

(2) The Oriental Spinning and Weaving Company

(3) Bombay United Spinning and Weaving Company

(4) Bombay Spinning and Weaving Company

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

29. होमरूल आंदोलन (1916-18) भारतीय स्वातंत्र्य आंदोलनाच्या ________ कालखंडात सुरु झाले.

(1) क्रांतिकारी राष्ट्रवादी (2) जहालवादी
(3) नेमस्तवादी (4) गांधीवादी

The Home Rule Movement (1916-18) started in the ________ phase of Indian National Movement.

(1) Militant Nationalism (2) Extremists
(3) Moderates (4) Gandhian

---

30. जोड्या लावा :

	संस्था		संस्थापक
(a)	मुंबई असोसिएशन	(i)	जगन्नाथ शंकरशेठ
(b)	मुंबई प्रेसिडेंसी असोसिएशन	(ii)	फिरोजशाह मेहता
(c)	पूणे सार्वजनिक सभा	(iii)	न्यायमुर्ती रानडे
(d)	मद्रास महाजन सभा	(iv)	जी.एस. अय्यर

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs :

	Institution		Founder
(a)	Mumbai Association	(i)	Jagannath Shankarsheth
(b)	Mumbai Presidency Association	(ii)	Firoj Shah Mehta
(c)	Pune Sarvajanik Sabha	(iii)	Justice Ranade
(d)	Madras Mahajan Sabha	(iv)	G. S. Iyyar

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

31. ''शिक्षणाचे कार्य म्हणजे व्यक्तीच्या ठिकाणी जे मूळ ज्ञान आहे, त्याचा आविष्कार करणे होय.'' असे मत कोणी मांडले ?

(a) स्वामी विवेकानंद (b) म. ज्योतिबा फुले

(c) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (d) छ. शाहू महाराज

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

"The work of education is the manifestation of knowledge that the man has". Who said this ?

(a) Swami Vivekanand (b) M. Jyotiba Phule

(c) Dr. Babasaheb Ambedkar (d) Chh. Shahu Maharaj

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b) only

(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

---

32. कोणत्या घटना दुरुस्तीनूसार एक व्यक्ती दोन किंवा अधिक घटक राज्यांचा राज्यपाल असू शकतो ?

(1) 1953 ची 6 वी घटनादुरुस्ती

(2) 1955 ची 7 वी घटनादुरुस्ती

(3) 1956 ची 7 वी घटनादुरुस्ती

(4) 1957 ची 8 वी घटनादुरुस्ती

Under which Constitutional Amendment, one person can be appointed as Governor of two or more States ?

(1) 6th Constitutional Amendment of 1953

(2) 7th Constitutional Amendment of 1955

(3) 7th Constitutional Amendment of 1956

(4) 8th Constitutional Amendment of 1957

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

33. मुलभूत कर्तव्यांबाबत योग्य क्रम लावा.

(a) सार्वभौमत्वाचे रक्षण
(b) राष्ट्रगीताचा सन्मान
(c) सार्वजनिक संपत्तीचे रक्षण
(d) वैज्ञानिक दृष्टिकोन निर्मिती

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d)
(2) (b), (a), (c), (d)
(3) (b), (a), (d), (c)
(4) (d), (c), (b), (a)

Arrange in appropriate order the Fundamental Duties :

(a) Protect the Sovereignty
(b) Respect the National Anthem
(c) Safeguard the Public Property
(d) Develop Scientific Temper

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d)
(2) (b), (a), (c), (d)
(3) (b), (a), (d), (c)
(4) (d), (c), (b), (a)

---

34. अल्पसंख्याकांच्या शैक्षणिक मुलभूत हक्कासंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) अल्पसंख्याकांना केवळ शैक्षणिक संस्थांचे प्रशासन करण्याचा हक्क आहे.

(b) अल्पसंख्याकांना शैक्षणिक संस्था स्थापण्याचा व त्यांचे प्रशासन करण्याचा हक्क आहे.

(c) हा अधिकार निरंकुश असून त्यावर कोणतीही बंधने नाहीत.

(d) कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी आणि कुप्रशासन रोखण्यासाठी वाजवी बंधने शासन घालू शकते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (b) आणि (d) (3) (b), (c) आणि (d) (4) (a) आणि (c)

Consider the following statements with regard to Fundamental Rights of the minorities in Educational matters.

(a) The minorities have only the right to administer the educational institutions.

(b) The minorities have the right to establish and administer the educational institutions

(c) The right is absolute and not subject to any restrictions.

(d) Reasonable restrictions may be imposed by the Govt. to promote efficiency and prevent maladministration.

Which of the above statements are **correct** ?

(1) (a), (b) and (c) (2) (b) and (d) (3) (b), (c) and (d) (4) (a) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. 1976 च्या 42 व्या घटना दुरुस्तीने प्रस्ताविकेत कोणत्या नवीन शब्दांचा समावेश केला आहे ?

(a) सार्वभौम आणि समाजवादी (b) समाजवादी आणि धर्मनिरपेक्ष

(c) श्रध्दा, उपासना आणि व्यक्तीची प्रतिष्ठा (d) एकता आणि एकात्मता

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त (b) (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (b) आणि (d)

Which term/terms was/were inserted in the preamble by the 42nd Constitutional Amendment of 1976 ?

(a) Sovereign and Socialist (b) Socialist and Secular

(c) Faith and Individual diginity (d) Unity and Integrity

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) only (b) (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (b) and (d)

---

36. खालीलपैकी भारतीय नागरिकाचे कोणते मुलभूत कर्तव्य **नाही** ?

(1) देशाचे संरक्षण करणे

(2) नियमित कर भरणे

(3) सहा ते 14 वर्षा दरम्यानचे अपत्य किंवा पाल्य यांस शिक्षणाच्या संधी देणे

(4) वरील एकही पर्याय योग्य नाही

Which one among the following is **not** a Fundamental Duty of the Indian Citizen ?

(1) To defend the country

(2) To pay taxes regularly

(3) To provide opportunities for education to child or ward between the age of six and fourteen years.

(4) None of the above options is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

37. संविधान सभेच्या समित्यांच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणती समिती बरोबर जुळत **नाही** ?

समिती		**अध्यक्ष**
(1) सुकाणू समिती	-	डॉ. राजेंद्र प्रसाद
(2) कामकाज समिती	-	के. एम्. मुन्शी
(3) मुलभूत हक्क उपसमिती	-	जे. बी. कृपलानी
(4) अल्पसंख्याक उपसमिती	-	मौलाना अबुल कलाम आझाद

Which one of the following pairs is **not** correctly matched with regard to the Committees of the Constituent Assembly ?

Committee		**Chairman**
(1) The Steering Committee	-	Dr. Rajendra Prasad
(2) The Business Committee	-	K. M. Munshi
(3) The Fundamental Rights Sub Committee	-	J. B. Kriplani
(4) The Minorities Sub Committee	-	Maulana Abul Kalam Azad

38. विधान परिषद सभासद संख्येबाबत जोड्या लावा.

'A'	**'B'**
(a) बिहार	(i) 78
(b) जम्मू व काश्मिर	(ii) 63
(c) कर्नाटक	(iii) 36
(d) महाराष्ट्र	(iv) 72

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs with regard to the number of MLCs :

'A'	**'B'**
(a) Bihar	(i) 78
(b) Jammu and Kashmir	(ii) 63
(c) Karnataka	(iii) 36
(d) Maharashtra	(iv) 72

Answer options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

39. कोणत्या खटल्यान्वये सर्वोच्च न्यायालयाने कलम 368 नुसार घटनेच्या मुलभूत गाभ्याला धक्का न लावता घटनेच्या कोणत्याही भागात दुरुस्ती करण्याचा अधिकार संसदेला असल्याचे मान्य केले ?

(1) केशवानंद भारती (2) गोलकनाथ

(3) सज्जन सिंग (4) शंकरी प्रसाद

In which case, the Supreme Court decided that as per Art. 368 the Parliament has the power to amend any part of the Constitution except those parts which formed the 'Basic Structure' of the Constitution ?

(1) Keshawanand Bharti (2) Golaknath

(3) Sajjan Singh (4) Shankari Prasad

---

40. **योग्य** कथन/कथने ओळखा.

(a) राज्यपाल 1/12 सदस्य विधानपरिषदेत नियुक्त करु शकतात.

(b) राज्यपाल राज्य विधिमंडळाचे अंग असतात.

(1) कथन (a) बरोबर, कथन (b) चुकीचे

(2) कथन (a) चुकीचे कथन (b) बरोबर

(3) कथने (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर

(4) कथने (a) आणि (b) दोन्ही चुकीची

Select the **correct** statement/ statements :

(a) Governor may nominate 1/12 members to the Legislative Council.

(b) Governor is a part of the Legislature of the State.

(1) Statement (a) is correct, Statement (b) is incorrect.

(2) Statement (a) is incorrect, Statement (b) is correct.

(3) Both Statements (a) and (b) are correct.

(4) Both Statements (a) and (b) are incorrect.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

41. जोड्या लावा.

	'A'		'B'
(a)	समान नागरी संहिता	(i)	अनुच्छेद 40
(b)	गो हत्या प्रतिबंध	(ii)	अनुच्छेद 41
(c)	काम करण्याचा अधिकार	(iii)	अनुच्छेद 48
(d)	ग्राम पंचायत	(iv)	अनुच्छेद 44

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs :

	'A'		'B'
(a)	Uniform Civil Code	(i)	Article 40
(b)	Prohibit slaughter of cows	(ii)	Article 41
(c)	Right to Work	(iii)	Article 48
(d)	Gram Panchayat	(iv)	Article 44

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

42. माहिती अधिकाराच्या कायद्या 2005 अंतर्गत खालीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) राज्य माहिती मुख्य आयुक्त पुनर्नियुक्तिस पात्र असणार नाहीत.

(b) मुख्य माहिती आयुक्त त्यांच्या वयाच्या 75 वर्षेपर्यंत पुनर्नियुक्तिस पात्र राहतील.

(c) या कायद्या अंतर्गत तोंडी माहिती विचारता किंवा देता येण्याची तरतूद आहे.

(d) "त्रयस्थ पक्ष" याच्या अर्थामधे सार्वजनिक प्राधिकरणाचा समावेश होतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) फक्त
(2) (a) आणि (d) फक्त
(3) (b) आणि (c) फक्त
(4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following statements are **true** under the Right to Information Act 2005 ?

(a) The State Chief Information Commissioner shall not be eligible for reappointment.

(b) The Chief Information Commissioner is eligible for reappointment till he attains the age of 75 years

(c) Information may be asked and given orally under this act.

(d) Third Party includes public authority.

Answer options :

(1) (a) and (b) only
(2) (a) and (d) only
(3) (b) and (c) only
(4) (a), (b) and (d)

---

43. मागितलेली माहिती जनमाहिती अधिकाऱ्याने पुढील वेळेत दिली पाहिजे.

(1) 15 दिवस
(2) 30 दिवस
(3) 45 दिवस
(4) 60 दिवस

The information demanded shall be provided by public information officer within :

(1) 15 days
(2) 30 days
(3) 45 days
(4) 60 days

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

44. माहिती अधिकार अधिनियम 2005, या अधिनियमान्वये दिलेल्या कोणत्याही आदेशाच्या संबंधात कोणताही दावा अर्ज किंवा इतर कार्यवाही दाखल करुन घेण्याचा अधिकार खालीलपैकी कोणत्या न्यायालयाला आहे ?

(1) उच्च न्यायालय (2) सर्वोच्च न्यायालय
(3) जिल्हा न्यायालय फक्त (4) वरीलपैकी कोणालाही नाही

Which of the following Courts has jurisdiction to entertain any suit, application, or other proceeding in respect of any order made under the Right to Information Act 2005 ?

(1) High Court (2) Supreme Court
(3) District Court only (4) None of the above

---

45. एखाद्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे मागितलेली माहिती दुसऱ्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे असल्यास व प्राप्त अर्ज त्या प्राधिकरणाकडे हस्तांतरित करावयाचे असल्यास _______ दिवसांपेक्षा जास्त विलंब करता येणार नाही.

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 20

If the information requested is held by another Public Authority then the Public Authority to which such application is made shall transfer the application within _______ days from the date of reciept of the application.

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 20

---

46. जो अल्गोरिदम माहिती साठा/भंडारातील माहिती किंवा संक्रमित माहिती क्रिप्टोग्राफीचे तंत्र वापरुन कुटबद्ध करतो आणि लपवुन ठेवतो, त्याला काय म्हणतात ?

(1) फायरवॉल (2) रुटकिट (3) सायफर (4) पिवर टेक्स्ट

What an algorithm is called which is employed to encrypt and mask the information in storage or transit using cryptographic technique ?

(1) Firewall (2) Rootkit (3) Cipher (4) Puretext

---

47. DDoS हा खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या सायबर धोका/संकटामध्ये मोडतो ?

(1) संगणकीय जाळ्यावरील हल्ला (2) स्पॅम
(3) फिशींग (4) फार्मिंग

Distributed Denial of Services (DDoS) is considered to be which of the following types of cyber threats ?

(1) Network Attack (2) SPAM
(3) Phishing (4) Pharming

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

48. इलेक्ट्रॉनिक प्रदाने हे ई-वाणिज्य शाखेतील एक प्रमुख केंद्र आहे, जो संगणकाचा दररोजच्या जीवनातील एक महत्वाचा अनुप्रयोग आहे. खालीलपैकी कोणती नियमावली ही मायक्रोसॉफ्ट आणि व्हिसा यांनी बनविली आहे जी सुरक्षित आर्थिक व्यवहारासाठी विकसित केली आहे आणि वापरात आणली आहे ?

(1) सोप (2) एच् टी टी पी (3) टी सी पी/आय पी (4) सेट

Electronic payments are central part of E - Commerce which is a very important applicationof computers in everyday life . Which of the following protocols is developed by Microsoft and VISA to provide the necessary security to payment transactions i.e safe payment transactions ?

(1) SOAP (2) HTTP (3) TCP/IP (4) SET

---

49. एक भ्रामक/मिथ्या प्रोग्राम जो अनाधिकृतरित्या स्थापित होतो आणि जो ग्राहकांच्या प्रत्येक क्रियेचे त्याच्या संमतीविना निरीक्षण/नियंत्रण करतो, त्याला _________ म्हणतात.

(1) मालवेअर (2) स्पायवेअर (3) की लॉगर (4) ट्रोजन हॉर्स

A deceptive program installed without authorization, that monitors consumer's activities without their consent, is known as _________.

(1) Malware (2) Spyware (3) Keylogger (4) Trojan Horse

---

50. खालीलपैकी कोणते मॉड्युलेशन तंत्र सिग्नलच्या (प्रवाहाच्या) प्रत्येक नमुन्यासाठी त्याची उभी व्याप्ती/रुंदी काढते ?

(1) डेल्टा (2) ए एस् के (3) पी सी एम् (4) एफ् डी एम्

Which of the following modulation techniques finds the value of the signal amplitude for each sample ?

(1) Delta (2) ASK (3) PCM (4) FDM

---

51. संगणकाचा उपयोग संगीत क्षेत्रामध्ये बहुमूल्य आहे. खालीलपैकी कोणते साधन हे संगणक आणि अणुविद्युत संगीत वाद्य, जसे सिंथेसायझर यामधील संपर्क प्रमाणित करण्यासाठी वापरले जाते ?

(1) वेव्ह (2) 3 - डी साउंड (3) एस् आर एस् (4) मिडी

The application of computers is vital in the music industry. Which of the following devices is used to standardize the communication among the computers and electronic musical instruments such as synthesizers ?

(1) WAVE (2) 3 - D SOUND (3) SRS (4) MIDI

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

52. अणुविद्युत विभाग आणि माहिती-तंत्रज्ञान, MCIT, भारत सरकार यांच्या संयुक्त विद्यमाने प्रोत्साहित खालीलपैकी कोणता कार्यक्रम जागतिक संगणक, माहिती सर्वांसाठी आणि भविष्यातील उपकरण या उद्देशाने सुरु करण्यात आला, परंतु त्यानंतर तो कार्यक्रम प्रकृतीस्वास्थ्य/आरोग्य, शिक्षण, उपजीविका आणि अपंगांचे सबलीकरण यासाठी ICT म्हणून उपयोगात आला ?

(1) विद्या वाहिनी (2) ज्ञान वाहिनी

(3) मिडीया एशिया लॅब (4) संपर्क प्रज्ञा क्रांति

Which of the following programmes promoted by Department of Electronics and Information Technology, MCIT, Govt. of India, started with the functional activity areas such as World Computer, Bits for all and Tomorrow's Tool, however was later changed to application areas such as ICT for Healthcare, Education, Livelihood and Empowerment of the disabled ?

(1) Vidya Vahini (2) Gnyan Vahini

(3) Media Asia Lab (4) Sampark Pradnya Kranti

---

53. खालीलपैकी कोणती भाषा ही वेबसेवांची माहिती पुरविण्यासाठी वापरली जाते ज्यामध्ये वेबसेवांच्या ग्राहकांची आवश्यक माहिती असते ?

(1) एक्स एम् एल् (2) डब्ल्यू एस् डी एल् (3) यू डी डी आय (4) डब्ल्यू एम् एल्

Which of the following is a language for description of web services which contains the necessary information about the clients of the web service ?

(1) XML (2) WSDL (3) UDDI (4) WML

---

54. खालीलपैकी कोणता कार्यक्रम हा अणुविद्युत विभाग, भारत सरकार आणि संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यक्रम यांचा संयुक्त प्रकल्प आहे, जो भारतातील शैक्षणिक आणि संशोधन समाजाला संगणक संभाषण प्रदान करण्यासाठी वापरला जातो ?

(1) अरनेट (2) निकनेट (3) इंडोनेट (4) सॉफ्टनेट

Which of the following is developed as a joint project of Department of Electronics, Govt. of India and United Nations Development Programme, to provide computer communication for the academics and research community in India ?

(1) ERNET (2) NICNET (3) INDONET (4) SOFTNET

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

55. जो कायदा वित्तीय संस्था आणि क्रेडिट संस्थांनी आपल्या ग्राहकांची वैयक्तिक माहिती असलेल्या यंत्रणेची सुरक्षा वाढविण्यासाठी तसेच जो कायदा सर्व वित्तीय संस्थांनी ग्राहकांची माहिती संरक्षित करण्यासाठी सुरक्षा यंत्रणेची रचना, त्याची अंमलबजावणी व जपणूक करण्याची सक्ती करतो, त्या कायद्याला ________ म्हणतात.

(1) ग्रॅम-लिच-ब्लिले कायदा

(2) डिजीटल मिलेनियम कॉपीराईट कायदा

(3) ओळख चोरी आणि समज परावर्तक कायदा

(4) कॅन-स्पॅम कायदा

The act which requires that financial institutions and credit agencies increase the security of systems that contain their customer's personal information and it mandates that all financial institutions design, implement and maintain safeguards to protect customer information, is known as ________.

(1) Gramm-Leach-Bliley Act

(2) The Digital Millenium Copyright Act

(3) Identity Theft and Assumption Deterrence Act

(4) CAN - SPAM Act

---

56. खालीलपैकी कोणत्या समिती/आयोगाने केंद्र-राज्य संबंधांबाबत शिफारशी केल्या आहेत?

(a) राजमन्नार समिती

(b) सरकारीया आयोग

(c) तारकुंडे समिती

खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी **योग्य** पर्याय निवडा :

(1) (a), (b), (c) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) (a) आणि (c)

Which of the following Committees/Commissions made recommendations about the Centre - State relations ?

(a) Rajamannar Committee

(b) Sarkaria Commission

(c) Tarkunde Committee

Select the **correct** answer from the codes given below :

(1) (a), (b), (c) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) (a) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

57. 'लखिना' काय भूषविते ?
(1) स्त्रियांच्या क्रीडास्पर्धात लक्षणीय काम करणाऱ्या स्त्रीला मिळणारे पारितोषिक.
(2) भारताची सर्वात अलीकडील सॅटेलाइट मोहीम.
(3) लेह-लडाख मधील संरक्षण विभागाचे अधिष्ठापन.
(4) महाराष्ट्रात रूजू केलेली प्रशासकीय पद्धत.
What does "Lakhina" stand for ?
(1) An award given to the one who outshines in Women Sports
(2) The latest satellite mission launched by India
(3) Defence installation in Leh-Ladakh
(4) Administrative pattern implemented in Maharashtra

58. महाराष्ट्रात सर्वात जास्तकाळ पदावर राहणारे राज्यपाल कोणते ?
(1) व्यंकटरमन (2) व्ही.व्ही. गिरी
(3) शंकरदयाल शर्मा (4) पी.सी. अलेक्झांडर
Who was the longest serving Governor in Maharashtra ?
(1) Vyankatraman (2) V. V. Giri
(3) Shankardayal Sharma (4) P.C. Alexander

59. सूची "A" व सूची "B" मधील जोड्या जुळवा :

"A" (तरतूदी)		"B" (स्त्रोत)	
(a)	कायद्याचे राज्य	(i)	ऑस्ट्रेलिया
(b)	घटनादुरुस्ती प्रक्रिया	(ii)	इंग्लंड
(c)	समवर्ती सूची	(iii)	दक्षिण आफ्रिका

	(a)	(b)	(c)
(1)	(ii)	(iii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(i)	(ii)

Match the list "A" with list "B" :

"A" (Provisions)		"B" (Sources)	
(a)	Rule of Law	(i)	Australia
(b)	Amendment Procedure	(ii)	England
(c)	Concurrent list	(iii)	South Africa

	(a)	(b)	(c)
(1)	(ii)	(iii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

60. भारताच्या महाधिवक्त्याला खाजगी वकीली करण्याचा अधिकार आहे जर :

(1) दुसरा पक्ष राज्य असेल

(2) दुसरा पक्ष राज्य नसेल

(3) दुसरा पक्ष केन्द्र आहे पण राज्य नाही

(4) वरील पैकी कोणतेही नाही

The Attorney General of India is allowed to take up practice if :

(1) the other party is the state

(2) the other party is not the state

(3) the other party is the centre but not the state

(4) none of the above

---

61. खालीलपैकी लोकसभेचा कोणता विशेष अधिकार आहे ?

(a) धन विधेयक मांडणे.

(b) मंत्रीमंडळाविरुद्ध अविश्वास ठराव मंजूर करणे.

(c) राष्ट्रपतींविरुद्ध महाभियोग चालविणे.

(d) आणिबाणी घोषणेस मान्यता देणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Which of the following are the exclusive powers of the Loksabha ?

(a) To introduce money bill.

(b) To pass the motion of no - confidence against the council of Ministers.

(c) To impeach the President.

(d) To ratify the declaration of emergency.

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (b) and (d) (4) (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

62. मुंबईमध्ये नोंदणी झालेल्या मतदाराला आसाम मधील लोकसभा मतदार संघामधून निवडणुक लढविता येते का ?

(a) त्याला निवडणुक लढविता येणार नाही.

(b) आसाममधील त्याच मतदारसंघामध्ये त्याचा जन्म झाला असेल तर ती निवडणुक लढविता येईल.

(c) पाच वर्षे सातत्याने आसाममध्ये राहील्यानंतर त्याला ती निवडणुक लढविता येईल.

(1) (a) हे बरोबर उत्तर आहे. (2) (b) हे बरोबर उत्तर आहे.

(3) (c) हे बरोबर उत्तर आहे. (4) वरीलपैकी कोणतेही उत्तर बरोबर नाही.

Whether a voter registered in Mumbai can contest elections for a Loksabha Constituency in Assam ?

(a) He can't contest the elections.

(b) He can contest the elections only if he was born in that constituency in Assam.

(c) He can contest those elections only after residing in Assam continuously for at least five years.

(1) (a) is the correct answer (2) (b) is the correct answer

(3) (c) is the correct answer (4) None of the above is the correct answer

---

63. आज भारतात एकूण राज्ये व केन्द्रप्रशासीत प्रदेश तेव्हढीच आहेत जेव्हढे महाराष्ट्र राज्यात जिल्हे आहेत.

आता सांगा की :

(1) वरील विधान योग्य आहे.

(2) आकडेवारी बिलकुलच जुळत नाही.

(3) भारतात एक राज्य/केन्द्रप्रशासीत प्रदेश अधिक आहे.

(4) महाराष्ट्रात एक जिल्हा अधिक आहे.

Today, the number of states and Union Territories India has is exactly equal to the number of districts the state of Maharashtra has :

Now state whether :

(1) The above statement is correct

(2) The numbers do not match at all

(3) India has one State/ Union Territory more

(4) Maharashtra has one district more

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

64. लोकलेखा समितीचे 'कान आणि डोळे' म्हणून कोणाला संबोधले जाते ?

(1) महालेखा परिक्षक (2) महाधिवक्ता

(3) नियंत्रक व महालेखा परिक्षक (4) अधिवक्ता

Who is called the 'ears and eyes' of the Public Accounts Committee ?

(1) Auditor General (2) Attorney General

(3) Comptroller and Auditor General (4) Advocate General

---

65. भारताचा राष्ट्रपती आपल्या राजीनाम्याचे पत्र कोणाला संबोधून देतो ?

(1) प्रधानमंत्री (2) भारताचे सर्वोच्च न्यायाधीष

(3) भारताचे उपराष्ट्रपती (4) वरीलपैकी एक ही नाही

The President of India can resign from his office at any time by addressing his resignation letter to :

(1) Prime Minister (2) Chief Justice of India

(3) Vice - President of India (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

66. खालील जोड्या जुळवा :

सूची-अ (घटनादुरूस्ती)		सूची - ब (तपशील)	
(a)	69वी घटनादुरुस्ती	(i)	राज्यस्तरीय भाडे न्यायासन स्थापना.
(b)	75वी घटनादुरुस्ती	(ii)	अरूणाचल प्रदेशातील पंचायतींमध्ये अनुसूचित जातीच्या आरक्षणाची गरज नाही.
(c)	80वी घटनादुरुस्ती	(iii)	दहाव्या वित्त आयोगाच्या शिफारशी स्विकृत.
(d)	83वी घटनादुरुस्ती	(iv)	दिल्ली ला राष्ट्रीय राजधानी भूप्रदेशाचा दर्जा.

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)

Match the following :

List - A (Amendment)		List - B (Particulars)	
(a)	69th Amendment	(i)	Establishment of state level Rent Tribunals.
(b)	75th Amendment	(ii)	No reservation for Schedule Caste in Panchayats in Arunachal Pradesh.
(c)	80th Amendment	(iii)	Accepting the recommendations of 10th Finance Commission.
(d)	83rd Amendment	(iv)	According the status of National Capital Territory to Delhi.

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)

67. खालील विधाने पहा –

(a) राज्यघटनेच्या 108 व्या कलमानुसार संसदेच्या दोन्ही सभागृहांची संयुक्त बैठक बोलावली जाते.

(b) 1961 मध्ये दोन्ही सभागृहांची प्रथम संयुक्त बैठक झाली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

(a) The joint session of the two houses of the Parliament in India is sanctioned under Article 108 of the constitution.

(b) The first joint session of both the houses was held in the year 1961.

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

68. भारताच्या संविधानाची तत्वे/सिद्धांत निर्धारित करण्यासाठी 19 मे 1928 रोजी मुंबईमध्ये संपन्न सर्वपक्षीय अधिवेशनात कोणाच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली ?
(1) सच्चिदानंद सिन्हा (2) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद
(3) प. मोतीलाल नेहरू (4) प. जवाहरलाल नेहरू
Under whose chairmanship a committee to determine, the principles of Constitution of India was established at Bombay in the all party conference on 19th May 1928 ?
(1) Sachidanand Sinha (2) Dr. Rajendra Prasad
(3) Pt. Motilal Nehru (4) Pt. Jawaharlal Nehru

---

69. पुढील दोन विधानांतील कोणते **बरोबर** आहे ?
(a) सन 1951, 1961 व 1971 च्या जनगणनेकरिता साक्षरता दर 5 वर्षे व अधिक वयांच्या लोकांसाठी काढण्यात आला होता.
(b) सन 1981, 1991 व 2001 च्या जनगणनेकरिता साक्षरता दर 7 वर्षे व अधिक वयांच्या लोकांसाठी काढण्यात आला.
पर्यायी उत्तरे :
(1) केवळ विधान (a) बरोबर आहे. (2) केवळ विधान (b) बरोबर आहे.
(3) विधाने (a) व (b) दोन्ही बरोबर आहेत. (4) विधाने (a) व (b) दोन्ही चूक आहेत.
Which of the following two statements is **correct** ?
(a) Literacy rates for 1951, 1961 and 1971 Censuses were computed for population aged 5 years and above.
(b) Literacy rates for 1981, 1991 and 2001 Censuses were computed for population aged 7 years and above.
Answer options :
(1) Only (a) is correct (2) Only (b) is correct
(3) Both (a) and (b) are correct (4) Neither (a) nor (b) is correct

---

70. पुढील दोन विधानांचा विचार करा.
(a) राज्यसभा सदस्य सार्वजनिक खर्च समितीचा सदस्य असू शकतो परंतु सार्वजनिक उपक्रम समितीचा नाही.
(b) राज्यसभा सदस्य सार्वजनिक खर्च समितीचा सदस्य असू शकतो परंतु अंदाज समितीचा नाही.
वरील दोन पैकी कोणते विधान **योग्य** आहे ?
(1) केवळ (a) (2) केवळ (b)
(3) दोन्ही (a) व (b) (4) कोणतेही नाही
Consider the following two statements :
(a) A member of Rajya Sabha can be a member of committee on Public Accounts but cannot be a member of that on Public Undertakings.
(b) A member of Rajya Sabha can be a member of committee on Public Accounts but cannot be a member of that on Estimates.
Which of the above two statements is **correct** ?
(1) Only (a) (2) Only (b)
(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

71. खालील उदाहरण लक्षात घ्या. भारतीय घटक राज्यातील विधानसभा निवडणुकीमध्ये सर्व उमेदवारांना एकत्रितपणे 15000 वैध मते मिळाली. एकाच मतदारसंघातून निवडणुक लढविणाऱ्या एखाद्या उमेदवाराला त्याची अनामत रक्कम परत मिळवण्यासाठी कमीत कमी किती मते मिळाली पाहिजेत ?

(a) 2500
(b) 2501
(c) 1500
(d) उमेदवार निवडून आल्यास 2400 पेक्षा कमी मते मिळाली तरी त्याची अनामत रक्कम त्याला परत मिळते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (a) हे बरोबर उत्तर आहे.
(2) (b) आणि (d) ही उत्तरे बरोबर आहेत.
(3) (a) आणि (b) ही उत्तरे बरोबर आहेत.
(4) वरीलपैकी कोणतेही उत्तर बरोबर नाही.

Consider the following example - Total no. of valid votes polled by all the candidates at the assembly election in an Indian state are 15000. To get back the security deposit a candidate (contesting from only one constituency) must secure how many minimum number of votes ?

(a) 2500
(b) 2501
(c) 1500
(d) If a candidate is elected and secures less than 2400 votes he can get back his deposit irrespective of the other rules.

Answer options :

(1) Only (a) is the correct answer
(2) (b) and (d) are correct answers
(3) (a) and (b) are the correct answers
(4) None of the above is correct

---

72. (a) जर तुम्ही राष्ट्रीय चिन्हाकडे तोंड करून उभा राहीलात तर घोडा चक्राच्या बाजूला तुमच्या उजवीकडे आढळतो.
(b) जर तुम्ही राष्ट्रीय चिन्हाकडे तोंड करून उभा राहीलात तर बैल चक्राच्या बाजूला तुमच्या डावीकडे दिसून येतो.

वरील दोन्हीपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(1) विधान (a) केवळ बरोबर.
(2) विधान (b) केवळ बरोबर.
(3) (a) व (b) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
(4) (a) व (b) दोन्ही विधाने बरोबर नाहीत.

(a) If you are facing the National Emblem the horse appears next to the wheel on your right side.
(b) If you are facing the National Emblem the bull appears next to the wheel on your left side.

Which of the above two statements is **correct** ?

(1) Only (a) is correct
(2) Only (b) is correct
(3) Both (a) and (b) are correct
(4) Neither (a) nor (b) is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

73. पुढील दोन विधानांचा विचार करा.

(a) आंतर-राज्य परिषदेच्या बैठका पडद्याआड होतात.

(b) परिषदेत विचारार्थ येणारे मुद्दे सहमताने (सामोपचाराने) सोडविले जातात.

आता सांगा की :

(1) केवळ (a) बरोबर आहे.
(2) केवळ (b) बरोबर आहे.
(3) (a) व (b) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत.
(4) (a) व (b) दोन्ही विधाने बरोबर नाहीत.

Consider the following two statements :

(a) The meetings of the Inter State Council are held in camera.

(b) All the issues, that come up for consideration are decided by consensus.

Now state whether :

(1) Only (a) is correct
(2) Only (b) is correct
(3) Both (a) and (b) are correct
(4) Neither (a) nor (b) is correct

---

74. लोकसभेच्या सभापती संदर्भात खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(a) राष्ट्रपतींची मर्जी असेपर्यंत ते आपल्या पदावर राहू शकतात.

(b) जर त्यांना आपल्या पदाचा राजीनामा द्यायचा असेल तर ते तसे पत्र उपसभापतींच्या नावे सुपुर्द करतात.

(c) लोकसभा मुदतीपूर्व विसर्जित झाल्यास ते आपोआप पदभ्रष्ट होतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (b)

Which of the following statement/s regarding the office of Speaker is/are **correct** ?

(a) He holds office during the pleasure of the President

(b) If he intends to resign, the letter of his resignation is to be addressed to the Deputy Speaker

(c) He loses his office if the house is dissolved before the expiry of its term.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (b)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

75. खालील विधाने पहा :

(a) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 17 नुसार अस्पृश्यता नष्ट करण्यात आली आहे.

(b) भारतीय राज्यघटनेच्या 52 व्या घटनादुरुस्तीनुसार पक्षांतर बंदी विषयक तरतूदी लागू करण्यात आल्या.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

(a) Article 17th of the Indian Constitution abolishes untouchability ?

(b) The 52nd amendment of Indian Constitution introduced the anti - defection provision.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (a) and (b) (4) None of these

---

76. खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे ?

(a) जर राष्ट्रपती व उपराष्ट्रपतींनी राजीनामा दिला, तर लोकसभेचे सभापती नवीन राष्ट्रपतींची निवड होईपर्यंत राष्ट्रपती म्हणून कार्यभार सांभाळतात.

(b) राष्ट्रपतींच्या निवडणूकीच्या संदर्भात किमान आणि कमाल वयोमर्यादा भारतीय संविधानात नमूद आहे.

(c) भारतात राष्ट्रपती संसदेचा भाग आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (c)

Which one of the following statements is/are **correct** ?

(a) If the President and the Vice - President resign, the speaker of the Loksabha will act as President till the new President is elected.

(b) The Constitution of India prescribes both the minimum and maximum age limits for contesting the presidential election.

(c) In India, the President is a part of the Parliament.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

77. पुढील 4 पक्ष कोणत्या क्रमाने स्थापन झाले ते नमूद करा ?

(a) भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस

(b) राष्ट्रवादी काँग्रेस

(c) शिवसेना

(d) शेतकरी कामगार पक्ष

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d)
(2) (a), (d), (c), (b)
(3) (a), (c), (d), (b)
(4) (a), (d), (b), (c)

Arrange the following four political parties in a chronological order in which they were established ?

(a) Indian National Congress

(b) Rashtravadi Congress (Nationalist Congress)

(c) Shivsena

(d) Peasants and Workers Party

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d)
(2) (a), (d), (c), (b)
(3) (a), (c), (d), (b)
(4) (a), (d), (b), (c)

---

78. विधानपरिषद निर्माण किंवा संपुष्टात आणण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?

(1) विधान सभा

(2) केन्द्र सरकार, विधान सभेच्या 2/3 बहुमताने ठराव संमत झाला असल्यास.

(3) केन्द्र सरकार

(4) वरील पैकी कोणीही नाही

Who has the power to create or abolish Vidhan Parishad ?

(1) Vidhan Sabha

(2) Central Government, after resolution is passed by Vidhan Sabha by 2/3 majority

(3) Central Government

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

79. भारतीय संविधानाच्या परिशिष्ट 6 मध्ये ________ या चार घटकराज्य क्षेत्रामधील जनजाती (जमाती)क्षेत्रांच्या प्रशासनाबाबत तरतूद आहे.

(1) अरूणाचल प्रदेश, आसाम, मिझोराम आणि मेघालय

(2) मणीपूर, नागालँड, मेघालय आणि आसाम

(3) आसाम, मणीपूर, मेघालय आणि त्रिपूरा

(4) आसाम, मेघालय, त्रिपूरा आणि मिझोराम

The sixth schedule of the Constitution of India deals with the administration of the tribal areas of four states of ________.

(1) Arunachal Pradesh, Assam, Mizoram and Meghalaya

(2) Manipur, Nagaland, Meghalaya and Assam

(3) Assam, Manipur, Meghalaya and Tripura

(4) Assam, Meghalaya, Tripura and Mizoram

---

80. खाली दिलेल्या राज्याच्या धोरण निर्देशक तत्वांपैकी कोणते/ती तत्त्व/त्त्वे अंमलात आले/ली **नाही**/त ?

(a) आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षेचा पुरस्कार

(b) ग्रामपंचायतींची स्थापना

(c) नागरिकांसाठी समान नागरी कायदा

(d) कार्यकारी मंडळाची न्यायमंडळापासून फारकत

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (a)

Which of the following Directive Principles of State Policy has/have **not** been implemented so far ?

(a) Promotion of International peace and Security.

(b) Establishment of Village Panchayats.

(c) Uniform Civil Code for the citizens.

(d) Separation of Judiciary from the executive.

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

81. मुंबई च्या 'शेरीफ' चा जास्तीत जास्त कार्यकाल किती आहे?

(1) पाच वर्षे (2) दोन वर्षे (3) एक वर्ष (4) सहा वर्षे

What is the maximum tenure of Sheriff of Mumbai ?

(1) Five years (2) Two years (3) One year (4) Six years

---

82. श्री. एक्स हे अनिवासी भारतीय नागरिक आहेत. त्यांना लोकसभेच्या निवडणुकांमध्ये मतदान करावयाचे आहे. त्यांच्या वयाची अठरा वर्षे पूर्ण झाली आहेत. ते कशाप्रकारे मतदान करू शकतील?

(a) ते मतदान करू शकणार नाहीत.

(b) ते त्यांची मतपत्रिका पोस्टाने पाठवू शकतील.

(c) ते परदेशातील भारतीय दूतावासात जाऊन मतदान करू शकतील.

(d) भारतीय निवडणुक आयोगाने तयार केलेल्या संकेत स्थळावर (वेबसाईट Website) जाऊन ते मतदान करू शकतील.

(e) भारतात जिथे त्यांची मतदार म्हणून नोंद झाली आहे अशा मतदान केंद्रावर जाऊन ते मतदान करू शकतील.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) हे बरोबर उत्तर आहे. (2) (e) हे बरोबर उत्तर आहे.

(3) (c) हे बरोबर उत्तर आहे. (4) (b), (c) आणि (d) ही सर्व बरोबर उत्तरे आहे.

Mr. X is a non - resident Indian citizen. He wants to vote for the Loksabha Elections. He has completed eighteen years of his age. How will he vote ?

(a) He can't vote.

(b) He can send his ballot paper by post.

(c) He can vote at an Indian mission abroad.

(d) He can vote online by accessing the website created by Election Commission of India.

(e) He can vote at a polling station in India where he is enrolled as a voter.

Answer options :

(1) (a) is the correct answer (2) (e) is the correct answer

(3) (c) is the correct answer (4) (b), (c) and (d) are correct answers

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

83. महाराष्ट्रातील कटक मंडळे असलेली ठिकाणे निवडा.

(a) पन्हाळा (b) शिर्डी (c) औरंगाबाद (d) देवळाली

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (d) (2) (a), (c) (3) (c), (d) (4) (b), (d)

Select the places where there are Cantonment Boards in the Maharashtra.

(a) Panhala (b) Shirdi (c) Aurangabad (d) Devlali

Answer options :

(1) (a), (d) (2) (a), (c) (3) (c), (d) (4) (b), (d)

---

84. खालीलपैकी कोणत्या वर्षी बलवंतराय मेहता समितीची स्थापना केंद्र शासनाने केली ?

(1) 1952 (2) 1954 (3) 1957 (4) 1959

In which of the following years the Central Government established Balwantrai Mehta Committee ?

(1) 1952 (2) 1954 (3) 1957 (4) 1959

---

85. एका वर्षात जिल्हा परिषदेच्या किमान किती सर्वसाधारण सभा होणे अपेक्षित आहे ?

(1) तीन (2) चार (3) बारा (4) दोन

How many minimum number of general meetings of the Zilla Parishad are expected to be held in a year ?

(1) three (2) four (3) twelve (4) two

---

86. महानगरपालिकेच्या स्थापनेसाठी कमीत कमी किती लोकसंख्या आवश्यक आहे ?

(1) 1 लाख (2) 3 लाख (3) 4 लाख (4) 5 लाख

How much minimum population is essential for establishment of Municipal Corporation ?

(1) 1 Lakh (2) 3 Lakh (3) 4 Lakh (4) 5 Lakh

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

87. प्रत्येक पंचायत मुदतपूर्व विसर्जित न केली गेल्यास ________ पाच वर्षापर्यंत कार्यरत राहू शकते. (73 व्या घटनादुरुस्तीप्रमाणे)

(1) तिच्या पहिल्या बैठकीच्या ठरविलेल्या तारखेपासून

(2) तिच्या निवडणुक निकालांच्या तारखेपासून

(3) निवडणुकीनंतरच्या तिच्या ग्रामसभेच्या पहिल्या बैठकीच्या तारखेपासून

(4) तिच्या सरपंचांच्या निवडणुकीच्या तारखेपासून.

Every Panchayat, unless sooner dissolved, shall continue for five years from ________ . (according to the 73rd amendment)

(1) the date appointed for its first meeting

(2) the date of declaration of election results

(3) the first meeting of the Gram Sabha after elections

(4) the date of election of the Sarpanch

---

88. सध्या महाराष्ट्रात ________ राज्य वित्त आयोग कार्यरत आहे.

(1) चौथा (2) तिसरा (3) सहावा (4) पाचवा

Currently the ________ State Finance Commission is functioning in Maharashtra.

(1) fourth (2) third (3) sixth (4) fifth

---

89. खालीलपैकी कोणते विधान ग्रामसभेला लागू होत **नाही** ?

(1) गावातील सर्व प्रौढ नागरिक ग्रामसभेचे सदस्य असतात.

(2) ग्रामसभेच्या बैठकीचे अध्यक्षस्थान सरपंच भूषवितात.

(3) सरपंचाच्या अनुपस्थितीत उपसरपंच अध्यक्षस्थान भूषवितात.

(4) सरपंच उपसरपंचाच्या अनुपस्थितीत ग्रामसेवक ग्रामसभेचे अध्यक्षस्थान भूषवितात.

Which of the following sentences is **not** applicable to Gram Sabha ?

(1) Gram Sabha is constituted of all adult members of the village.

(2) Sarpanch chairs the meeting of the Gram Sabha.

(3) In the absence of the Sarpanch Dy. Sarpanch chairs the meeting of Gram Sabha.

(4) In the absence of the Sarpanch and Dy. Sarpanch the Gram Sabha meeting is chaired by the Gram Sevak.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

90. खाली नमूद केलेल्यांपैकी नगरपरिषदेच्या अत्यावश्यक कार्यासंबंधीचा **अयोग्य** पर्याय निवडा.

(a) पाणी पुरवठा (b) जन्म-मृत्यु नोंद

(c) ग्रंथालयाची स्थापना (d) उच्च शिक्षण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (d) (2) (b), (c), (d) (3) (a), (d) (4) (c), (d)

From amongst the following select **incorrect** code of essential functions of the Municipal council.

(a) Water supply (b) Birth and death record

(c) Establishment of Library (d) Higher Education

Answer options :

(1) (a), (b), (d) (2) (b), (c), (d) (3) (a), (d) (4) (c), (d)

---

91. स्थानिक कारभारात लोकांचा सहभाग वाढावा म्हणून कोणत्या समितीची निर्मिती केली जाते ?

(1) प्रभाग समिती (2) स्थायी समिती

(3) नियोजन समिती (4) विषय समिती

In order to enhance peoples participation in local governance which committee is formed ?

(1) Ward Committee (2) Standing Committee

(3) Planning Committee (4) Subject Committee

---

92. जिल्हा परिषदेच्या आरक्षणासंबंधीचा **चुकीचा** पर्याय निवडा.

(1) 1/3 जागा महिलांसाठी आरक्षित आहेत.

(2) अनुसूचित जाती व जमातीसाठी लोकसंख्येच्या प्रमाणात आरक्षण ठेवलेले आहे.

(3) 27% जागा इतर मागास वर्गासाठी आरक्षित असतात.

(4) 50% जागा महिलांसाठी आरक्षित आहेत.

Select **incorrect** code of the reservation in the Zilla Parishad.

(1) 1/3 seats are reserved for women.

(2) Seats are reserved for the SC and ST in proportion to their population.

(3) 27% seats are reserved for the OBC's.

(4) 50% seats are reserved for women.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

93. महाराष्ट्रातील पंचायती राज्याची स्थापना संबंधीचा **योग्य** पर्याय निवडा.
(1) 1 मे 1960 (2) 1 मे 1961 (3) 1 मे 1959 (4) 1 मे 1962
Select the **correct** code about the establishment of Panchayati Raj in Maharashtra.
(1) 1st May 1960 (2) 1st May 1961 (3) 1st May 1959 (4) 1st May 1962

---

94. ग्रामपंचायतीच्या उत्पन्नाची साधने कोणती ?
(1) घरपट्टी, पाणीपट्टी आणि यात्रा यातून त्यांना मिळणारा कर.
(2) गावातून गोळा केलेल्या जमीन महसुलातील 30% वाटा त्यांना मिळतो.
(3) विविध योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी राज्यशासन ग्रामपंचायतीला अनुदान देते.
(4) वरील सर्व
What are the income sources of the Gram Panchayat ?
(1) It collects taxes on houses, water and pilgrims.
(2) It receives 30% share in the land revenue collected from the village.
(3) It receives grants from the government for the implementation of various schemes.
(4) All the above.

---

95. गावातून गोळा केलेल्या जमीन महसूलातील किती वाटा ग्रामपंचायतीला मिळतो ?
(1) 20% (2) 50%
(3) वाटा मिळत नाही (4) वरील एकही पर्याय बरोबर नाही
What is the share of the Gram Panchayat in the land revenue collected from the village ?
(1) 20% (2) 50%
(3) No share (4) None of the above

---

96. भारताचे सर्वोच्च न्यायालय __________ या दिवशी अस्तित्वात आले.
(1) 26 जानेवारी 1950 (2) 15 ऑगस्ट 1950
(3) 26 जानेवारी 1949 (4) 15 ऑगस्ट 1948
The Supreme Court of India was established on __________ .
(1) 26th January 1950 (2) 15th August 1950
(3) 26th January 1949 (4) 15th August 1948

---

97. न्यायालयीन सक्रियतेचा प्रवाह यांनी सुरू केला :
(1) न्यायमूर्ती पी.एन. भगवती (2) न्यायमूर्ती कोचर
(3) न्यायमूर्ती शुक्ला (4) न्यायमूर्ती सेन
The stream of Judicial Activism was initiated by :
(1) Justice P. N. Bhagwati (2) Justice Kochar
(3) Justice Shukla (4) Justice Sen

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

98. खालीलपैकी कोणत्या महत्वपूर्ण निवाड्यामध्ये सर्वोच्च न्यायालयाने कामाच्या ठिकाणी होणारा लैंगिक छळ, त्याची चौकशी करण्यासाठी आवश्यक कार्यपद्धती व उपाययोजना संबंधी मार्गदर्शक तत्वे नमूद केली आहेत ?
(1) मेनका गांधी विरुद्ध भारत सरकार
(2) बोधिसत्व गौतम विरुद्ध शुभ्रा चक्राबर्ती
(3) मिनर्व्हा मिल विरुद्ध भारत सरकार
(4) विशाखा विरुद्ध राजस्थान
In which of the following landmark decisions Supreme Court issued directives regarding prevention, inquiry and redressal against sexual harassment of women at work place ?
(1) Menaka Gandhi Vs. Union of India
(2) Bodhisattwa Gautam Vs. Subhra Chakraborty
(3) Minerva Mills Vs. Union of India
(4) Vishakha Vs. State of Rajasthan

---

99. कोणत्याही व्यक्तिस सार्वजनिक हितासाठी सर्वोच्च न्यायालयात जाता येते, याची दखल संविधानाच्या ________ या कलमाखाली घेतली जाऊ शकते.
(1) 30 (2) 31 (3) 32 (4) 34
The Supreme Court can be approached by any person in the interest of general public under Article ________ of the Constitution.
(1) 30 (2) 31 (3) 32 (4) 34

---

100. खालीलपैकी कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?
(a) भारत सरकार वि. महाराष्ट्र राज्य यामधील वादाची सुनावणी थेट सर्वोच्च न्यायालयच सुरु करु शकते.
(b) अनुच्छेद 226 द्वारा उच्च न्यायालयास परमादेश देण्याचे बाबतीत सर्वोच्च न्यायालयापेक्षा जास्त अधिकार आहेत.
(c) आयकर ट्रिब्युनल (न्यायसभा) विरुद्ध रीट याचिका दाखल करता येत नाही.
योग्य पर्याय निवडा :
(1) सर्व असत्य (2) फक्त (a) आणि (b) सत्य
(3) फक्त (b) आणि (c) सत्य (4) सर्व सत्य
Which of the following statements are **True** ?
(a) Union Vs. State of Maharastra - this dispute will be directly entertained only by the Supreme Court.
(b) Article 226 confers more rights on High Court than on Supreme Court in the matter of issuing writs.
(c) Writs cannot be filed against Income tax tribunal.
Choose the correct alternative :
(1) All statements untrue (2) Only (a) and (b) are true
(3) Only (b) and (c) are true (4) All are true

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्रश्न क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

परीक्षेचे नांव : सहायक (मुख्य) परीक्षा-2013 **परीक्षेचा दिनांक : 15 फेब्रुवारी, 2014**

विषय : सामान्य ज्ञान, बुध्दिमापन व विषयाचे ज्ञान (पेपर क्र. २)

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत सहायक (मुख्य) परीक्षा-२०१३ या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	1	1	1
2	2	1	2	4
3	4	4	4	2
4	1	4	3	4
5	4	1	4	1
6	1	1	4	1
7	1	3	1	4
8	1	4	4	4
9	4	4	1	1
10	4	2	1	3
11	2	1	2	1
12	2	1	3	2
13	1	2	2	1
14	3	2	2	2
15	#	1	1	#
16	1	1	2	1
17	2	3	1	1
18	1	2	1	3
19	1	2	1	2
20	1	1	1	2
21	2	#	#	1
22	1	1	4	1
23	4	4	1	2
24	2	2	2	2
25	2	3	3	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	3	2	2	4
27	4	4	1	1
28	4	4	4	1
29	2	1	4	4
30	1	1	1	4
31	1	2	2	2
32	3	1	2	4
33	3	2	1	3
34	2	3	4	1
35	1	4	2	4
36	2	2	4	2
37	4	1	2	4
38	4	4	3	2
39	1	4	1	3
40	2	3	3	1
41	4	2	4	2
42	2	2	4	2
43	2	2	2	1
44	4	4	1	4
45	1	1	2	2
46	3	4	4	2
47	1	4	1	3
48	4	1	3	1
49	2	2	4	4
50	3	3	1	3

दिनांक २४/०३/२०१४

 # दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	2	2	3
52	3	3	3	4
53	2	3	2	1
54	1	1	1	1
55	1	1	3	2
56	2	2	2	4
57	4	4	2	3
58	4	1	2	1
59	1	2	4	3
60	2	4	3	2
61	2	3	2	4
62	1	2	2	4
63	1	2	4	2
64	3	4	3	2
65	3	4	1	2
66	2	2	4	2
67	3	1	1	3
68	3	3	3	3
69	3	2	4	3
70	2	3	1	1
71	2	3	3	2
72	4	3	2	4
73	3	3	3	3
74	4	2	3	4
75	3	4	2	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	4	4	2	2
77	2	1	3	3
78	2	3	4	2
79	4	2	2	3
80	3	2	3	3
81	3	3	3	2
82	2	3	4	4
83	3	1	1	4
84	3	3	4	4
85	2	2	3	1
86	2	1	1	1
87	1	4	4	3
88	1	3	4	3
89	4	4	2	4
90	4	2	3	1
91	1	4	4	4
92	1	1	2	2
93	4	4	1	1
94	4	1	1	2
95	4	4	4	4
96	1	3	1	1
97	1	1	3	1
98	4	1	4	2
99	3	4	1	3
100	2	2	2	4

दिनांक २४/०३/२०१४

दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत

सहायक (मुख्य) परीक्षा - 2014
परीक्षा दिनांक - 4 जानेवारी, 2015
पेपर क्र. 2

A

2014

CODE : **SO5**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

वेळ : 1 (एक) तास

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

Best Learning Plateform for MPSC

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

1. युनेस्कोच्या जागतिक वारसा यादीत समाविष्ट करण्यात आलेले भारताचे सातवे स्थळ कोणते ?
(1) रानी की वाव
(2) हिमालयीन नॅशनल पार्क
(3) सुंदरबन
(4) पश्चिमी घाट
Which is the seventh place of India included in the 'UNESCO World Heritage' list ?
(1) Rani Ki Vav
(2) Himalayan National Park
(3) Sundarban
(4) Western Ghats

2. कोणत्या आजाराचा विषाणू माणसामध्ये वन्य प्राण्यांच्या माध्यमातून प्रवेश करतो ?
(1) ईबोला
(2) एच 1 एन 1
(3) एलोफिवर
(4) कॉलरा
Which virus disease is transmitted to humans from wild animals ?
(1) Ebola
(2) H1 N1
(3) Yellow fever
(4) Cholera

3. कोणता जिल्हा एकेकाळी 'सारसनगरी' म्हणून ओळखला जात होता ?
(1) अकोला
(2) अमरावती
(3) औरंगाबाद
(4) गोंदिया
Which district was formerly known as 'Saras nagri' ?
(1) Akola
(2) Amravati
(3) Aurangabad
(4) Gondia

4. ________, ________, ________ नगर परिषदांचे रूपांतर महानगरपालिकेमध्ये करण्यात आले.
(a) लातुर
(b) चंद्रपुर
(c) हिंगोली
(d) परभणी
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त (a), (b), (c)
(2) फक्त (a), (b), (d)
(3) फक्त (a), (c), (d)
(4) फक्त (b), (c), (d)
________, ________, ________ nagar parishads have been transformed into Mahanagarpalika.
(a) Latur
(b) Chandrapur
(c) Hingoli
(d) Parbhani
Answer options :
(1) Only (a), (b), (c)
(2) Only (a), (b), (d)
(3) Only (a), (c), (d)
(4) Only (b), (c), (d)

5. भारतातील पहिली गुप्तवार्ता प्रबोधिनी ________ येथे स्थापन करण्यात आली.
(1) नागपुर
(2) लातुर
(3) पुणे
(4) औरंगाबाद
The first Intelligence Academy of India is established at ________.
(1) Nagpur
(2) Latur
(3) Pune
(4) Aurangabad

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

6. गोपीनाथ मुंडे यांनी कोणती पदे भुषविली ?

(a) उपमुख्यमंत्री

(b) केंद्रीय कॅबिनेट मंत्री

(c) लोक लेखा समितीचे अध्यक्ष

(d) अंदाज समितीचे अध्यक्ष

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (d) (2) फक्त (b), (c), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) फक्त (a), (b), (c)

Gopinath Munde held which of the positions ?

(a) Deputy Chief Minister

(b) Central Cabinet Minister

(c) Chairman of Public Accounts Committee

(d) Chairman of Estimates Committee

Answer options :

(1) Only (a), (b), (d) (2) Only (b), (c), (d)

(3) Only (a), (c), (d) (4) Only (a), (b), (c)

---

7. कोणती बहुपक्षीय विकास बँक ब्रिक्स (BRICS) च्या जुलै 2014 च्या शिखर परिषदेत निर्माण करण्यात आली ?

(1) नॅशनल डेव्हलपमेंट बँक (2) न्यू डेव्हलपमेंट बँक

(3) आशियन डेव्हलपमेंट बँक (4) ब्रिक्स डेव्हलपमेंट बँक

Which multilateral development bank was set up during BRICS summit in July 2014 ?

(1) National Development Bank (2) New Development Bank

(3) Asia Development Bank (4) Brics Development Bank

---

8. प्रमंडळ कायद्यातील दुरुस्तीनुसार किती टक्के पैसा सरासरी निव्वळ नफ्यातून सामाजिक जबाबदारीकरिता खर्च करणे बंधनकारक आहे ?

(1) 5% (2) 6% (3) 2.5% (4) 2%

According to the amendment to the Companies Act, what percentage of average net profit is to be spent by the companies towards Corporate Social Responsibility (CSR) ?

(1) 5% (2) 6% (3) 2.5% (4) 2%

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

9. रंगराजन समितीच्या अहवालानुसार भारताच्या कोणत्या राज्यात सर्वात जास्त गरीब लोक आहेत ?

(1) उत्तरप्रदेश (2) बिहार (3) मध्यप्रदेश (4) पश्चिम बंगाल

According to the report of the Rangrajan Committee, which state of India has the most number of poor people ?

(1) Uttar Pradesh (2) Bihar (3) Madhya Pradesh (4) West Bengal

---

10. योग्य क्रम लावा – (भारताचे उपराष्ट्रपती) :

(a) मोहम्मद हमिद अन्सारी (b) कृष्ण कांत

(c) भैरोसिंह शेखावत (d) के. आर. नारायणन

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c), (d), (b), (a) (2) (d), (c), (b), (a) (3) (d), (b), (c), (a) (4) (d), (b), (a), (c)

Arrange in an appropriate order - (Vice Presidents of India) :

(a) Mohammad Hamid Ansari (b) Krishan Kant

(c) Bhairon Singh Shekhawat (d) K.R. Narayanan

Answer options :

(1) (c), (d), (b), (a) (2) (d), (c), (b), (a) (3) (d), (b), (c), (a) (4) (d), (b), (a), (c)

---

11. कोणता पर्याय पुढे दिलेल्या चिन्ह गटाचे आरशातील परावर्तन आहे ?

S97B96pN45

पर्यायी उत्तरे :

(1) ƼᔭИq∂eᗺ٢eƧ (2) ƼᔭИq∂9B٢eƧ (3) ƼᔭNq6eᗺ7eƧ (4) Ƨ97BeebИᔭƼ

Which of the options is a mirror reflection of the following group of symbols :

S97B96pN45

Answer options :

(1) ƼᔭИq∂eᗺ٢eƧ (2) ƼᔭИq∂9B٢eƧ (3) ƼᔭNq6eᗺ7eƧ (4) Ƨ97BeebИᔭƼ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

12. घड्याळ तबकडीच्या अनुपस्थित काट्याने कोणता अंक निर्देशित केला पाहिजे ?

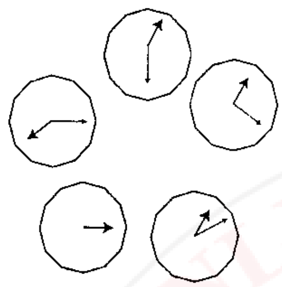

पर्यायी उत्तरे :

(1) 6 (2) 8 (3) 10 (4) 5

What number should the missing hand point in the clock ?

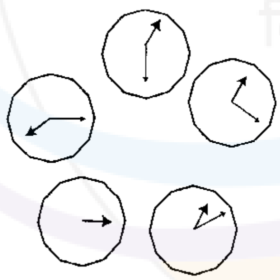

Answer options :

(1) 6 (2) 8 (3) 10 (4) 5

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

13. वर्णाक्षरांची रचना अभ्यासून प्रश्नचिन्हांच्या ऐवजी डावीकडून उजवीकडे उचित पर्याय निवडा.

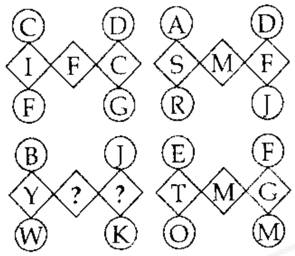

पर्यायी उत्तरे :

(1) W A (2) F A (3) X A (4) A W

Study the pattern of alphabets and select the appropriate option to replace the question marks from left to right :

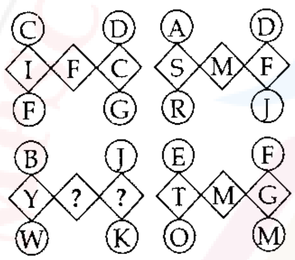

Answer options :

(1) W A (2) F A (3) X A (4) A W

14. विधाने वाचून खालील पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा :

विधान (1) : रेगुर मृदा ही मुख्यत्वे नद्यांच्या खोऱ्यात, पठारी प्रदेशात सापडते.

विधान (2) : जास्त पावसाच्या प्रदेशात तांबडी व जांभी मृदा तर किनारी प्रदेशात करड्या रंगाची मृदा आढळते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (1) बरोबर (2) विधान (2) बरोबर

(3) दोन्ही विधाने बरोबर (4) दोन्ही विधाने चूक

Read the statements carefully and choose the correct option from the following :

Statement (1) : Regur soil is mainly found in river basin and on plateau region.

Statement (2) : Red and Laterite soil is found in heavy rainfall region where as Grey soil is found in coastal areas.

Answer options :

(1) Statement (1) is true (2) Statement (2) is true

(3) Both statements are true (4) Both statements are false

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

Best Learning Plateform for MPSC

15. कोणती घटक जोडी समान आहे ?

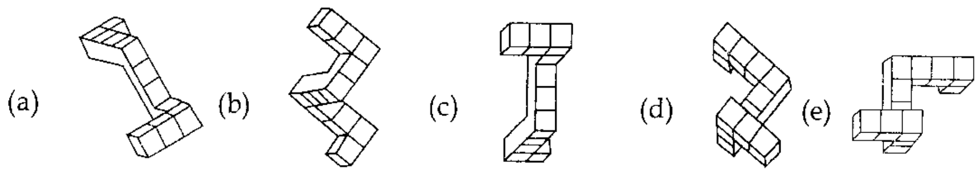

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c) (2) (b), (e) (3) (a), (d) (4) (c), (e)

Which two of the following figures are identical ?

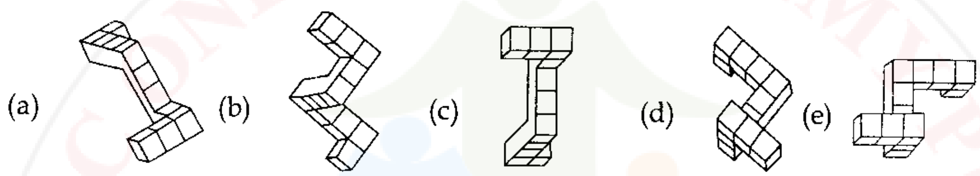

Answer options :

(1) (a), (c) (2) (b), (e) (3) (a), (d) (4) (c), (e)

---

16. घनाच्या (i), (ii), (iii), (iv) या चार विभिन्न स्थिती पुढे दिल्या आहेत. F हे वर्णाक्षर दाखवणाऱ्या पृष्ठाच्या संमुख पृष्ठावर असणारे वर्णाक्षर शोधा.

(i) (ii) (iii) (iv)

पर्यायी उत्तरे :

(1) D (2) A (3) E (4) B

Four different positions, (i), (ii), (iii) and (iv) of cube are given below. Find the alphabet on the face opposite to the face that shows alphabet F.

(i) (ii) (iii) (iv)

Answer options :

(1) D (2) A (3) E (4) B

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

17. पुढे दिलेले एका वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या भाषा बोलण्याच्या अस्खलिततेचे वेन निर्देशन अभ्यासा. किती विद्यार्थी कोणत्याही फक्त तीन भाषा अस्खलितपणे बोलू शकतात ? (वर्णाक्षरे विभिन्न संख्या निर्देशित करतात)

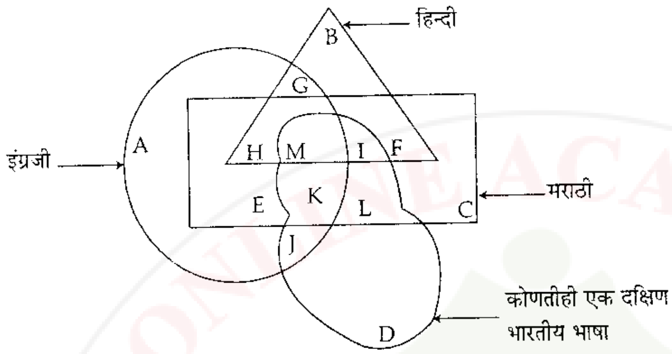

पर्यायी उत्तरे :

(1) K + I + H + M

(2) K + I + H

(3) K + I + J + L

(4) उत्तर शोधण्यासाठी माहिती पुरेशी नाही

Study the following Venn representation in language speaking fluency of the students of a class.

How many of them can speak only any of the three languages ? (Alphabets represent different numbers)

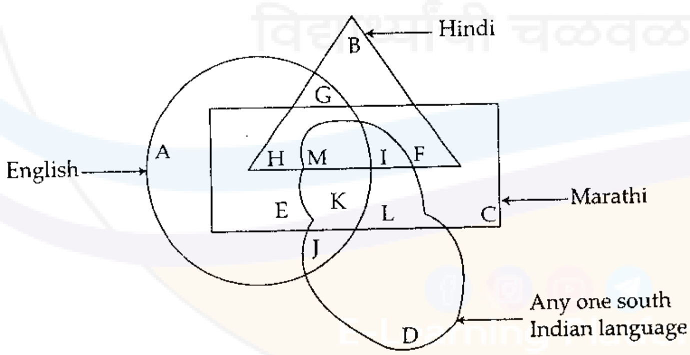

Answer options :

(1) K + I + H + M

(2) K + I + H

(3) K + I + J + L

(4) Data is not sufficient to find answerâ

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

18. पुढील माहिती अभ्यासून प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

(a) A → B म्हणजे A ही B च्या डावीकडे 1 मीटरवर आहे.

(b) B ← C म्हणजे B ही C च्या दक्षिणेला 1 मीटरवर आहे.

(c) C ↓ D म्हणजे C ही D च्या उजवीकडे 1 मीटरवर आहे.

(d) D ↑ E म्हणजे D ही E च्या उत्तरेला 1 मीटरवर आहे.

(e) वरील सर्व स्थितीत डावीकडून पहिल्या व्यक्तीचे तोंड उत्तरेला आहे.

वरील अर्थ पुढील अभिव्यक्तीसाठी M → N ← T वापरून M च्या संदर्भात T कोणत्या दिशेला आहे हे शोधा ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) वायव्य (2) नैर्ऋत्य (3) ईशान्य (4) आग्नेय

Study the following information and answer the question given below :

(a) A → B means A is 1 mt to the left of B.

(b) B ← C means B is 1 mt to the south of C.

(c) C ↓ D means C is 1 mt to the right of D.

(d) D ↑ E means D is 1 mt to the North of E.

(e) In all the above situations first person from the left is facing North

using the above meaning for the expression M → N ← T; find in which direction T is with respect to M ?

Answer options :

(1) North West (2) South West (3) North East (4) South East

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

19. पुढे दिलेली तीन विधाने निरर्थक वाटत आहेत. तुम्ही ती विधाने सत्य म्हणून विचारात घ्या व त्यानंतर त्याआधारे काढलेल्या (1), (2), (3) व (4) निष्कर्षांचा अभ्यास करा. या निष्कर्षांपैकी कोणता/ते विधानांच्या संदर्भात तर्कसंगत आहेत ?

विधाने : सर्व हँगर्स दैनंदिन्या आहेत.

काही दैनंदिन्या जंक्शने आहेत.

काही जंक्शने तापमापी आहेत.

निष्कर्ष : (1) काही जंक्शने हँगर्स आहेत.

(2) काही जंक्शने दैनंदिन्या आहेत.

(3) काही हँगर्स जंक्शने आहेत.

(4) काही हँगर्स तापमापी आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) चारांपैकी एकही नाही (2) फक्त (1) किंवा (2) (3) फक्त (3) (4) फक्त (4)

Three statements given below appear to be meaningless. You have to consider these to be true and study the four conclusions (1), (2), (3) and (4) drawn on the basis of these statements. Then decide which of these conclusion/s logically follow these statements ?

Statements : All hangers are diaries.

Some diaries are junctions.

Some junctions are thermometers.

Conclusions : (1) Some junctions are hangers.

(2) Some junctions are diaries.

(3) Some hangers are junctions.

(4) Some hangers are thermometers

Answer options :

(1) None of the four (2) Only (1) or (2) (3) Only (3) (4) Only (4)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

20. पुढे एक विधान दिले असून त्यापुढे I व II या क्रमाने निर्देशित केलेली दोन गृहीतके दिली आहेत. गृहीतक म्हणजे तसे काही मानून वा धरून चालणे. तुम्ही विधान व गृहीतके विचारात घेऊन कोणते/ती गृहीतके विधानात अंतर्निहित आहेत याचा निर्णय घ्या.

विधान : पालक - अध्यापक सभेत मुख्याध्यापक म्हणाले - ज्या मुलांना पालकांकडून उत्तेजन मिळते ती मुले परीक्षेत चांगले कार्यमान दाखवतात.

गृहीतके : I काही पालक मुलांना उत्तेजन देत नाहीत.

II कदाचित पालक मुख्याध्यापकांचा सल्ला मानतील.

पर्यायी उत्तरे :

(1) गृहीतक I अंतर्निहित आहे
(2) गृहीतक II अंतर्निहित आहे
(3) गृहीतक I वा II अंतर्निहित आहे
(4) I व II दोन्ही गृहीतके अंतर्निहित आहेत

A statement is given below followed by two assumptions numbered I and II. An assumption is something supposed to be or taken for granted. You have to consider the statement and assumptions and decide which of the assumptions is/are implicit (indirectly suggested) in the statement.

Statement : Principal told in parent. Teacher meeting-Those children who get encouragement from parents, perform better in examination.

Assumptions : I Some parents do not encourage children.

II Parents may follow principal's advice.

Answer options :

(1) Assumption I is implicit
(2) Assumption II is implicit
(3) Either I or II is implicit
(4) Both assumptions I and II are implicit

---

21. पुढील प्रतिमेत किती त्रिकोण आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) 25
(2) 24
(3) 23
(4) 20

How many triangles are there in the following image ?

Answer options :

(1) 25
(2) 24
(3) 23
(4) 20

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

22. क्षेत्रफळाच्या दृष्टीने महाराष्ट्रातील विभाग उतरत्या क्रमाने लावा :

ĥ ŐźĸŭŉŶQue 22 . őŇŏ Ķœŭ ĥ ŜŶ

(1) पुणे, औरंगाबाद, नागपूर, अमरावती

(2) कोकण, पुणे, नाशिक, औरंगाबाद

(3) औरंगाबाद, नाशिक, पुणे, अमरावती

(4) औरंगाबाद, नाशिक, पुणे, नागपूर

Arrange the area wise divisions of Maharashtra in desending order :

(1) Pune, Aurangabad, Nagpur, Amravati

(2) Kokan, Pune, Nashik, Aurangabad

(3) Aurangabad, Nashik, Pune, Amravati

(4) Aurangabad, Nashik, Pune, Nagpur

---

23. महाराष्ट्राची मृदा व हवामान फळांच्या वाढीसाठी पोषक असल्याने अनेक प्रकारच्या फळांचे उत्पादन केले जाते.

(a) सिंधूदुर्ग जिल्ह्यात सर्वात जास्त जागेत फळांचे उत्पादन घेतले जाते.

(b) महाराष्ट्रात भारताच्या एकूण केळी उत्पादनाच्या 20% उत्पादन होते.

(c) लातूर जिल्ह्यात द्राक्षाचे उत्पादन होत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) आणि विधान (b) बरोबर आहेत (2) विधान (a) आणि विधान (c) बरोबर आहेत

(3) विधान (b) आणि विधान (c) बरोबर आहेत (4) विधाने (a), (b) आणि विधान (c) बरोबर आहेत

A variety of fruits are produced in Maharashtra due to favourable soils and climate.

(a) Maximum land is used to produce fruits in Sindudrug district.

(b) Maharashtra produces 20% of Banana Production of India.

(c) Grapes are not cultivated in Latur district.

Answer options :

(1) Statements (a) and (b) are correct (2) Statements (a) and (c) are correct

(3) Statements (b) and (c) are correct (4) Statements (a), (b) and (c) are correct

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

24. जोड्या जुळवून योग्य पर्याय शोधा.

खडक श्रेणी		जिल्हे	
(a)	गोंडवाना श्रेणीचे खडक	(i)	भंडारा, गोंदिया
(b)	विंध्य श्रेणीचे खडक	(ii)	सावंतवाडी, वेंगुर्ला
(c)	आर्कियन श्रेणीचे खडक	(iii)	यवतमाळ, गडचिरोली
(d)	धारवाड श्रेणीचे खडक	(iv)	चंद्रपूर

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the following and choose the correct option :

Rock Series		Districts	
(a)	Gondwana rock series	(i)	Bhandara, Gondia
(b)	Vindhya rock series	(ii)	Sawantwadi, Vengurla
(c)	Archean rock series	(iii)	Yavatmal, Gadchiroli
(d)	Dharwad rock series	(iv)	Chandrapur

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

---

25. राष्ट्रीय सभा/काँग्रेस पक्षाने 1938 मध्ये खालीलपैकी कोणती समिती स्थापन केली ?

(1) राष्ट्रीय नियोजन समिती
(2) अस्पृश्य उद्धार समिती
(3) वृत्तपत्र स्वातंत्र्य समिती
(4) राष्ट्रीय महिला समिती

In 1938, which of the following was established by the Indian National Congress ?

(1) National Planning Committee
(2) Untouchables Upliftment Committee
(3) Press Freedom Committee
(4) National Womens Committee

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

26. महाराष्ट्राच्या नकाशामधे अधोरेखित केलेल्या ठिकाणी कोणत्या प्रकारच्या खनिजाचे उत्पादन केले जाते ?

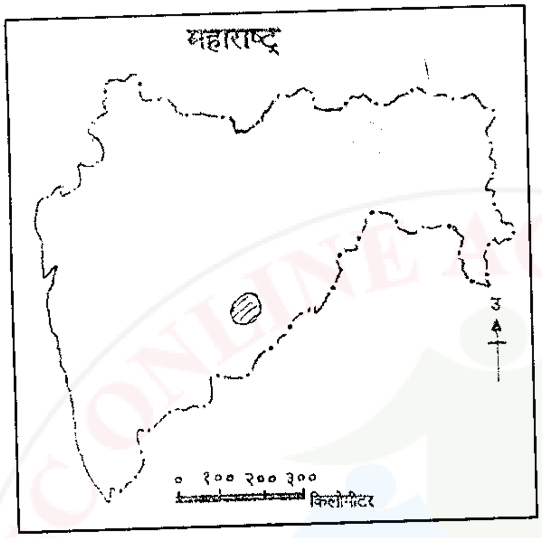

पर्यायी उत्तरे :

(1) बॉक्साईट (2) दगडी कोळसा (3) डोलोमाईट (4) चुनखडी

Which mineral resource is found at the demarcated place in the map of Maharashtra ?

Answer options :

(1) Bauxite (2) Coal (3) Dolomite (4) Lime stone

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

27. 'भारत छोडो' चळवळीमध्ये गुप्त रेडिओ स्टेशन चालविण्याच्या आरोपाखाली खालीलपैकी कोणाला अटक करण्यात आली ?

(a) विठ्ठलभाई झवेरी (b) उषा मेहता
(c) नानक मोटवेत (d) मणीबेन पटेल

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (d) (4) (a), (b) आणि (c)

During the 'Quit India' Movement who among the following were arrested for running an underground radio station ?

(a) Vitthalbhai Zaveri (b) Usha Mehta
(c) Nanak Motvet (d) Maniben Patel

(1) only (a) (2) (a) and (b) (3) (b) and (d) (4) (a), (b) and (c)

---

28. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर **नाही** ?

(1) पुणे येथे मुलींची शाळा - इ.एम. फोर्स्टर
(2) पुणे येथे अनाथ बालिकाश्रम - धों.के. कर्वे
(3) आर्य महिला समाज - पंडिता रमाबाई
(4) अखिल भारतीय कृषक समाज - पंजाबराव देशमुख

Which among the following pairs is **not** matched correctly ?

(1) Girls school at Poona - E.M. Forster
(2) Anath Balikashram - D.K. Karve
(3) Arya Mahila Samaj - Pandita Ramabai
(4) Akhil Bharatiya Krushak Samaj - Punjabrao Deshmukh

---

29. सर्वोच्च न्यायालयाच्या खालीलपैकी कोणत्या मुख्य अधिकार कक्षा आहेत ?

(a) मूळ अधिकारिता (b) अपिलिय अधिकारिता
(c) सल्लागारी अधिकारिता (d) क्षमादानाची अधिकारिता

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c), (d) (2) (a), (b), (c) (3) (b), (c), (d) (4) (a), (b), (d)

What is the main jurisdiction of the Supreme Court ?

(a) Original jurisdiction (b) Appellate jurisdiction
(c) Advisory jurisdiction (d) Pardon jurisdiction

Answer options :

(1) (a), (c), (d) (2) (a), (b), (c) (3) (b), (c), (d) (4) (a), (b), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

30. महाराष्ट्रातील 'मुरळी आणि देवदासी' प्रथा नष्ट व्हावी यासाठी खालीलपैकी कोणी सतत प्रयत्न केले?

(1) गोपाळ हरि देशमुख (2) विठ्ठल रामजी शिंदे

(3) धोंडो केशव कर्वे (4) गोपाळ गणेश आगरकर

Who among the following strived incessantly for eradication of the social custom of 'Murli and Devdasi' ?

(1) Gopal Hari Deshmukh (2) Vitthal Ramji Shinde

(3) Dhondo Keshav Karve (4) Gopal Ganesh Agarkar

31. जोड्या लावा :

(a) आत्मोध्दार (i) काकासाहेब बर्वे

(b) भारत (ii) धनाजी बिऱ्हाडे

(c) सेवक (iii) एस.एन. चौधरी

(d) दलित भारत (iv) एस.एन. मेढे

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

Match the following :

(a) Aatmoddhar (i) Kakasaheb Barve

(b) Bharat (ii) Dhanaji Birahde

(c) Sevak (iii) S.N. Chaudhari

(d) Dalit Bharat (iv) S.N. Medhe

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

32. खालीलपैकी कोणते मूलभूत कर्तव्य **नाही** ?
   (1) संविधानाचे पालन करणे, संविधानातील आदर्श, संस्था व राष्ट्रध्वज व राष्ट्रगीत यांचा आदर करणे.
   (2) देशाचे संरक्षण व देशसेवा करण्यास तयार राहणे.
   (3) आपल्या संमिश्र संस्कृतीच्या वारशाचे मोल जाणून जतन करणे.
   (4) पंचायत राजची निर्मिती करणे.

   Which is **not** a fundamental duty ?
   (1) To abide by the Constitution and respect its ideals and institutions, the National Flag and the National Anthem.
   (2) To defend the country and render National Service when called upon to do so.
   (3) To value and preserve the rich heritage of the country's composite culture.
   (4) To establish panchayat Raj system.

---

33. मूलभूत अधिकारांशी संबंधित भाग III चे वर्णन ________ यांनी 'सर्वात टिकात्मक भाग' असे केले आहे.
   (1) पंडीत जवाहरलाल नेहरू (2) डॉ. राजेन्द्र प्रसाद
   (3) सरदार वल्लभभाई पटेल (4) वरीलपैकी एकही नाही

   Part III dealing with the fundamental rights is described by ________ as the "most criticized part".
   (1) Pandit Jawaharlal Nehru (2) Dr. Rajendra Prasad
   (3) Sardar Vallabhbhai Patel (4) None of the above

---

34. योग्य क्रम लावा – (मूलभूत कर्तव्ये)
   (a) राष्ट्रध्वज व राष्ट्रगीताचा सन्मान करणे
   (b) सार्वजनिक संपत्तीचे रक्षण करणे
   (c) नैसर्गिक पर्यावरणाचे संरक्षण करणे
   (d) भारताच्या सार्वभौमत्वाचे रक्षण करणे

   पर्यायी उत्तरे :
   (1) (a), (b), (c), (d) (2) (a), (d), (c), (b) (3) (a), (b), (d), (c) (4) (a), (d), (b), (c)

   Arrange in an appropriate order (Fundamental duties) :
   (a) To respect the National Flag and National Anthem
   (b) To safeguard public property
   (c) To protect the natural environment
   (d) To protect the sovereighty of India

   Answer options :
   (1) (a), (b), (c), (d) (2) (a), (d), (c), (b) (3) (a), (b), (d), (c) (4) (a), (d), (b), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. भारतीय संविधानाच्या कोणत्या कलमात समान नागरी कायद्याची तरतूद आहे ?
(1) 48 (2) 44 (3) 46 (4) 50
Which Article of the Indian Constitution Provides for Common Civil Code ?
(1) 48 (2) 44 (3) 46 (4) 50

---

36. 42 व्या घटना दुरुस्तीद्वारे उद्देश्यपत्रिकेमध्ये _________, _________ आणि _________ शब्द जोडण्यात आले.
(a) समाजवादी (b) धर्मनिरपेक्ष (c) प्रजासत्ताक (d) राष्ट्राची एकता
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (a), (b), (d)
(3) फक्त (b), (c), (d) (4) फक्त (a), (c), (d)
The 42nd Constitutional Amendment added to the Preamble the words _________, _________ and _________.
(a) Socialist (b) Secular (c) Republic (d) Unity of the nation
Answer options :
(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (a), (b), (d)
(3) Only (b), (c), (d) (4) Only (a), (c), (d)

---

37. जोड्या लावा : (राज्यनीतीची निर्देशक तत्वे)

	'अ'		'ब'
(a)	गो हत्या प्रतिबंध	(i)	अनुच्छेद 40
(b)	ग्रामपंचायतची स्थापना	(ii)	अनुच्छेद 50
(c)	न्यायपालिकेस कार्यपालिकेपासून वेगळे करणे	(iii)	अनुच्छेद 44
(d)	समान नागरी संहिता	(iv)	अनुच्छेद 48

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the pairs (Directive Principles of State Policy) :

	'A'		'B'
(a)	Prohibition of cow slaughter	(i)	Article 40
(b)	Organisation of village panchayats	(ii)	Article 50
(c)	Separation of judiciary from the executive	(iii)	Article 44
(d)	Uniform Civil Code	(iv)	Article 48

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

38. 'भारतीय नागरिकास माहिती अधिकार अधिनियम 2005 खाली शासकीय प्राधिकरणातील अधिकाऱ्यांची वैयक्तिक माहिती दिली जाऊ शकत नाही., हे वाक्य ________.

(1) चूक आहे
(2) बरोबर आहे
(3) अंशत: चूक व अंशत: बरोबर आहे
(4) सांगु शकत नाही

'The personal information of officials of public authority can not be given to the citizens of India under the Right to Information Act, 2005'. This statement is ________.

(1) Wrong
(2) Correct
(3) Partly wrong and partly correct
(4) Can't say

---

39. भारतीय संविधानाची वैशिष्ट्ये आणि त्यांच्या स्रोतांच्या योग्य जोड्या लावा.

यादी क्र. 1 वैशिष्ट्ये		यादी क्र. 2 स्रोत	
(a)	एकेरी नागरिकत्व	(i)	ब्रिटिश राज्यघटना
(b)	मूलभूत हक्क	(ii)	फ्रान्स राज्यघटना
(c)	स्वातंत्र्य, समता, बंधुता	(iii)	कॅनेडियन राज्यघटना
(d)	उर्वरित अधिकार	(iv)	अमेरिकेची राज्यघटना

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the features of the Indian Constitution with their sources :
Use correct codes.

List 1 - Features		List 2 - Sources	
(a)	Single Citizenship	(i)	British Constitution
(b)	Fundamental Rights	(ii)	French Constitution
(c)	Liberty, equality and fraternity	(iii)	Canadian Constitution
(d)	Residual powers	(iv)	United States Constitution

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(iv)	(ii)	(iii)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

40. खालीलपैकी कोणती जोडी **चुकीची** आहे ?

(1) मोर्ले मिंटो सुधारणा कायदा : 1909

(2) पहिल्या महायुद्धाची समाप्ती : 1918

(3) बंगालची फाळणी : 1915

(4) मॉन्टेग्यु चेम्सफोर्ड सुधारणा : 1919

Which one of the following pairs is **incorrectly** matched ?

(1) Morley Minto Reforms Act : 1909

(2) End of World War I : 1918

(3) Partition of Bengal : 1915

(4) Montague Chelmsford Reforms : 1919

41. राज्यांशी संबंधित कर ________, ________ आणि ________ हे आहेत.

(a) जमीन महसूल (b) मुद्रांक शुल्क

(c) उतारुवरील कर (d) कार्पोरेशन कर

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (b), (c), (d) (3) फक्त (a), (b), (d) (4) फक्त (a), (c), (d)

The taxes related to the states are ________, ________ and ________.

(a) Land Revenue (b) Stamp Duty

(c) Taxes on Passengers (d) Corporation Tax

Answer options :

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (b), (c), (d) (3) Only (a), (b), (d) (4) Only (a), (c), (d)

42. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 नुसार माहिती आयोगाला खालीलपैकी कोणता दिवाणी न्यायालयाचा अधिकार निहित नसतो ?

(1) शपथेवर लेखी किंवा तोंडी पुरावा देण्यास भाग पाडणे.

(2) साक्षीदारांची तपासणी करण्यास समन्स काढणे.

(3) कोणत्याही व्यक्तीस सजा सुनावणे

(4) वरील एकही नाही

As per the Right to Information Act, 2005 which of the powers of the Civil Court are not vested in the Information Commission ?

(1) Compelling to give oral or written evidence on oath

(2) Issuing summons for examination of witnesses

(3) Preseribing punishment to the persons

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

43. एखाद्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे प्राप्त झालेला अर्ज अन्य सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे हस्तांतरीत करावयाचा असल्यास ________ दिवसांच्या आत करावा लागेल.

(1) 3 (2) 5 (3) 7 (4) 10

If the information requested is held by another public authority, then the public authority receiving such an application shall transfer it within ________ days from its receipt.

(1) 3 (2) 5 (3) 7 (4) 10

44. माहितीचा अधिकार अधिनियम 2005 नुसार खालीलपैकी कोणत्या कारणांमुळे जनमाहिती अधिकाऱ्याविरोधात शास्ती लावली जाऊ शकते ?

(1) असद्भावनेने माहितीची मागणी नाकारणे

(2) जाणूनबुजून चुकीची, अपूर्ण किंवा दिशाभूल करणारी माहिती देणे

(3) मागणीचा विषय असलेली माहिती नष्ट करणे

(4) वरील सर्व

As per the Right to Information Act, 2005 on which of the following grounds a penalty can be imposed on the public Information officer ?

(1) Malafidely denied the information

(2) Knowingly gave incorrect, incomplete or misleading information

(3) Destroyed information which was the subject of the request

(4) All the above

45. 'माहिती अधिकार अधिनियम 2005 नुसार विभाजनीय माहिती ही सूट दिलेल्या माहितीच्या भागातून विभाजन करून देता येते'. हे वाक्य ________ .

(1) चूक आहे (2) बरोबर आहे

(3) अंशत: चूक व अंशत: बरोबर आहे (4) सांगु शकत नाही

'Severable information can be given after severing from the part of information which is exempted from disclosure under the Right to Information Act, 2005'. This statement is ________.

(1) Wrong (2) Correct

(3) Partly wrong and partly correct (4) Can't say

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

46. माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अन्वये हॅकींग (Hacking) करण्याच्या गुन्ह्यासाठी ________ शिक्षा सुचविली आहे.
(1) कमाल 3 वर्षापर्यंत तुरुंगवास अथवा कमाल 2 लाख रुपये दंड अथवा दोन्ही
(2) कमाल 3 महीने तुरुंगवास अथवा कमाल 2 लाख रुपये पर्यंत दंड अथवा दोन्ही
(3) कमाल 3 वर्ष तुरुंगवास अथवा 1 लाख रुपये पर्यंत दंड अथवा दोन्ही
(4) वरीलपैकी नाही
According to IT Act 2000, punishment for Hacking with computer system is ________.
(1) upto 3 years imprisonment or fine upto 2 lakh rupees or both
(2) upto 3 months imprisonment or fine upto 2 lakh rupees or both
(3) upto 3 years imprisonment or fine upto one lakh rupees or both
(4) none of the above

47. 'पॉलीसेन्सर्स' ही मिडीया लॅब एशीया ने विकसित केलेली सुविधा ही ________ चे परीक्षण करते.
(1) सोन्याची शुद्धता (2) पिण्याच्या पाण्याचा दर्जा
(3) रस्त्यांचा दर्जा (4) वरीलपैकी नाही
"Polysensors" developed by media lab asia is used to monitor ________.
(1) Purity of Gold (2) Quality of drinking water
(3) Quality of roads (4) None of the above

48. खालीलपैकी कोणती आज्ञावली (utility) लोकल होस्ट नेम शोधण्यासाठी उपयुक्त पडते ?
(1) NB STAT (एन.बी.स्टॅट) (2) Net stat (नेट स्टॅट)
(3) Ping (पिंग) (4) Hostname (होस्टनेम)
Which utility is useful for finding the local host name ?
(1) NB STAT (2) Net stat (3) Ping (4) Host name

49. Data Link (डाटा लींक) level (पातळी) वर चुका (Error Detection) ________ पद्धतीने ओळखल्या जातात.
(1) बिट स्टफींग (Bit stuffing)
(2) साइक्लिक रीडन्डंसी कोड (Cyclic Redundancy Code)
(3) हॅमिंग कोड (Hamming Code)
(4) ईक्वलायझेशन (Equalisation)
Error Detection at Data Link level is achieved by ________ method.
(1) Bit stuffing (2) Cyclic Redundancy Code
(3) Hamming Code (4) Equalisation

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

50. क्लास C नेटवर्कचा सबनेट मास्क (subnet mask) मुलतः खालीलपैकी कोणता असतो ?
(1) 127.0.0.1 (2) 255.0.0.0 (3) 255.255.0.0 (4) 255.255.255.0
What is the default subnet mask for a class C network ?
(1) 127.0.0.1 (2) 255.0.0.0 (3) 255.255.0.0 (4) 255.255.255.0

51. _________ हे इंटरनेट किंवा इतर इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने एखाद्या व्यक्तिवर किंवा समुहावर किंवा संस्थेवर खोटे आरोप, बदनामी, निंदा किंवा बेअब्रु करण्यासाठी वापरले जाते.
(1) सायबर स्टॉकिंग (2) फिशींग स्कॅम (3) डॉस अटॅक (4) सायबर वॉरफेअर
_________ is used on internet or by other electronic means to stalk or harass an individual or a group or an organization. It may include false accusations, defamation, slander and libel.
(1) Cyber Stalking (2) Fishing Scam (3) DOS Attack (4) Cyber Warfare

52. खालीलपैकी _________ हे, उपकरण (device) एका LAN मधुन दुसऱ्या LAN मध्ये (Frames) फ्रेम्स् प्रक्षेपित (transmit) करण्यासाठी वापरतात.
(1) राऊटर (2) ब्रिज (3) रिपीटर (4) मोडम
A device used to transmit frames from one LAN to another LAN is known as _________.
(1) router (2) bridge (3) repeater (4) modem

53. संगणक परिभाषेत HTML हे _________ चे संक्षिप्त रुप होय.
(1) हायब्रीड टेक मॅनेजमेंट लॅंग्वेज
(2) हायर टेक्नॉलॉजी मॅनेजमेंट लॅंग्वेज
(3) हायब्रीड टेक्स्ट मार्कअप लॅंग्वेज
(4) हायपर टेक्स्ट मार्कअप लॅंग्वेज
In computer terminology HTML stands for :
(1) Hybrid Tech Management Language
(2) Higher Technology Management Language
(3) Hybrid Text Markup Language
(4) Hyper Text Markup Language

54. नेटवर्कशी जोडला गेलेला संगणक त्याच्याकडे आलेली पॅकेट्स (packets) जर सगळ्यात लहान output रांगेत (queue), वर्गीकृत करत असेल (समावेश) तर अशावेळी तो कोणता Routing algorithm (प्रणाली) वापरत असेल ?
(1) हॉट पोटॅटो राऊटींग (routing) (2) फ्लडींग
(3) स्टॅटिक राऊटींग (4) डेल्टा राऊटींग
A computer in a network forwards incoming packets by placing them on its shortest output queue. What routing algorithm is being used ?
(1) hot potato routing (2) flooding
(3) static routing (4) delta routing

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

55. ________ हा एक एक्स्.एम्.एल्. दस्तऐवज आदान-प्रदान करणारा प्रोटोकॉल आहे, जो एच्.टी.टी.पी.चा वापर करेलच असे नाही.

(1) डब्ल्यू.एस्.डी.एल्. (WSDL) (2) आर.पी.सी. (RPC)

(3) सोप (SOAP) (4) यु.डी.डी.आय. (UDDI)

________ is a protocol for exchanging XML documents, typically but not necessarily with the help of HTTP.

(1) WSDL (2) RPC (3) SOAP (4) UDDI

---

56. किमान ________ पाठिंब्याने राज्यसभेने ठराव संमत केल्यास संसद राष्ट्रहिताच्या दृष्टीने राज्यसूचीमधील विषयासंबंधी कायदे करू शकते.

(1) 51% सदस्यांच्या

(2) हजर असणाऱ्या आणि मतदान करणाऱ्या दोन तृतीयांश सदस्याच्या

(3) 75% सदस्यांच्या

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Parliament can legislate on a matter in state list in the national interest if Rajyasabha passes a resolution supported by not less than ________.

(1) 51% of members

(2) two thirds of members present and voting

(3) 75% of members

(4) None of the above

---

57. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) कायद्याने अधिकार दिल्याशिवाय कोणत्याही कराची आकारणी केली जाणार नाही.

(b) करवसूली कार्यकारी कृतीद्वारे अथवा सभागृहाने केलेल्या ठरावानुसार लादली जावू शकते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर, (b) चुकीचे (2) विधान (a) चुकीचे, (b) बरोबर

(3) दोन्ही विधाने बरोबर (4) दोन्ही विधाने चुकीचे

Consider the following statements :

(a) No tax shall be levied except by authority of law.

(b) Levy can be imposed either by executive action or by the resolution of a House.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct, (b) is false (2) Statement (a) is false, (b) is correct

(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are false

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

58. 'इंटोसाई' (INTOSAI) ही एक आंतरराष्ट्रीय संघटना आहे. खालीलपैकी (भारतातील) कोण या संघटनेशी संबंधित आहे ?

(1) भारताचे ॲटर्नी जनरल

(2) भारताचे सॉलीसिटर जनरल

(3) भारताचे नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक

(4) मुख्य दक्षता आयुक्त

'INTOSAI' is an international organisation. Who from amongst the following is associated with this organisation ?

(1) Attorney General of India

(2) Solicitor General of India

(3) Comptroller and Auditor General of India

(4) Chief Vigilance Commissioner

---

59. दोन वा अधिक गावासाठी असणाऱ्या ग्रामपंचायतीला गटग्रामपंचायत असे म्हणतात, त्याकरिता प्रत्येक गावाची किती लोकसंख्या असावी लागते ?

(1) सहाशे पेक्षा कमी (2) सातशे पेक्षा कमी

(3) आठशे पेक्षा कमी (4) एक हजार पेक्षा कमी

A group grampanchayat is formed of two or more villages when they have a population of ________ each.

(1) Less than Six Hundred (2) Less than Seven Hundred

(3) Less than Eight Hundred (4) Less than one Thousand

---

60. 'अल्पकालीन चर्चा' उपस्थित करण्यासाठी सदस्याला ________ यांना सूचना (Notice) द्यावी लागते.

(1) सभापती/अध्यक्ष (2) सेक्रेटरी जनरल

(3) संबंधित मंत्री (4) वरील सर्वांना

For raising the 'discussion for short duration' a member has to give notice to the :

(1) Speaker/Chairman (2) Secretary General

(3) Minister Concerned (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

61. पक्षांतराच्या कारणावरून *अपात्र* होण्यासंबंधी चुकीचे विधान ओळखा.
(1) जर त्याने अशा राजकीय पक्षाचे आपले सदस्यत्व स्वेच्छेने सोडून दिले तर
(2) तो ज्या राजकीय पक्षाचा आहे त्या राजकीय पक्षाकडून देण्यात आलेल्या निदेशा विरुद्ध जावून सभागृहात मतदान केले किंवा करण्याचे वर्जिले असेल तर
(3) निवडणूकीनंतर अन्य राजकीय पक्षात सामील झाला तर
(4) जर एखाद्या सदस्याचा मूळ राजकीय पक्ष अन्य एखाद्या राजकीय पक्षात विलीन झाला आणि त्याने असा दावा केला की त्याने विलीनीकरण स्विकारले नाही तर

Identify the incorrect statement regarding *Disqualification* on the grounds of defection :
(1) if he has voluntarily given up his membership of such a political party.
(2) if he votes or abstains from voting in the House contrary to any direction issued by the political party to which he belongs.
(3) if he joins another political party after election.
(4) if his original political party merges with another political party and he claims that he has not accepted the merger.

---

62. 1962 मधील निवडणुकांच्यावेळी महाराष्ट्र विधानसभेमध्ये ________ जागा होत्या.
(1) 288 (2) 282 (3) 264 (4) 270

Maharashtra Legislative Assembly had ________ seats during 1962 elections.
(1) 288 (2) 282 (3) 264 (4) 270

---

63. द्वैभाषिक मुंबई राज्याची निर्मिती ________ या दिवशी झाली.
(1) 1 मे 1960 (2) 1 नोव्हेंबर 1956
(3) 1 मे 1966 (4) 1 जून 1975

The bilingual Bombay State was created on ________.
(1) 1st May 1960 (2) 1st November 1956
(3) 1st May 1966 (4) 1st June 1975

---

64. भारत सरकारचे कामकाज अधिक सोईस्कररित्या चालावे म्हणून राष्ट्रपतींना ________ करण्याचा अधिकार आहे. (खालीलपैकी योग्य शब्द निवडा)
(1) कायदे (2) नियम (3) दुरुस्त्या (4) व्यवस्था

The President has the authority to make ________ for more convenient transaction of the business of the Government of India. (Choose from amongst the following the perfect term)
(1) laws (2) rules (3) amendments (4) arrangements

---

65. महाराष्ट्र राज्य तंत्रशिक्षण संचालनालय ________ मध्ये आहे.
(1) मुंबई (2) पुणे (3) नागपूर (4) वाशी

Directorate of Technical Education, Maharashtra State is located at ________.
(1) Mumbai (2) Pune (3) Nagpur (4) Vashi

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

66. केन्द्र-राज्य प्रशासकीय संबंधाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राष्ट्रपतीला कार्यकारी अधिकाराच्या व्याप्तीत येईल अशा कोणत्याही बाबीसंबंधीची कार्ये राज्य शासनाच्या संमतीविना त्या शासनाकडे किंवा त्याच्या अधिकाऱ्यांकडे सशर्त अथवा बिनशर्त सोपविता येतील.

(b) एखाद्या राज्यपालाला राज्याच्या कार्यकारी अधिकाराच्या व्याप्तीत येत असेल अशा कोणत्याही बाबीसंबंधीची कार्ये, भारत सरकारच्या संमतीने, त्या सरकारकडे किंवा त्याच्या अधिकाऱ्यांकडे सशर्त किंवा बिनशर्त सोपवता येतील.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर (b) चुकीचे
(2) विधान (a) चुकीचे (b) बरोबर
(3) दोन्हीही विधाने बरोबर
(4) दोन्हीही विधाने चुकीची

Consider the following statements with regard to administrative relations of Union and State :

(a) The President may without the consent of the Government of a state, entrust either conditionally or unconditionally to that Govt. or to its officers functions in relation to any matter to which the executive power of the Union extends.

(b) The Governor of a State may, with the consent of the Govt. of India, entrust either conditionally or unconditionally to that Govt. or to its officers functions in relation to any matter to which the executive power of the State extends.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct (b) is false
(2) Statement (a) is false (b) is correct
(3) Both the statements are correct
(4) Both the statements are false

---

67. मद्यार्क किंवा अफूचा वापर करून औषधी आणि स्वच्छतागृहांशी संबंधित उत्पादने बनवणारी कंपनी त्या उत्पादनांवरील उत्पादन शुल्क ___________ शासनाकडे भरते.

(1) स्थानिक स्वराज्य
(2) केंद्र
(3) राज्य
(4) केंद्र आणि राज्य अशा दोन्ही

A company producing medicinal and toilet preparations containing alcohol or opium pays excise duty for those products to the ___________ government.

(1) Local self
(2) Central
(3) State
(4) Both central and state

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

68. विधानसभा अध्यक्षाबाबत खालील विधानांपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(1) विधानसभा अध्यक्षास पदावरून दूर करण्याचा ठराव विचाराधीन असतांना त्यांना सभागृहाचे अध्यक्षस्थान स्विकारता येणार नाही.

(2) त्यांना सभागृहात उपस्थित राहून कामकाजात भाग घेता येणार नाही.

(3) त्यांना अशा ठरावावर अन्य सामान्य सभासदाप्रमाणे फक्त पहिल्याच फेरीत मतदान करता येईल.

(4) त्यांना अशा ठरावावर समसमान मत विभागणी झाल्यास निर्णायक मत देता येणार नाही.

Which of the following statements regarding speaker of Legislative Assembly is **false** ?

(1) The Speaker does not preside when a resolution for his removal is under consideration of the Assembly.

(2) He cannot be present in the House and take part in the proceedings.

(3) He can vote only in the first instant on such resolution like an ordinary member.

(4) He cannot exercise a casting vote in case of a tie on such a resolution.

---

69. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) संसदेला कायद्याद्वारे आंतरराज्यीय नदीच्या पाण्याचा वापर, वाटप किंवा त्यावरील नियंत्रण याबाबतच्या कोणत्याही तंट्याच्या निर्णयाकरिता तरतूद करता येईल.

(b) अशा कोणत्याही तंट्याच्या बाबतीत सर्वोच्च न्यायालयाला किंवा अन्य कोणत्याही न्यायालयाला अधिकारिता वापरता येणार नाही अशी तरतूद संसदेला कायद्याद्वारे करता येईल.

(c) पाणी - तंटा अधिनियमानुसार केन्द्र शासनाला अशा कोणत्याही तंट्याच्या निर्णयाकरिता लवाद स्थापण्याचा अधिकार आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान **असत्य** आहे ?

(1) (a) फक्त
(2) (b) फक्त
(3) (c) फक्त
(4) कोणतेही नाही

Consider the following statements :

(a) Parliament may by law provide for adjudication of any dispute with respect to the use, distribution or control of the water of inter state river.

(b) Parliament may by law provide that neither the Supreme Court nor any other Court shall exercise jurisdiction in respect of any such dispute.

(c) The Water Disputes Act empowers the Central Govt. to set up a tribunal for the adjudication of any such dispute.

Which of the above statements is **not true** ?

(1) (a) only
(2) (b) only
(3) (c) only
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

70. खालीलपैकी कोणत्या संघटनेने संयुक्त महाराष्ट्र चळवळी मध्ये सर्वाधिक सक्रिय सहभाग घेतला ?
(1) संयुक्त महाराष्ट्र सभा
(2) संयुक्त महाराष्ट्र परिषद
(3) संयुक्त महाराष्ट्र समिती
(4) महाराष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष

Which of the following organisations most actively participated in the Samyukta Maharashtra Movement ?
(1) Samyukta Maharashtra Sabha
(2) Samyukta Maharashtra Parishad
(3) Samyukta Maharashtra Samiti
(4) Maharashtrawadi Congress Party

71. सर्वोच्च न्यायालयासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?
(1) सर्वोच्च न्यायालयाची मूळ अधिकारिता (original jurisdiction) अमर्याद आहे
(2) एक राज्य आणि दुसरे राज्य यांच्यातील वाद फक्त सर्वोच्च न्यायालयच हाताळू शकते.
(3) सर्वोच्च न्यायालयाने अन्य न्यायालयांनी दिलेले निर्णय अथवा आदेश याबाबतचे अपील दाखल करून घेतलेच पाहिजे.
(4) सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय सर्वोच्च न्यायालयासह सर्व न्यायालयांवर बंधनकारक असतो.

Which of the following statements with regard to the Supreme Court of India is **correct** ?
(1) The original jurisdiction of Supreme Court is unlimited.
(2) A dispute between one state and another state can only be dealt with by the Supreme Court.
(3) The Supreme Court must admit appeal from any judgement or order made by any court.
(4) All courts including the Supreme Court are bound by a Supreme Court decision.

72. लोकसभा विसर्जित झाल्याचे परिणाम :
(a) तिच्यापुढे अथवा तिच्या समित्यांपुढे प्रलंबित असलेले सर्व कामकाज रद्द होते.
(b) लोकसभेतील सर्व प्रलंबित विधेयके, जरी त्यांची निर्मिती त्याच गृहात झाली असेल अथवा राज्यसभेकडून आलेली असतील ती रद्द होतात.
(c) लोकसभेने मंजूर केलेले विधेयक परंतु राज्यसभेत प्रलंबित असलेले रद्द होते.
(d) दोन्ही गृहांनी मंजूर केलेले विधेयक राष्ट्रपतीकडे मान्यतेसाठी पाठविले असेल तर ते रद्द होते.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?
(1) (a), (c) आणि (d)
(2) (a), (b) आणि (c)
(3) (b), (c) आणि (d)
(4) (a), (b), (c) आणि (d)

Effects of Dissolution of Lok Sabha :
(a) All business pending before it or any of its committees lapses.
(b) All Bills pending in the Lok Sabha, whether originating in the House or transmitted to it by the Rajya Sabha, lapse.
(c) Bills passed by the Lok Sabha but which have not been dispossed of and are pending in Rajya Sabha, lapse.
(d) Bills passed by the both the Houses and sent to President for assent, lapse.

Which of the above statements are **correct** ?
(1) (a), (c) and (d)
(2) (a), (b) and (c)
(3) (b), (c) and (d)
(4) (a), (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

73. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(1) संसद घटना दुरुस्तीच्या पद्धतीत बदल करू शकते.

(2) संसद मूलभूत हक्कांमध्ये बदल करू शकते.

(3) घटनादुरुस्तीचा पुढाकार केवळ लोकसभेलाच घेता येवू शकतो.

(4) भारतात अशी प्रथा आहे की, मंत्रिमंडळाच्या राजीनाम्याबरोबर महान्यायवादी देखील राजीनामा देतात.

Which of the following statements is **not correct** ?

(1) Parliament can amend the procedure for amendment of the Constitution.

(2) Parliament can amend the Fundamental Rights.

(3) Amendment of the Constitution can be initiated only by Lok Sabha.

(4) In India, there is a practice that the Attorncy General also resigns on the resignation of the council of Ministers.

---

74. भू-संसाधन खाते हे भारत सरकारच्या ________ भाग आहे.

(1) कृषि मंत्रालयाचा (2) खाण मंत्रालयाचा

(3) पंचायती राज मंत्रालयाचा (4) ग्रामीण विकास मंत्रालयाचा

Department of Land Resources is a part of ________ of Government of India.

(1) Ministry of Agriculture (2) Ministry of Mines

(3) Ministry of Panchayati Raj (4) Ministry of Rural Development

---

75. राष्ट्रपती खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्रातून राज्यसभेच्या सदस्यांची नियुक्ती करतात ?

(1) वाङ्मय, शास्त्र, कला आणि समाज सेवा

(2) शास्त्र, तंत्रज्ञान, कला आणि समाज सेवा

(3) समाजशास्त्रे, संगीत, क्रीडा, कला

(4) समाजशास्त्रे, नृत्य, संगीत, क्रीडा

President nominates members of the Rajyasabha from the following fields __________.

(1) Literature, Science, Art and Social Service

(2) Science, Technology, Art and Social Service

(3) Social Sciences, Music, Sports, Art

(4) Social Sciences, Dance, Music, Sports

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

76. लोकसभेचा सदस्य प्रतिदिनी तारांकित व अतारांकित अशा दोन्ही प्रकारचे ________ पेक्षा जास्त प्रश्न विचारू शकत नाही.

(1) 2 (2) 3 (3) 5 (4) 10

A member of the Lok Sabha cannot ask more than ________ questions a day of both the starred and the unstarred categories.

(1) 2 (2) 3 (3) 5 (4) 10

---

77. खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(a) संसदीय समित्या संसद व जनता यामध्ये दुवा म्हणून कार्यरत असतात.

(b) संसदीय समित्या शासन व जनता यामध्ये दुवा म्हणून कार्यरत असतात.

(c) भारतीय राज्यघटनेने संसदीय समित्यांबाबत स्पष्ट तरतूद केलेली नाही, परंतु त्यांचा उल्लेख काही अनुच्छेदामध्ये झालेला आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त (3) (c) फक्त (4) यापैकी कोणतेही नाही

Which of the following statements is **not correct ?**

(a) Parliamentary committees act as liaison between the parliament and the people.

(b) Parliamentary committees act as liaison between the government and the people.

(c) The constitution of India does not make any specific provision in regard to parliamentary committees, but these are mentioned in several articles.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only (3) (c) only (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

78. संसदेच्या अधिकारांबाबत जोड्या लावा.

	अनुच्छेद		तरतूद
(a)	248	(i)	राष्ट्रीय हितासाठी राज्यसूचीतील बाबीसंबंधी विधिनियम करणे.
(b)	249	(ii)	समवर्ती सूची किंवा राज्यसूची यामध्ये नमूद न केलेल्या कोणत्याही बाबीसंबंधी विधिनियम करणे
(c)	250	(iii)	आंतरराष्ट्रीय करारांची अंमलबजावणी करण्यासाठी विधिनियम करणे.
(d)	253	(iv)	आणीबाणीची घोषणा जारी असतांना राज्यसूचीतील कोणत्याही बाबीसंबंधी विधिनियम करणे.

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs with regard to the powers of the Parliament :

	Article		Provision
(a)	248	(i)	to legislate with respect to a matter in the State List in the National Interest.
(b)	249	(ii)	to make any law with respect to any matter not enumerated in the concurrent List or State List.
(c)	250	(iii)	to legislate for giving effect to international agreements
(d)	253	(iv)	to legislate with respect to any matter in the State List if a proclamation of Emergency is in operation.

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

79. संसदेच्या दोन्ही सभागृहांच्या एकूण 45 स्थायी समित्या आहेत, त्यापैकी __________ या दोन्ही सभागृहाच्या मिळून बनलेल्या संयुक्त स्थायी समित्या आहेत.

(1) 30 (2) 24 (3) 27 (4) 31

There are 45 standing committees of the two Houses of Parliament, of these __________ are joint standing committees of the two Houses.

(1) 30 (2) 24 (3) 27 (4) 31

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

80. लोकसभेचे पहिले उपसभापती कोण होते ?
(1) जी.व्ही. मावळणकर (2) एम. अनंतसयनम अय्यंगार
(3) करिया मुंडा (4) टी.के. विश्वनाथन
Who was the first deputy speaker of Loksabha ?
(1) G.V. Mavlankar (2) M. Ananthasayanam Ayyangar
(3) Kariya Munda (4) T.K. Vishwanathan

81. खालीलपैकी कोणत्या तरतूदी भारतीय राज्यघटनेच्या सत्ताविभाजनासंबंधीच्या केंद्र सूचीचा भाग **नाहीत** ?
(a) राज्य शासनाने चालवलेली लॉटरी.
(b) बँक व्यवसाय
(c) वजन आणि मापे यांची मानके प्रस्थापित करणे
(d) उच्च न्यायालयाचे अधिकारी
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त (b) (2) (c) व (d) (3) फक्त (d) (4) (a), (c) व (d)
Which of the following provisions are **not** a part of the union list of division of powers in the Indian Constitution ?
(a) Lotteries organised by the government of a state
(b) Banking
(c) Establishment of standards of weight and measure
(d) Officers of High Court
Answer options :
(1) Only (b) (2) (c) and (d) (3) Only (d) (4) (a), (c) and (d)

82. केंद्र आणि घटक राज्यांच्या संबंध संदर्भातील बहुतांश तरतूदी भारतीय राज्यघटनेच्या __________ भागामध्ये आहेत.
(1) नवव्या (2) अकराव्या (3) तेराव्या (4) सोळाव्या
Majority of the provisions regarding centre-state relations are included in __________ part of the Indian Constitution.
(1) ninth (2) eleventh (3) thirteenth (4) sixteenth

83. ग्रामपंचायती संघटित करण्याची तरतूद भारतीय राज्यघटनेच्या कलम क्रमांक __________ मध्ये करण्यात आली आहे.
(1) 39 (अ) (2) 40 (3) 43 (अ) (4) 44
The provision for organising Village Panchayats is included in article no. __________ of the Indian Constitution.
(1) 39 (A) (2) 40 (3) 43 (A) (4) 44

84. अखिल भारतीय स्थानिक स्वराज्य शासन संस्था __________ मध्ये स्थापन करण्यात आली.
(1) 1951 (2) 1926 (3) 1917 (4) 1971
All India institute of Local Self Government was established in __________.
(1) 1951 (2) 1926 (3) 1917 (4) 1971

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

85. महाराष्ट्र राज्यात, नगरपरिषदेची स्थापना करण्यासाठी पुढीलपैकी कोणत्या निकषांचा आधार घेतला जातो ?
(1) त्या क्षेत्राची लोकसंख्या 25 हजार किंवा त्यापेक्षा जास्त असावी
(2) त्या क्षेत्रात बिगर कृषि व्यवसाय करणाऱ्यांचे प्रमाण 75 टक्केपेक्षा कमी नसावे
(3) (1) आणि (2) दोन्ही
(4) (1) आणि (2) पैकी एकही नाही
What are the requirements for establishing a municipal committee in Maharashtra ?
(1) Population of that area is Twenty Five thousand or more
(2) The percentage of non agricultural professionals is not less than Seventy Five percent
(3) (1) and (2) both
(4) Neither (1) nor (2)

86. मुंबई उपनगर जिल्ह्यामध्ये __________ खेडी आहेत.
(1) शून्य (2) 7 (3) 8 (4) 87
Mumbai Suburban district has __________ villages.
(1) Zero (2) 7 (3) 8 (4) 87

87. जिल्हा नियोजन आणि विकास मंडळे स्थापन करण्याची शिफारस __________ केली.
(1) वसंतराव नाईक समितीने (2) एल.एन. बोंगीरवार समितीने
(3) बलवंतराय मेहता समितीने (4) पी.बी. पाटील समितीने
Constitution of District Planning and Development Boards was recommended by the __________ committee.
(1) Vasantrao Naik Committee (2) L.N. Bongirwar Committee
(3) Balwantrai Mehta Committee (4) P.B. Patil Committee

88. ई-पंचायत हा __________ साली मान्य झालेल्या राष्ट्रीय ई- गव्हर्नन्स योजनेमधील प्रकल्पांपैकी एक प्रकल्प आहे.
(1) 2006 (2) 2011 (3) 2012 (4) 2013
E - Panchayat is one of the projects approved under the National E - Governance Plan introduced in __________.
(1) 2006 (2) 2011 (3) 2012 (4) 2013

89. महाराष्ट्राच्या कोकण विभागामध्ये __________ महानगरपालिका आहेत.
(1) 4 (2) 8 (3) 5 (4) 7
There are __________ Municipal Corporations in the Konkan Division of Maharashtra.
(1) 4 (2) 8 (3) 5 (4) 7

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

90. महाराष्ट्र राज्य शासनाने ग्रामीण भागात स्थानिक स्वशासनाचे प्रारुप कसे असावे याबाबत शिफारशी करण्यासाठी कोणती समिती नियुक्त केली होती ?

(1) बलवंतराय मेहता समिती (2) वसंतराव नाईक समिती

(3) अशोक मेहता समिती (4) जी.व्ही.के. राव समिती

Which committee was appointed by the Maharashtra State Government to recommend the nature of Local Self Government ?

(1) Balwantrai Mehata Committee (2) Vasantrao Naik Committee

(3) Ashok Mehata Committee (4) G.V.K. Rao Committee

---

91. महानगरपालिकेला खालीलपैकी कोणती अनिवार्य कार्य करणे बंधनकारक आहे ?

(a) पिण्याच्या पाण्याची व्यवस्था करणे

(b) शहरात मनोरंजनाच्या साधनांची व्यवस्था करणे

(c) शहरात दिवाबत्तीची व्यवस्था करणे

(d) जन्म, मृत्यूची नोंद ठेवणे

(e) शहरात होणाऱ्या विवाहाची नोंद ठेवणे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a), (c) आणि (e)

(3) (a), (b) आणि (d) (4) (a), (c) आणि (d)

What are the compulsory functions of a municipal corporation ?

(a) To arrange for drinking water

(b) To arrange for entertainment places in the city

(c) To arrange street lights in the city

(d) To register births and deaths

(e) To register marriages in the city

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a), (b) and (c) (2) (a), (c) and (e)

(3) (a), (b) and (d) (4) (a), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

92. 1952 पासून पंचायती राज संस्था कार्यरत आहेत परंतु त्यांना जबाबदार सार्वजनिक संस्थांचा दर्जा प्राप्त झालेला नाही कारण :

(a) नियमित निवडणुकांचा अभाव
(b) समाजातील दुर्बल घटकांचे अपुरे प्रतिनिधीत्व
(c) अपुरी सत्ता
(d) केंद्र सरकारचे अपुरे नियंत्रण

पर्यायी उत्तरे :

(1) केवळ (d) बरोबर आहे
(2) केवळ (a) बरोबर आहे
(3) (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत
(4) केवळ (b) बरोबर आहे

Panchayati Raj institutions are there since 1952 but they haven't acquired the required status because of :

(a) absence of regular elections.
(b) insufficient representation of the weaker sections of the society.
(c) inadequate powers
(d) inadequate control of the Central Government

Answer options :

(1) Only (d) is correct
(2) Only (a) is correct
(3) (a), (b) and (c) are correct
(4) Only (b) is correct

---

93. __________ यांनी 1772 साली जिल्हाधिकारी पदाची निर्मिती केली.

(1) वॉरन हेस्टींग्ज
(2) सर जॉर्ज कॅम्पबेल
(3) एल्फिन्स्टन
(4) लॉर्ड रीपन

__________ introduced the office of the District Collector in 1772.

(1) Warren Hastings
(2) Sir George Campbell
(3) Elphinstone
(4) Lord Rippon

---

94. मामलतदार खालील कोणता महसूल जमा करीत नाही ?

(1) तगाई कर्जे
(2) सिंचन महसूल
(3) इतर खात्यांची शिल्लक येणी
(4) वरील एकही पर्याय योग्य नाही

The Mamlatdar does not collect :

(1) Tagai Loans
(2) Irrigation Revenue
(3) Defaults in the payments of other departments
(4) None of the above option is correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

95. योग्य जोड्या लावा :

	शहरी विकास कार्यक्रम		वर्षे
(a)	सुवर्णजयंती शहरी रोजगार योजना	(i)	1993 - 94
(b)	वाल्मीकी आंबेडकर आवास योजना	(ii)	1999
(c)	पंतप्रधान रोजगार योजना	(iii)	1997
(d)	लोक आवास योजना	(iv)	2002

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

Match the following :

	Urban Development Programme		Years
(a)	Suwarna Jayanti Urban Employment scheme	(i)	1993 - 94
(b)	Walmiki Ambedkar Awas Yojana	(ii)	1999
(c)	Prime Minister Employment scheme	(iii)	1997
(d)	Lok Awas Yojana	(iv)	2002

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

96. संविधानाच्या __________ अनुच्छेदानुसार 'सर्वोच्च न्यायालयाने जाहीर केलेला कायदा भारताच्या भूप्रदेशाच्या सर्व न्यायालयांना बंधनकारक असेल'.

(1) 131 (2) 141 (3) 151 (4) 161

Article __________ of the Constitution provides that, 'the law declared by the Supreme Court shall be binding on all courts within the territory of India'.

(1) 131 (2) 141 (3) 151 (4) 161

97. दोन किंवा अधिक राज्यांसाठी समान उच्च न्यायालय स्थापन करण्याचे अधिकार __________ ला आहे.

(1) संसद (2) सर्वोच्च न्यायालय (3) कायदा मंत्री (4) मुख्यमंत्री

The __________ has power to establish a common High Court for two or more states.

(1) Parliament (2) Supreme Court (3) Law Minister (4) Chief Minister

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

98. जनहित याचिका ही संकल्पना पुढील रोमन लॉ तत्वावर आधारित आहे.

(1) ऑडी पारटेम (2) ॲक्शीओ पोपुलारिस (3) डी फॅक्टो लीटीगेट (4) पब्लिक फॅक्टो लीट

The concept of Public Interest Litigation is based on following Roman Law Maxim.

(1) Audi Partem (2) Actio Popularis (3) De facto litigate (4) Public facto lit

---

99. 'भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाला अधिकार क्षेत्रातिक्रमण या आधारावर संसदीय कायदा रद्द ठरवता येतो' – हे वाक्य ________ आहे.

(1) बरोबर (2) चूक

(3) अंशत: बरोबर व अंशत: चूक (4) सांगू शकत नाही

'The Indian Supreme Court can declare a Legislative Law void on the grounds of Ultra Virus'. This statement is ________.

(1) Correct (2) Wrong

(3) Partly correct and partly wrong (4) Can't say

---

100. दिवाणी प्रक्रिया संहिते अन्वये लोक अदालतला ________ चे अधिकार दिलेले आहेत.

(1) सत्र न्यायालय (2) उच्च न्यायालय (3) दिवाणी न्यायालय (4) जिल्हा न्यायालय

The Lok Adalat has been given the powers of ________ under the civil procedure code.

(1) Session Court (2) High Court (3) Civil Court (4) District Court

---

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL

परीक्षेचे नांव : सहायक (मुख्य) परीक्षा-2014 परीक्षेचा दिनांक : 4 जानेवारी, 2015

Best Learning Platform for MPSC

विषय : सामान्य ज्ञान, बुध्दिमापन व विषयाचे ज्ञान (पेपर क्र. 2)

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत " सहायक (मुख्य) परीक्षा - २०१४" या परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी आयोगाच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण/संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यापुढे यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत तसेच त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी. .

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	2	3	4	3
2	1	2	2	2
3	4	4	3	1
4	2	4	4	4
5	3	1	3	2
6	4	2	1	3
7	2	4	2	4
8	4	2	4	2
9	1	3	1	1
10	3	1	2	4
11	1	3	3	1
12	3	2	2	3
13	3	1	2	1
14	3	1	1	3
15	2	2	2	1
16	1	3	3	4
17	2	1	4	2
18	3	3	1	2
19	2	2	3	3
20	4	4	1	3
21	1	3	3	2
22	#	#	1	1
23	1	1	1	4
24	1	1	#	1
25	1	1	1	#
26	4	4	4	1
27	2	3	2	2
28	1	2	3	2
29	2	2	2	3
30	2	2	1	1
31	3	1	2	2
32	4	4	1	2
33	4	3	2	4
34	2	2	4	2
35	2	2	4	4
36	2	1	2	1
37	4	2	2	2
38	2	2	4	2
39	2	4	2	3
40	3	2	2	2
41	1	4	3	4
42	3	3	2	4
43	2	4	4	3
44	4	2	3	2
45	2	2	2	2
46	1	1	1	4
47	2	3	2	2
48	4	2	4	1
49	2	1	4	3
50	4	2	1	4

दिनांक १८/०५/२०१५

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	2	3	1
52	2	4	1	2
53	4	4	2	4
54	1	1	4	2
55	3	4	2	1
56	2	2	2	1
57	1	2	2	2
58	3	2	2	2
59	1	3	2	3
60	2	1	2	2
61	4	3	4	2
62	3	2	3	2
63	2	2	4	3
64	2	2	1	3
65	1	1	3	2
66	2	2	3	4
67	2	4	3	2
68	2	2	1	4
69	4	3	3	2
70	3	2	2	2
71	2	1	3	1
72	2	3	2	3
73	3	4	4	4
74	4	2	2	2
75	1	2	2	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
76	3	3	1	3
77	4	2	2	1
78	2	4	4	2
79	2	1	1	2
80	2	2	2	4
81	3	4	2	2
82	2	3	2	1
83	2	1	2	4
84	2	4	4	2
85	1	2	3	3
86	4	2	1	2
87	2	1	4	1
88	1	1	1	2
89	2	3	2	1
90	2	4	1	1
91	4	1	2	2
92	3	2	4	4
93	1	2	1	4
94	4	4	2	2
95	1	2	2	1
96	2	1	2	2
97	1	2	3	2
98	2	1	1	1
99	1	3	1	1
100	3	2	2	3

दिनांक १८/०५/२०१५

Best Learning Plateform for MPSC

सहायक (मुख्य) परीक्षा - 2015
दि. 8/11/15
2015

CODE : WO6

A

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO.

प्रश्नपुस्तिका-II

वेळ : 1 (एक) तास

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

परीक्षा-क्रमांक [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
केंद्राची संकेताक्षरे ↑ ↑ शेवटचा अंक

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

1. 'नायपर' (दि नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ फार्मास्यूटिकल एज्युकेशन अँड रिसर्च) ची स्थापना ________ येथे होणार आहे.

(1) पुणे (2) मुंबई (3) नागपूर (4) अमरावती

The National Institute of Pharmaceutical Education and Research (NIPER) is to be established in ________.

(1) Pune (2) Mumbai (3) Nagpur (4) Amaravati

---

2. 'उनिकी' हे पुस्तक (विविध लेखांचे संकलन) कोणत्या राज्यपालांनी लिहिले आहे?

(1) कल्याण सिंह (2) सी. विद्यासागर राव

(3) राम नाईक (4) द्रोपदी मुर्मू

The book 'Ooniki' (collection of various articles) is written by which Governor ?

(1) Kalyan Singh (2) C. Vidyasagar Rao

(3) Ram Naik (4) Dropadi Murmu

---

3. युनेस्को इन्स्टिट्यूट फॉर लाईफ लाँग लर्निंग (युनेस्को आजीवन शिक्षण संस्था) ची स्थापना ________ येथे करण्यात आली.

(1) लंडन (2) हॅमबर्ग (3) पॅरिस (4) माद्रिद

The UNESCO Institute for Life long Learning was established in ________.

(1) London (2) Hamburg (3) Paris (4) Madrid

---

4. 'कलवरी' काय आहे?

(1) युद्धनौका (2) पाणबुडी (3) सार्क उपग्रह (4) दुर्बिण

What is 'Kalwari' ?

(1) Warship (2) Submarine (3) SAARC satellite (4) Telescope

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

5. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 'अटल पेन्शन योजनेत' सहभागी होण्याचे किमान वय 18 आणि कमाल वय 40 वर्ष आहे.

(b) 'प्रधान मंत्री सुरक्षा बिमा योजना' या योजनेत नैसर्गिक किंवा अपघाती मृत्यू झाल्यास ₹ 2 लाखाचे विमा संरक्षण केवळ ₹ 12 च्या वार्षिक हप्त्यात मिळणार आहे.

(c) 'प्रधान मंत्री जीवन ज्योती बिमा योजना' या योजनेत नैसर्गिक किंवा अपघाती मृत्यू झाल्यास ₹ 2 लाखाचे विमा संरक्षण 18-50 वयोगटातील व्यक्तिस ₹ 330 च्या वार्षिक हप्त्यात मिळणार आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a) आणि (b) बरोबर, (c) चुकीचे.

(2) विधाने (b) आणि (c) बरोबर, (a) चुकीचे.

(3) विधाने (a) आणि (c) बरोबर, (b) चुकीचे.

(4) सर्व विधाने बरोबर आहेत.

Consider the following statements :

(a) The minimum age to join 'Atal Pension Yojana' is 18 years and maximum age is 40 years.

(b) 'Pradhan Mantri Suraksha Bima Yojana' is to cover both natural and accidental death risk of ₹ 2 lakh for a premium of just ₹ 12 per year.

(c) 'Pradhan Mantri Jeevan Jyoti Bima Yojana' is to cover both natural and accidental death risk of ₹ 2 lakh at premium of ₹ 330 per year for the age group of 18-50.

Answer Options :

(1) statements (a) and (b) are correct, (c) is false.

(2) statements (b) and (c) are correct, (a) is false.

(3) statements (a) and (c) are correct, (b) is false.

(4) All statements are correct.

---

6. महाराष्ट्राच्या 'आमदार आदर्श ग्राम योजना' बाबत खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

(1) तिची घोषणा मंत्रिमंडळाकडून 1 मे 2015 रोजी करण्यात आली.

(2) गावाची लोकसंख्या किमान एक हजार असणे आवश्यक आहे.

(3) आमदार स्वत:चे अथवा पत्नीचे गाव दत्तक घेवू शकत नाहीत.

(4) मुंबईचे आमदार राज्यातील कोणतेही गाव दत्तक घेवू शकतात.

Which one of the following statement is false about the 'Aamdar Adarsh Gram Yojana' of Maharashtra ?

(1) It was declared by the Council of Ministers on 1st May 2015.

(2) Minimum population of the village should be one thousand.

(3) MLA/MLC cannot adopt his own or wife's native village.

(4) The MLAs/MLCs of Mumbai can adopt any village of the state.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

7. जोड्या लावा :

	'A'		'B'
(a)	मायक्रोसॉफ्ट	(i)	सुंदर पिचई
(b)	नोकीया	(ii)	शंतनू नारायण
(c)	गुगल	(iii)	सत्या नाडेला
(d)	ॲडोबे	(iv)	राजीव सुरी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs :

	'A'		'B'
(a)	Microsoft	(i)	Sunder Pichai
(b)	Nokia	(ii)	Shantanu Narayan
(c)	Google	(iii)	Satya Nadela
(d)	Adobe	(iv)	Rajiv Suri

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

8. 'स्वच्छ भारत अभियानामध्ये' कोणत्या शहराला प्रथम क्रमांक प्राप्त झाला ?

(1) नवी मुंबई (2) कोची (3) म्हैसूर (4) गंगटोक

Which city won the first prize in 'Swachha Bharat Abhiyan' (Clean India Campaign) ?

(1) Navi Mumbai (2) Kochi (3) Mhaisore (4) Gangtok

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

9. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?

(1) महाराष्ट्राने अधिकृतरित्या 'ब्लू मॉरमॉन' यास 'राज्य फुलपाखरू' म्हणून घोषित केले आहे.

(2) याबाबतचा निर्णय हा राज्य वन्यजीव मंडळाच्या बैठकीत घेण्यात आला आहे.

(3) महाराष्ट्र हे 'राज्य फुलपाखरू' असणारे देशातील पहिले राज्य ठरले आहे.

(4) ब्लू मॉरमॉन केवळ महाराष्ट्राच्या पश्चिम घाट भागात आढळते.

Which one of the following statement is **not** correct ?

(1) Maharashtra has officially declared 'Blue Mormon' as a state butterfly.

(2) Decision in this regard was taken in the state Wildlife Board meeting.

(3) Maharashtra became the first state in the country to have a state butterfly.

(4) Blue Mormon is only found in the Western Ghats of Maharashtra.

---

10. खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(a) अरविंद सक्सेना यांची केन्द्रीय लोकसेवा आयोगाच्या सदस्यपदी निवड झाली आहे.

(b) केन्द्रीय लोकसेवा आयोगाच्या सदस्यपदी निवड झालेले ते भारतीय गुप्तहेर खात्याचे (RAW) पहिले अधिकारी आहेत.

(c) ते उड्डान संशोधन केन्द्राचे संचालक (Aviation Research Centre) म्हणून काम पाहात होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which one of the following statements is **incorrect** ?

(a) Arvind Saxena has been selected as a member of the UPSC.

(b) He is the first officer of RAW selected as a member of the UPSC.

(c) He was working as a Director of the Aviation Research Centre.

Answer Options :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

11. कोणत्याही गटात सामील होऊ न शकणारा पर्याय निवडा :

(A) 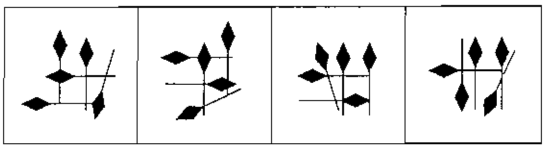

(B) 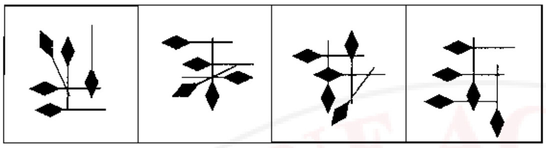

(1) 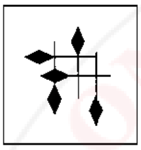 (2) 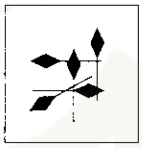 (3) 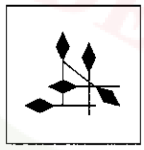 (4) 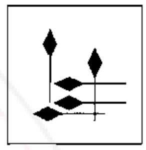

Select the option that does not belong to either group.

(A) 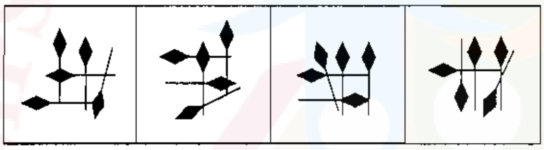

(B) 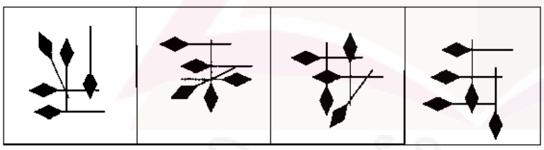

(1) 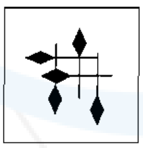 (2) 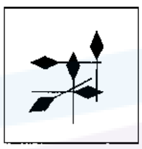 (3) 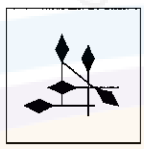 (4) 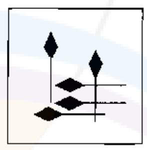

---

12. समलिंगी विवाहाला मंजूरी देणारा जगातील पहिला देश कोणता ?

(1) आयर्लंड (2) आईसलँड (3) ईस्राएल (4) अमेरिका

Which country is the first in the World to approve of a homosexual marriage ?

(1) Ireland (2) Iceland (3) Israel (4) America

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

13. जर + म्हणजे वजाबाकी

− म्हणजे भागाकार

÷ म्हणजे गुणाकार

× म्हणजे बेरीज

$\therefore (16+4) \div (8-4) \times (12+10) =$ ___?___

(1) 30 (2) 40 (3) 26 (4) 24

If + means subtraction

− means division

÷ means multiplication

× means addition.

$\therefore (16+4) \div (8-4) \times (12+10) =$ ___?___

(1) 30 (2) 40 (3) 26 (4) 24

---

14. A, B व C या तिघांपैकी कोणीतरी खात्रीने कुंपणाची भिंत पाडण्याचा गुन्हा केला आहे. चौकशी करणाऱ्यांना यांच्याकडून पुढील उत्तरे मिळाली.

A : B ने कुंपण पाडलेले मी पाहिले.

B : A ने कुंपण पाडताना मी प्रत्यक्ष पाहिले.

C : B पहारीने कुंपण फोडताना मी पाहिले.

हे तिघेही कधीही खरे बोलत नसतील तर कुंपण पाडणाऱ्या व्यक्तीचा/व्यक्तींचा निर्देश करणारा पर्याय निवडा.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त C (2) A किंवा B

(3) A आणि B मिळून (4) फक्त B

Some one of the three, A, B and C definitely committed a crime of dismantling a compound wall. Investigator got the following information from them.

A : I saw that B dismantling the compound wall.

B : I personally saw A dismantling the compound wall.

C : I saw B pounding the wall with a hammer.

If all of them never speak the truth, select the option that indicates person/persons responsible for dismantling the compound wall.

Answer Options :

(1) only C (2) A or B

(3) A and B together (4) only B

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

Best Learning Plateform for MPSC

15. 2001 ते 2011 या दशकात महाराष्ट्रातील कोणत्या जिल्ह्यात लोकसंख्या वृद्धिचा दर सर्वाधिक आढळतो ?

(1) मुंबई (2) नाशिक (3) ठाणे (4) नागपूर

In which district of Maharashtra the maximum growth rate of population in the decade 2001 to 2011 is seen ?

(1) Mumbai (2) Nasik (3) Thane (4) Nagpur

16. ठिपक्यांचा विसंगत गट निवडा.

(1) 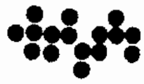 (2) 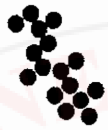 (3) 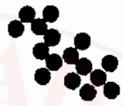 (4) 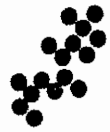

Select the odd group of dots.

(1) 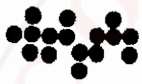 (2) 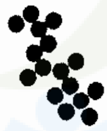 (3) (4) 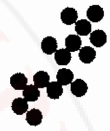

17. पुढील पर्याय कागदाचे तुकडे निर्देशित करतात. यातील कोणते तीन एकमेकात फसवून चौरस निर्माण करता येईल ?

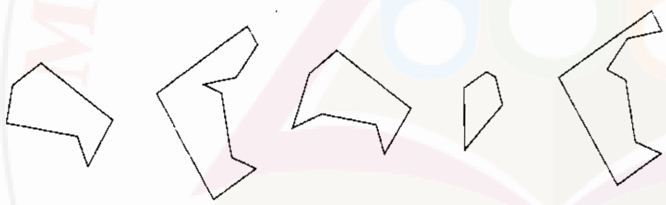

(a) (b) (c) (d) (e)

(1) (a), (c), (d) (2) (b), (c), (d) (3) (a), (d), (e) (4) (c), (d), (e)

Following alternatives represent paper pieces. Which three of them can together form a square ?

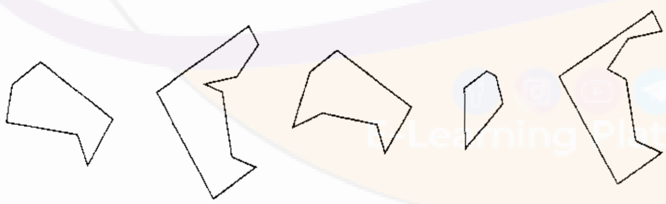

(a) (b) (c) (d) (e)

(1) (a), (c), (d) (2) (b), (c), (d) (3) (a), (d), (e) (4) (c), (d), (e)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

18. सोबत स्वत:च्या घरापासून ते प्रार्थना सभागृहापर्यंत व्यक्ती चालत गेल्याचा मार्ग दाखवला आहे. त्या ठिकाणी पोहोचण्यासाठी ती व्यक्ती उजव्या बाजूला जितक्या वेळा वळली ती संख्या दर्शवणारा पर्याय निवडा.

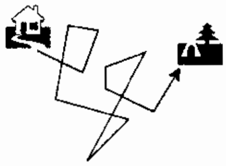

(1) 9 (2) 2 (3) 3 (4) 6

Accompanying image shows walking track of a person starting from his house to the prayerhall. Select the option that indicates the number of right turns he had taken to reach the place.

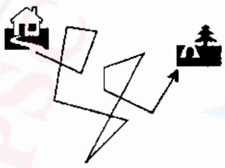

(1) 9 (2) 2 (3) 3 (4) 6

---

19. प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोण येईल ?

A3Z, E8Y, I18X, __?__

(1) N36Y (2) J38Z (3) M38W (4) M36W

What will come in place of the question mark ?

A3Z, E8Y, I18X, __?__

(1) N36Y (2) J38Z (3) M38W (4) M36W

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

20. M हे B चे वडील आहेत. N ही C ची मुलगी आहे. C ही M ची मुलगी आहे. तर B चे N शी नाते काय ?

(1) काका किंवा आत्या (2) मामा वा मावशी
(3) पुतण्या वा पुतणी (4) भाचा वा भाची

M is father of B. N is daughter of C. C is daughter of M. How is B related to N ?

(1) Paternal uncle or aunt (2) Maternal uncle or aunt
(3) Cousin (4) Nephew or niece

---

21. खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यामध्ये स्थलांतरीत शेती केली जाते ?

(a) चंद्रपूर (b) बीड (c) भंडारा
(d) जालना (e) ठाणे (f) सोलापूर

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (e) (3) (a), (d), (e), (f) (4) (a), (c), (e)

In which of the following districts shifting cultivation is practised ?

(a) Chandrapur (b) Beed (c) Bhandara
(d) Jalana (e) Thane (f) Solapur

Answer Options :

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (e) (3) (a), (d), (e), (f) (4) (a), (c), (e)

---

22. 2011 च्या जनगणनेनुसार चढत्या क्रमाने लोकसंख्येची घनता असणारे जिल्हे कोणते ?

(1) रायगड, पुणे, नागपूर, ठाणे, मुंबई (उपनगर), मुंबई
(2) रायगड, नागपूर, पुणे, ठाणे, मुंबई, मुंबई (उपनगर)
(3) रायगड, नागपूर, मुंबई, मुंबई (उपनगर), ठाणे, पुणे
(4) मुंबई (उपनगर), मुंबई, पुणे, ठाणे, रायगड, नागपूर

As per the 2011 census, arrange the following districts in ascending order of their density of population ?

(1) Raigad, Pune, Nagpur, Thane, Mumbai (Suburb.), Mumbai
(2) Raigad, Nagpur, Pune, Thane, Mumbai, Mumbai (suburb.)
(3) Raigad, Nagpur, Mumbai, Mumbai (suburb.), Thane, Pune
(4) Mumbai (suburb.), Mumbai, Pune, Thane, Raigad, Nagpur

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

23. सोबत दिलेल्या महाराष्ट्राच्या नकाशात दाखविलेला जिल्हा ओळखा :

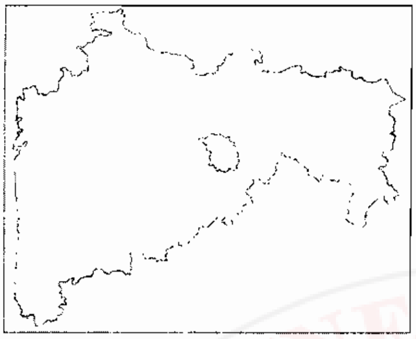

(1) परभणी (2) हिंगोली (3) अकोला (4) वाशिम

Identify the district of Maharashtra given in the following map.

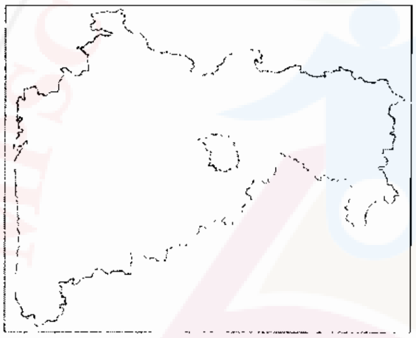

(1) Parbhani (2) Hingoli (3) Akola (4) Washim

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

---

24. हनुमंते घाट हा _________ आणि _________ च्या मध्ये आहे.

(1) कोल्हापूर - कुडाळ (2) कोल्हापूर - पणजी

(3) कोल्हापूर - रत्नागिरी (4) कोल्हापूर - बेळगाव

Hanumante Ghat is between _________ and _________.

(1) Kolhapur - Kudal (2) Kolhapur - Panaji

(3) Kolhapur - Ratnagiri (4) Kolhapur - Belgaum

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

25. खालीलपैकी कोणती विधाने **असत्य** आहेत ?

(a) रायगड जिल्ह्यात 12 तालुके आहेत

(b) पुणे प्रशासकीय विभागात 48 तालुके आहेत

(c) कोकण प्रशासकीय विभागात 7 जिल्हे आहेत

(d) इतर प्रशासकीय विभागांच्या तुलनेत औरंगाबाद प्रशासकीय विभागात सर्वात जास्त जिल्हे आहेत

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) आणि (b)
(2) विधान (a), (b) आणि (c)
(3) विधान (a) आणि (c)
(4) विधान (b), (c) आणि (d)

Which of the following statements are **not** true ?

(a) There are 12 Talukas in Raigad district.

(b) There are 48 Talukas in Pune administrative division.

(c) There are 7 districts in Konkan administrative division.

(d) The Aurangabad administrative division has the highest number of districts compared to other administrative divisions.

Answer Options :

(1) Statement (a) and (b)
(2) Statements (a), (b) and (c)
(3) Statement (a) and (c)
(4) Statements (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

26. ''मी जरी हिंदू म्हणून जन्मलो असलो तरी हिंदू म्हणून मरणार नाही.'' ही घोषणा कोणी व कोठे केली ?

(1) वि.रा. शिंदे, कोल्हापूर
(2) डॉ. आंबेडकर, येवला
(3) डॉ. आंबेडकर, नागपूर
(4) महात्मा फुले, पुणे

"Though I am born as a Hindu, I will not die as a Hindu". Who made this statement and from where ?

(1) V.R. Shinde, Kolhapur
(2) Dr. Ambedkar, Yewala
(3) Dr. Ambedkar, Nagpur
(4) Mahatma Phule, Pune

---

27. ________ यांना मुंबई शेअर बाजाराचे संस्थापक म्हंटले जाते.

(1) जमशेटजी टाटा
(2) मोरारजी गोकुळदास
(3) कासवजी दावर
(4) प्रेमचंद रॉयचंद

________ was known as the founder of the Bombay Stock Exchange.

(1) Jamshetji Tata
(2) Morarji Gokuldas
(3) Kowasji Davar
(4) Premchand Roychand

---

28. मुंबई विद्यापीठाची स्थापना ________ समितीच्या अहवालातील शिफारसीमुळे झाली.

(1) चार्लस वूड
(2) बेनेट कोलमन
(3) मेकॉले
(4) सॅडलर

University of Mumbai was founded as a result of the recommendation of the report of ________ Committee.

(1) Charls Wood
(2) Bennet Coleman
(3) Macaulay
(4) Saddler

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

29. पुढीलपैकी विजोड संघटना ओळखा :

(1) शेअर बाजार (2) कॉटन ब्रोकर्स ॲसोसिएशन

(3) बॉम्बे चेंबर ऑफ कॉमर्स (4) मारवाडी चेंबर ऑफ कॉमर्स

Pick out the odd organisation from the following :

(1) Share Bazaar (2) Cotton Brokers' Association

(3) Bombay Chamber of Commerce (4) Marwari Chamber of Commerce

---

30. पुढीलपैकी कोणती व्यक्ती असे म्हणाली की पुराणे म्हणजे स्वार्थी आणि अज्ञानी लोकांचे लिखाण होय ?

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (2) महात्मा ज्योतीबा फुले

(3) स्वामी विवेकानंद (4) स्वामी दयानंद सरस्वती

Who from amongst the following persons said that the Puranas were the writings of selfish and ignorant men ?

(1) Dr. Babasaheb Ambedkar (2) Mahatma Jyotiba Phule

(3) Swami Vivekananda (4) Swami Dayananda Saraswati

---

31. ________ या तारखेपासून भारत एक सार्वभौम, समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष, लोकशाही, गणराज्य आहे असे भारतीय राज्यघटनेने घोषित केले.

(1) 13-1-1976 (2) 3-1-1977 (3) 31-1-1978 (4) 1-3-1977

India was declared as a sovereign, socialist, secular, democratic, republic by the Indian Constitution with effect from ________.

(1) 13-1-1976 (2) 3-1-1977 (3) 31-1-1978 (4) 1-3-1977

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

32. भारतीय राज्यघटनेतील परिशिष्टे आणि त्यांचा तपशील यांच्या जोड्या जुळवा :

अ		ब	
(भारतीय राज्यघटनेतील परिशिष्टे)		**(तपशील)**	
(a)	सातवे परिशिष्ट	(i)	कार्यालयीन भाषा
(b)	नववे परिशिष्ट	(ii)	जमीन सुधारणा कायदा
(c)	आठवे परिशिष्ट	(iii)	केंद्र आणि राज्यांमध्ये अधिकार वाटप
(d)	बारावे परिशिष्ट	(iv)	नगरपालिकांचे अधिकार, अधिसत्ता आणि जबाबदारी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)

Match the schedules of Indian Constitution and the Content :

A		B	
(Schedule of Indian Constitution)		**(Content)**	
(a)	Seventh Schedule	(i)	Official language
(b)	Ninth Schedule	(ii)	Land Reforms Act
(c)	Eighth Schedule	(iii)	Distribution of powers between Center and State
(d)	Twelfth Schedule	(iv)	Powers, Authority and Responsibilities of the Municipal Councils

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

33. भारत सरकार कायदा, 1935 प्रमाणे स्थापन केलेल्या मुंबई प्रांताच्या विधान परिषदेची पहिली सभा 20 जुलै 1937 रोजी ________ येथे झाली.

(1) मुंबई (2) पुणे (3) नागपूर (4) औरंगाबाद

The first meeting of the Legislative Council of Bombay Province constituted under the Government of India Act, 1935 was held at ________ on 20th July 1937.

(1) Mumbai (2) Pune (3) Nagpur (4) Aurangabad

34. मार्गदर्शक तत्वांच्या प्रकरणातील कोणते कलम मादक पेयांच्या सेवनावर बंदी घालण्याशी संबंधित आहे ?

(1) कलम 41 (2) कलम 44 (3) कलम 47 (4) कलम 38

Which article in the Chapter of Directive Principles, is related to prohibition of the consumption of intoxicating drinks ?

(1) Article 41 (2) Article 44 (3) Article 47 (4) Article 38

35. खालीलपैकी कोणत्या राज्यात विधानपरिषद आहे ?

(1) जम्मू काश्मिर (2) गोवा
(3) मणिपूर (4) राजस्थान

Which of the following states has a Legislative Council ?

(1) Jammu and Kashmir (2) Goa
(3) Manipur (4) Rajasthan

36. स्वतंत्र न्यायपालिकेच्या संदर्भात पुढील विधानांपैकी कोणती विधाने **चुकीची** आहेत ?

(a) न्यायाधिशांची नेमणूक राष्ट्रपती करतात व त्या पदासाठी पात्रता संविधानात नमूद केली आहे.
(b) न्यायाधिशांना पदावरून दूर करण्याची प्रक्रिया कठीण आहे.
(c) न्यायाधिशांचे वेतन भारताच्या संचित निधीतून दिले जाते.
(d) त्यांच्या वेतनावर कायदेमंडळात मतदान करण्याची तरतूद आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (d)

Which of the following statements about the Independent Judiciary are **wrong** ?

(a) Judges are appointed by the President and the qualification therefor are laid down in the Constitution.
(b) The process of removing the judges from their posts is difficult.
(c) Salary of the judges is charged upon the Consolidated Fund of India.
(d) There is a provision to vote in Parliament on their salary.

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

37. सूची - अ व सूची - ब मधील जोड्या जुळवा :

सूची - अ (विधानसभा)	सूची - ब (सदस्य संख्या)
(a) आंध्र प्रदेश	(i) 243
(b) अरुणाचल प्रदेश	(ii) 126
(c) आसाम	(iii) 294
(d) बिहार	(iv) 60

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

Match List - A with List - B :

List - A (Assembly)	List - B (Seats)
(a) Andhra Pradesh	(i) 243
(b) Arunachal Pradesh	(ii) 126
(c) Assam	(iii) 294
(d) Bihar	(iv) 60

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(4)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)

---

38. सुरवातीला म्हणजेच जानेवारी 1950 मध्ये भारतीय राज्यघटनेच्या आठव्या परिशिष्टामध्ये ________ भाषा होत्या.

(1) 8 (2) 12 (3) 9 (4) 14

Initially i.e. in January 1950, there were ________ languages in the eighth schedule of the Indian Constitution.

(1) 8 (2) 12 (3) 9 (4) 14

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

39. 20 मार्च 2015 च्या अधिकृत यादीप्रमाणे महाराष्ट्र विधानपरिषदेतील एकूण 78 सदस्यांची पक्षनिहाय संख्या खालीलप्रमाणे आहे :

________ भारतीय जनता पार्टी

________ राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी

________ शिवसेना

________ भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस

(1) 28, 21, 12, 7 (2) 20, 26, 8, 11 (3) 12, 28, 7, 21 (4) 22, 27, 10, 8

Out of 78 members in the Maharashtra Legislative Council ________ belong to Bharatiya Janata Party ________ belong to Nationalist Congress Party ________ belong to Shiv Sena and ________ are from Indian National Congress as per the official list of 20th March, 2015.

(1) 28, 21, 12, 7 (2) 20, 26, 8, 11 (3) 12, 28, 7, 21 (4) 22, 27, 10, 8

---

40. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 1976 च्या 42 व्या घटनादुरुस्तीने नागरिकांची मूलभूत कर्तव्ये राज्यघटनेत समाविष्ट करण्यात आली.

(b) 2002 मध्ये 86 व्या घटनादुरुस्तीने मूलभूत कर्तव्यांची संख्या वाढून अकरा झाली आहे.

(c) मूलभूत कर्तव्यांची शिफारस संथनम समितीने केली होती.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) The Fundamental Duties of citizens were added to the Constitution by the 42nd amendment in 1976.

(b) Fundamental Duties were increased to eleven by the 86th amendment in 2002.

(c) The Fundamental Duties were recommended by the Santhanam Committee.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) Only (a) and (b) (2) Only (b) and (c)

(3) Only (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

41. माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 अन्वये किंवा त्याखाली केलेल्या कोणत्याही नियमान्वये सद्भावनेने केलेल्या किंवा करण्याचे अभिप्रेत असलेल्या कोणत्याही गोष्टीबद्दल वा कोणत्याही व्यक्तीविरुद्ध दावा, खटला किंवा अन्य कारवाई, या कायद्याच्या ________ कलमा अन्वये दाखल करण्यात येणार नाही.

(1) 21 (2) 22 (3) 23 (4) 24(1)

No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against any person for anything which is done in good faith or is intended to be done as per the section ________ of the Right to Information Act, 2005 or any rule made there under.

(1) 21 (2) 22 (3) 23 (4) 24(1)

---

42. 2005 च्या माहिती अधिकाराच्या कायद्याची खालीलपैकी कोणती उद्दिष्टे **नाहीत** ?

(a) प्रत्येक लोकसेवकाच्या कार्यामधे पारदर्शकता आणि जबाबदारीची जाणीव निर्माण करून ती वाढीस लावणे.

(b) लाचलुचपतीस आळा घालणे.

(c) नागरिकांना आवश्यक माहिती पुरविण्याबाबत तरतूदी करणे.

(d) विशिष्ट माहितीबाबत गुप्तता पाळणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c) आणि (d) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (d) फक्त (4) सर्व उद्दिष्टे आहेत

Which of the following is **not** the object of Right to Information Act, 2005 ?

(a) To promote transparency and accountability in the working of every public authority.

(b) To arrest corruption.

(c) Make provisions for furnishing desired Information to the citizens.

(d) To maintain secrecy of certain Information.

Answer options :

(1) (c) and (d) (2) (b), (c) and (d)

(3) (d) only (4) All are its objects

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

43. राज्य मुख्य माहिती आयुक्तांची नियुक्ती ________ करतात.

(1) राष्ट्रपती (2) पंतप्रधान (3) राज्यपाल (4) मुख्यमंत्री

The State Chief Information Commissioner is appointed by :

(1) President (2) Prime Minister (3) Governor (4) Chief Minister

---

44. पुढीलपैकी कोणती वाक्ये **बरोबर** आहेत ?

(a) माहितीचा अधिकार अधिनियम जम्मू काश्मिर राज्यात लागू नाही.

(b) संपूर्ण अधिनियम लगेच लागू झाला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) वाक्य बरोबर असून (b) चुकीचे आहे.

(2) (a) वाक्य चुकीचे असून (b) बरोबर आहे.

(3) दोन्ही वाक्ये बरोबर आहेत.

(4) दोन्ही वाक्ये चुकीची आहेत.

Which of the following statements are **true** ?

(a) Right to Information Act is not applicable to the state of Jammu and Kashmir.

(b) The whole Act came into force immediately.

Answer options :

(1) Statement (a) is true and (b) is false.

(2) Statement (a) is false and (b) is true.

(3) Both statements are true.

(4) Both statements are false.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

45. माहिती अधिकाराचा कायद्याअंतर्गत कोणतीही अडचण उद्‌भवली तर ती दूर करण्याचे अधिकार कोणाला आहेत ?

(1) केंद्रीय माहिती आयोग
(2) केंद्र सरकार
(3) सक्षम अधिकारी
(4) भारताचे राष्ट्रपती

Who has the power to deal with the difficulties in implementing the provisions of the Right to Information Act ?

(1) Central Information Commission
(2) Central Government
(3) Competent Authority
(4) President of India

---

46. खालील विधाने पहा :

(a) भिमा ही कृष्णेची उपनदी आहे.
(b) इंद्रायणी ही भिमेची उजव्या तीरावरील उपनदी आहे.
(c) भोगवती ही सिना नदीची उपनदी आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) आणि (b) बरोबर आहेत.
(2) विधान (a) आणि (c) बरोबर आहेत.
(3) विधान (b) आणि (c) बरोबर आहेत.
(4) सर्व विधाने बरोबर आहेत.

Observe the following statements.

(a) Bhima is a tributary of river Krishna.
(b) Indrayani is a right bank tributary of the river Bhima.
(c) Bhagavati is a tributary of the river Sina.

Answer Options :

(1) Statement (a) and (b) are correct
(2) Statement (a) and (c) are correct
(3) Statement (b) and (c) are correct
(4) All statements are correct

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

47. __________ ही संस्था भारत सरकारच्या इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती व तंत्रज्ञान विभाग आणि दळणवळण व माहिती - तंत्रज्ञान मंत्रालयाच्या संयुक्त प्रकल्पातून निर्माण झाली. ही संस्था माहिती व संपर्क (दळणवळण) तंत्रज्ञानाचा शिक्षण, आरोग्यवर्धन, उदरनिर्वाह या क्षेत्रांचा सर्वसामान्य माणसाला होणाऱ्या विनियोगावर कार्य करते.

(1) संपर्क वाहिनी (2) मिडीया एशिया लॅब
(3) ज्ञान वाहिनी (4) विद्या वाहिनी

__________ this organization has been promoted by Department of Electronics and Information Technology, MCIT, Govt. of India. The objective of this organization is to bring applications of ICT like Healthcare, Education, Livelihood to a common man.

(1) Sampark Vahini (2) Media Asia Lab
(3) Gyan Vahini (4) Vidya Vahini

---

48. इंटरनेटच्या दुरुपयोगाचा धोका मुख्यत्वे कोणापासून असतो ?

(1) हॅकर्स (2) व्हायरस निर्माते (संगणक विषाणू निर्माते)
(3) (1) आणि (2) (4) वरीलपैकी एकही नाही

The threat of abuse on internet is mainly from :

(1) Hackers (2) Virus creators
(3) (1) and (2) (4) None of the above

---

49. इलेक्ट्रॉनिक फॉर्म मध्ये प्रसारित झालेल्या शासकीय वैध गॅझेटला __________ म्हणतात.

(1) इलेक्ट्रॉनिक गॅझेट (2) इ - पब्लीश
(3) इ - न्यूज (4) गॅझेट - इ - डियू

__________ means official gazette published in electronic form.

(1) Electronic Gazette (2) E - Publish
(3) e-news (4) Gazette - E - du

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

50. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(1) सर्वोच्च न्यायालयाने 24 मार्च, 2015 रोजी सायबर कायद्यातील तरतूद काढून टाकली ज्या तरतूदीमुळे एखाद्या इसमाने खोडसाळपणे अपमानकारक मजकूर वेबसाईटवर टाकल्यास त्याला अटक करण्याचा अधिकार दिलेला होता.

(2) सर्वोच्च न्यायालयाने माहिती तंत्रज्ञान कायद्याचे कलम 66A रद्दबादल ठरविले.

(3) सर्वोच्च न्यायालयाने असे देखील म्हटले की, 66A ची तरतूद ही स्पष्टपणे भाषण व अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य या मूलभूत हक्कावर परिणाम करणारी आहे.

(4) सर्वोच्च न्यायालयाने माहिती तंत्रज्ञान कायद्यातील कलम 69A आणि 79 या अन्य दोन तरतूदी देखील काढून टाकल्या आहेत.

Which one of the following statements is **not correct** ?

(1) The Supreme Court on March 24, 2015 struck down a provision in cyber law which provides power to arrest a person for posting allegedly offensive content on websites.

(2) The Supreme Court has scrapped Section 66A of the Information Technology Act.

(3) The Supreme Court also said that the provision of Section 66A clearly affects the fundamental right to freedom of speech and expression.

(4) The Supreme Court has also struck down two other provisions - Section 69A and 79 of the IT Act.

---

51. __________ हे एक जगातील अनेक संगणकांना जोडणाऱ्या महाजालामधील शोध साधन आहे, जे Z 39.50 या प्रमाणावर आधारित आहे. हे प्रमाण संगणक-संगणकामधील माहिती आदान-प्रदानासाठी लागणाऱ्या नियमांचा संच आहे.

(1) व्हेझ (डब्ल्यू.ए.आय.एस्) (2) वॅन (डब्ल्यू.ए.एन्.)

(3) गुगल (4) याहू

__________ is an internet search tool that is based on the Z 39.50 standard. This standard describes a protocol or set of rules, for computer-to-computer information retrieval.

(1) WAIS (2) WAN

(3) GOOGLE (4) YAHOO

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

52. माहितीच्या शोधासाठी समर्पित असणाऱ्या वेब साईटला काय म्हटले जाते ?

(1) इन्फॉर्मेशन वेब साईट (2) पर्सनल वेब साईट

(3) सर्च इंजिन (4) वरीलपैकी एकही नाही

The web site dedicated for internet searching by the user is called as :

(1) Information web site (2) Personal web site

(3) Search engine (4) None of the above

53. इंटरनेटचा 'अनधिकृत वापर' या अर्थाने कोणता शब्द प्रयोग केला जातो ?

(1) हॅकिंग (HACKING) (2) स्पॅम (SPAM)

(3) स्पूफींग (SPOOFING) (4) ट्रॅश (TRASH)

An unauthorised access to internet is called as :

(1) HACKING (2) SPAM

(3) SPOOFING (4) TRASH

54. यु.आर.एल. (URL) या अद्याक्षरातून खालीलपैकी काय ध्वनित होते ?

(1) यूनिव्हर्सल रीसोर्स लोकेटर (2) यूनिव्हर्सल रेफरन्स लोकेशन

(3) यूनिव्हर्सल रीसोर्स लॉजिक (4) यूनायटेड रीलेशन लोकेशन

The long form of the term URL is :

(1) Universal Resource Locator (2) Universal Reference Location

(3) Universal Resource Logic (4) United Relation Location

55. जी व्यक्ती एखादा दस्तऐवज किंवा एखादी इलेक्ट्रॉनिक नोंदणी न्यायालयामध्ये पुरावा म्हणून सादर करता येऊ नये याकरिता तो दस्तऐवज किंवा नोंदणीचा हेतुपुरस्सर नाश करते, त्या व्यक्तिला भारतीय दंड विधानाच्या कोणत्या कलमानुसार शिक्षा होऊ शकते ?

(1) कलम 175 (2) कलम 192 (3) कलम 173 (4) कलम 204

__________ this section of Indian Penal Code seeks to punish a person for destroying a document or an electronic record so that it can not be produced in a court of law as evidence.

(1) Section 175 (2) Section 192 (3) Section 173 (4) Section 204

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

56. एखाद्या विधेयकावर संसदेच्या दोन्ही सभागृहांमध्ये मतभेद निर्माण झाल्यास दोन्ही सभागृहांचे संयुक्त अधिवेशन भरवून त्यात बहुमताने निर्णय घेतला जातो. तेथे जर समान मत विभागणी झाली तर तो वाद कसा सोडविला जातो ?

(1) चार आठवड्यांच्या कालावधीनंतर ते विधेयक पुन्हा दोन्ही सभागृहांच्या संयुक्त बैठकीमध्ये मतदानासाठी सादर केले जाते.

(2) राज्यसभेचा अध्यक्ष आपल्या निर्णायक मताचा वापर करू शकतो.

(3) लोकसभेचा/च्या सभापती आपल्या निर्णायक मताचा वापर करू शकतात.

(4) विधेयक त्या अधिवेशनापुरते स्थगित ठेवून पुन्हा पुढील अधिवेशनात नव्याने विचारार्थ घेतले जाते.

In case of differences between the two Houses of Parliament over a bill, a joint session of the two Houses is held where in decision is taken by a majority vote. In case of a tie there, how is the same resolved ?

(1) The bill is again submitted to vote of the two houses at the joint sitting after a gap of four weeks.

(2) The Chairman of the Rajya - Sabha can make use of his casting vote.

(3) The Speaker of the Lok - Sabha can make use of his casting vote.

(4) The bill is shelved for the session and taken up for consideration at the next session afresh.

---

57. भारतीय राज्यव्यवस्थेच्या संदर्भात खाली दिलेली कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) मंत्रिमंडळ संसदेला संयुक्तरीत्या जबाबदार असते.

(b) प्रत्येक मंत्री संसदेला वैयक्तिकरीत्या उत्तरदायी नसतो.

(c) पंतप्रधानाला आपले सहकारी निवडण्याचे स्वातंत्र्य असते.

(d) अल्पसंख्यांकांसाठी मंत्रिमंडळात राखीव जागा असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) (2) (a) आणि (c) (3) (b) आणि (d) (4) (b), (c) आणि (d)

Which of the following statements are **true** in the context of the Indian Political System ?

(a) The Council of Ministers is collectively responsible to the Parliament.

(b) Each minister is not individually answerable to the Parliament.

(c) The Prime Minister has the freedom to choose his colleagues.

(d) There are reserved seats for minorities in the Council of Ministers

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) (2) (a) and (c) (3) (b) and (d) (4) (b), (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

58. खालील जोड्या जुळवा :

	अ		ब
	(कलमे)		(तपशील)
(a)	कलम - 84	(i)	धनविधेयकाची व्याख्या
(b)	कलम - 93	(ii)	संसदेची संयुक्त बैठक
(c)	कलम - 108	(iii)	लोकसभेचा सभापती/उपसभापती
(d)	कलम - 110	(iv)	संसद सदस्यत्वाची पात्रता

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

Match the following Pairs :

	A		B
	(Articles)		**(Particular)**
(a)	Article - 84	(i)	Definition of Money Bill
(b)	Article - 93	(ii)	Joint Session of Parliament
(c)	Article - 108	(iii)	Speaker/Dy. Speaker of Loksabha
(d)	Article - 110	(iv)	Qualification of the membership of Parliament

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे
E-Learning Platform

59. भारतीय राज्यघटनेच्या 'सामाईक सूचीत' खालीलपैकी कोणता विषय आहे ?

(1) सामाजिक सुरक्षा व सामाजिक विमा, रोजगार व बेकारी

(2) सार्वजनिक आरोग्य व स्वच्छता

(3) पथकर

(4) विमा

Which one of the following is in the 'Concurrent List' in the Constitution of India ?

(1) Social Security and Social Insurance, Employment and unemployment

(2) Public health and sanitation

(3) Tolls

(4) Insurance

---

60. अंदाज समितीबाबत खालीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) राज्यसभेचा सदस्य तिच्याशी संबंधित नसतो.

(b) तिच्यात 22 सदस्य असतात.

(c) तिचे सदस्य क्रमदेय प्रतिनिधित्व पद्धतीनुसार एका वर्षासाठी निवडले जातात.

(d) सभापती तिच्या सदस्यांमधून एकाची अध्यक्ष म्हणून नियुक्ती करतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (c), (d) (3) (c), (d) (4) (a), (c)

Which of the following statements regarding Estimates Committee are **correct** ?

(a) No member of the Rajya Sabha is associated with it.

(b) It has 22 members.

(c) Its members are elected in accordance with the system of proportional representation for a period of one year.

(d) The Speaker nominates one of its members to be its Chairman.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (c), (d) (3) (c), (d) (4) (a), (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

61. नदीच्या पाण्याशी निगडित आंतरराज्यीय तंट्याचा निवाडा व्हावा यासाठी योग्य ती तरतूद करण्याचा सांविधानिक अधिकार कोणास आहे ?

(1) संबंधित राज्यांचे राज्यपाल

(2) संसद

(3) पंतप्रधान

(4) राष्ट्रपती

Who has the Constitutional right to provide for the adjudication of inter - state river - water disputes ?

(1) The Governors of the concerned states

(2) The Parliament

(3) The Prime Minister

(4) The President

---

62. राज्य पुनर्रचना अधिनियम, 1956 नुसार संपूर्ण देशाचे विभाजन खालीलप्रमाणे झाले होते :

(1) 22 राज्ये आणि 9 केंद्रशासित प्रदेश

(2) 14 राज्ये आणि 6 केंद्रशासित प्रदेश

(3) 17 राज्ये आणि 7 केंद्रशासित प्रदेश

(4) 4 प्रकारची राज्ये

The States Reorganisation Act, 1956 divided the entire country as follows :

(1) 22 States and 9 Union Territories

(2) 14 States and 6 Union Territories

(3) 17 States and 7 Union Territories

(4) Four categories of states

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

63. जोड्या लावा :

(a)	सर्वोच्च न्यायालयाचे व्यावर्तक अधिकारक्षेत्र	(i)	प्राधिलेख काढण्याचा अधिकार
(b)	उच्च न्यायालय	(ii)	राज्यांचे आपसातील तंटे
(c)	न्यायालयीन सक्रियता	(iii)	घटनेचे संरक्षण
(d)	न्यायालयीन पुनर्विलोकन	(iv)	लोकहितयाचिका

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

Match the following :

(a)	Exclusive jurisdiction of the Supreme Court	(i)	Power to issue writs
(b)	High Court	(ii)	Inter - State disputes
(c)	Judicial activism	(iii)	Protection of the Constitution
(d)	Judicial Review	(iv)	Public interest litigation

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

64. लोकसभेविषयीची कोणती विधाने **सत्य** आहेत ?

(a) ती संसदबाह्य हस्तक्षेपापासून मुक्त आहे.

(b) केवळ तिलाच केंद्रपातळीवर कायदे करण्याचा सर्वोच्च अधिकार आहे.

(c) ती सर्वस्वी सार्वभौम आहे.

(d) ती जनतेला उत्तरदायी आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) (2) (b), (c) आणि (d) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a) आणि (d)

Which of the following statements about the Lok Sabha are **true** ?

(a) It is free from extra - parliamentary interference

(b) It alone has the supreme authority to make federal laws

(c) It is entirely sovereign

(d) It is accountable to the people

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b), (c) and (d) (3) (a), (b) and (c) (4) (a) and (d)

---

65. राज्याचा मुख्यमंत्री त्याच्या मंत्रिमंडळातील कोणत्याही सदस्यास वगळू शकतो :

(1) त्यास राजीनामा देण्यास सांगून

(2) राज्यपालांमार्फत त्यास बडतर्फ करून

(3) मंत्रिमंडळाच्या पुनर्रचनेमध्ये त्याला वगळून

(4) वरील सर्व पद्धतीने

The Chief Minister of a state can get rid of any member of his Council of Ministers by :

(1) asking him to tender his resignation.

(2) getting him dismissed through the Governor.

(3) dropping him from the Council by reshuffling the Ministry.

(4) All of the above methods.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

66. राष्ट्रपतींच्या अधिकारासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राष्ट्रपती सर्व सैन्य दलांचे सरसेनापती असतात.

(b) राज्यसभेत 12 सभासदांची नियुक्ती राष्ट्रपती स्वेच्छाधीन अधिकारात करतात.

(c) राष्ट्रपती संसदेच्या प्रत्येक अधिवेशनाच्या सुरुवातीला दोन्ही सभागृहासमोर अभिभाषण देऊ शकतात.

(d) राष्ट्रपती परदेशात भारताचे प्रतिनिधित्व करतात.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b), (c) आणि (d) (3) (a), (c) आणि (d) (4) (a) आणि (d)

Consider the following statements regarding the powers of the President :

(a) The President is the Supreme Commander of the all armed forces.

(b) The President appoints 12 members in the Council of States using his discretion.

(c) The President can address both the houses of Parliament at the beginning of each session.

(d) The President represents the country in the foreign countries.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b), (c) and (d) (3) (a), (c) and (d) (4) (a) and (d)

---

67. सर्वोच्च न्यायालयाने विविध खटल्यांमध्ये राष्ट्रपतींच्या दयेच्या अधिकाराचे परीक्षण करून काही तत्वे प्रस्तुत केली आहेत :

(a) दया याचना करणाऱ्या अर्जदाराला राष्ट्रपतीद्वारे मौखिक सुनावणी करण्याचा हक्क नाही.

(b) राष्ट्रपती नव्याने पुरावे तपासू शकत नाहीत.

(c) राष्ट्रपतीने या अधिकाराचा वापर आपल्या विवेकाधिन अधिकाराने करावा.

(d) राष्ट्रपती आपल्या आदेशाबाबत खुलासा करण्यास बांधील नाहीत.

(e) राष्ट्रपती त्यांना वाटणाऱ्या अनावश्यक कठोर शिक्षेपासून मुक्तता तर देतीलच पण स्पष्ट चुकांपासूनही दोषमुक्त करू शकतील.

वरीलपैकी कोणते **बरोबर नाहीत** ?

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c) (3) (d) फक्त (4) (d), (e)

The Supreme Court examined the pardoning power of the President under different cases and laid down certain principles :

(a) The petitioner for mercy has no right to an oral hearing by the President.

(b) The President cannot examine evidence afresh.

(c) The power is to be exercised by the President at his discretion.

(d) The President is not bound to give reasons for his order.

(e) The President can afford relief not only from a sentence that he regards as unduly harsh but also from an evident mistake.

Which of the above is/are **not correct** ?

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c) (3) (d) only (4) (d), (e)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

68. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(a) विधान परिषद एकूण सहा महिन्यांच्या कालावधीसाठी सामान्य विधेयकास रोखू शकते किंवा विलंब लावू शकते.

(b) राज्य विधिमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांच्या संयुक्त बैठकीची यंत्रणा राज्यघटनेने दिलेली नाही.

(c) जेंव्हा विधान परिषदेमध्ये अस्तित्वात आलेले सामान्य विधेयक विधानसभेकडे पाठविले जाते, ते जर विधानसभेने फेटाळले तर ते विधेयक संपुष्टात येते आणि मृत होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) यापैकी नाही

Which one of the following statements is **not correct** ?

(a) The Legislative Council can detain or delay an ordinary bill for a period of total six months.

(b) The Constitution does not provide for the mechanism of joint sitting of both the Houses of State Legislature.

(c) When an ordinary bill, which has originated in the Council and was sent to the Assembly, is rejected by the Assembly, the bill ends and becomes dead.

Answer options :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) None of these

---

69. भारतात खालीलपैकी कोणत्या तरतूदी या संघराज्य पद्धतीच्या विरोधी आहेत ?

(a) राज्ये अविनाशी नाहीत.

(b) आणीबाणी तरतूदी

(c) अखिल भारतीय सेवा.

(d) राज्यघटनेचे सर्वश्रेष्ठत्व

(e) राष्ट्रपतीद्वारे राज्यांच्या विधेयकावर नकाराधिकार

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (c), (d), (e) (3) (a), (b), (c), (e) (4) (b), (c), (e)

In India, which of the following provisions are against the Federal system ?

(a) States are not indestructible.

(b) Emergency Provisions.

(c) All India Services.

(d) Supremacy of the Constitution.

(e) Veto over State Bills by President.

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (c), (d), (e) (3) (a), (b), (c), (e) (4) (b), (c), (e)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

70. मुंबईचे शेरीफ यांच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(1) त्यांच्या पदाचा कालावधी एक वर्षाचा आहे.

(2) पदनाम श्रेणीमध्ये त्यांचे स्थान केवळ महापौरांच्या खालोखाल आहे.

(3) हे पद भारतामध्ये केवळ मुंबई आणि मद्रास (चेन्नई) या शहरासाठीच आहे.

(4) स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतर मुंबईचे पहिले शेरीफ महादेव लक्ष्मण डहाणूकर हे होते.

Which one of the following statements in respect of the Sheriff of Mumbai is **not correct** ?

(1) His tenure of office is one year.

(2) In order of precedence, the Sheriff ranks just below the Mayor.

(3) Mumbai and Madras (Chennai) are the only cities in India to have this post.

(4) The first Sheriff of Mumbai after independence was Mahadeo Laxman Dahanukar.

---

71. भारतीय राज्यघटनेतील 61 वी घटनादुरुस्ती खालीलपैकी कोणत्या बाबींशी संबंधित आहे ?

(a) मतदाराची वयोमर्यादा 21 वरून 18 वर्ष करणे.

(b) निवडणूक आयुक्ताची संख्या ठरविणे.

(c) निवडणूकीतील गुन्हेगारी प्रवृत्तिंना आळा घालणे.

(d) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातींसाठी आरक्षण.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Which of the following provisions is/are related to the 61st amendment of the Indian Constitution ?

(a) To reduce the voting age from 21 to 18 years.

(b) To decide the number of election commissioners.

(c) To restrict criminals from entering the election process.

(d) Reservation for Scheduled Caste and Scheduled Tribes

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

72. कार्यकारी मंडळावर नियंत्रण ठेवण्यात खालीलपैकी कोणती संसदीय समिती कळीची भूमिका बजावते ?

(1) कामकाज सल्लागार समिती (2) नियम समिती

(3) लोक-लेखा समिती (4) विशेषाधिकारविषयक समिती

Which of the following committees plays a key role in the exercise of parliamentary control over the executive ?

(1) Business Advisory Committee (2) Committee on Rules

(3) Public Accounts Committee (4) Committee on Privileges

---

73. खालील विधानांपैकी कोणते **चुकीचे** आहे ?

(1) सचिवालय ही सहाय्यकारी संघटना आहे तर खाते ही रेषा संघटना आहे.

(2) सचिवालयाचा संबंध धोरण निश्चितीशी आहे तर संचालनालयाचा संबंध धोरणाची कार्यवाही करण्याशी आहे.

(3) सचिवालयाने ठरवून दिलेल्या धोरणाला प्रत्यक्ष कृतीमध्ये उतरविण्याचे कर्तव्य संचालनालयाचे असते.

(4) महाराष्ट्रात, वन खात्याच्या प्रमुखाचे पदनाम 'वन संचालक' असे आहे.

Which of the following statements is **false** ?

(1) A Secretariat is a staff agency while department is a Line agency.

(2) Secretariat is concerned with policy-making while department is concerned with policy execution.

(3) The duty of Directorate is to translate into action the policies which are framed by a Secretariat.

(4) In Maharashtra, the designation of the head of the Forest Department is 'Director of Forests'.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

74. 'हिमायत' ही विशेष योजना खालीलपैकी कोणासाठी आहे?

(1) जम्मू आणि काश्मीरमधील युवक-युवती

(2) नक्षलग्रस्त भागातील गरीब कुटुंबे

(3) जम्मू आणि काश्मीरमधील स्त्रिया

(4) राजस्थानमधील युवक-युवती

'Himayat' is a special scheme for :

(1) Youth of Jammu and Kashmir

(2) Poor families of Naxal affected areas

(3) For women in Jammu and Kashmir

(4) For youth in Rajasthan

---

75. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राज्यघटनेतील कलम 161 नुसार राज्यपालास देखील दयेचा अधिकार आहे.

(b) राज्यपाल देखील राज्याच्या कायद्याविरोधातील गुन्हेगारास क्षमा करणे, शिक्षेत सूट देणे, कमी करणे, स्थगित करणे इ. प्रकारे दया दाखवू शकतो.

(c) राष्ट्रपती आणि राज्यपाल दोघेही कोर्ट मार्शल झालेल्यांना दया दाखवू शकतात.

(d) राष्ट्रपती देहदंडाची शिक्षा माफ करू शकतात मात्र अशा स्वरूपाचा अधिकार राज्यपालाला नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b), (c) बरोबर (d) चुकीचे.

(2) विधाने (c), (d) बरोबर (a), (b) चुकीचे.

(3) विधाने (a), (b) बरोबर (c), (d) चुकीचे.

(4) विधाने (a), (b), (d) बरोबर (c) चुकीचे.

Consider the following statements :

(a) Under Article 161 of the Constitution, the Governor also possesses the pardoning power.

(b) Governor can also grant pardons, suspend and commute the sentence of a person convicted of any offence against state law.

(c) Both the President and the Governor can pardon sentences inflicted by court martial.

(d) The President can pardon death sentence while Governor cannot.

Answer options :

(1) Statements (a), (b), (c) are correct, (d) is false.

(2) Statements (c), (d) are correct, (a), (b) are false.

(3) Statements (a), (b) are correct, (c), (d) are false.

(4) Statements (a), (b), (d) are correct, (c) is false.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

76. खालीलपैकी सरकारिया आयोगाची कोणती शिफारस **असत्य** आहे ?

(1) ते तीन भाषा सुत्राच्या अंमलबजावणीच्या बाजूचे होते.

(2) ते अखिल भारतीय सेवा रद्द करण्याच्या बाजूचे होते.

(3) त्यांनी राज्यपाल पद रद्द करण्याची मागणी फेटाळली होती

(4) ते केंद्राने सामाईक सूचीतील विषयाबाबत कायदा करण्याच्या अगोदर राज्याशी सल्लामसलत करण्याच्या बाजूचे होते.

Which of the following recommendations of the Sarkaria Commission is **not true** ?

(1) It favoured implementation of the three - language formula.

(2) It favoured the abolition of All India Services.

(3) It turned down the demand for the abolition of the Governor.

(4) If favoured the consultation with state by centre before making a law on a subject of the Concurrent List.

---

77. संसद सदस्य अथवा राज्य विधिमंडळ सदस्य राष्ट्रपती म्हणून निवडून येवू शकतो परंतु :

(1) निवडणूक लढविण्यापूर्वी त्यास आपल्या पदाचा राजीनामा द्यावा लागतो.

(2) त्याची निवड झाल्यास त्यास तात्काळ आपले पद सोडावे लागते.

(3) त्यास निवडीनंतर आपले पद सहा महिन्यांच्या आत सोडावे लागते.

(4) संसद सदस्य निवडणूक लढवू शकतो परंतु राज्य विधिमंडळ सदस्य निवडणूक लढवू शकत नाही.

A member of a Parliament or a State Legislature can be elected as a President but :

(1) he has to resign his seat before contesting the election.

(2) he has to relinquish his seat as soon as he is elected.

(3) he has to relinquish his seat within a six months of his election.

(4) a member of Parliament can contest but a member of State Legislature cannot contest.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

78. राज्यपाल पदाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राज्यपालांची नियुक्ती राष्ट्रपतींकडून केली जाते.

(b) राज्यपाल पदाचा कार्यकाळ पाच वर्षे आहे परंतु राष्ट्रपतींची मर्जी असेपर्यंत ते पदावर राहतात.

(c) राज्यपालांना कार्यकाळाची हमी नाही.

(d) राष्ट्रपतींच्या मर्जीला न्यायालयात आव्हान देत येत नाही.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b), (c) आणि (d)

(3) (a), (b) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements regarding the Governor :

(a) The Governor is appointed by the President.

(b) The term of office for the Governor is five years but he holds office during the pleasure of the President.

(c) The Governor has no security of tenure.

(d) The matter of pleasure of the President can not be challenged in the court of law.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b), (c) and (d)

(3) (a), (b) and (c) (4) All of the above

---

79. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) तारांकित प्रश्नांची उत्तरे तोंडी स्वरूपात सभागृहाच्या पटलावर दिली जातात.

(b) अतारांकित प्रश्नांचे उत्तर लेखी स्वरूपात दिले जाते.

(c) अतारांकित प्रश्नाच्या उत्तरानंतर पुरक अथवा उपप्रश्न विचारता येत नाहीत.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) Starred questions have to be answered orally on the floor of the House.

(b) Unstarred questions are answered in the written form.

(c) Answer to unstarred question is not followed by supplementary questions.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

80. नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षकाच्या घटनात्मक स्थानाचे **योग्य** वर्णन कोणते ?

(1) तो कायम कार्यकारी मंडळाचा सदस्य आहे.

(2) तो न्यायमंडळाचा सदस्य आहे.

(3) तो विधिमंडळाचा सदस्य आहे.

(4) तो उपरोल्लेखित कोणत्याही शाखेचा घटक नाही.

Which is a **correct** description of the Comptroller and Auditor General's Constitutional Position ?

(1) He is a member of the permanent executive.

(2) He is a member of the judiciary.

(3) He is a member of the legislature.

(4) He is not a member of any governmental organ mentioned above.

81. ग्रामसभेची गणपूर्ती संख्या किती आहे ?

(1) मतदार यादीतील 15% मतदार किंवा 100 मतदार यापैकी जी संख्या कमी असेल ती

(2) मतदार यादीतील 20% मतदार किंवा 200 मतदार यापैकी जी संख्या अधिक असेल ती

(3) मतदार यादीतील 10% मतदार किंवा 100 मतदार

(4) मतदार यादीतील 10% मतदार किंवा 50 मतदार

What is the quorum for Gram Sabha ?

(1) 15% Voters or 100 voters from Voters List whichever number is less

(2) 20% Voters or 200 voters from Voters List whichever number is greater

(3) 10% Voters or 100 voters from Voters List

(4) 10% Voters or 50 voters from Voters List

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

82. स्थानिक स्वराज्य संस्थाच्या अभ्यासासाठी नेमल्या गेलेल्या रॉयल विकेंद्रीकरण आयोगाचे अध्यक्ष कोण होते ?

(1) लॉर्ड रिपन (2) लॉर्ड कर्झन

(3) लॉर्ड हॉबहाउस (4) लॉर्ड मेयो

Who was the Chairman of Royal Decentralisation Commission to study the Local Self Government ?

(1) Lord Rippon (2) Lord Curzon

(3) Lord Hobhouse (4) Lord Mayo

---

83. जनहित याचिका राज्यघटनेच्या पुढील कलमानुसार दाखल करता येते :

(1) केवळ 32 (2) केवळ 226

(3) 32 आणि 226 दोन्ही (4) वरील पैकी नाही

Public Interest litigations can be filed under the following Article/Articles of the Constitution :

(1) 32 only (2) 226 only

(3) 32 and 226 both (4) None of the above

---

84. महाराष्ट्रात कोणत्या ठिकाणी कटक मंडळे आहेत ?

(a) कामठी (b) देवळाली

(c) सातारा (d) खडकी

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (a), (b), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) फक्त (b), (c), (d)

In which of the following places in Maharashtra there are Cantonment Boards ?

(a) Kamptee (b) Devlali

(c) Satara (d) Khadkee

Answer options :

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (a), (b), (d)

(3) Only (a), (c), (d) (4) Only (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

85. महाराष्ट्रात पंचायत राज व्यवस्था _________ पासून अंमलात आली.

(1) 1 मे 1960 (2) 1 मे 1962

(3) 26 जानेवारी 1950 (4) 26 नोव्हेंबर 1949

Panchayat Raj System came into existence in Maharashtra from _________.

(1) 1st May 1960 (2) 1st May 1962

(3) 26th January 1950 (4) 26th November 1949

---

86. नगरपालिका कायद्यानूसार नगर परिषदेचा अर्थसंकल्प _________ च्या आत नगर परिषदेने मंजूर करणे अपेक्षित असते.

(1) 31 डिसेंबर (2) 28 फेब्रूवारी

(3) 31 मार्च (4) 1 एप्रिल

According to Municipal Act budget of the Municipal Council is expected to be approved by the Municipal Council before _________.

(1) 31st December (2) 28th February

(3) 31st March (4) 1st April

---

87. महानगरपालिका सदस्य आपला राजीनामा _________ सादर करतो.

(1) महापौरांकडे (2) उप महापौरांकडे

(3) स्थायी समिती अध्यक्षांकडे (4) महानगरपालिका आयुक्तांकडे

A member of the Municipal Corporation submits his/her resignation to the _________.

(1) Mayor (2) Deputy Mayor

(3) Standing Committee Chairman (4) Municipal Commissioner

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

88. नगर परिषदेची गणपूर्ती संख्या किती आहे ?

(1) 1/10 सदस्य (2) 1/2 सदस्य

(3) 1/3 सदस्य (4) 1/4 सदस्य

What is the quorum for the Municipal Council ?

(1) 1/10 members (2) 1/2 members

(3) 1/3 members (4) 1/4 members

---

89. महाराष्ट्रात नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये कार्ये करणाऱ्या NGOs (गैर सरकारी संघटना) कोणत्या आहेत ?

(a) अपनालय (b) मशाल

(c) युवा (d) लोकसत्ता

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (a), (b), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) फक्त (b), (c), (d)

Which are the NGOs (Non-Governmental Organisation) working in Urban Local Self Government in Maharashtra ?

(a) Apnalaya (b) Mashal

(c) YUVA (d) Loksatta

Answer options :

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (a), (b), (d)

(3) Only (a), (c), (d) (4) Only (b), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

90. पंचायत समितीमध्ये महिलांसाठी आरक्षित असलेल्या सभापतीपदावर निवडून आलेल्या महिला सभापतीच्या विरोधात अविश्वास प्रस्ताव मंजूर होण्यासाठी _______ सदस्यांच्या पाठिंब्याची गरज असते.

(1) 1/2 (2) 1/3 (3) 2/3 (4) 3/4

Support of at least _______ of the members of the Panchayat Samiti is required to pass a no-confidence motion against a woman chairman who is elected to that post which is reserved for women.

(1) 1/2 (2) 1/3 (3) 2/3 (4) 3/4

---

91. जिल्हा दंडाधिकाऱ्याची कार्ये _______ आहेत.

(a) एस.डी.ओ. किंवा तहसिलदारांच्या महसुली निर्णयां विरुध्दच्या याचिकांची सुनावणी करणे.

(b) शासनाला वार्षिक फौजदारी अहवाल सादर करणे.

(c) जिल्ह्यातील निवडणूक कार्यांवर नियंत्रण व पर्यवेक्षण करणे.

(d) फौजदारी खटल्याच्या याचिकांची सुनावणी करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (a), (b), (d)

(3) फक्त (a), (c), (d) (4) वरील सर्व

Duties of District Magistrate are _______.

(a) He hears appeals against the revenue decisions of the S.D.O. or Tehsildar.

(b) He submits annual criminal report to government.

(c) He controls and supervises the election work in the district.

(d) He hears appeals of criminal cases.

Answer options :

(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (a), (b), (d)

(3) Only (a), (c), (d) (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

92. योग्य कथन/कथने ओळखा :

(a) महाराष्ट्र राज्य वित्त आयोगाचे गठन 1994 मध्ये करण्यात आले.

(b) राज्य वित्त आयोगाचा कार्यकाल 6 वर्ष आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) कथन **(a)** बरोबर, कथन **(b)** चुकीचे

(2) कथन **(a)** चुकीचे, कथन **(b)** बरोबर

(3) दोन्ही कथने **(a)** आणि **(b)** बरोबर

(4) दोन्ही कथने **(a)** आणि **(b)** चुकीची

Select the correct statement/statements :

(a) State Finance Commission of Maharashtra was established in 1994.

(b) The tenure of the State Finance Commission is of 6 years.

Answer options :

(1) Statement **(a)** correct, statement **(b)** incorrect

(2) Statement **(a)** incorrect, statement **(b)** correct

(3) Both the statements **(a)** and **(b)** are correct

(4) Both the statements **(a)** and **(b)** are incorrect

---

93. महानगरपालिकेमध्ये जास्तीत जास्त किती सदस्य नामनिर्देशित केले जाऊ शकतात ?

(1) 3 सदस्य (2) 4 सदस्य (3) 5 सदस्य (4) 6 सदस्य

How many members can be nominated in a Municipal Corporation ?

(1) 3 members (2) 4 members (3) 5 members (4) 6 members

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

94. खालीलपैकी महाराष्ट्रातील कोणत्या तालुक्यांमध्ये पंचायत समिती **नाहीत** ?

(a) नागपूर (b) अमरावती (c) ठाणे (d) पुणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (c)
(2) फक्त (a), (b), (d)
(3) फक्त (a), (c), (d)
(4) फक्त (b), (c), (d)

Which of the following talukas in Maharashtra do **not** have a Panchayat Samiti ?

(a) Nagpur (b) Amravati (c) Thane (d) Pune

Answer options :

(1) Only (a), (b), (c)
(2) Only (a), (b), (d)
(3) Only (a), (c), (d)
(4) Only (b), (c), (d)

---

95. जिल्हा परिषद समाज कल्याण समितीमध्ये अनुसूचित जमातीचे कमीतकमी किती सभासद असतात ?

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

The Social Welfare Committee of Zilla Parishad has atleast ________ members belonging to the scheduled tribes.

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

---

96. विधी सेवा प्राधिकरण कायदा, 1987 अन्वये ________ ला संविधानिक दर्जा प्राप्त झाला आहे.

(1) ग्राम न्यायालय
(2) खाप पंचायत
(3) जलद गती न्यायालय
(4) लोक अदालत

The Legal Services Authorities Act, 1987 gives ________ a statutory status.

(1) Gram Nyayalaya
(2) Khap Panchayat
(3) Fast Tract Courts
(4) Lokadalat

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

97. खालीलपैकी कोणते विवाद सर्वोच्च न्यायालयाच्या मूळ न्यायकक्षेत येत नाहीत ?

(a) भारत सरकार आणि कोणतेही राज्य यामधील विवाद

(b) कोणतेही राज्य आणि स्वतंत्र नागरिक यामधील (खाजगी) वाद

(c) दोन राज्यांमधील पाणी-तंट्यांचा विवाद

(d) दोन किंवा अधिक राज्ये यामधील आपापसातील विवाद

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d)

(2) (b) आणि (c)

(3) (a), (b) आणि (d)

(4) सर्व विवाद सर्वोच्च न्यायालयाच्या मूळ न्यायकक्षेत येतात

Which of the following disputes do not fall within the original jurisdiction of the Supreme Court ?

(a) Government of India V/s any of the states of the union

(b) Dispute between state and citizen (private)

(c) Complaints regarding Interstate Watersupplies

(d) Dispute between two or more states

Answer options :

(1) (a) and (d)

(2) (b) and (c)

(3) (a), (b) and (d)

(4) All fall within original jurisdiction of the Supreme Court

---

98. लोकपाल ही संकल्पना सर्वप्रथम स्वीकारणारा देश पुढीलप्रमाणे आहे :

(1) युनायटेड किंगडम (2) कॅनडा

(3) फ्रान्स (4) स्विडन

Which is the first country to adopt ombudsman concept ?

(1) United Kingdom (2) Canada

(3) France (4) Sweden

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

www.fb.com/mpscmaterial www.mpscmaterial.com

99. उच्च न्यायालयाच्या अधिकार कक्षेत खालीलपैकी कोणती बाब येत नाही ?

(1) मूलभूत हक्कांच्या अंमलबजावणीसाठी आदेश/परमादेश काढणे. (Issue writ)

(2) घटनेतील इतर तरतुदींची पायमल्ली झाल्यास आदेश काढणे. (Issue writ)

(3) मूलभूत कर्तव्यांच्या अंमलबजावणीसाठी आदेश (writ) काढणे.

(4) खालील कोर्टाने दिलेल्या आदेशाविरुध्दातील अपील दाखल करुन निर्णय देणे.

Which of the following does not fall within the powers of the High Court ?

(1) Issue writs for enforcement of Fundamental Rights.

(2) Issue writs for enforcement of non - fundamental Rights.

(3) Issue writs for enforcement of fundamental duties.

(4) Entertain appeals arising out of the decisions of the lower courts.

---

100. कोणाच्या शिफारसी नुसार, भ्रष्टाचार प्रतिबंधात्मक कायदा, 1988 आणि लोकपाल व लोकायुक्त कायदा, 2013 खाली उद्भवणाऱ्या खटल्यांची सुनावणी व निवाड्या करता केंद्र सरकार विशेष न्यायालयांची स्थापना करु शकते ?

(1) राष्ट्रपती (2) पंतप्रधान

(3) सर्वोच्च न्यायालयाचे सरन्यायाधिश (4) लोकपाल

On whose recommendations the Central Government can constitute special courts to hear and decide the cases arising out of the Prevention of Corruption Act, 1988 and the Lokpal and Lakayukta Act, 2013 ?

(1) President (2) Prime Minister

(3) Chief Justice of Supreme Court (4) Lokpal

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षा कक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल, यास्तव **खालीलप्रमाणे** प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

परीक्षेचे नांव : सहायक (मुख्य) परीक्षा-2015 **परीक्षेचा दिनांक : 8 नोव्हेंबर, 2015**

विषय : सामान्य ज्ञान, बुध्दिमापन व विषयाचे ज्ञान (पेपर क्र. 2)

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत सहायक मुख्य परीक्षा-२०१५ या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावरप्रसिध्द करण्यात आली आहे. सदर उत्तरतालिकेतील प्रश्न - उत्तरांसंबंधी उमेदवारांना निवेदन करावयाचे असल्यास पेपर क्र.१ व पेपर क्र.२ ची अभिवेदने एकाच पाकीटातून परंतू विषयनिहाय स्वतंत्र पानावर देऊन ती अधिप्रमाणित स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन तसेच विषय, प्रश्नसंच, प्रश्नक्रमांक यांच्या उल्लेखासह आपले लेखी निवेदन उपसचिव (गोपनीय), महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, ५१/२, ७ व ८ वा मजला, कुपरेज टेलिफोन निगम इमारत, महर्षि कर्वे मार्ग, कुपरेज, मुंबई ४०००२१ या पत्त्यावर टपालाने पाठवावे. यासंदर्भात दिनांक १७ नोव्हेंबर, २०१५ पर्यंत आयोगाकडे प्राप्त झालेल्या निवेदनांचीच दखल घेतली जाईल. तद्नंतर आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे				प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D		संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	2	3	4	26	2	2	3	4
2	2	2	2	2	27	4	1	1	2
3	2	1	3	2	28	1	4	4	4
4	2	4	1	3	29	3	3	4	3
5	3	1	2	1	30	4	4	2	1
6	1	2	2	4	31	2	4	3	1
7	1	3	4	2	32	1	3	1	2
8	3	3	4	1	33	2	3	1	1
9	4	3	3	3	34	3	1	3	3
10	4	4	1	3	35	1	2	4	2
11	4	2	1	1	36	4	4	2	3
12	1	4	1	4	37	2	2	1	4
13	3	1	3	2	38	4	1	4	1
14	1	1	1	3	39	3	1	2	2
15	3	4	2	2	40	1	2	2	4
16	1	3	3	3	41	1	1	3	1
17	4	3	2	3	42	4	3	1	2
18	2	1	4	1	43	3	4	1	4
19	3	2	4	1	44	1	2	2	3
20	2	3	3	4	45	2	1	4	1
21	4	2	1	1	46	4	1	4	1
22	2	1	2	4	47	2	3	1	4
23	2	4	1	1	48	3	1	4	3
24	1	2	4	2	49	1	1	3	4
25	1	1	2	2	50	4	4	1	3

दिनांक १०/११/२०१५

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	4	3	4
52	3	2	1	1
53	1	1	2	2
54	1	3	1	1
55	4	4	4	1
56	3	2	2	4
57	2	1	2	1
58	2	4	3	1
59	1	2	4	4
60	2	3	2	3
61	2	4	2	3
62	2	4	4	2
63	1	4	2	2
64	4	3	1	1
65	4	1	3	3
66	4	4	4	2
67	2	2	4	1
68	1	1	1	2
69	3	1	3	2
70	3	2	2	4
71	1	2	1	3
72	3	2	1	4
73	4	3	4	4
74	1	4	4	2
75	4	1	1	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
76	2	3	2	4
77	2	2	4	4
78	4	2	3	1
79	4	4	2	4
80	4	4	4	2
81	1	3	1	3
82	3	2	1	3
83	3	1	3	4
84	2	2	4	3
85	2	3	1	3
86	2	1	4	1
87	4	4	2	4
88	3	3	2	2
89	1	3	3	4
90	4	4	3	3
91	4	1	3	2
92	1	3	1	1
93	3	4	4	1
94	3	1	3	2
95	1	2	2	1
96	4	4	4	4
97	2	4	4	3
98	4	2	4	4
99	3	3	3	4
100	4	4	2	2

दिनांक १०/११/२०१५

सहायक कक्ष अधिकारी (मुख्य) परीक्षा - 2016
परीक्षा दिनांक - 6 नोव्हेंबर, 2016

Best Learning Plateform for MPSC

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

200717

2016 Code : **L08**

A

प्रश्नपुस्तिका – II

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC ONLINE ACADEMY PUNE
विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे
E-Learning Platform

1. वस्तु व सेवा कर (GST) विधेयकाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
   अ. ते 122 वे घटनादुरुस्ती विधेयक होते.
   ब. ते 101 वे घटनादुरुस्ती अधिनियम 2016 आहे.
   क. जी.एस.टी. विधेयकाला मान्यता देणारे आसाम हे पहिले राज्य होते.
   ड. जी.एस.टी. विधेयकाला मान्यता देणारे राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी-रहित (Non-NDA) बिहार हे पहिले राज्य होते.
   (1) विधाने अ, ब आणि क बरोबर (2) विधाने ब, क आणि ड बरोबर
   (3) विधाने अ आणि क बरोबर (4) विधाने अ, ब, क आणि ड बरोबर

   Consider the following statements about GST Bill :
   a. It was the 122nd Constitutional Amendment Bill.
   b. It is 101st Constitutional Amendment Act 2016.
   c. Assam was the first State to ratify GST Bill.
   d. Bihar was the first non-NDA State to ratify GST Bill.
   (1) Statements a, b and c are correct (2) Statements b, c and d are correct
   (3) Statements a and c are correct (4) Statements a, b, c and d are correct

---

2. महाराष्ट्राच्या 'व्हिलेज सोशल ट्रान्सफॉर्मेशन मिशन' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :
   अ. सदरहू योजना ही खाजगी कंपन्यांच्या सहाय्याने खेडयांच्या सर्वांगीण विकास करण्याबाबत आहे.
   ब. पहिला टप्प्यात 1000 गांवे ही 'मॉडेल व्हिलेज' करण्यासाठी निवडण्यात येतील.
   क. त्यापैकी 50% गांवे ही सहभागी कॉर्पोरेट कंपन्या निवडणार आहेत.
   ड. उर्वरीत 50% गांवे ही आदिवासी असतील.
   वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
   (1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड (3) अ, क आणि ड (4) वरील सर्व

   Consider the following statements about 'Village Social Transformation Mission' of Maharashtra :
   a. This scheme is about comprehensive development of villages with the assistance of private companies.
   b. At first stage, 1000 villages are selected for 'Model Village'.
   c. 50% of the villages are selected by participated corporate companies.
   d. Remaining 50% villages are from tribal.
   Which of the above statements are correct ?
   (1) a, b and c (2) b, c and d (3) a, c and d (4) All of the above

3. रेल्वेमंत्री सुरेश प्रभु यांनी कोणत्या राज्यात देशातील पहिल्या 'हरित रेल्वे कॉरिडॉर' चे उद्घाटन केले आहे ?
(1) जम्मू-काश्मीर (2) झारखंड
(3) तामिळनाडू (4) महाराष्ट्र

In which State, the Railway Minister, Suresh Prabhu inaugurated the nation's first 'Green Rail Corridor' ?
(1) Jammu-Kashmir (2) Jharkhand
(3) Tamilnadu (4) Maharashtra

4. खालीलपैकी कोणत्या उद्यान/प्रकल्पाने '2016 चे भारत जैवविविधता पारितोषिक' (India Biodiversity Award) मिळविलेले आहे ?
(1) कॉर्बेट राष्ट्रीय उद्यान (उ.प्र.)
(2) काझीरंगा राष्ट्रीय उद्यान (आसाम)
(3) रणथम्भोर राष्ट्रीय उद्यान (राजस्थान)
(4) पाक्के व्याघ्र प्रकल्प (अरुणाचल प्रदेश)

Which Park/Reserve received the 'India Biodiversity Award-2016' ?
(1) Corbette National Park (U.P.)
(2) Kazirunga National Park (Assam)
(3) Ranthambore National Park (Rajasthan)
(4) Pakke Tiger Reserve (Arunachal Pradesh)

5. जगातील सर्वाधिक उंच व लांब असा काचेचा पुल नुकताच चीनमध्ये प्रेक्षकांसाठी उघडण्यात आला जो
अ. 430 मीटर लांब
ब. 10 मीटर रुंद
क. 300 मीटर जमिनीपासून उंच
ड. दररोज जास्तीत जास्त 8000 प्रेक्षकांना तो पार करण्यासाठी परवानगी
(1) अ, ब आणि क बरोबर (2) अ, क आणि ड बरोबर
(3) ब, क आणि ड बरोबर (4) अ, ब आणि ड बरोबर

The world's longest and highest glass bridge opened to visitors recently in China, which is
a. 430 metre long
b. 10 metre wide
c. 300 metre above the ground
d. Allows a maximum of 8000 visitors to cross the bridge every day
(1) a, b and c are correct (2) a, c and d are correct
(3) b, c and d are correct (4) a, b and d are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

6. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. न्यायमूर्ति मंजूळा चेल्लूर यांची नुकतीच बॉम्बे (मुंबई) उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायमूर्ति म्हणून नियुक्ती झाली आहे.

ब. न्यायमूर्ति चेल्लूर या बॉम्बे (मुंबई) उच्च न्यायालयाच्या दुसऱ्या महिला मुख्य न्यायमूर्ति ठरतील.

क. न्यायमूर्ति चेल्लूर या मद्रास (चेन्नई) उच्च न्यायालयाच्या पहिल्या महिला मुख्य न्यायमूर्ति होत्या.

ड. न्यायमूर्ति चेल्लूर या कर्नाटक उच्च न्यायालयाच्या पहिल्या महिला न्यायमूर्ति होत्या.

(1) विधाने अ, ब आणि ड बरोबर

(2) विधाने अ, ब आणि क बरोबर

(3) विधाने अ, ब, क आणि ड बरोबर

(4) विधाने अ, क आणि ड बरोबर

Consider the following statements :

a. Justice Manjula Chellur was appointed as the Chief Justice of Bombay (Mumbai) High Court recently.

b. Justice Chellur will be the second woman Chief Justice of Bombay (Mumbai) High Court.

c. Justice Chellur was the first woman Chief Justice of Madras (Chennai) High Court.

d. Justice Chellur was the first female Judge of Karnataka High Court.

(1) Statements a, b and d are correct

(2) Statements a, b and c are correct

(3) Statements a, b, c and d are correct

(4) Statements a, c and d are correct

---

7. खालीलपैकी कोणत्या भारतीयाच्या जन्मशताब्दी स्मरणार्थ संयुक्त राष्ट्राने तिकीट काढले आहे ?

(1) एम.एस. सुब्बुलक्ष्मी (2) भीमसेन जोशी

(3) श्रीनिवास रामानुजन (4) सुब्रमन्य भारती

The United Nations has issued a stamp to mark the birth centenary of who among the following Indians ?

(1) M.S. Subbulakshmi (2) Bhimsen Joshi

(3) Srinivasa Ramanujan (4) Subramania Bharati

8. कोणत्या मिसाइल निर्देशित विध्वंसक युद्धनौकेचे मुंबईमधे 17 सेप्टेंबर, 2016 ला जलावतरण करण्यात आले ?

(1) जेडीएस कोंगो (2) कनमिंग

(3) फारबिन (4) मोरमुगाओ

Which guided Missile Destroyership was launched in Mumbai on 17th September, 2016 ?

(1) JDS Kongo (2) Kunming

(3) Forbin (4) Mormugao

---

9. एस.बी.आय. म्युच्युअल फंडाच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी पदी कोणाची नियुक्ति करण्यात आली आहे ?

(1) इंद्रा नुयी (2) अनुराधा राव

(3) मेग विटमेन (4) मेरी बर्रा

Who is appointed as the CEO of SBI Mutual Fund ?

(1) Indra Nooyi (2) Anuradha Rao

(3) Meg Whitman (4) Mary Barra

---

10. योग्य कथने ओळखा :

अ. जनगणना 2011 नुसार, महाराष्ट्रामध्ये साक्षरता दर 82·91% आहे.

ब. जनगणना 2011 नुसार, महाराष्ट्रामध्ये जनसंख्येची घनता 365 प्रति चौ. किमी. आहे.

क. जनगणना 2011 नुसार, केरळमध्ये साक्षरता दर 93·91% आहे.

(1) कथने अ आणि ब

(2) कथने ब आणि क

(3) कथने अ आणि क

(4) वरील सर्व

Select the correct statements :

a. According to Census 2011, Literacy rate in Maharashtra is 82·91%.

b. According to Census 2011, Population density in Maharashtra is 365 per sq. km.

c. According to Census 2011, Literacy rate in Kerala is 93·91%.

(1) Statements a and b

(2) Statements b and c

(3) Statements a and c

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

11. सात मुली वर्तुळाकारात केंद्राकडे तोंड करून बसल्या आहेत. तानी, वाणी, रइसा, कॅटी, जया, पन्ना आणि साथी आझी त्यांची नावे असून ही यादी त्यांच्या बैठकीच्या क्रमानुसार आहे, असे नाही. तानी आणि जया वगळता कोणीतरी साथी व कॅटीच्या दरम्यान बसली आहे. पन्ना ही वाणीच्या डावीकडून दुसरी आहे आणि रइसा पन्नाच्या उजवीकडून पाचवी आहे. जया, पन्ना किंवा वाणी बरोबर जोडी करू शकते.
जर जया व रइसा यांनी जागांची अदलाबदल केली तर पुढे दिलेल्या कोणत्या दोन मुली एकत्र काम करण्यासाठी जोडी करू शकणार नाहीत ?

(1) कॅटी – जया (2) साथी – जया (3) जया – तानी (4) रइसा – पन्ना

Seven girls are sitting in a circle facing towards the centre. They are Tani, Vani, Raisa, Katy, Jaya, Panna and Sathi and this list is not necessarily according to their sitting order. Someone is sitting between Sathi and Katy except Tani and Jaya. Panna is second to the left of Vani and Raisa is fifth to the right of Panna. Jaya can form a pair with Panna or Vani.
If Jaya and Raisa interchange their positions which of the following two girls will not be able to form a pair for working together ?

(1) Katy – Jaya (2) Sathy – Jaya (3) Jaya – Tani (4) Raisa – Panna

---

12. एका स्त्रीचा परिचय करून देताना व्यक्ती म्हणते, ती तिच्या आई-वडिलांची एकुलती एक मुलगी आहे आणि तिच्या आईच्या नवऱ्याची बहीण माझी आत्या आहे. मला भाऊ वा बहीण नाही. जर ही व्यक्ती पुरुष असेल तर या स्त्रीशी त्याचे नाते काय आहे ?

(1) चुलत भाऊ (2) भाऊ
(3) काका (4) मामा

Introducing a woman a person says, 'She is the only daughter of her parents and her mother's husband's sister is my paternal aunt. I don't have any brother or sister. How is the person related to that woman, if he is a male ?

(1) Cousin brother (2) Brother
(3) Paternal uncle (4) Maternal uncle

---

13. "निनाच्या आजोबांचा मुलगा हा निनाच्या भाच्याचा आजोबा असू शकतो" या विधानासंबंधात जर फक्त थेट नातेसंबंधाचाच विचार केला, तर योग्य निष्कर्ष निवडा.

(1) जर हा भाचा निनाच्या भावाचा किंवा बहिणीचा मुलगा असेल, तर हे विधान सत्य असेल.
(2) जर हा भाचा निनाच्या नवऱ्याच्या बहिणीचा मुलगा असेल, तर हे विधान सत्य असेल.
(3) जर हा भाचा निनाच्या नवऱ्याच्या भावाचा मुलगा असेल, तर हे विधान सत्य असेल.
(4) जर निनाचे आजोबा हे तिच्या आईचे वडील असतील, तर हे विधान सत्य असेल.

Select the correct conclusion with respect to the statement if only direct relationship is considered, "Nina's grand-father's son can be the grand-father of Nina's nephew."

(1) Statement is true if this nephew is a son of Nina's brother or sister.
(2) Statement is true if this nephew is a son of Nina's husband's sister.
(3) Statement is true if this nephew is a son of Nina's husband's brother.
(4) Statement is true if Nina's grandfather is her mother's father.

14. प्रश्न चिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

2	3	3	2
1 (289) 4	2 (503) 5	6 (308) 4	9 (?) 4
6	7	1	5

(1) 938 (2) 1134 (3) 836 (4) 926

Which number will come in place of the question mark ?

2	3	3	2
1 (289) 4	2 (503) 5	6 (308) 4	9 (?) 4
6	7	1	5

(1) 938 (2) 1134 (3) 836 (4) 926

---

15. दिलेल्या आकृतीतील संख्या विशिष्ट सुत्रानुसार आहेत.

ताऱ्याच्या ठिकाणी कोणती संख्या येईल ?

19	8	81
20	14	102
13	19	☆

(1) 92 (2) 96 (3) 94 (4) 106

The numbers in the given figure are according to some formula.

What number will come in place of the star ?

19	8	81
20	14	102
13	19	☆

(1) 92 (2) 96 (3) 94 (4) 106

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

16. मणीने त्याचा मित्र नादिरला त्याच्या घरी भेटण्यासाठी स्वत:च्या घरापासून आग्नेय दिशेला 3 किमी गाडी चालवली. तेथून 5 किमी नैऋत्य दिशेने गाडी चालवून ते दोघे हेमूला त्याच्या घरी भेटले. तेथून ते तिघे मित्र 11 किमी ईशान्येला, 3 किमी वायव्येला आणि शेवटी 11 किमी नैऋत्येला गेले आणि तेथे ते थांबले. स्वत:च्या घराच्या सर्वात जवळ कोण आहे ?

(1) सामग्री पुरेशी नाही (2) हेमू

(3) मणी (4) नादिर

Mani drives 3 km to south-east from his home to meet his friend Nadir at his home. From there the two friends drive 5 km to south-west to meet Hemu at his home. From this point the three friends drive 11 km to north-east, 3 km to north-west and finally 11 km to south-west where they complete their drive.

Who is nearest to his own home ?

(1) Data is not sufficient (2) Hemu

(3) Mani (4) Nadir

---

17. कुटुंबात M, N, O, P, Q आणि R हे सहा सदस्य आहेत. O हा N चा मुलगा आहे, परंतु N ही व्यक्ती O ची आई नाही. N व P हे विवाहित जोडपे आहे. R हा N चा भाऊ आहे आणि Q ही P ची बहीण आहे. जर उरलेले सर्व सदस्य विवाहित जोडप्याची मुले असतील, तर P च्या अपत्यांची संख्या सांगणारा पर्याय निवडा.

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) 1, 2, 3 पैकी नाही

In a family, M, N, O, P, Q and R are six members. O is the son of N but N is not the mother of O. N and P are married couple. R is the brother of N and Q is the sister of P. If all other members are children of married couples, then select the option which indicates the number of children of P.

(1) 1 (2) 2 (3) 3 (4) None of 1, 2, 3

---

18. शिबिरार्थींनी एका क्षेत्रात A, B, C, D, E, F, G, H व I हे 9 तंबू उभारले आहेत. G हा H च्या पश्चिमेला 1 किमी आहे तर D हा G च्या पूर्वेला 3 किमी अंतरावर आहे आणि F हा G च्या उत्तरेला 2 किमी अंतरावर आहे. I हा B व C यांच्या मधोमध आहे, तर E नेमका हा H व D यांच्या मधोमध आहे. C हा B च्या पूर्वेला 2 किमी अंतरावर आहे. A हा B च्या उत्तरेला 1 किमी अंतरावर आहे आणि H हा A च्या दक्षिणेला 2 किमी अंतरावर आहे G च्या संदर्भात I जवळपास ज्या दिशेला आहे, ती दिलेल्या पर्यायांमधून निवडा.

(1) ईशान्य (2) आग्नेय (3) दक्षिण (4) उत्तर

Campers have set up 9 tents A, B, C, D, E, F, G, H and I in a certain area. G is 1 km to the west of H while D is 3 km to the east of G and F is 2 km to the north of G. I is situated in the middle of B and C while E is just in the middle of H and D. C is 2 km to the east of B. A is 1 km to the north of B and H is 2 km to the south of A. Select the nearmost direction from the given alternatives in which I is with respect to G.

(1) North-East (2) South-East (3) South (4) North

19. 20 माणसांसाठी भाताचे 20 वाडगे उपलब्ध आहेत. प्रत्येक माणसाने तीन वाडग्यांपेक्षा कमी वा जास्त वाडगे भात खायचा नाही, असे ठरवले. सर्व स्त्रियांनी ठरवले की त्यांच्यापैकी प्रत्येकीने अर्ध्यापेक्षा जास्त किंवा कमी वाडगा भात खायचा नाही. मुलांना दोनपेक्षा कमी किंवा जास्त वाडगा भात खायचा नाही. अशी मुभा दिली. तर अनुक्रमे पुरुष, स्त्रिया व मुले असे एकूण 20 व्यक्ती असलेला असा गट निवडा, की जो भाताचे सर्व वाडगे संपवेल.

(1) 1, 16 and 3 (2) 2, 12 and 6 (3) 1, 14 and 5 (4) 1, 12 and 7

There are 20 bowls of rice for 20 people. Each male decided to eat neither less nor more than three bowls of rice and all women decided that each of them will eat neither less nor more than half bowl of rice. Children were allowed to eat neither less nor more than two bowls of rice. Select the correct combination of twenty persons including males, women and children respectively, which will finish all bowls of rice.

(1) 1, 16 and 3 (2) 2, 12 and 6 (3) 1, 14 and 5 (4) 1, 12 and 7

---

20. मनू, मानी, मंजू व माली यांनी अर्थविज्ञान व इतिहास चाचण्या दिल्या. पुढे दिलेली तथ्ये वापरून इतिहासात सर्वात कमी गुण मिळवणारी व्यक्ती निवडा.

तथ्ये :

– मनू एकटीच अर्थविज्ञानात अनुत्तीर्ण असून तिने इतिहासात सर्वाधिक गुण मिळवून त्याची कसर भरून काढली आहे.

– मानीने अर्थविज्ञानात मंजूवर मात केली आहे तर मंजू इतिहासात मानीपेक्षा उत्तम ठरली आहे.

– मालीने तिची अर्थविज्ञानातील कामगिरी सुधारून त्यात ती इतिहासापेक्षा एक क्रम वर आली आहे व मंजूला लागून वर आहे.

(1) मनू (2) मानी

(3) मंजू (4) माली

Manu, Mani, Manju and Mali appeared for economics and history tests. Using the facts given below select the person who secured least marks in history.

Facts :

– Manu is the only one who fails in economics but makes it up by securing top marks in history.

– Mani beats Manju in economics but Manju betters Mani in History.

– Mali improves her performance in economics by moving one rank higher than history and coming immediately above Manju.

(1) Manu (2) Mani

(3) Manju (4) Mali

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

21. महाराष्ट्राच्या सह्याद्री भागातील शिखर व जिल्हा यांच्या योग्य जोड्या लावा.

	(शिखर)		*(जिल्हा)*
अ.	मांगी - तुंगी	I.	सातारा
ब.	तोरणा	II.	नासिक
क.	कळसुबाई	III.	अहमदनगर
ड.	महाबळेश्वर	IV.	पुणे

	अ	ब	क	ड
(1)	II	III	I	IV
(2)	II	IV	III	I
(3)	II	I	IV	III
(4)	III	IV	I	II

Match the following Peaks of the Sahyadris with the districts they are located in.

	(Peaks)		*(Districts)*
a.	Mangi-Tungi	I.	Satara
b.	Torna	II.	Nasik
c.	Kalsubai	III.	Ahamadnagar
d.	Mahabaleshwar	IV.	Pune

	a	b	c	d
(1)	II	III	I	IV
(2)	II	IV	III	I
(3)	II	I	IV	III
(4)	III	IV	I	II

22. खालील माहितीवरून खडक समूहाचे नाव ओळखा.

अ. संपूर्ण भंडारा व गोंदिया जिल्हा, नागपूर, रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग यांचा काही भाग.

ब. साकोली व सौंसर मालेतील अतिप्राचीन रूपांतरीत खडक.

क. साधारण कालखंड 400 कोटी वर्षांचा.

ड. महाराष्ट्रातील 10·5 टक्के क्षेत्र व्यापलेले आहे.

(1) कडप्पा प्रणाली (2) डेक्कन ट्रैप

(3) कॅंब्रियन समूह (4) विंध्ययन प्रणाली

Identify the rock-group from the information given below.

a. Occupies the districts of Bhandara and Gondia completely and those of Nagpur, Ratnagiri and Sindhudurg partially.

b. Ancient Metamorphic rocks of the Sakoli and Sausar series.

c. Belongs to a period of 400 crore years before.

d. Occupies 10·5% of the area in Maharashtra.

(1) Cudappah System (2) Deccan Trap

(3) Cambrian Group (4) Vindhyan System

23. महाराष्ट्रात तापी नदीचे खोरे कोणत्या डोंगररांगा दरम्यान आढळते ?

(1) सातमाळा अजंठा आणि हरिश्चंद्र बालाघाट रांगा

(2) सातपुडा आणि सातमाळा अजंठा रांगा

(3) सातपुडा आणि सह्याद्री रांगा

(4) हरिश्चंद्र बालाघाट आणि महादेव रांगा

Tapi river basin is found in which of the following mountain ranges in Maharashtra ?

(1) Satmala Ajantha and Harishchandra Balaghat ranges

(2) Satpuda and Satmala Ajantha ranges

(3) Satpuda and Sahyadri ranges

(4) Harishchandra Balaghat and Mahadeo ranges

---

24. महाराष्ट्रामधे आढळणारी अभयारण्ये/राष्ट्रीय उद्याने यांचा पुर्वेकडून पश्चिमेकडे असणारा क्रम सांगा.

(1) नवेगाव, चिखलदरा, अणेर, देवळगाव-रेहकुरी, फणसाड

(2) चिखलदरा, अणेर, नवेगाव, देवळगाव-रेहकुरी, फणसाड

(3) फणसाड, देवळगाव-रेहकुरी, चिखलदरा, अणेर, नवेगाव

(4) अणेर, देवळगाव-रेहकुरी, फणसाड, नवेगाव, चिखलदरा

Arrange the National Parks/Sanctuaries from east to west in Maharashtra.

(1) Navegao, Chikhaldara, Aner, Devalgao-Rehkuri, Fansad

(2) Chikhaldara, Aner, Navegao, Devalgao-Rehkuri, Fansad

(3) Fansad, Devalgao-Rehkuri, Chikhaldara, Aner, Navegao

(4) Aner, Devalgao-Rekuri, Fansad, Navegao, Chikhaldara

---

25. येरला नदी खोऱ्यातील खालीलपैकी कोणते जलसिंचन प्रकल्प आहेत ?

(1) वरुज, मायनी, भाकूचीवाडी

(2) वानगाव, वालूज, भांबरडे

(3) टाक, काकूरडे, अंतरी

(4) येळीव, शाळगाव, करडवळी

Which of the following are irrigation projects in Yerla river valley ?

(1) Varuz, Mayni, Bhakuchiwadi

(2) Vangaon, Valuz, Bhambarde

(3) Tak, Kakurde, Antri

(4) Yeliv, Shalgaon, Kardavali

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

26. 1851 मध्ये मुंबईत 'बॉम्बे स्पिनिंग अॅन्ड वीव्हिंग कंपनी' ही पहिली कापडगिरणी कोणी सुरू केली ?

(1) जमशेदजी टाटा (2) प्रेमचंद रायचंद
(3) दिनशा पेटीट (4) कावसजी दावर

Who established the first textile mill in Mumbai named as 'Bombay Spinning and Weaving Company' in 1851 ?

(1) Jamshedji Tata (2) Premchand Raychand
(3) Dinshaw Petit (4) Kavasji Dawar

---

27. भारताच्या आर्थिक स्थितिसंबंधी केलेल्या मुळगामी चिकित्सेमुळे कोणाला "आर्थिक राष्ट्रवादाचे प्रणेते" म्हटले जाते ?

(1) न्यायमूर्ति म.गो.रानडे (2) बाळ गंगाधर टिळक
(3) महात्मा ज्योतीबा फुले (4) दादाभाई नौरोजी

Who is called as the "Leader of Economic Nationalism" because of his fundamental analysis of the financial condition of India ?

(1) Justice M.G. Ranade (2) Bal Gangadhar Tilak
(3) Mahatma Jyotiba Phule (4) Dadabhiai Nauroji

---

28. लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक यांनी 1895 मध्ये कोणता उत्सव सुरू केला ?

अ. शिवजयंती ब. गणेशोत्सव क. नवरात्र ड. राष्ट्रीय
(1) फक्त अ (2) फक्त ब (3) अ आणि ब (4) क आणि ड

Which festival was started by Lokmanya Bal Gaangadhar Tilak in 1895 ?

a. Shivjayanti b. Ganeshotsav c. Navratra d. Rashtriya
(1) Only a (2) Only b (3) a and b (4) c and d

---

29. गुजराती भाषेतून प्रसिद्ध झालेले मुंबईतील पहिले देशी भाषेतील वृत्तपत्र कोणते ?

(1) दर्पण (2) प्रभाकर
(3) सुधारक (4) मुंबई समाचार

Which is the first vernacular language newspaper published in Mumbai in Gujarati ?

(1) Darpan (2) Prabhakar
(3) Sudharak (4) Mumbai Samachar

---

30. क्रांतीसिंह नाना पाटील यांच्या प्रतिसरकारच्या सांगली गटाचे नेतृत्व कोणाकडे होते ?

(1) वसंतदादा पाटील (2) यशवंतराव चव्हाण
(3) पांडुरंग बोराटे (4) बापू कचरे

Who was given the leadership of Sangli group of Krantisingh Nana Patil's Pratisarkar ?

(1) Vasantdada Patil (2) Yashwantrao Charan
(3) Pandurang Borate (4) Bapu Kachare

---

31. भारत सरकार अधिनियम-1935 ची कोणती वैशिष्टये आहेत ?

अ. संघराज्य व प्रांतिक स्वायत्तता

ब. केन्द्रातील द्विशासन

क. द्विगृही केन्द्रीय कायदेमंडळ

ड. केन्द्र आणि प्रांत यांच्यात वैधानिक अधिकारांची विभागणी

(1) अ आणि ड

(2) अ, ब आणि ड

(3) अ, क आणि ड

(4) अ, ब, क आणि ड

Which are the features of Government of India Act, 1935 ?

a. Federation and Provincial autonomy

b. Dyarchy at the Centre

c. Bicameral Central Legislature

d. Distribution of Legislative powers between the Centre and the Provinces

(1) a and d

(2) a, b and d

(3) a, c and d

(4) a, b, c and d

---

32. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर ***नाही*** ?

(1) घटना समितीची पहिली बैठक 9 डिसेंबर 1946 रोजी भरली.

(2) डॉ. सच्चिदानंद सिन्हा हे घटना समितीचे तात्पुरते अध्यक्ष म्हणून निवडले गेले.

(3) जवाहरलाल नेहरूंनी 13 डिसेंबर 1946 रोजी 'उद्दिष्ठांचा ठराव' मांडला.

(4) 'उद्दिष्ठांचा ठराव' हा एक मताने 26 जानेवारी 1947 रोजी मंजूर झाला.

Which one of the following statements is ***not*** correct ?

(1) The Constituent Assembly held its first meeting on December 9, 1946.

(2) Dr. Sachchidanand Sinha was elected as the temporary President of the Constituent Assembly.

(3) Jawaharlal Nehru moved 'Objective Resolution' on December 13, 1946.

(4) The 'Objective Resolution' was unanimously adopted on January 26, 1947.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

33. भारतीय राज्यघटना तयार करण्यासाठी भारतीय घटना समितीची एकूण किती अधिवेशने झाली ?

(1) 11 (2) 16

(3) 114 (4) 165

How many sessions of the Constituent Assembly of India were held to draft the Indian Constitution ?

(1) 11 (2) 16

(3) 114 (4) 165

---

34. आपल्या राज्यघटनेच्या सरनाम्याने 'विचार, अभिव्यक्ती, विश्वास, श्रद्धा आणि ______ यांचे स्वातंत्र्य दिले आहे'.

(1) व्यवसाय (2) संघटना

(3) पूजा (4) संचार

The Preamble to our Constitution serves 'Liberty of thought, expression, belief, faith and ________.'

(1) profession (2) association

(3) worship (4) movement

---

35. राज्यघटनेच्या अनुच्छेद-51 मध्ये म्हटले आहे की, राज्य हे ______ यासाठी प्रयत्नशील राहील.

अ. आंतरराष्ट्रीय शांतता व सुरक्षिततेचे संवर्धन करणे

ब. शांततापूर्वक सहअस्तित्वास प्रोत्साहन देणे

क. राष्ट्रांराष्ट्रांमध्ये न्यायसंगत व सन्मानपूर्ण संबंध राखणे

ड. आंतरराष्ट्रीय तंटे लवादाद्वारे मिटविण्यास प्रोत्साहन देणे

(1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड

(3) अ, क आणि ड (4) अ, ब, क आणि ड

Article 51 of the Constitution says that the State shall endeavor to ________.

a. promote international peace and security

b. encourage peaceful co-existence

c. maintain just and honourable relations between nations

d. encourage settlement of international disputes by arbitration

(1) a, b and c (2) b, c and d

(3) a, c and d (4) a, b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

36. मूलभूत हक्कांबाबत खालील जोडया जुळवा :

	अ (कलम क्र.)		ब (हक्क)
अ.	कलम-14	I.	धार्मिक व्यवहाराच्या व्यवस्थापनाचे स्वातंत्र्य
ब.	कलम-21	II.	जीवित आणि व्यक्तिगत स्वातंत्र्य संरक्षण
क.	कलम-23	III.	कायद्यासमोर समता
ड.	कलम-26	IV.	मानवी व्यापारास प्रतिबंध

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	II	IV	I
(3)	II	I	IV	III
(4)	IV	III	I	II

Match the following pairs regarding Fundamental Rights :

	A (Articles)		B (Rights)
a.	Article – 14	I.	Freedom to manage religious affairs
b.	Article – 21	II.	Protection of life and personal liberty
c.	Article – 23	III.	Right to Equality before law
d.	Article – 26	IV.	Prohibition of traffic in human being

	a	b	c	d
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	II	IV	I
(3)	II	I	IV	III
(4)	IV	III	I	II

---

37. भारतीय राज्यघटनेचे कलम क्रमांक 368 खालीलपैकी कोणत्या प्रकारे बदलता येते ?

(1) संसदेच्या दोन्ही सभागृहांच्या साध्य बहुमताने

(2) संसदेच्या प्रत्येक सभागृहाच्या दोन तृतीयांश बहुमताने

(3) संसदेच्या प्रत्येक सभागृहाचे दोन तृतीयांश बहुमत आणि किमान 1/2 घटक राज्यांच्या विधीमंडळाच्या मान्यतेने

(4) ह्या कलमात दुरूस्ती करता येत नाही

Article 368 of the Indian Constitution can be amended by which of the following method ?

(1) Simple majority of both the Houses of Parliament

(2) Two-third majority of each House of the Parliament

(3) Two-third majority of each House of Parliament and ratification 1/2 of the State Legislatures

(4) This Article can't be amended

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

38. भारताच्या महालेखापालांना ________ यांच्या इतके वेतन मिळते.
(1) भारतीय सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश
(2) भारताचे सरन्यायाधीश
(3) भारत सरकारच्या गृहमंत्रालयाचे सचिव
(4) भारताचे कॅबिनेट सचिव

The Comptroller and Auditor General of India receives salary equal to that of the ________.
(1) Judges of Supreme Court of India
(2) Chief Justice of India
(3) Secretary of Ministry of Home Affairs, Government of India
(4) Cabinet Secretary of India

---

39. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 171(1) नुसार विधानपरिषदेची सदस्य संख्या किती असावी ?
अ. विधानसभेच्या सदस्यसंख्येच्या 1/3 सदस्यांपेक्षा अधिक नसावी
ब. 40 पेक्षा कमी नसावी
क. राज्याच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात असावी
ड. वरीलपैकी सर्व बरोबर
(1) अ बरोबर (2) अ आणि ब बरोबर
(3) ड बरोबर (4) सर्वच बरोबर

What is the composition and number of members in the Legislative Council as per Article 171 (1) of the Indian Constitution ?
a. It is not more than 1/3rd of the total members of the Legislative Assembly
b. It is not less than 40
c. It is proportionate to the State population
d. All the above are correct
(1) a is correct (2) a and b is correct
(3) d is correct (4) All are correct

---

40. कोणत्या कलमान्वये भारतात सर्वत्र समान नागरी कायद्याच्या निर्मितीचा प्रयत्न करेल ?
(1) कलम 42 अन्वये (2) कलम 44 अन्वये
(3) कलम 50 अन्वये (4) कलम 51 अन्वये

Which Article of the Indian Constitution expressed that State should try to inact Uniform Civil Code in India ?
(1) Article 42 (2) Article 44
(3) Article 50 (4) Article 51

---

41. माहिती अधिकार अधिनियमाने पुढील कायद्याचे निरसन केले आहे.
(1) माहिती अधिनियम, 2001
(2) कार्यालयीन गुपिते अधिनियम, 1962
(3) जनमाहिती अधिनियम, 2003
(4) माहिती मिळविण्याचे स्वातंत्र अधिनियम, 2002

The Right to Information Act has repealed
(1) The Information Act, 2001
(2) The Official Secrets Act, 1962
(3) The Public Information Act, 2003
(4) The Freedom of Information Act, 2002

---

42. राज्य मुख्य माहिती आयुक्तांची आणि राज्य माहिती आयुक्तांची नियुक्ती राज्यपाल माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 च्या कलम __________ प्रमाणे करतील.
(1) 15(3)
(2) 14(1)
(3) 16(3)
(4) 13(2)

The State Chief Information Commissioner and the State Information Commissioner shall be appointed by the Governor as per Section ________ of the Right to Information Act, 2005.
(1) 15(3)
(2) 14(1)
(3) 16(3)
(4) 13(2)

---

43. माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 मधील कोणत्या कलमानुसार न्यायालयांच्या अधिकारतेस आडकाठी करण्यात आलेली आहे ?
(1) कलम 18
(2) कलम 19
(3) कलम 20
(4) वरीलपैकी कोणते ही नाही

Under which Section of the Right to Information Act, 2005 there is bar of Jurisdiction of Courts ?
(1) Section 18
(2) Section 19
(3) Section 20
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

44. ______ कडून माहिती मिळविण्यासाठी माहितीच्या अधिकाराखाली केलेल्या अर्जासाठी कोणतेही शुल्क आकारले जाऊ शकत *नाही* ?

(1) केंद्रीय मंत्री

(2) शासकीय अधिकारी

(3) दारिद्र्यरेषेखालील व्यक्ति

(4) विदेशी नागरिक

No fees shall be charged from the persons who are ______ for an application made under RTI Act, to obtain the Information.

(1) Union Ministers

(2) Government officers

(3) below poverty line

(4) foreigners

---

45. "माहितीचा अधिकार" या व्याख्येत याचा समावेश होत *नाही*.

(1) दस्तऐवजाची प्रमाणित प्रत घेणे

(2) मालाचे प्रमाणित नमूने घेणे

(3) प्रश्न विचारणे

(4) कामाची किंवा दस्तऐवजाची तपासणी

Definition of "Right to Information" does ***not*** include

(1) Taking certified copies of document

(2) Taking certified sample of material

(3) Asking a question

(4) Inspection of work or document

46. 'थीन क्लाएंट' ही संकल्पना कशाशी संबंधित आहे ?
(1) संगणकाचे जाळे (2) विपणन व्यवस्था
(3) अर्थशास्त्र (4) वरीलपैकी नाही
The term 'Thin Client' is related to
(1) Computer Network (2) Marketing
(3) Economy (4) None of the above

---

47. आपल्या देशातील 24 × 7 चालणारी "क्रिटीकल इन्फोर्मेशन इन्फ्रास्ट्रक्चर प्रोटेक्शन" देणारी खालीलपैकी कोणती नोडल एजन्सी आहे ?
(1) सी.आय.आय.पी. (2) एन.सी.आय.पी.सी.
(3) सी.आय.पी.सी. (4) एन.सी.आय.आय.पी.सी.
Which of the following operates 24 × 7 as the nodal agency for "critical information infrastructure protection" in country ?
(1) CIIP (2) NCIPC
(3) CIPC (4) NCIIPC

---

48. इंटरनेट वरील संगणकाच्या ओळखी करीता देण्यात येणाऱ्या विशिष्ट क्रमांकास काय म्हटले जाते ?
(1) आय.पी अड्रेस (IP Address) (2) होम पेज (Home page)
(3) यू.आर.एल. (URL) (4) वरीलपैकी एकही नाही
The unique number that identifies computer on internet is called
(1) I.P. Address (2) Home page
(3) URL (4) None of the above

---

49. मीडिया लॅब एशिया चे खालीलपैकी कोणते टूल "अॅडाप्टीव लर्निंग सिस्टीम" मधे डिलीव्हरी मॉडेल फॉर कंटेट म्हणून वापरले जाते ?
(1) साहाय्यीका आणि शिक्षण (2) ई-शिक्षण
(3) ई-सहाय्यीका (4) ई-लर्निंग
Which of the following tool of Media lab Asia's is used as delivery model for content in "adaptive learning system".
(1) Sahayika and Shikshan (2) E-shikshan
(3) E-sahayika (4) E-learing

---

50. इंटरनेटचा वापर करून सेवा किंवा वस्तू थेट स्वतंत्र ग्राहकास विक्री करण्याच्या वाणिज्य प्रकाराला काय संबोधले जाते ?
(1) B2B विपणन (बी टू बी) (2) B2C विपणन (बी टू सी)
(3) C2B विपणन (सी टू बी) (4) ई-गव्हर्नन्स
Selling the product or service directly to the individual customer on Internet is called as
(1) B2B marketing (2) B2C marketing
(3) C2B marketing (4) e-governance

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

51. 18 वर्षा खालील मुलांना अश्लीलता, खोटेपणा, किंवा वैयक्तिक माहितीचा गैरवापर टाळण्यासाठी आय.टी. एक्ट, 2008 मधील ________ सेक्शन मदत करतो.

(1) 67 बी (2) 78 बी (3) 97 बी (4) 88 बी

To protect children below 18 years from pornography, stalking and make use of private information is prohibited with Section ______ of the IT Act, 2008.

(1) 67 B (2) 78 B (3) 97 B (4) 88 B

---

52. एच.टी.एम.एल (HTML) या संबोधनाचे पूर्ण रूप कोणते ?

(1) हायब्रीड टेस्ट मार्किंग लँग्वेज (Hybrid Test Marking Language)
(2) हायपर टेस्ट मार्किंग लँग्वेज (Hyper Test Marking Language)
(3) हायपर टेक्स्ट मार्कअप लँग्वेज (Hyper Text Markup Language)
(4) हायब्रीड टेक्स्ट मार्कअप लँग्वेज (Hybrid Text Markup Language)

The correct full form of HTML is

(1) Hybrid Test Marking Language
(2) Hyper Test Marking Language
(3) Hyper Text Markup Language
(4) Hybrid Text Markup Language

---

53. क्लाऊड सिस्टीमवर आधारित सी-डॅकने बनवलेली व मंथन अवार्ड मिळालेली ________ ही हेल्थ मॅनेजमेंट सिस्टीम आहे.

(1) मेघ सुश्रुत (2) ई-डॉक्टर (3) ई-सेवा (4) ई-सुश्रुत

Cloud based health management system developed by C-DAG which won the Manthan award is

(1) Megh Sushrut (2) E-Doctor (3) E-Seva (4) E-Sushrut

---

54. तुलनात्मक दृष्टया, खालीलपैकी कोणती नेटवर्क रचना (Network Topology) नेटवर्क उभारणीसाठी अधिक खर्चिक आहे ?

(1) स्टार (Star) (2) रिंग (Ring) (3) मेश (Mesh) (4) वरीलपैकी सर्व

Comparatively among the below, which Network Topology is the most expensive ?

(1) STAR (2) RING (3) MESH (4) All of the above

---

55. नेशनल इन्फोर्मेटीक्स सेंटर (NIC) ने बनवलेली लोकांच्या डिस्ट्रीब्युशन सिस्टीमसाठी सर्व समावेशक असलेली पब्लिक डिस्ट्रीब्युशन सिस्टीम ________ या नावे ओळखली जाते.

(1) ई-पि.डी.एस. (2) ई-डि.एस. (3) ई-पी.डी. (4) यापैकी नाही

The Common Application Software for Public Distribution System, ________ is developed by National Informatics Center.

(1) E-PDS (2) E-DS (3) E-PD (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

56. "भारतीय राज्यघटना ही संपूर्णत: संघराज्यात्मकही नाही आणि संपूर्णत: एकात्मही नाही, तर ती या दोघांचे मिश्रण आहे, ते एक वेगळया पद्धतीचे केन्द्रीत अथवा संयुक्त राज्य आहे. संघराज्यपद्धती असूनही राष्ट्राची आवड-निवड ही सर्वश्रेष्ठ असली पाहिजे, या तत्वाची ती जपवणूक करते" असे निरीक्षण कोणी नोंदले आहे ?

(1) के.सी. व्हिअर
(2) सी.एच. अलेक्झड्रोविक्स
(3) ग्रॅनव्हील ऑस्टीन
(4) आयव्हर जेनिंग्ज

Who observed that "the Constitution of India is neither purely federal nor purely unitary but is a combination of both. It is a union or composite state of a novel type. It enshrines the principle that in spite of federalism the national interest ought to be paramount" ?

(1) K.C. Where
(2) C.H. Alexandrowicz
(3) Granville Austin
(4) Ivor Jennings

---

57. केन्द्राकडून राज्यांना निर्देश देण्याची कल्पना आपल्या घटनाकारांनी ________ कडून घेतली आहे.

(1) 1909 चा कायदा
(2) 1919 चा भारत सरकार कायदा
(3) 1935 चा भारत सरकार कायदा
(4) 1947 चा भारतीय स्वातंत्र्य कायदा

The idea of the union giving directions to the states was taken by the framers of our Constitution from the

(1) Act of 1909
(2) Government of India Act, 1919
(3) Government of India Act, 1935
(4) Indian Independence Act, 1947

---

58. 'नीति' आयोगा बाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर ***नाही*** ?

(1) नियोजन आयोगाच्या काळात असलेले "केन्द्र ते राज्य" असे जे एकतर्फी धोरण होते त्याची जागा आता राज्यांची खरी आणि निरंतर भागीदारी घेईल.
(2) नीति आयोग हा "विचार कुंभ" म्हणून पुढे येईल.
(3) नीति आयोग कार्यक्रमांची अंमलबजावणी आणि तंत्रज्ञानाच्या प्रगती आणि उभारणी ची क्षमता या वरील नियंत्रण व मूल्यमापनावर लक्ष केन्द्रीत करेल.
(4) यापैकी एकही नाही

Which one of the following statements about 'NITI' Aayog is ***not*** correct ?

(1) During the Planning Commission era, the 'Centre to State' one-way flow of policy is now sought to be replaced by a genuine and continuing partnership of states.
(2) NITI Aayog will emerge as think-tank.
(3) NITI Aayog will monitor and evaluate the implementation of programmes and focus on technology upgradation and capacity building.
(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

59. खालीलपैकी कोणत्या एका राज्यात द्विगृही विधिमंडळ ***नाही*** ?

(1) उत्तर प्रदेश

(2) बिहार

(3) कर्नाटक

(4) केरळ

Which one of the following states does ***not*** have a Bicameral Legislature ?

(1) Uttar Pradesh

(2) Bihar

(3) Karnataka

(4) Kerala

---

60. महाराष्ट्र राज्यातील मागील मुख्यमंत्र्यांचा योग्य क्रम काय आहे ?

अ. बाबासाहेब भोसले

ब. अब्दुल रेहमान अंतुले

क. शरद पवार

ड. वसंतदादा पाटील

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

(1) ब, अ, ड, क

(2) अ, ड, क, ब

(3) ड, अ, ब, क

(4) ड, क, ब, अ

What is the correct sequence of the former Chief Ministers in the Maharashtra State ?

a. Babasaheb Bhosale

b. Abdul Rehman Antulay

c. Sharad Pawar

d. Vasantdada Patil

Select the correct answer from the codes given below :

(1) b, a, d, c

(2) a, d, c, b

(3) d, a, b, c

(4) d, c, b, a

61. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने सत्य आहे/आहेत ?

अ. राष्ट्रपतीस त्यांच्या पदावरून फक्त संविधानाच्या उल्लंघनाबद्दल दूर करता येते.

ब. महाभियोगासंबंधीच्या आरोपपत्राची सुरुवात फक्त कनिष्ठ सभागृहात केली जावू शकते.

क. आरोपपत्रावर सभागृहाच्या एक-तृतीयांश सदस्यांच्या स्वाक्षऱ्या आवश्यक असतात.

ड. महाभियोगासंबंधी राष्ट्रपतीस एक महिन्याची पूर्वसूचना (नोटीस) द्यावी लागते.

ई. नामनिर्देशित सदस्य महाभियोग प्रक्रियेत सहभागी होवू शकत नाही.

(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त ब, क, ड

(3) फक्त अ, क, ड, ई (4) फक्त अ

Which of the following statements is/are true ?

a. The President can be removed from his office only for violation of the Constitution.

b. The impeachment charges can be initiated by the lower house only.

c. These charges should be signed by one-third members of the house.

d. One month's notice of impeachment should be given to the President.

e. Nominated members cannot participate in the impeachment process.

(1) Only a, b, c (2) Only b, c, d

(3) Only a, c d, e (4) Only a

---

62. राष्ट्रपती राष्ट्रीय आणीबाणी घोषित करू शकतात

अ. फक्त युद्ध अथवा परकीय आक्रमण प्रसंगी.

ब. फक्त सशस्त्र बंड प्रसंगी.

क. फक्त अंतर्गत अशांतता प्रसंगी.

ड. फक्त पंतप्रधानांच्या लेखी सल्यानुसार.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ, ब आणि क

(3) फक्त अ आणि ड (4) अ, ब, क आणि ड

The President can declare National emergency

a. only in the event of war or external aggression.

b. only in the event of armed rebellion.

c. only in the event of internal disturbance.

d. only on the written advice of the Prime Minister.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b (2) Only a, b and c

(3) Only a and d (4) a, b, c and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

63. लोकसभेच्या 'सभापती' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. सभागृहात हजर राहून मतदान करणाऱ्या सदस्यांच्या बहुमताने ठराव मंजूर करून त्यांना पदावरून दूर करता येते.

ब. त्यांच्यावरील पदावरून दूर करण्यासंबंधीचा ठराव जेंव्हा विचाराधीन असेल तेंव्हा सभापती सभागृहाच्या अध्यक्षस्थानी असू शकत नाहीत, परंतू त्यांना भाषण करण्याचा आणि कार्यप्रक्रियेत सहभागी होण्याचा अधिकार असतो.

क. पदावरून दूर करण्यासंबंधीच्या ठरावावर समान मतविभागणी झाल्यास त्यांना निर्णायक मत वापरण्याचा अधिकार असतो.

(1) विधाने अ आणि ब बरोबर
(2) विधाने ब आणि क बरोबर
(3) फक्त विधान ब बरोबर
(4) फक्त विधान क बरोबर

Consider the following statements about the 'Speaker' of Lok Sabha :

a. He/she shall be removed from the office by a resolution passed by a majority of the members present and voting in the house.

b. While a resolution for his/her removal is under consideration, the Speaker shall not preside but he/she shall have the right to speak in and to take part in the proceedings.

c. He/she shall have the right to exercise a casting vote in the event of a tie on the resolution of removal.

(1) Statements a and b are correct
(2) Statements b and c are correct
(3) Only statement b is correct
(4) Only statement c is correct

---

64. खालीलपैकी कोणते उच्च न्यायालय आणि सर्वोच्च न्यायालय या दोन्हींच्या अधिकारक्षेत्राखाली येते ?

(1) राष्ट्रपतीच्या निवडणूकीसंबंधी विवाद
(2) केन्द्र आणि राज्यांमधील विवाद
(3) राज्ये आणि राज्ये यांच्यातील विवाद
(4) मूलभूत हक्कांच्या संरक्षणासंबंधीचे विवाद

Which one of the following comes under the jurisdiction of both the High Court and the Supreme Court ?

(1) Dispute regarding election of the President
(2) Disputes between Centre and the States
(3) Disputes between States and States
(4) Disputes regarding protection of Fundamental Rights

65. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक बाबत खालील विधाने लक्षात घ्या :

अ. तो राष्ट्रपतीकडून नियुक्त केला जातो.

ब. संसदेच्या दोन्ही सभागृहाचे विशेष बहुमताने ठराव पारित होण्याच्या आधारावर पंतप्रधानकडून त्याला पदावरून काढले जाऊ शकते.

क. संसदेच्या दोन्ही सभागृहाचे विशेष बहुमताने ठराव पारित होण्याच्या आधारावर राष्ट्रपतीकडून त्याला पदावरून काढले जाऊ शकते.

ड. लोकसभेतील साध्या बहुमताने ठराव पारित होण्याच्या आधारावर वित्त मंत्र्यांकडून त्याला पदावरून काढले जाऊ शकते.

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क

(4) फक्त ड

Consider the following statements regarding Comptroller and Auditor General of India :

a. He is appointed by the President.

b. He can be removed from his office by the Prime Minister on the basis of a resolution passed by both Houses of Parliament with special majority.

c. He can be removed from his office by the President on the basis of a resolution passed by both Houses of Parliament with special majority.

d. He can be removed from his office by the Finance Minister on the basis of a resolution passed by the Lok Sabha with simple majority.

Choose the correct answer from the codes given below :

(1) Only a and b

(2) Only b and c

(3) Only a and c

(4) Only d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

66. 'राज्यपाल' संदर्भात खालील जोड्या योग्यपणे जुळवा :

	(कलमे)		*(तरतुदी)*
अ.	कलम – 154	I.	तो वयाची 35 वर्षे पूर्ण केलेला असावा.
ब.	कलम – 155	II.	राज्यपाल संसदेच्या कोणत्याही सभागृहाचा अथवा कोणत्याही राज्याचे विधिमंडळाच्या सभागृहाचा सदस्य असणार नाही.
क.	कलम – 157	III.	राज्याची कार्यकारी सत्ता राज्यपालामध्ये विहीत असेल.
ड.	कलम – 158	IV.	भारताचे राष्ट्रपतीकडून राज्यपालाची नेमणूक केली जाईल.

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

	अ	ब	क	ड
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	I	IV	III
(3)	I	III	IV	II
(4)	IV	I	II	III

Match the following pairs correctly regarding the 'Governor of the State' :

	(Articles)		*(Provisions)*
a.	Article – 154	I.	He must have completed the age of thirty-five years.
b.	Article – 155	II.	The Governor shall not be a member of either House of Parliament or of a House of the Legislature of any state.
c.	Article – 157	III.	The executive power of the State shall be vested in the Governor.
d.	Article – 158	IV.	The Governor of the State shall be appointed by the President of India.

Choose the correct answer from the codes given below :

	a	b	c	d
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	I	IV	III
(3)	I	III	IV	II
(4)	IV	I	II	III

67. खालील दिलेली भारतीय संविधानातील कोणती कलमे पंतप्रधान व राष्ट्रपति मधील संबंध विस्तृतपणे अधिराज्यीत करतात ?

अ. कलम – 75 ब कलम – 73

क. कलम – 74 ड. कलम – 78

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त अ, ब आणि ड

Which of the following Articles of the Indian Constitution broadly govern the relationship between the Prime Minister and the President ?

a. Article – 75 b. Article – 73

c. Article – 74 d. Article – 78

Choose the correct answer from the codes given below :

(1) Only a, b and c (2) Only b, c and d

(3) Only a, c and d (4) Only a, b and d

---

68. लोकलेखा समिती बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. तिची निर्मिती ही भारत सरकार कायदा (मॉंटेग्यू चेम्स्फोर्ड सुधारणा) 1919 मधील तरतूदीनुसार झाली आहे.

ब. 1954 पुर्वी ही समिती केवळ लोकसभेद्वारा निवडलेल्या 15 सदस्यांचीच होती.

क. सध्या या समितीमध्ये 22 सदस्य आहेत (लोकसभेतून – 15 आणि राज्यसभेतून - 7).

ड. ही विस्तारीत समिती लोकसभेची समिती म्हणून सभापतीच्या नियंत्रणाखाली कार्य करते.

(1) विधाने अ आणि क बरोबर (2) अ, ब आणि क बरोबर

(3) ब, क आणि ड बरोबर (4) अ, ब, क आणि ड बरोबर

Consider the following statements about Public Accounts Committee :

a. It was set up under the provision of the Government of India Act of (Montagu-Chelmsford Reforms) 1919.

b. Prior to 1954 it consisted of 15 members elected by the Lok Sabha only.

c. At present it consists of 22 members (15 from Lok Sabha and 7 from Rajya Sabha).

d. This expanded committee is functioning as a committee of the Lok Sabha under the control of the Speaker.

(1) Statements a and c are correct (2) Statements a, b and c are correct

(3) Statements b, c and d are correct (4) Statements a, b, c and d are correct

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

69. खालील विधाने लक्षात घ्या :

अ. दर दोन वर्षांनी राज्यसभेचे एक-चतुर्थांश सदस्य निवृत्त होतात.

ब. दर तीन वर्षांनी राज्यसभेचे एक-तृतियांश सदस्य निवृत्त होतात.

क. दर दोन वर्षांनी राज्यसभेचे एक-तृतियांश सदस्य निवृत्त होतात.

ड. राज्यसभा हे कायम स्वरूपी सभागृह आहे.

वर दिलेले विधानांपैकी कोणते योग्य आहेत ?

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त ब आणि क (4) फक्त क आणि ड

Consider the following statements :

a. One-fourth of the members of Rajya Sabha retire after every two years.

b. One-third of the members of Rajya Sabha retire after every three years.

c. One-third of the members of Rajya Sabha retire after every two years.

d. The Rajya Sabha is a permanent house.

Which of the statements given above are correct ?

(1) Only a and b (2) Only a and c

(3) Only b and c (4) Only c and d

---

70. भारताचे संविधानातील दुरूस्ती बाबतचा पुढाकार ________ कडून घेतला जाऊ शकतो.

अ. लोकसभा ब. राज्यसभा

क. राज्य विधिमंडळ ड. भारताचे राष्ट्रपती

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने योग्य आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त अ, ब आणि ड (4) फक्त ब आणि क

An amendment to the Constitution of India can be initiated by the

a. Lok Sabha b. Rajya Sabha

c. State Legislature d. President of India

Which of the statement/statements given above is/are correct ?

(1) Only a (2) Only a and b

(3) Only a, b and d (4) Only b and c

71. खालील जोड्या योग्यपणे जुळवा :

(कलमे)			*(तरतुदी)*
अ.	कलम – 352	I.	घटक राज्यातील राष्ट्रपती राजवट
ब.	कलम – 356	II.	आर्थिक आणीबाणी
क.	कलम – 371	III.	राष्ट्रीय आणीबाणी
ड.	कलम – 360	IV.	महाराष्ट्र व गुजरात राज्यांच्या संदर्भात विशेष तरतूद

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

	अ	ब	क	ड
(1)	II	IV	I	III
(2)	I	III	IV	II
(3)	III	I	IV	II
(4)	IV	III	II	I

Match the following pairs correctly :

(Articles)			*(Provisions)*
a.	Article – 352	I.	President's rule in the State
b.	Article – 356	II.	Financial Emergency
c.	Article – 371	III.	National Emergency
d.	Article – 360	IV.	Special Provision with respect to the states of Maharashtra and Gujarat

Choose the correct answer from the codes given below :

	a	b	c	d
(1)	II	IV	I	III
(2)	I	III	IV	II
(3)	III	I	IV	II
(4)	IV	III	II	I

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

72. खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे ?

अ. 6 फेब्रुवारी, 1956 रोजी पुणे येथे भरलेल्या विरोधी पक्षांच्या परिषदेच्या अध्यक्षस्थानी एस्.एम्. जोशी होते.

ब. द्विभाषिक मुंबई राज्याची स्थापना 1 डिसेंबर, 1956 रोजी झाली.

क. 1957 च्या सार्वत्रिक निवडणूकीमध्ये संयुक्त महाराष्ट्र समितीने पश्चिम महाराष्ट्रात प्रचंड यश प्राप्त केले होते.

(1) अ (2) ब (3) क (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is correct ?

a. The convention of opposition parties held in Pune on 6th February, 1956 was presided over by S.M. Joshi.

b. On 1st December, 1956 the bilingual Mumbai state was established.

c. The Sanyukta Maharashtra Samiti achieved huge success in the general election of 1957 in western Maharashtra.

(1) a (2) b (3) c (4) None of the above

---

73. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. सत्रावसानाचा (prorogation) अधिकार राष्ट्रपतीद्वारे वापरला जातो.

ब. संसदेच्या दोन्ही सभागृहांच्या बैठकांच्या स्थगितीचा (adjourn) अधिकार देखील राष्ट्रपतीद्वारे वापरला जातो.

क. इंग्लंडमध्ये सत्रावसानाचे, सत्रावसानाच्या तारखेला प्रलंबित असलेले सर्व कामकाज रद्द होते.

ड. भारतात सत्रावसानाचा परिणाम केवळ असा होतो की प्रलंबित सूचना आणि ठराव रद्द होतात, मात्र विधेयके अप्रभावित राहतात.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड (3) अ, क आणि ड (4) अ, ब आणि ड

Consider the following statements :

a. The power of prorogation is exercised by the President.

b. The power to adjourn the sittings of both the Houses of Parliament is also exercised by the President.

c. In England, prorogation wipes all business pending at the date of prorogation.

d. In India, the only effect of prorogation is that pending notices-motions and resolutions lapses, but Bills remain unaffected.

Which of the above statements are correct ?

(1) a, b and c (2) b, c and d (3) a, c and d (4) a, b and d

74. विधानसभा सदस्य हा सभागृहाचा सदस्य राहण्यास अपात्र ठरू शकत ***नाही***, जर तो सदस्य

(1) ज्या राजकीय पक्षाचा सदस्य म्हणून निवडून आला असेल, अशा राजकीय पक्षाचे सदस्यत्व त्याने स्वेच्छेने सोडून दिले तर.

(2) ज्या राजकीय पक्षातर्फे सभागृहात निवडून आला होता, त्या पक्षाने जर त्याला पक्षातून काढून टाकले तर.

(3) पक्षाने दिलेल्या निर्देशाविरुद्ध जावून तो मतदानापासून दूर राहिला तर.

(4) अपक्ष म्हणून निवडून आल्यानंतर त्याने कोणत्याही राजकीय पक्षात प्रवेश केला तर.

A member of Vidhan Sabha does ***not*** become disqualified to continue as a member of the House if the member

(1) voluntarily gives up the membership of the political party from which he was elected.

(2) is expelled by the political party from which he had been elected to the House.

(3) abstains from voting contrary to the direction by his political party.

(4) joins any political party after being elected as an independent candidate.

---

75. खालील विधाने विचाराय घ्या :

अ. उच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची नेमणूका राष्ट्रपती करतात.

ब. भारतात राज्य पातळीवर 29 उच्च न्यायालये आहेत.

क. कलकत्ता उच्च न्यायालय हे भारतातील सर्वात जुने उच्च न्यायालय आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) अ आणि ब (2) फक्त ब

(3) अ आणि क (4) ब आणि क

Consider the following statements :

a. The Judges in the High Court are appointed by the President.

b. There are 29 High Courts at the state level in India.

c. The Calcutta High Court is the oldest High Court in India.

Which of the satement/s given above is/are correct ?

(1) Only a and b (2) Only b

(3) Only a and c (4) Only b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

76. संचालनालय प्रमुखाची __________ कार्ये आहेत.

अ. सहाय्यकारी संघटनेचा (staff agency) एक सहाय्यकारी घटक म्हणून कार्य करणे

ब. मंत्र्यास तांत्रिक बाबतीत सल्ला देणे

क. विभागाचे अंदाजपत्रक तयार करणे

ड. विभागाच्या कार्याची अंमलबजावणी चे निरीक्षण करणे

ई. प्रवेशपूर्व प्रशिक्षणाच्या (pre-entry training) कार्यक्रमांचे आयोजन करणे

(1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड (3) अ, क आणि ई (4) ब, ड आणि ई

The functions of the Head of the Directorate are

a. to act as an element of staff agency

b. to provide technical advice to the Minister

c. to prepare the budget of the department

d. to inspect implementation of work of the department

e. to organise pre-entry training programmes.

(1) a, b and c (2) b, c and d (3) a, c and e (4) b, d and e

---

77. महाराष्ट्र विधान परिषदेबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

सध्या :

अ. 26 सदस्य स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून निवडले जातात.

ब. 26 सदस्य विधानसभा सदस्यांकडून निवडले जातात.

क. 30 सदस्य विधानसभा सदस्यांकडून निवडले जातात.

ड. 22 सदस्य स्थानिक स्वराज्य संस्थांकडून निवडले जातात.

(1) विधाने अ आणि ब बरोबर (2) विधाने अ आणि क बरोबर

(3) विधाने ब आणि ड बरोबर (4) विधाने क आणि ड बरोबर

Consider the following statements about the Legislative Council of Maharashtra :

At present :

a. 26 members are elected by local self-government.

b. 26 members are elected by members of the Legislative Assembly.

c. 30 members are elected by members of the Legislative Assembly.

d. 22 members are elected by local self-government.

(1) Statements a and b are correct (2) Statements a and c are correct

(3) Statements b and d are correct (4) Statements c and d are correct

78. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. जम्मू आणि काश्मिर राज्याला 370 व्या कलमान्वये विशेष दर्जा देण्यात आला आहे.

ब. जम्मू आणि काश्मिर राज्याची राज्यघटना 26 जानेवारी, 1957 पासून अंमलात आली.

क. जम्मू आणि काश्मिर राज्याच्या राज्यघटनेत 258 कलमे आहेत.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) अ आणि क (4) अ, ब आणि क

Consider the following statements :

a. The state of Jammu and Kashmir has been given special status under Article 370.

b. The Constitution of Jammu and Kashmir was enacted from 26th January, 1957.

c. The Constitution of Jammu and Kashmir contained 258 articles.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b (2) b and c (3) a and c (4) a, b and c

---

79. भारताच्या महाअधिवक्ता च्या संदर्भात खालील विधाने लक्षात घ्या :

अ. तो राष्ट्रपतीकडून नियुक्त केला जातो.

ब. सर्वोच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश होण्यासाठी जी पात्रता असावी लागते, ती पात्रता त्याच्या ठिकाणी असावी.

क. राष्ट्रपतीशी सल्लामसलत केल्यानंतर पंतप्रधानाकडून तो नियुक्त केला जातो.

ड. तो राज्यसभेचा पदसिद्ध सदस्य असतो.

वर दिलेल्या विधान/विधानांपैकी कोणते योग्य आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) ब आणि क

(3) अ, क आणि ड (4) अ आणि ब

Consider the following statements regarding Attorney General of India :

a. He is appointed by the President of India.

b. He must have the same qualifications as are required by a Judge of the Supreme Court.

c. He is appointed by the Prime Minister of India after consultation with the President.

d. He is the ex-officio member of the Rajya Sabha.

Which of the statement/statements given above is/are correct ?

(1) Only a (2) b and c

(3) a, c and d (4) a and b

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

80. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. न्या. फजल अली राज्य पुनर्रचना आयोगाचे अध्यक्ष होते.

ब. 1987 मध्ये मिझोराम, अरुणाचल प्रदेश आणि गोवा ही राज्ये भारतीय संघराज्यातील अनुक्रमे 23, 24 व 25 वे राज्य म्हणून अस्तित्वात आली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त अ

(2) फक्त ब

(3) अ आणि ब

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Consider the following statements :

a. Justice Fazal Ali was the Chairman of the State Reorganisation Commission.

b. In 1987, Mizoram, Arunachal Pradesh and Goa came in to being as the 23rd, 24th and 25th states of the Indian Union respectively.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

(1) Only a

(2) Only b

(3) a and b

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

81. "स्थानिक शासन लोकशाहीचा कणा आहे" असे कोणी म्हटले आहे ?
(1) विलियम रॉबसन (2) लॉर्ड ब्राईस
(3) आयव्हर जेनिंग्स (4) जी.डी.एच. कोल
Who said that "Local Government is the backbone of Democracy" ?
(1) William Robson (2) Lord Brice
(3) Iver Jennings (4) G.D.H. Cole

---

82. खालील विधानांपैकी योग्य विधान निवडा :
अ. जनहित याचिका उच्च न्यायालयामधे संविधानाच्या कलम 226 नूसार दाखल केली जाऊ शकते.
ब. जनहित याचिका उच्च न्यायालयामधे संविधानाच्या कलम 32 नूसार दाखल केली जाऊ शकते.
(1) फक्त अ (2) फक्त ब
(3) अ आणि ब दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही
Choose the correct option(s) from the following statements :
a. Public Interest Litigation can be filed in a High Court under Article 226 of the Constitution.
b. Public Interest Litigation can be filed in a High Court under Article 32 of the Constitution.
(1) Only a (2) Only b
(3) Both a and b (4) None of the above

---

83. अशोक मेहता समितीमध्ये सदस्य होते
अ. प्रकाशसिंह बादल
ब. एम.जी. रामचंद्रन
क. इ.एम.एस. नंबुद्रीपाद
ड. बी. चंद्रशेखर
(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त अ, ब, ड
(3) फक्त अ, क, ड (4) फक्त ब, क, ड
Members in the Ashok Mehta Committee were
a. Prakash Singh Badal
b. M.G. Ramachandran
c. E.M.S. Nambudripad
d. B. Chandrashekhar
(1) Only a, b, c (2) Only a, b, d
(3) Only a, c, d (4) Only b, c, d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

84. जोड्या लावा :

	अ		*ब*
अ.	वसंतराव नाईक समिती	I.	1985
ब.	बोंगिरवार समिती	II.	1984
क.	पी.बी. पाटील समिती	III.	1970
ड.	जी.व्ही.के. राव समिती	IV.	1960

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	I	II	III
(2)	IV	III	I	II
(3)	III	IV	II	I
(4)	IV	III	II	I

Match the pairs :

	A		*B*
a.	Vasantrao Naik Committee	I.	1985
b.	Bongirwar Committee	II.	1984
c.	P.B. Patil Committee	III.	1970
d.	G.V.K. Rao Committee	IV.	1960

	a	b	c	d
(1)	IV	I	II	III
(2)	IV	III	I	II
(3)	III	IV	II	I
(4)	IV	III	II	I

85. जिल्हाधिकाऱ्यांची विकासविषयक कार्ये आहेत

अ. अंधश्रध्दा निर्मूलन
ब. सामुदायिक प्रकल्पांमध्ये वृद्धि
क. निर्वासितांचे पुनर्वसन
ड. जनगणना करणे

(1) फक्त अ, ब, क
(2) फक्त अ, ब, ड
(3) फक्त अ, क, ड
(4) फक्त ब, क, ड

The developmental functions of District Collectors are

a. Eradication of superstition
b. Increase of community project
c. Rehabilitation of refugees
d. Conduct of census

(1) Only a, b, c
(2) Only a, b, d
(3) Only a, c, d
(4) Only b, c, d

86. योग्य कथने ओळखा.

अ. उपविभागाचा प्रमुख उपविभागीय अधिकारी असतो.

ब. उपविभागीय अधिकारी यांना प्रशासकीय व न्यायिक कर्तव्ये असतात.

क. अधिक धान्य उत्पादनाची योजना करणे, हे उपविभागीय अधिकाऱ्याचे प्रशासकीय कार्य आहे.

ड. उपविभागीय अधिकारी हे शस्त्र परवाना मंजुरीसाठी जिल्हाधिकाऱ्यांकडे शिफारस करतात.

(1) फक्त अ, ब, क

(2) फक्त अ, ब, ड

(3) फक्त अ, क, ड

(4) फक्त ब, क, ड

Select the correct statements.

a. A subdivisional officer heads the subdivision.

b. A subdivisional officer possesses administrative and judicial duties.

c. The plans for grow more food is the administrative function of a subdivisional officer.

d. A subdivisional officer recommends to the collector for grant of arms licences.

(1) Only a, b, c

(2) Only a, b, d

(3) Only a, c, d

(4) Only b, c, d

87. आधुनिक नागरी स्थानिक स्वशासना विषयी भारतातील पहिला ठराव/कायदा कोणता आहे ?

(1) लॉर्ड रीपनचा ठराव

(2) लॉर्ड मेयोचा ठराव

(3) बॉम्बे म्युनिसिपल ॲक्ट

(4) विकेंद्रीकरण आयोग

Which is the first Resolution/Act about the Modern Urban Local Self-Government in India ?

(1) Resolution of Lord Ripon

(2) Resolution of Lord Meyo

(3) Bombay Municipal Act

(4) Decentralisation Commission

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

88. महाराष्ट्रामध्ये कोणत्या ठिकाणी कटक (छावणी) मंडळे अस्तित्वात आहे ?

अ. औरंगाबाद

ब. नागपुर (कामठी)

क. अहमदनगर

ड. अमरावती (चांदूर रेल्वे)

(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त अ, ब, ड

(3) फक्त अ, क, ड (4) फक्त ब, क, ड

In which places of Maharashtra are the Cantonment Boards exist ?

a. Aurangabad

b. Nagpur (Kamptee)

c. Ahmadnagar

d. Amravati (Chandur Railway)

(1) Only a, b, c (2) Only a, b, d

(3) Only a, c, d (4) Only b, c, d

---

89. पंचायतीराज्यांच्या निर्मितीनंतर विकास कार्यक्रमांच्या अंमलबजावणीचे जिल्हा, हे केंद्र बनले. परिणामी,

अ. जिल्हाधिकाऱ्यांची जबाबदारी वाढली आहे.

ब. जिल्हाधिकाऱ्यांना अधिक काळ काम करावे लागत आहे.

क. जिल्हाधिकाऱ्यांच्या पारंपरिक कामांच्या बरोबर विकास कार्यक्रमांची भर पडल्याने कामाचा ताण प्रचंड वाढला आहे.

ड. जिल्हाधिकाऱ्यांची प्रतिष्ठा वाढली आहे.

वरीलपैकी कोणता/ती पर्याय बरोबर आहे/आहेत ?

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त अ, ब आणि क (4) फक्त अ आणि ड

After the creation of Panchayati Raj system, the district have become the central place of implementation of various development programmes. As a result

a. the responsibility of the District Collector has been increased.

b. the District Collector has to work for more time.

c. an increase in the additional workload of development programmes with traditional tasks has resulted in increase in tremendous strain on the District Collector.

d. the status of the District Collector has been increased.

Which of the above options is/are correct ?

(1) Only a (2) Only a and b

(3) Only a, b and c (4) Only a and d

90. ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांना घटनात्मक दर्जा देण्याकरिता भारतीय राज्यघटनेच्या पुढील भागांत दुरुस्ती करण्यात आली :

(1) 8वा भाग, 240 कलम
(2) 7वा भाग, 241 कलम
(3) 5वा भाग, 242 कलम
(4) 9वा भाग, 243 कलम

To give constitutional status to the rural local government, the following Part of the Constitution was amended :

(1) Part 8, Article 240
(2) Part 7, Article 241
(3) Part 5, Article 242
(4) Part 9, Article 243

---

91. महानगरपालिकेची निवडणूक जनसत्तापक्ष व राज्यविकास पक्षाने लढविली. राज्य विकास पक्षाच्या उमेदवाराला जनसत्ता पक्षाच्या निवडून आलेल्या उमेदवारासंबंधी आक्षेप आहेत. तो यासाठी त्याच्या निवडणुकीस आव्हान देणार आहे. हे आव्हान तो

(1) न्यायालयांत देऊ शकेल.
(2) कायद्याद्वारे तरतूद केलेल्या प्राधिकाऱ्याकडे देऊ शकेल.
(3) राज्य निवडणूक आयोगाकडे देऊ शकेल.
(4) वॉर्डाच्या हद्दीतील पोलीस ठाण्यात देऊ शकेल.

Janasatta Party and Rajyavikas Party fought elections of Municipal Corporation. The candidate of Rajyavikas Party has some objections on the elected candidate of Janasatta Party. He is going to challenge the election. He can challenge this election in

(1) the court of law (Judiciary).
(2) front of the authority mentioned by the law.
(3) front of the State Election Commission.
(4) Police station in the area of the said ward.

---

92. सर्वोच्च न्यायालयाने पुढील कोणत्या खटल्यात नैसर्गिक न्यायाचे तत्व अंगिकारले आहे ?

(1) रणवीर सिंह वि. केरळ राज्य
(2) संजीव कपूर वि. महाराष्ट्र
(3) ओ. पी. नायर वि. भारत सरकार
(4) मनेका गांधी वि. भारत सरकार

Principle of Natural Justice was upheld by the Supreme Court in the following case :

(1) Ranbir Singh V. State of Kerala
(2) Sanjeev Kapoor V. Maharashtra
(3) O.P. Nair V. Union of India
(4) Maneka Gandhi V. Union of India

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

93. भारत सरकारच्या पर्यावरण मंत्रालयाने जून 2015 मध्ये सुरू केलेल्या शहरी वनीकरण योजनेमध्ये भारतातील __________ शहरांचा समावेश करण्यात आला आहे.

(1) 100 (2) 200

(3) 150 (4) 170

The urban forestry scheme launched by the environment ministry of the Government of India in June 2015 involves __________ cities in India.

(1) 100 (2) 200

(3) 150 (4) 170

---

94. एखाद्या महानगरपालिकेमध्ये नगरपालिका प्रशासनासंबंधी विशेष ज्ञान किंवा अनुभव असलेले जास्तीतजास्त किती नगरसेवक नामांकित केले जाऊ शकतात ?

(1) 5 (2) 7

(3) 8 (4) 9

How many maximum number of councillors having special knowledge or experience in Municipal Administration can be nominated in a Municipal Corporation ?

(1) 5 (2) 7

(3) 8 (4) 9

---

95. भारतीय राज्यघटनेच्या अकराव्या अनुसूची मध्ये पंचायतींची किती कार्ये/जबाबदाऱ्यांची यादी दिली आहे ?

(1) 25 (2) 29

(3) 18 (4) 21

How many functions/responsibilities of the Panchayats are listed in the eleventh schedule of the Indian Constitution ?

(1) 25 (2) 29

(3) 18 (4) 21

96. विधि सेवा प्राधिकरण अधिनियम, 1987 मधील कलम 12 नुसार खालीलपैकी कोण विधि सेवेस पात्र ***नसतात*** ?

(1) अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमातीच्या व्यक्ति

(2) मानवी व्यापार किंवा दारिद्र्याने ग्रस्त व्यक्ति

(3) मोठे आरिष्ट, वांतशिक हिंसाचार, जातीय अत्याचाराने पीडित इ. व्यक्ति

(4) वरील सर्व पात्र असतात

As per Section 12 of the Legal Services Authorities Act, 1987 who among the following is ***not*** entitled to legal services ?

(1) A member of scheduled caste or scheduled tribe

(2) A victim of trafficking in human being or a beggar

(3) A person being a victim of mass disaster, ethnic voilence, caste atrocity, etc.

(4) All the above entitled

---

97. विशेष परवानगी अपीलाची दखल घेणेस सर्वोच्च न्यायालय संविधानाच्या ________ अनुच्छेदा नुसार सक्षम असते.

(1) 133 (2) 134

(3) 135 (4) 136

Article ________ of the Constitution empowers the Supreme Court to entertain special leave petitions.

(1) 133 (2) 134

(3) 135 (4) 136

---

98. भारतीय राज्यघटनेनुसार सर्वोच्च न्यायालयाशी पुढील व्यक्ती सल्लामसलत करू शकते :

(1) पंतप्रधान

(2) राष्ट्रपति

(3) कायदामंत्री

(4) वरीलपैकी सर्व

Following person can consult with the Supreme Court as per the Constitution of India :

(1) The Prime Minister

(2) The President

(3) The Law Minister

(4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

99. लोकन्यायालयासंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान खरे ***नाही*** ?

(1) लोकन्यायालय समझोत्यावर आधारित आहे.

(2) लोकन्यायालय प्रक्रिया ही विनाखर्चीक आहे.

(3) प्रकरणात निर्णय लवकर होतो व वेळ वाचतो.

(4) लोकन्यायालयातील निर्णय हे अंतिम नसतात.

Which of the following statements is ***not*** true in respect of Lok Nyayalaya ?

(1) Lok Nyayalaya is based on compromise.

(2) Lok Nyayalaya proceeding is without any expenditure.

(3) Decisions come fast and it save time.

(4) Decision of Lok Nyayalaya is not final.

---

100. खालीलपैकी ***असत्य*** विधान कोणते ?

(1) लोकपाल बिलाचा उद्देश सरकारी कारभारातील लाचलुचपत नष्ट करणे, हा आहे.

(2) लोकायुक्त फक्त तक्रारीसंदर्भात उपाय सुचवू शकतात.

(3) लोकपाल किंवा लोकायुक्त यांना अशा तक्रारी विचारात घेता येत नाहीत, जेव्हा तक्रारकर्त्याला इतर पर्याय उपलब्ध असतो.

(4) लोकायुक्त त्यांच्याकडे पाठवलेल्या तक्रारीसंबंधी कोर्टाप्रमाणेच अंतिम आदेश काढू शकतात.

Which of the following statements is ***not*** true ?

(1) Object of Lokpal Bill is to root out corruption in government administration.

(2) Lokayuktta can only recommend the redressal of a grievance.

(3) No complaint can be entertained by Lokpal or Lokayuktta where alternate remedy is available to the complainant.

(4) Lokayuktta can pass a final order in the matter referred to him as a Court of Law.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम–82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. आता खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वंतत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे
E-Learning Platform

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत 'सहायक कक्ष अधिकारी (मुख्य) परीक्षा-२०१६' या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	4	4	4	1
2	1	4	1	1
3	3	1	4	1
4	4	3	3	4
5	2	3	3	1
6	1	2	1	2
7	1	3	4	2
8	4	1	1	1
9	2	2	1	3
10	4	2	2	4
11	3	4	1	2
12	1	1	3	4
13	1	4	1	2
14	4	3	3	1
15	2	3	1	2
16	2	1	2	4
17	2	4	3	4
18	1	1	4	2
19	3	1	4	4
20	2	2	4	4
21	2	1	4	4
22	3	3	1	1
23	2	1	3	3
24	1	3	4	4
25	1	1	3	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	2	1	1
27	4	3	3	1
28	1	4	4	4
29	4	4	4	2
30	1	4	2	4
31	4	4	3	3
32	4	1	3	1
33	1	3	3	1
34	3	4	2	4
35	3	3	3	2
36	2	1	2	2
37	3	3	4	2
38	1	4	1	1
39	2	4	4	3
40	2	2	3	2
41	4	3	1	2
42	1	3	1	3
43	4	3	1	2
44	3	2	4	1
45	3	3	1	1
46	1	2	2	4
47	4	4	2	4
48	1	1	1	1
49	1	4	3	4
50	2	3	4	1

Date: 27th December, 2016

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	1	2	4
52	3	1	4	4
53	1	1	2	1
54	3	4	1	3
55	1	1	2	3
56	2	2	4	2
57	3	2	4	3
58	4	1	2	1
59	4	3	4	2
60	4	4	4	2
61	4	2	4	4
62	1	4	1	1
63	3	2	3	4
64	4	1	4	3
65	3	2	2	3
66	1	4	1	1
67	3	4	1	4
68	4	2	4	1
69	4	4	2	1
70	2	4	4	2
71	3	4	3	1
72	3	1	1	3
73	3	3	1	1
74	2	4	4	3
75	3	2	2	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	2	1	2	2
77	4	1	2	3
78	1	4	1	4
79	4	2	3	4
80	3	4	2	4
81	1	3	2	4
82	1	1	3	1
83	1	1	2	3
84	4	4	1	4
85	1	2	1	3
86	2	2	**4**	1
87	2	2	**4**	3
88	1	1	1	4
89	3	3	4	4
90	4	2	1	2
91	2	2	4	3
92	4	3	4	3
93	2	2	1	3
94	1	1	3	2
95	2	1	3	3
96	4	**4**	2	2
97	4	**4**	3	4
98	2	1	1	1
99	4	4	2	4
100	4	1	2	3

Date: 27th December, 2016

सहायक कक्ष अधिकारी अराजपत्रित गट (ब) (मुख्य) परीक्षा 2017

दि. 10/12/2017

P10

A

A ← संच क्र. Series No.

प्रश्नपुस्तिका – II

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक BOOKLET No. → 202165

वेळ : 1 (एक) तास

सामान्य ज्ञान, बुद्धिमापन व विषयाचे ज्ञान

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत **100** अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. असा तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता** नमूद करावा.

(4) अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे** वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

202169
कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. 'प्रधानमंत्री उज्वला योजनेबाबत' खालीलपैकी कोणते विधान ***चुकीचे*** आहे ?

   (1) दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांना एल.पी.जी. जोडणी (LPG Connection) देणारी ही एक सामाजिक कल्याणकारी योजना आहे.

   (2) केन्द्र शासनाने 2017-18 या वर्षासाठी 5 कोटी एल.पी.जी. जोडणी देण्याचे उद्दिष्ट ठेवले आहे.

   (3) महिलांना स्वच्छ स्वयंपाक इंधन उपलब्ध करून त्यांच्या आरोग्याचे संरक्षण करणे हा या योजनेचा उद्देश आहे.

   (4) सदरहू योजना 2016 साली लागू करण्यात आली.

   Which one of the following statements about 'Pradhan Mantri Ujjwala Yojana' is ***not*** correct ?

   (1) It is a social welfare scheme to provide LPG connections in BPL Households.

   (2) The Central Government has set a target of 5 crore LPG connections for 2017-18.

   (3) The objective of the scheme is to safeguard the health of women by providing them with clean cooking fuel.

   (4) The scheme was launched in the year 2016.

2. 'स्कीम फॉर ॲग्रोमरीन प्रोसेसिंग अँड डेव्हलपमेंट ऑफ ॲग्रो प्रोसेसिंग क्लस्टर्स' या योजनेचे नाव बदलून कोणते नाव ठरविण्यात आले आहे ?

   (1) प्रधानमंत्री पीक वीमा योजना

   (2) परंपरागत कृषी विकास योजना

   (3) राष्ट्रीय कृषी विकास योजना

   (4) प्रधानमंत्री किसान संपदा योजना

   Which name has been decided for 'Scheme for Agromarine Processing and Development of Agro Processing Clusters' ?

   (1) Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana

   (2) Paramparagat Krishi Vikas Yojana

   (3) Rashtriya Krishi Vikas Yojana

   (4) Pradhan Mantri Kisan Sampada Yojana

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

3. जोड्या लावा (अरुण साधु यांचे साहित्यिक कार्य)

'अ'		'ब'	
अ.	कादंबरी	i.	संज्ञापना क्रांती
ब.	कथासंग्रह	ii.	सिंहासन
क.	नाटक	iii.	मंत्रजागर
ड.	शैक्षणिक	iv.	पडघम

	अ	ब	क	ड
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	iii	i	ii	iv
(3)	iv	iii	ii	i
(4)	ii	iii	iv	i

Match the pairs (Literary work of Arun Sadhu) :

'A'		'B'	
A.	Novel	i.	Sandyapna Kranti
B.	Story collection	ii.	Sinhasan
C.	Play	iii.	Mantrajagar
D.	Educational	iv.	Padgham

	A	B	C	D
(1)	ii	i	iv	iii
(2)	iii	i	ii	iv
(3)	iv	iii	ii	i
(4)	ii	iii	iv	i

4. अल्पसंख्याकांचे सक्षमीकरण उद्देश असलेल्या कोणत्या योजनेचा प्रारंभ जानेवारी, 2016 मध्ये जम्मू व काश्मिर येथे झाला ?

(1) नई तलाश
(2) नया मसिहा
(3) नई मंजिल
(4) नई प्रगती, नया विश्वास

Which scheme aimed at empowering the minorities launched in Jammu and Kashmir in January, 2016 ?

(1) Nai Talaash
(2) Naya Maseeha
(3) Nai Manzil
(4) Nai Pragati, Naya Vishwas

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

5. किदांबी श्रीकांत बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. तो ऑस्ट्रेलियन ओपन जिंकणारा पहिला भारतीय पुरुष बॅडमिंटन खेळाडू आहे.

ब. तो इंडोनेशिया ओपन जिंकणारा पहिला भारतीय पुरुष बॅडमिंटन खेळाडू आहे.

क. तो चीन ओपन जिंकणारा पहिला भारतीय पुरुष बॅडमिंटन खेळाडू आहे.

ड. तो स्वीस ग्रँड प्रिक्स गोल्ड जिंकणारा पहिला भारतीय पुरुष बॅडमिंटन खेळाडू आहे.

वरीलपैकी कोणती विधाने ***बरोबर*** आहेत ?

(1) अ, ब, क
(2) ब, क, ड
(3) अ, क, ड
(4) अ, ब, क, ड

Consider the following statements in respect of Kidambi Srikant :

A. He is the first Indian male badminton player to win Australian open.

B. He is the first Indian male badminton player to win Indonesia open.

C. He is the first Indian male badminton player to win China open.

D. He is the first Indian male badminton player to win Swiss Grand Prix Gold.

Which of the statements given above are ***correct***?

(1) A, B, C
(2) B, C, D
(3) A, C, D
(4) A, B, C, D

---

6. राष्ट्रपती निवडणूक-2017 बाबत खालीलपैकी कोणते विधान ***चुकीचे*** आहे ?

(1) विधानसभा सदस्यांच्या मताचे मूल्य हे त्याच्या/तिच्या राज्याच्या लोकसंख्येवर अवलंबून असते.

(2) संसद सदस्यांच्या मताचे मूल्य हे सर्वांच्या सारखेच असते.

(3) उत्तर प्रदेश विधानसभा सदस्यांच्या प्रत्येक मताचे मूल्य सर्वाधिक होते.

(4) गोवा विधानसभा सदस्याच्या प्रत्येक मताचे मूल्य सर्वात कमी होते.

Which of the following statements about the Presidential Election-2017 is ***incorrect***?

(1) The value of vote of members of legislative assemblies depends on the population of his or her state.

(2) The value of vote of each members of Parliament's vote remains the same.

(3) The value of each vote of member of legislative assembly of Uttar Pradesh had highest value.

(4) The value of each vote of member of legislative assembly of Goa had the lowest value.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

संकलन - रितेश थांडे

More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com

ई-Learning Plateform

7. भारतातील एका पर्यटन स्थळासाठी शून्य-उत्सर्जन (प्रदूषण) अशी इलेक्ट्रिक बस सेवा सुरू करण्यात आली आहे. हे पर्यटन स्थळ __________ राज्यात आहे.

(1) उत्तराखंड
(2) मेघालय
(3) हिमाचल प्रदेश
(4) राजस्थान

India's first of its kind zero-emission electric bus service for tourist spot in India is launched in the state of

(1) Uttarakhand
(2) Meghalaya
(3) Himachal Pradesh
(4) Rajasthan

---

8. भारतीय क्रीडा मंत्रालयाने प्रथमच राष्ट्रीय क्रीडा संग्रहालय स्थापन करण्याचे योजिले आहे. हे संग्रहालय ______ शहरात असेल.

(1) मुंबई (2) नवी दिल्ली (3) कोलकाता (4) बेंगलूरु

The Sports Ministry of India has announced that it is planning to establish a first National Sports Museum. This is proposed in _______ city.

(1) Mumbai (2) New Delhi (3) Kolkata (4) Bengaluru

---

9. साहित्यात मिळालेला 2017 नोबेल पुरस्काराच्या संदर्भात पुढील विधानांवर विचार करा.

अ. विजेत्याचे नाव काझुओ इशिगुरो आहे.
ब. तो एक ब्रिटिश लेखक आहे.
क. त्यांचा जपानमध्ये जन्म झाला.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने ***बरोबर*** आहेत ?

(1) केवल 'अ' विधान बरोबर आहे
(2) केवल 'ब' विधान बरोबर आहे
(3) केवल 'क' विधान बरोबर आहे
(4) वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत

Consider the following statements in regards to Nobel Prize in literature 2017 :

A. The name of the winner is Kazuo Ishiguro.
B. He is an British Author.
C. He was born in Japan.

Which of the above statement is/are ***correct***?

(1) Only statement A is correct
(2) Only statement B is correct
(3) Only statement C is correct
(4) All the above statements are correct

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

10. ब्रिक्स्-ए.आर.पी.ची स्थापना करण्यासाठी भारत आणि विविध ब्रिक्स् देशांमधील एका सामंजस्य करारास (एम ओ यू) केंद्रीय मंत्रिमंडळाने मंजुरी दिली आहे. या कराराची ________ उद्दिष्ट्ये आहेत.
(1) निरंतर आरोग्य विकास
(2) निरंतर शेती विकास
(3) निरंतर औषध विकास
(4) निरंतर पर्यावरण विकास
The Union Cabinet has approved for a Memorandum of understanding (MoU) signed among India and various BRICS countries for establishment of the BRICS-ARP. The objective of this MoU is to promote
(1) Sustainable Health Development
(2) Sustainable Agricultural Development
(3) Sustainable Medicine Development
(4) Sustainable Environmental Development

11. सुरेश 3 कि.मी. उत्तरेस गेला, नंतर उजवीकडे वळून 6 कि.मी. गेला. पुन्हा उजवीकडे वळून 3 कि.मी. गेला नंतर पुन्हा डावीकडे वळून 6 कि.मी. गेला तर तो मूळ जागेपासून किती दूर आहे आणि कोणत्या दिशेस आहे ?
(1) 9 कि.मी., दक्षिण (2) 6 कि.मी., पश्चिम
(3) 12 कि.मी., पूर्व (4) 6 कि.मी., उत्तर
Suresh goes 3 km to North and turning to right he goes 6 km. Again he turns to his right 3 km and goes to left 6 km. How far is he from his original place and which direction ?
(1) 9 km, South (2) 6 km, West
(3) 12 km, East (4) 6 km, North

12. अंकिता ही संगितापेक्षा मोठी आहे. गिरीश हा संगितापेक्षा मोठा पण अंकितापेक्षा लहान आहे. शिरिष हा श्याम आणि संगितापेक्षा लहान आहे. संगिता ही श्यामपेक्षा मोठी आहे. त्यांच्यात सर्वात लहान कोण आहे ?
(1) गिरिश (2) श्याम
(3) शिरिष (4) संगिता
Ankita is older than Sangita. Girish is older than Sangita but younger than Ankita. Shirish is younger than Shyam and Sangita. Sangita is older than Shyam. Who is youngest among them ?
(1) Girish (2) Shyam
(3) Shirish (4) Sangita

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

13. **विधाने :** एकही शिक्षणतज्ज्ञ, संशोधक नाही.
सर्व संशोधक शिक्षक आहेत.

अनुमाने :

I. एकही शिक्षक, संशोधक नाही
II. एकही शिक्षक, शिक्षणतज्ज्ञ नाही
III. काही संशोधक हे शिक्षक आहेत
IV. काही शिक्षक हे संशोधक आहेत

(1) फक्त II अनुमान सत्य
(2) एकही अनुमान सत्य नाही
(3) I किंवा III अनुमान सत्य
(4) फक्त III आणि IV अनुमाने सत्य

Statements : No educationists are researchers.
All researchers are teachers.

Conclusions :

I. No teacher is researcher
II. No teacher is educationist
III. Some researchers are teachers
IV. Some teachers are researchers

(1) Only conclusion II true
(2) None of the conclusions is true
(3) Either I or III true
(4) Only III and IV true

---

14. खालील आकृतीत गहाळ झालेली संख्या शोधा.

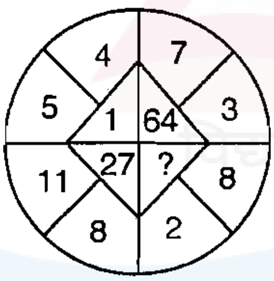

(1) 0 (2) 8 (3) 125 (4) 216

Find the missing number in the given figure.

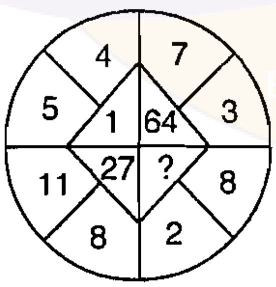

(1) 0 (2) 8 (3) 125 (4) 216

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

A

15. जर 'MACHINE' या शब्दाचा संकेत '19–7–9–14–15–20–11' असा असेल तर 'DANGER' या शब्दाला संकेत तुम्ही कसा लिहाल ?

(1) 11–7–20–16–11–24 (2) 13–7–20–9–11–25
(3) 10–7–20–13–11–24 (4) 13–7–20–10–11–25

If 'MACHINE' is coded as '19–7–9–14–15–20–11', how you will code 'DANGER' ?

(1) 11–7–20–16–11–24 (2) 13–7–20–9–11–25
(3) 10–7–20–13–11–24 (4) 13–7–20–10–11–25

---

16. रसिला बहुत करून तिच्या भावाला त्यांच्या स्थानिक रेल्वे स्थानकात संध्याकाळी 5.56 वाजता भेटते आणि तो तिला त्यांच्या घरी घेऊन येतो. एके दिवशी तिने तिची कचेरी लवकर सोडली आणि ती स्थानकावर संध्याकळी 4.50 वाजता पोहोचली. ती तिच्या घराच्या दिशेने चालू लागली. वाटेत तिला त्यांच्या घरून येणारा भाऊ भेटला आणि ते घरी नेहमीपेक्षा 20 मिनिटे आधी पोहोचले. तर ती किती वेळ चालली ?

(1) 1 तास 4 मिनिटे
(2) 46 मिनिटे
(3) 56 मिनिटे
(4) घरी पोहोचण्यासाठी लागणारा वेळ दिलेला नसल्यामुळे गणन करता येणार नाही

Usually Rasila meets her brother at her local railway station at 5.56 p.m. who rides her to their residence. One day she left her office earlier and reached the station at 4.50 p.m. She started walking toward her home, met her brother coming from their residence on the way and they reached their home 20 minutes earlier than usual time. For how long did she walk ?

(1) 1 hr. 4 min.
(2) 46 minutes
(3) 56 minutes
(4) Cannot be calculated as time required for reaching home is not given

---

17. पाण्याच्या कमतरतेच्या समस्येबाबत चर्चा करण्यासाठी एक गट जमला आहे. यातील 7 व्यक्ती कन्नड बोलतात, 15 तामीळ बोलतात आणि 8 मराठी बोलतात. यातील सर्वांना इंग्रजी समजते पण कोणीही ती बोलू शकत नाहीत. यापैकी प्रत्येक येथे उल्लेख केलेल्यापैकी एक वा अधिक प्रादेशिक भाषा बोलू शकतात. जर या गटातील 3 व्यक्ती दोन भाषा बोलत असतील आणि फक्त दोन व्यक्ती सर्व भाषा बोलू शकत असतील तर गटातील व्यक्तींची संख्या किती ?

(1) 22 (2) 23 (3) 24 (4) 25

A group is gathered for discussing some problem related to water shortage. Of these 7 persons can speak Kannada, 15 can speak Tamil and 8 can speak Marathi. All of them can understand English but none can speak. Each of them can speak one or more regional languages that are mentioned here. If 3 persons of this group can speak two languages and only 2 persons can speak all three languages then how many persons are in this group ?

(1) 22 (2) 23 (3) 24 (4) 25

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

18. राहुलची आई ही मोनिकाच्या वडिलांची एकूलती एक मुलगी आहे तर मोनिकाच्या पतीचे राहुलशी नाते काय ?

(1) काका (2) वडील (3) आजोबा (4) भाऊ

Rahul's mother is the only daughter of Monika's father. How is Monika's husband related to Rahul ?

(1) Uncle (2) Father (3) Grand father (4) Brother

---

19. पुढे दिलेले प्रतिपादन आणि कारण अभ्यासा :

प्रतिपादन (A) : गेल्या काही दशकात मोठ्या प्रमाणात जागतिक तापमान वृद्धी होत आहे.

कारण (R) : आर्थिक विकासावर दिलेल्या जोरामुळे वातावरणात उत्सर्जित केल्या जाणाऱ्या हरितगृह वायूंचे प्रमाण धोकादायक प्रमाणात वाढले आहे.

प्रतिपादन आणि कारण यांचे वर्णन करणारा सर्वात उचित पर्याय निवडा.

(1) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य असून (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

(2) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य असले तरीही (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(3) (A) सत्य आहे परंतु (R) हे सत्य नाही

(4) (A) असत्य आहे परंतु (R) हे सत्य आहे

Study the assertion and reason given below :

Assertion (A) : Over the past few decades there has been drastic global warming.

Reason (R) : The push for economic development has increased to dangerous proportions the emission of green house gases into atmosphere.

Select the most appropriate option that describe assertion and reason :

(1) Both (A) and (R) are true and (R) is correct explanation of (A)

(2) Both (A) and (R) are true and (R) is not correct explanation of (A)

(3) (A) is true but (R) is false

(4) (A) is false but (R) is true

---

20. A, B व C या चढत्या क्रमाने येणाऱ्या तीन विषम संख्या आहेत. जर Aची तिप्पट ही C च्या दुपटीपेक्षा तीनने लहान असेल तर C ची किमंत असलेला पर्याय निवडा.

(1) 11 (2) 9 (3) 7 (4) 5

A, B , C are three consecutive odd numbers in ascending order. If the value of three times A is three less than two times C, select the option that gives value of C.

(1) 11 (2) 9 (3) 7 (4) 5

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

21. जोड्या लावा.

	जिल्हा		**तालूका**
अ.	चंद्रपूर	i.	चामोशी
ब.	गडचिरोली	ii.	गोंड पिंपरी
क.	भंडारा	iii.	मोहाडी
ड.	वर्धा	iv.	देवळी

	अ	**ब**	**क**	**ड**
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iii	ii	i	iv
(3)	i	ii	iv	iii
(4)	ii	i	iii	iv

Match the following :

	District		**Taluka**
A.	Chandrapur	i.	Chamoshi
B.	Gadchiroli	ii.	Gond Pimpri
C.	Bhandara	iii.	Mohadi
D.	Wardha	iv.	Devli

	A	**B**	**C**	**D**
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iii	ii	i	iv
(3)	i	ii	iv	iii
(4)	ii	i	iii	iv

22. 19 व्या शतकात प्रकाशित झालेली पुस्तके व त्यांचे लेखक/संपादक यांच्या जोड्या जुळवा.

अ. भारतवर्षीय प्राचीन ऐतिहासिक कोश	I. शंकर पांडूरंग पंडित
ब. वेदार्थ यत्न	II. जे. एम्. गुर्जर
क. षड्दर्शन चिंतनिका	III. रघुनाथ भास्कर गोडबोले
ड. मनुस्मृतीचे मराठीत भाषांतर	IV. डॉ. महादेव मोरेश्वर कुंटे

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	I	III	II	IV
(4)	IV	I	II	III

Match the following books published in the 19th century with their authors/editors :

A. Dictionary of Ancient Indian Historical Information	I. Shankar Pandurang Pandit
B. Vedartha Yatna	II. J. M. Gurjar
C. Shad-Darshana Chintanika	III. Raghunath Bhaskar Godbole
D. Marathi translation of Manusmriti	IV. Dr. Mahadev Moreshwar Kunte

	A	B	C	D
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	I	IV	II
(3)	I	III	II	IV
(4)	IV	I	II	III

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

23. पुढील वृत्तपत्रे व ती जेथून प्रकाशित होतात ती स्थळे यांच्या जोड्या जुळवा.

अ. महाराष्ट्र	I. अमरावती
ब. लोकमत	II. यवतमाळ
क. मातृभूमि	III. अकोला
ड. स्वतंत्र हिंदूस्थान	IV. नागपुर

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	I	IV	III
(3)	IV	II	III	I
(4)	III	IV	II	I

Match the following newspapers and the places from where they were published.

A. Maharashtra	I. Amravati
B. Lokamat	II. Yeotmal
C. Matrubhumi	III. Akola
D. Swatantra Hindustan	IV. Nagpur

	A	B	C	D
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	I	IV	III
(3)	IV	II	III	I
(4)	III	IV	II	I

24. ________ यांच्या प्रोत्साहनाने कृष्णाजी अर्जुन केळुसकरांनी मराठीत 'शिवचरित्र' लिहिले.

(1) सयाजीराव गायकवाड (2) यशवंतराव भोसले
(3) शाहू महाराज (4) ताराबाई

Due to the encouragement given by ________, Krishnaji Arjun Keluskar wrote 'Shivacharitra' in Marathi.

(1) Sayajirao Gaikwad (2) Yashwantrao Bhosale
(3) Shahu Maharaj (4) Tarabai

25. बडोदा वत्सल, राघव भूषण आणि अंबा लहरी ही ________ चालवलेली वृत्तपत्रे होती.

(1) लोकहितवादींनी (2) आर्य समाजांनी
(3) सत्यशोधकांनी (4) विष्णूशास्त्री चिपळूणकरांनी

Badoda Vatsal, Raghav Bhushan and Ambalahari were the newspapers by

(1) Lokhitvadi (2) Arya samajists
(3) Satyashodhaks (4) Vishnushastri Chiplunkar

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

26. पुढीलपैकी विजोड व्यक्ती ओळखा.

(1) मल्लप्पा धन शेट्टी (2) जगन्नाथ शिंदे

(3) अब्दूल रसूल (4) सिद्धाप्पा कांबळी

Pick out the odd person from the following.

(1) Mallappa Dhan Shetty (2) Jagannath Shinde

(3) Abdul Rasul (4) Siddhappa Kambli

27. महाराष्ट्र राज्याचा विस्तार ________ पूर्व रेखावृत ते ________ पूर्व रेखावृतादरम्यान आहे.

(1) 76° 46′ ; 80° 52′ (2) 72° 36′ ; 80° 54′

(3) 71° 36′ ; 80° 55′ (4) 72° 46′ ; 80° 54′

The State of Maharashtra is extended between ______ East longitude to ________ East longitude.

(1) 76° 46′ ; 80° 52′ (2) 72° 36′ ; 80° 54′

(3) 71° 36′ ; 80° 55′ (4) 72° 46′ ; 80° 54′

28. जोड्या लावा.

	ठिकाण		**अभयारण्य**
अ.	चंद्रपूर	i.	बोर
ब.	नागपूर	ii.	नवेगाव
क.	भंडारा	iii.	ताडोबा
ड.	वर्धा	iv.	पेंच

	अ	ब	क	ड
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	i	iv	iii	ii
(3)	ii	i	iv	iii
(4)	iii	iv	ii	i

Match the following :

	Place		**Sanctuary/Park**
A.	Chandrapur	i.	Bor
B.	Nagpur	ii.	Navegao
C.	Bhandara	iii.	Tadoba
D.	Wardha	iv.	Pench

	A	B	C	D
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	i	iv	iii	ii
(3)	ii	i	iv	iii
(4)	iii	iv	ii	i

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

29. तापी नदी कोणत्या जिल्ह्यातून गुजरात राज्यात प्रवेश करते ?

(1) जळगाव (2) नाशिक

(3) नदूरबार (4) धुळे

The river Tapi enters in Gujarat State from which district ?

(1) Jalgao (2) Nashik

(3) Nandurbar (4) Dhule

---

30. सातपुडा दोन भागात ________ मुळे विभागला जातो.

(1) अजिंठा फट (2) नर्मदा फट

(3) बऱ्हानपुर फट (4) सातमाळा फट

Satpura is divided into two parts due to

(1) Ajanta gap (2) Narmada gap

(3) Barhanpur gap (4) Satmala gap

---

31. ________ अनुच्छेदातील तरतूदीनुसार राज्यात राष्ट्रपती राजवट लागू करता येते.

अ. अनुच्छेद 356 ब. अनुच्छेद 352

क. अनुच्छेद 360 ड. अनुच्छेद 365

(1) फक्त अ (2) फक्त अ, ब (3) फक्त अ, ड (4) फक्त अ, क

A President's Rule can be imposed in a State under the provision of ________

A. Article 356 B. Article 352

C. Article 360 D. Article 365

(1) Only A (2) Only A, B (3) Only A, D (4) Only A, C

---

32. भारताच्या खालीलपैकी कोणत्या राज्यांमध्ये विधान परिषद अस्तित्वात आहे ?

अ. बिहार ब. कर्नाटक

क. तेलंगणा ड. मध्यप्रदेश

(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त अ, ब, ड (3) फक्त ब, क, ड (4) फक्त अ, क, ड

Legislative Council is existed in which of the following States of India ?

A. Bihar B. Karnataka

C. Telangana D. Madhya Pradesh

(1) Only A, B, C (2) Only A, B, D (3) Only B, C, D (4) Only A, C, D

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

33. ***योग्य*** कथन/कथने ओळखा.

अ. सिक्कीमच्या विधानसभेत 32 सदस्य आहेत.

ब. विधानसभेत कमीत कमी सदस्य संख्या 60 असते.

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) अ आणि ब दोन्हीही (4) अ आणि ब दोन्हीही नाही

Select the ***correct*** statement/statements.

A. Legislative Assembly of Sikkim has 32 members.

B. The minimum number of members in Legislative Assembly is 60.

(1) Only A (2) Only B

(3) Both A and B (4) Neither A nor B

---

34. ***योग्य*** कथन/कथने ओळखा.

अ. राज्याच्या महाअधिवक्त्याची नियुक्ती राज्यपाल करतात.

ब. राज्य लोकसेवा आयोगाच्या अध्यक्षाची नेमणूक राज्यपाल करतात.

क. उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधिशांची नियुक्ती राज्यपाल करतात.

(1) फक्त अ (2) फक्त अ, ब (3) फक्त अ, क (4) वरील सर्व

Select the ***correct*** statement/statements :

A. The Governor appoints Advocate General of State.

B. The Governor appoints Chairman of State Public Service Commission.

C. The Governor appoints the Judges of High Court.

(1) Only A (2) Only A, B (3) Only A, C (4) All of the above

---

35. अनुच्छेद 12 नुसार 'राज्य' मध्ये याचा समावेश होतो.

अ. भारताचे शासन व संसद

ब. प्रत्येक राज्याचे शासन व विधिमंडळ

क. सर्व स्थानिक संस्था (नगरपालिका, जिल्हा बोर्ड)

ड. भारतीय शासनाच्या नियंत्रणाखालील संस्था

(1) फक्त अ, ब, ड (2) फक्त अ, ब, क (3) फक्त अ, ब (4) वरील सर्व

Under Article 12, 'The State' includes

A. The Government and Parliament of India

B. The Government and Legislature of each State

C. All local Authorities (Municipalities, District Boards)

D. Authorities under the control of Government of India

(1) Only A, B, D (2) Only A, B, C (3) Only A, B (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

36. भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या तरतूदी न्यायालयाच्या स्वतंत्रतेशी संबंधित आहे ?
   अ. न्यायाधिशांची नियुक्ती व पदच्युती
   ब. कार्यकाळाची सुरक्षा
   क. वेतन व सेवा शर्ती
   ड. न्यायालयास अवमानाबाबत शिक्षा देण्याचा अधिकार
   (1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त अ, ब, ड (3) फक्त ब, क, ड (4) वरील सर्व
   Which are the provisions of Indian Constitution related with the Independence of Judiciary ?
   A. Appointment and removal of Judges
   B. Security of tenure
   C. Salaries and service conditions
   D. Power to punish for contempt of Court
   (1) Only A, B, C (2) Only A, B, D (3) Only B, C, D (4) All of the above

---

37. आंतरराष्ट्रीय संबंधातील वर्तनाबाबत खालीलपैकी कोणत्या मार्गदर्शक तत्त्वाचा समावेश राज्यघटनेत झालेला ***नाही*** ?
   (1) राष्ट्रांराष्ट्रांमध्ये न्यायसंगत व सन्मानपूर्वक संबंध राखण्यासाठी कार्य करणे.
   (2) आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि तह यातील कर्तव्यांचा मान राखणे.
   (3) आंतरराष्ट्रीय तंटे लवादामार्फत मिटविण्यास प्रोत्साहन देणे.
   (4) निःशस्त्रीकरणासाठी कार्य करणे.
   Which of the following Directive Principle has ***not*** been included in the Constitution with regard to conduct of international relations ?
   (1) Work for the maintenance of just and honourable relations between nations.
   (2) Show respect for international law and treaty obligations.
   (3) Encourage settlement of international disputes through arbitration.
   (4) Work for disarmament.

---

38. भारतीय राज्यघटनेने खालीलपैकी कोणता मूलभूत अधिकार हा ***केवळ*** भारतीय नागरिकांनाच दिलेला आहे ?
   (1) कायद्यापुढे समानतेचा हक्क (अनुच्छेद 14)
   (2) स्वातंत्र्याचा हक्क (अनुच्छेद 19)
   (3) प्राथमिक शिक्षणाचा हक्क (अनुच्छेद 21A)
   (4) जीवित व व्यक्तिगत स्वातंत्र्याचे संरक्षण (अनुच्छेद 21)
   The Indian Constitution provides which one of the following fundamental right ***only*** to Indian Citizens ?
   (1) Right to Equality Before Law (Article – 14)
   (2) Right to Freedom (Article – 19)
   (3) Right to Elementary Education (Article – 21A)
   (4) Right to Protection of Life and Personal Liberty (Article – 21)

39. भारतीय राज्यघटनेची खालील वैशिष्ट्ये आणि त्यांचे स्त्रोत यांच्या जोड्या लावा :

वैशिष्ट्य	राज्यघटना
अ. न्यायालयीन पुनर्विलोकन	I. इंग्लंड
ब. कायद्याचे अधिराज्य	II. अमेरिका
क. शेषाधिकार केन्द्राकडे	III. ऑस्ट्रेलिया
ड. समवर्ती सूची	IV. कॅनडा

	अ	ब	क	ड
(1)	II	I	IV	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	I	II	IV	III
(4)	II	I	III	IV

Match the following features of the Indian Constitution and their sources :

Feature	Constitution
A. Judicial review	I. England
B. Rule of law	II. USA
C. Residuary powers with the centre	III. Australia
D. The concurrent list	IV. Canada

	A	B	C	D
(1)	II	I	IV	III
(2)	I	II	III	IV
(3)	I	II	IV	III
(4)	II	I	III	IV

40. भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. सरनामा हा राज्यघटनेचे अविभाज्य अंग आहे.

ब. सरनाम्यातील तरतूदी या न्यायालयाद्वारे अंमलात आणता येतात.

क. सरनामा हा विधिमंडळाच्या अधिकाराचे स्त्रोत म्हणून कार्य करू शकतो.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने ***बरोबर*** आहे/त ?

(1) फक्त अ (2) फक्त क (3) फक्त ब, क (4) अ, ब, क

Consider the following statements about the Preamble of the Indian Constitution.

A. The Preamble is an integral part of the Constitution.

B. The provisions of the Preamble can be enforced by the Court.

C. Preamble can work as source of power to the Legislature.

Which of the statements given above is/are ***correct*** ?

(1) Only A (2) Only C (3) Only B, C (4) A, B, C

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

41. माहितीचा अधिकार अधिनियम या उद्देशाने पारीत केला आहे ?
   (1) सार्वजनिक प्राधिकरणांमध्ये पारदर्शकता आणणे
   (2) सार्वजनिक प्राधिकरणांच्या कामात जबाबदारी आणणे
   (3) माहिती आयुक्तालयांची स्थापना करणे
   (4) वरील सर्व

   The Right to Information Act was passed with following objectives.
   (1) Creating transparency in public authorities
   (2) Creating accountability in functions of public authority
   (3) Constituting the Information Commissions
   (4) All of above

42. माहिती अधिकार कायदा, 2005 अन्वये "विहीत" याचा अर्थ या कायद्याअंतर्गत ______ यांनी तयार केलेले नियम.
   अ. समुचित शासन
   ब. सक्षम प्राधिकारी
   क. उच्च न्यायालये
   ड. प्रशासकीय लवाद

   वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने ***बरोबर*** आहेत ?
   (1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब
   (3) अ, ब आणि क (4) फक्त ड

   Under Right to Information Act, 2005, "prescribed" means rules made under this Act by the
   A. Appropriate Government
   B. Competent Authority
   C. High Courts
   D. Administrative Tribunals

   Which of the statement given above is/are ***correct***?
   (1) Only A (2) Only A and B
   (3) Only A, B and C (4) Only D

43. माहिती अधिकार कायदा, 2005 च्या कोणत्या तरतूदीनुसार नागरिकांना "माहितीचा अधिकार" प्राप्त झाला आहे ?
   (1) कलम 2 (2) कलम 3 (3) कलम 4 (4) कलम 5

   Which provision of the Right to Information Act, 2005 provides "Right to Information" to citizens ?
   (1) Section 2 (2) Section 3 (3) Section 4 (4) Section 5

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

44. खालीलपैकी केंव्हा मुख्य माहिती आयुक्तास किंवा माहिती आयुक्तांना त्यांच्या पदावरून दूर करण्यात येईल ?

अ. पंतप्रधान यांनी राष्ट्रपती यांचेकडे शिफारस केल्यावरून

ब. राष्ट्रपतींच्या आदेशावरून सर्वोच्च न्यायालयाने निर्देश केल्यानंतर

क. शाबीत झालेल्या गैरवर्तनाच्या किंवा असमर्थतेच्या कारणास्तव

ड. उच्च न्यायालयाने पदावरून दूर केले पाहिजे, असा अभिप्राय दिल्यानंतर राष्ट्रपतीच्या आदेशाद्वारे

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त अ (2) वरील सर्व

(3) क आणि ड (4) ब आणि क

The Chief Information Commissioner or any Information Commissioner shall be removed from his office only

A. By recommendation of Prime Minister to the President

B. On a reference of the Supreme Court by order of the President

C. On the ground of proved misbehaviour or incapacity

D. By order of the President after giving judgement by High Court

Which of the statement given above is/are correct ?

(1) Only A (2) All above

(3) C and D (4) B and C

---

45. माहितीचा अधिकार हा ____________ आहे.

(1) संविदात्मक अधिकार (2) घटनात्मक अधिकार

(3) वैधानिक अधिकार (4) वरीलपैकी काहीही नाही

Right to Information is ____________

(1) Contractual Right (2) Constitutional Right

(3) Statutory Right (4) None of the above

---

46. ____________ म्हणजे ज्या सिस्टिममध्ये सिक्युर की ची जोडी असून त्यातील "प्रायव्हेट की" ही डिजिटल सिग्नेचर तयार करते व "पब्लिक की" वापरून त्याचा पडताळा करते.

(1) असर्टीन क्रिप्टो सिस्टिम (2) ॲक्टिंग क्रिप्टो सिस्टिम

(3) असिंक्रोनस क्रिप्टो सिस्टिम (4) असिमेट्रिक क्रिप्टो सिस्टिम

________ means a system of secure key pair consisting of a "private key" for creating a digital signature and a "public key" to verify the digital signature.

(1) Ascertain Crypto System (2) Acting Crypto System

(3) Asynchronous Crypto System (4) Asymmetric Crypto System

47. संगणकांत छापील प्रतिमा साठविण्याकरता वापरण्यात येणाऱ्या उपकरणास काय संबोधले जाते ?
(1) मॉनिटर (2) प्रिंटर (3) स्कॅनर (4) वरीलपैकी नाही
The external device used to store an image by optical reading is termed as
(1) Monitor (2) Printer (3) Scanner (4) None of the above

48. भारताच्या ह्यूमन रिसोर्स डेव्हलपमेंट (MHRD) ने डिजिटल लर्निंग क्षेत्रातील डिझाईनमधील आयसीटी वापर करून तयार केलेली प्रणालीचे नाव __________ आहे.
(1) इ-सागू (2) इ-ट्युटर (3) इ-कल्पा (4) इ-शिक्षा
Ministry of Human Resource Development of Govt. of India which aims at creating digital learning environment for design in India with ICT.
(1) e-sagu (2) e-tutor (3) e-kalpa (4) e-shiksha

49. एम.एच.आर.डी.चे ____________ हे प्रोजेक्ट शास्त्रज्ञ, विद्वान, लेक्चरर्स व इतर आर आणि डी संस्था ह्यांची एकत्रित डेटाबेस "इनफ्लीबनेट" या द्वारे संकलित करते.
(1) संस्कार (2) इ-टॅलंट (3) विद्वान (4) इ-रिसर्च
MHRD's ___________ project is premier database of profile of scientist and researches and other faculty leading academic institutions to record of R and D organisations developed by 'INFLIBNET'.
(1) Sanskar (2) E-Tallent (3) Vidwan (4) E-Research

50. संगणकाच्या परिभाषेनुसार किलोबिट्स (Kb) या संज्ञेद्वारे किती बिट्स दर्शवले जातात ?
(1) एक हजार बिट्स (2) एक हजार चोवीस बिट्स
(3) एक हजार चाळीस बिट्स (4) वरीलपैकी नाही
The actual number of 'Bits' shown by the term Kb (Kilobits) in reference to computer terminology is
(1) 1000 bits (2) 1024 bits
(3) 1040 bits (4) None of the above

51. संगणक परिभाषेनुसार वापरली जाणारी टी. बी. (TB) ही संज्ञा नेमके काय स्पष्ट करते ?
(1) संगणकाचा विषाणू (2) टेरा बिट्स
(3) टेरा बाईट्स (4) वरीलपैकी नाही
In reference to the computer terminology the term 'TB' stands for
(1) Computer virus (2) Tera Bits
(3) Tera Bytes (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

52. भारताच्या नियंत्रक सर्टिफाईंग ॲथोरिटिने खालीलपैकी कोणाला डिजिटल सर्टिफाईंग ॲथोरिटि म्हणून नेमले आहे ?
(1) डी-मुद्रा (2) इ-मुध्रा (3) डी-सर्टीफिकेट (4) डि.सी.ए.
Which is the certifying authority listed below certified by Controller of Certifying Authorities of India for Digital Certificates ?
(1) D-mudra (2) e-mudhra (3) D-certificate (4) DCA

53. SRAM, DRAM, EDO-RAM हे संगणक मेमरीचे प्रकार नेमके कशाशी संबंधित आहेत ?
(1) रॅंडम ॲक्सेस मेमरी (2) रीड ओन्ली मेमरी
(3) हार्ड डिस्क मेमरी (4) वरीलपैकी नाही
SRAM, DRAM, EDO-RAM are the computer memory types related to
(1) Random Access Memory (2) Read Only Memory
(3) Hard Disk Memory (4) None of the above

54. संगणकाचा वेग वाढविण्याच्या उद्देशाने सी.पी.यू. व रॅम (CPU and RAM) यांच्या जोडणीत खालीलपैकी काय वापरले जाते ?
(1) रॉम (ROM) (2) कॅश (Cache) मेमरी
(3) हार्ड डिस्क मेमरी (4) वरीलपैकी नाही
An interface used between CPU and RAM to boost the speed is termed as
(1) ROM (2) Cache memory
(3) Hard disk memory (4) None of the above

55. खालीलपैकी कोणती बाब संगणकाचा 'मेंदू' समजली जाते ?
(1) मदरबोर्ड (2) हार्ड डिस्क
(3) सी.पी.यू. (4) वरीलपैकी नाही
Which among the below is termed as 'Brain' of the computer ?
(1) Motherboard (2) Hard Disk
(3) C.P.U. (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

56. विधान परिषदेची निर्मिती अथवा रद्द करण्याबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. विधान परिषद निर्मिती करणे अथवा रद्द करण्याबाबतचे अधिकार अनुच्छेद 169 अन्वये संसदेला आहे.

ब. जेथे विधान परिषद निर्माण करावयाची आहे अथवा असलेली रद्द करावयाची आहे त्या संबंधित राज्याच्या विधानसभेने तसा ठराव साध्या बहुमताने मंजूर करणे आवश्यक असते.

क. संसदेमध्ये तसा ठराव/अधिनियम हा साध्या बहुमताने मंजूर केला जातो.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने ***बरोबर*** आहे/त ?

(1) फक्त अ (2) अ, ब, क (3) ब, क (4) अ, क

Consider the following statements about creation and abolition of Legislative Council.

A. The Parliament under Article 169 is empowered to create or abolish the Legislature Council

B. Where the Legislative Council is to be created or abolished the concerned State Legislature Assembly should pass a resolution to this effect by a simple majority

C. In Parliament, such a Resolution/Act is passed by a simple majority.

Which one of the statements given above is/are ***correct*** ?

(1) A only (2) A, B, C (3) B, C (4) A, C

---

57. खालीलपैकी कोणत्या बाबतीत केवळ निम्म्यापेक्षा कमी नाही इतक्या घटक राज्यांच्या विधिमंडळाच्या मान्यतेने घटनादुरुस्ती करणे शक्य होते ?

(1) पाचवे परिशिष्ट (2) सहावे परिशिष्ट
(3) सातवे परिशिष्ट (4) दुसरे परिशिष्ट

Which one of the following matters on which amendment is possible only with the ratification of the legislatures of not less than one-half of the States ?

(1) Fifth schedule (2) Sixth schedule
(3) Seventh schedule (4) Second schedule

---

58. खालीलपैकी कोणत्या परिस्थितीमध्ये राज्यपाल आपला विवेकाधीन अधिकार वापरू शकत नाही ?

(1) जर कोणत्याही पक्षाला स्पष्ट बहुमत मिळाले नसेल तेंव्हा मुख्यमंत्री नेमताना
(2) पदावरील मुख्यमंत्र्याचा अचानक मृत्यू झाल्यास नव्याने मुख्यमंत्री नेमताना
(3) विधानसभेत बहुमताचा पाठिंबा गमावलेल्या मुख्यमंत्र्याने विधानसभा बरखास्त करण्याचा सल्ला दिल्यास
(4) विधानसभेत स्पष्ट बहुमताचा पाठींबा असलेल्या मुख्यमंत्र्याने विधानसभा बरखास्त करण्याचा सल्ला दिल्यास

Under which of the following circumstances, Governor cannot use his individual discretionary power ?

(1) Appointment of the Chief Minister when no party has clear majority
(2) Appointment of the Chief Minister when the Chief Minister in office dies suddenly
(3) Dissolution of the Assembly on the advice of the Chief Minister who has lost majority support of Assembly
(4) Dissolution of the Assembly on the advice of the Chief Minister who has clear majority in Assembly

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

59. खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. जवाहरलाल नेहरु यांच्या अध्यक्षतेखालील जे.व्ही.पी. समितीने आपला अहवाल 1948 मध्ये सादर केला.

ब. द्विभाषिक बॉम्बे राज्याचे विभाजन राज्य पुनर्रचना अधिनियमाद्वारे झाले.

क. द्विभाषिक बॉम्बे राज्याचे विभाजन बॉम्बे पुनर्रचना अधिनियमाद्वारे झाले.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने ***बरोबर*** आहे/त ?

(1) अ, ब (2) अ, क (3) फक्त क (4) फक्त ब

Consider the following statements :

A. The JVP Committee under the Chairmanship of Jawaharlal Nehru submitted its report in 1948

B. The Bilingual State of Bombay was divided by the State Reorganisation Act

C. The Bilingual State of Bombay was divided by the Bombay Reorganisation Act

Which of the above statements is/are ***correct*** ?

(1) A, B (2) A, C (3) C only (4) B only

---

60. भारताचा नियंत्रक व महालेखापरिक्षकाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. नियंत्रक व महालेखापरीक्षकांचा दर्जा मुख्य निवडणूक आयुक्तांच्या बरोबरीचा आहे. परंतु पदनाम तालिकेनुसार (Order of precedence) राज्यसभेच्या उपाध्यक्षांपेक्षा वरचा आहे.

ब. भारतीय लेखा व लेखा परीक्षण (Audit and Accounts Department) विभागामधील सेवेतील व्यक्तिंच्या सेवेच्या अटी नियंत्रक व महालेखापरीक्षक हे राष्ट्रपतीबरोबर सल्लामसलत करून निश्चित करतात.

(1) विधान 'अ' बरोबर (2) विधान 'ब' बरोबर
(3) दोन्हीही विधाने बरोबर (4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements regarding the Comptroller and Auditor General of India :

A. The CAG enjoys the same status as that of Chief Election Commissioner, but higher than the Deputy Chairman of Rajyasabha according to the order of precedence

B. The conditions of service of persons serving in the Indian Audit and Accounts Department are prescribed by the CAG after consultation with the President

(1) Statement 'A' is correct (2) Statement 'B' is correct
(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are false

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

61. सचिवालय विभागाची योग्य पदसोपान परंपरा (hierarchy) __________ अशी आहे.

(1) सचिव - सह-सचिव - अतिरिक्त सचिव - अवर सचिव - उप-सचिव - सहाय्यक सचिव

(2) सचिव - अतिरिक्त सचिव - अवर सचिव - सह-सचिव - उप-सचिव - सहाय्यक सचिव

(3) सचिव - सह-सचिव - उप-सचिव - अवर सचिव - कक्ष अधिकारी

(4) सचिव - सह-सचिव - अतिरिक्त सचिव - अवर सचिव - सहाय्यक सचिव - उप-सचिव

The correct hierarchy of the Secretarial Department is

(1) Secretary – Joint Secretary – Additional Secretary – Under Secretary – Deputy Secretary – Assistant Secretary

(2) Secretary – Additional Secretary – Under Secretary – Joint Secretary – Deputy Secretary – Assistant Secretary

(3) Secretary – Joint Secretary – Deputy Secretary – Under Secretary – Section Officer

(4) Secretary – Joint Secretary – Additional Secretary – Under Secretary – Assistant Secretary – Deputy Secretary

---

62. कॅबीनेट सचिवालयाची खालीलपैकी कोणते/ती कार्य/र्ये आहे/त ?

अ. कॅबीनेटच्या बैठकीची विषयपत्रिका तयार करणे

ब. कॅबीनेट समित्यांना सचिवालयात्मक सहाय्य पुरविणे

क. मंत्र्यांना आर्थिक साधनांचे वाटप करणे

खालीलपैकी ***योग्य*** पर्याय निवडा.

(1) फक्त अ (2) ब आणि क

(3) अ आणि ब (4) अ, ब आणि क

Which of the following is/are the function/functions of the Cabinet Secretariat ?

A. Preparation of Agenda for Cabinet Meetings

B. Secretarial assistance to Cabinet Committees

C. Allocation of financial resources to the Ministers

Select the ***correct*** options given below.

(1) Only A (2) B and C

(3) A and B (4) A, B and C

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

63. खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. 95 व्या घटनादुरुस्ती अधिनियम – 2009 अन्वये लोकसभा आणि राज्याच्या विधानसभेतील अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीसाठी राखीव जागांची मुदत 2020 पर्यंत वाढविण्यात आली आहे.

ब. भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद – 334 यात स्थानिक संस्थांमध्ये महिलांसाठी राखीव जागेची तरतूद नाही आणि म्हणून महिलांसाठी राखीव जागा या विशिष्ट मुदतीसाठी मर्यादित नाहीत.

(1) विधान 'अ' बरोबर
(2) विधान 'ब' बरोबर
(3) दोन्हीही विधाने बरोबर
(4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements :

A. 95th Amendment Act of 2009 extended the period of reservation of seats for the SC/ST in the Loksabha and the State Legislative Assemblies till 2020.

B. Article 334 of the Indian Constitution did not provided the reservation of seats for women in the local bodies and hence reservation for women is not restricted for a specific period.

(1) Statement 'A' is correct
(2) Statement 'B' is correct
(3) Both the statements are correct
(4) Both the statements are false

---

64. खालीलपैकी कोणते केन्द्रीय कार्यकारी विभागाचे अंग आहेत ?

अ. राष्ट्रपती
ब. मंत्रिमंडळ
क. महान्यायवादी
ड. भारताचा नियंत्रक व महालेखापरीक्षक

(1) अ, ब, ड
(2) ब, क, ड
(3) अ, ब, क
(4) अ, क, ड

Who among the following are part of the Union Executive of India ?

A. The President
B. Council of Ministers
C. Attorney General
D. Comptroller and Auditor of India

(1) A, B, D
(2) B, C, D
(3) A, B, C
(4) A, C, D

---

65. भारतीय राज्यघटनेतील सातव्या परिशिष्टातील राज्यसूचीमध्ये नमूद केलेला/ले कोणता/ते विषय राष्ट्रीय राजधानी दिल्ली शासनाच्या कार्यक्षेत्रातून विशेषत्वाने वगळण्यात आला/ले ?

अ. सार्वजनिक सुरक्षा
ब. पोलिस
क. जमीन
ड. कर

(1) ब फक्त
(2) अ, ब
(3) अ, ब, क
(4) अ, ब, क व ड

Which of the following subjects mentioned in the State list of the seventh schedule in the Indian Constitution was/were specifically excluded from the jurisdiction of the Govt. of National Capital Territory of Delhi ?

A. Public Security
B. Police
C. Land
D. Taxes

(1) B only
(2) A, B
(3) A, B, C
(4) A, B, C and D

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

66. राज्याच्या महाधिवक्त्यासंबंधी खालील विधाने विचारात घ्या.

अ. उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश म्हणून नियुक्त होण्यासाठी जी अर्हता असते ती त्याच्याजवळ असणे आवश्यक असते.

ब. उच्च न्यायालयाच्या न्यायधीशास असणारे सर्व विशेषाधिकार फायदे व संरक्षण त्याला असते.

क. उच्च न्यायालयाच्या न्यायधीशास जे मानधन असते ते त्यास मिळते.

ड. राज्य मंत्रिमंडळाची मर्जी असेपर्यंत तो आपल्या पदावर राहतो.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने ***बरोबर*** आहे/त ?

(1) अ, ब, ड (2) अ, ब, क (3) फक्त ड (4) फक्त अ

Consider the following statements regarding an Advocate General of a State

A. He must be person who is qualified to be appointed a judge of a High Court

B. He enjoys all the privileges and immunities that are available to a Judge of a High Court

C. He receives remuneration that is available to a Judge of a High Court

D. He holds office during the pleasure of the State Council of Ministers

Which of the statements given above is/are ***correct*** ?

(1) A, B, D (2) A, B, C (3) Only D (4) Only A

---

67. भारतीय संविधानाच्या कोणत्या तरतूदीनुसार मंत्र्यांची संख्या मर्यादित होते ?

(1) 73 वी संविधान दुरुस्ती (2) 86 वी संविधान दुरुस्ती

(3) 87 वी संविधान दुरुस्ती (4) 91 वी संविधान दुरुस्ती

Which Amendment of the Constitution of India limits the number of Ministers ?

(1) 73rd Amendment (2) 86th Amendment

(3) 87th Amendment (4) 91th Amendment

---

68. भारतातील राष्ट्रपती पदाच्या निवडणूकीकरीता उमेदवाराचे नामांकन __________ कडून सूचित केले जाते.

(1) कमीत कमी भारताचे पाच नागरिक

(2) कमीत कमी संसदेचे पाच सदस्य

(3) कमीत कमी निर्वाचक मंडळाचे पन्नास सदस्य

(4) कमीत कमी निर्वाचक मंडळाचे दहा सदस्य

The nomination of a candidate for election to the office of the President in India is proposed by

(1) At least five citizens of India

(2) At least five members of the Parliament

(3) At least fifty members of the Electoral College

(4) At least ten members of the Electoral College

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

69. भारतातील संविधानाचे कलम 75 चे खालील कोणत्या तरतूदी आहेत ?
अ. राष्ट्रपती पंतप्रधानाच्या सल्ल्यावरून मंत्र्यांची नियुक्ती करेल
ब. मंत्रिपरिषद लोकसभेस सामूहिकरीत्या जबाबदार असेल
क. राष्ट्रपतीला सल्ला व मदत देण्यासाठी पंतप्रधानाच्या नेतृत्वात मंत्रिपरिषद असेल
ड. मंत्र्यांचे वेतन व भत्ते संसदेकडून ठरविले जातील
खालील दिलेल्या संकेतातून ***योग्य*** उत्तर निवडा.
(1) अ, ब आणि क केवळ
(2) अ, ब आणि ड केवळ
(3) ब, क आणि ड केवळ
(4) वरील सर्व

Which of the following one the provisions of Article 75 of the Constitution in India ?
a. Ministers shall be appointed by the President on the advice of Prime Minister
b. The Council of Ministers shall be collectively responsible to the House of People
c. There shall be a Council of Ministers with the Prime Minister to aid and advice to the President of India
d. The salaries and allowances of Ministers shall be determined by Parliament
Choose the ***correct*** answers from the codes given below.
(1) a, b and c only
(2) a, b and d only
(3) b, c and d only
(4) All above

---

70. भारताचे सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची संख्या वाढविण्याचा अधिकार कोणाला आहे ?
(1) पंतप्रधान
(2) भारताचे मुख्य न्यायाधीश
(3) संसद
(4) विधी मंत्री

To whom has the right to increase the number of Judges in the Supreme Court of India ?
(1) Prime Minister
(2) Chief Justice of India
(3) Parliament
(4) Law Minister

---

71. खालीलपैकी कोणत्या मान्यवरांस पदग्रहण करण्यापूर्वी भारतीय राज्यघटनेचे रक्षण करण्याची शपथ घ्यावी लागते ?
अ. राष्ट्रपती
ब. उपराष्ट्रपती
क. पंतप्रधान
ड. लोकसभा सभापती
(1) अ फक्त
(2) अ आणि ब
(3) अ, ब आणि क
(4) अ, ब, क आणि ड

Who among the following dignitaries has to take an oath to defend the Constitution of India before taking up post ?
A. President
B. Vice-President
C. Prime Minister
D. Speaker of Lok Sabha
(1) A only
(2) A and B
(3) A, B and C
(4) A, B, C and D

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

72. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. भारतीय राज्यघटनेचे अनुच्छेद-332 मध्ये राज्याच्या विधानसभेतील अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीसाठी राखीव जागांची तरतूद करण्यात आली आहे.

ब. सध्या महाराष्ट्रात 29 विधानसभा मतदारसंघ हे अनुसूचित जातीच्या उमेदवारांसाठी राखीव आहेत.

क. सध्या महाराष्ट्रात 25 विधानसभा मतदारसंघ हे अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांसाठी राखीव आहेत.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने ***बरोबर*** आहेत ?

(1) फक्त अ (2) अ, ब (3) ब, क (4) अ, ब, क

Consider the following statements :

A. Article – 332 of the Indian Constitution deals with the reservation of seats for Scheduled Castes and Scheduled Tribes in the Legislative Assembly of the States.

B. At present, in Maharashtra, 29 constituencies are reserved for the candidates belonging to the Scheduled Castes.

C. At present, in Maharashtra, 25 constituencies are reserved for the candidates belonging to the Scheduled Tribes.

Which of the above statements is/are ***correct*** ?

(1) A only (2) A, B (3) B, C (4) A, B, C

---

73. 'शून्य प्रहर' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. प्रश्नोत्तराच्या तासानंतर तो असतो.

ब. त्याचा उल्लेख कामकाज पद्धतीच्या नियमांमध्ये आहे.

क. संसदीय कार्यप्रणालीतील भारतातील हा एक नाविण्यपूर्ण उपक्रम आहे.

ड. कोणतीही पूर्वसूचना न देता लोकहिताचा कोणताही मुद्दा शून्य प्रहरात उपस्थित करण्यास सदस्य स्वतंत्र असतात.

वरीलपैकी कोणती विधाने ***बरोबर*** आहेत ?

(1) अ, ब, क (2) अ, क, ड (3) ब, क, ड (4) अ, ब, ड

Consider the following statements regarding 'Zero Hour'.

A. It follows the question hour

B. It mentioned in the rules of procedure

C. It is an Indian innovation in the field of parliamentary procedure

D. During zero hour, members are free to bring up any issue of public interest without prior notice

Which of the statements given above are ***correct*** ?

(1) A, B, C (2) A, C, D (3) B, C, D (4) A, B, D

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

74. राज्याच्या राज्यपालांच्या विधिविषयक अधिकारांबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. ते राज्य विधिमंडळाचे अधिवेशन बोलावू शकतात अथवा संपुष्टात आणू शकतात आणि राज्य विधानसभा बरखास्त करू शकतात.

ब. ते राज्य विधिमंडळाच्या बैठका स्थगित करू शकतात.

क. ते प्रलंबित असलेल्या विधेयकाबाबत राज्य विधिमंडळास संदेश पाठवू शकतात.

ड. जर विधेयक मार्गदर्शक तत्त्वाविरुद्ध असेल तर ते राष्ट्रपतींच्या विचारार्थ विधेयक राखून ठेवू शकतात.

वरीलपैकी कोणती विधाने ***बरोबर*** आहेत ?

(1) अ, क, ड (2) अ, ब, क (3) ब, क, ड (4) अ, ब, ड

Consider the following statements about the legislative powers of the Governor of the State :

A. He can summons or prorogue the Session of State Legislature and dissolve the State Legislative assembly

B. He can adjourn the sittings of the State Legislature

C. He can send messages to State Legislature with respect to a pending Bill

D. He can reserve the Bill for consideration of the President if it opposed to the Directive Principle

Which of the statements given above are ***correct*** ?

(1) A, C, D (2) A, B, C (3) B, C, D (4) A, B, D

---

75. महाराष्ट्रातील विधिमंडळ समिती पद्धतीबाबत खालीलपैकी कोणते विधान ***अयोग्य*** आहे ?

(1) मंत्री समितीचा सदस्य असू शकत नाही

(2) जर उपसभापती हा समितीचा सदस्य असेल तर त्याची नेमणूक त्या समितीचा अध्यक्ष म्हणून केली पाहिजे

(3) समितीचा सदस्य हा पुनर्नामांनासाठी पात्र असतो

(4) समितीची गणसंख्या शक्यतो समितीच्या एकूण सभासद संख्येच्या एक तृतीयांशच्या जवळपास असावी लागते

Which one of the following statements is ***incorrect*** about the Legislative Committee System in Maharashtra ?

(1) A minister shall not be a member of the Committee

(2) If the Deputy speaker is a member of the Committee, he shall be appointed in a Chairman of the Committee

(3) A member of a Committee shall be eligible for renomination

(4) The quorum of a Committee shall be as near as may be one third of the total number of members of the Committee

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

76. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. भारतीय संघराज्य हे राज्यांमधील कराराचा परिणाम आहे.

ब. 'नाशवंत घटकांचा अविनाशी संघ' (Indestructible Union of Destructible Units) असे भारतीय संघराज्याबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने निरीक्षण नोंदवले आहे.

क. 'अविनाशी राज्यांनी बनलेला एक अविनाशी संघ' (Indestructible Union composed of Indestructible States) असे अमेरिकन संघराज्याबाबत त्यांच्या सर्वोच्च न्यायालयाने वर्णन केले आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने ***बरोबर*** आहे/आहेत ?

(1) अ, ब (2) फक्त ब (3) ब आणि क (4) फक्त क

Consider the following statements :

A. The Indian Federation is the result of an agreement among the States.

B. The Indian Federation has been observed by Supreme Court as an 'Indestructible Union of Destructible Units'.

C. The American Federation has been described by their Supreme Court as 'an Indestructible Union composed of Indestructible States'.

Which of the above statements is/are ***correct*** ?

(1) A, B (2) Only B (3) B and C (4) Only C

---

77. **विधान (A)** : भारत सरकार कायदा, 1935 अनुसार शेषाधिकार केन्द्रीय विधिमंडळाकडे दिलेले होते.

कारण (R) : भारत सरकार कायदा, 1935 अनुसार संघराज्यीय, प्रांतिक आणि समवर्ती अशा तीन सूच्यांमध्ये विषयांची विभागणी केली गेली होती.

(1) A आणि R दोन्हीही बरोबर असून R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण आहे

(2) A आणि R दोन्हीही बरोबर आहेत परंतु R हे A चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

(3) A बरोबर आहे तर R चूक आहे

(4) A चूक आहे तर R बरोबर आहे

Assertion (A) : Under the Government of India Act, 1935, the Residuary Powers were vested in the Central Legislature.

Reason (R) : Under the Government of India Act, 1935 subjects are divided into three lists viz. Federal, Provincial and Concurrent.

(1) Both A and R are true and R is the correct explanation of A

(2) Both A and R are true but R is not a correct explanation of A

(3) A is true but R is false

(4) A is false but R is true

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

78. खालील विधाने विचारात घ्या

अ. स्वातंत्र्यप्राप्तिनंतरचे मुंबईचे पहिले शेरिफ हे शांताराम महादेव डहाणूकर होते

ब. शेरिफ हा उच्च न्यायालयाचा अधिकारी असतो

क. मुंबई शेरीफचा कार्यकाळ पाच वर्षे आहे

ड. शेरीफचा मान महापौरांच्या खालोखाल असतो

वरीलपैकी कोणती विधाने ***बरोबर*** आहे/त ?

(1) अ आणि ब (2) ब आणि क (3) ब आणि ड (4) क आणि ड

Consider the following statements :

A. The first Sheriff of Mumbai after independence was Shantaram Mahadeo Dahanukar

B. The Sheriff is an officer of the High Court

C. The tenure of the Mumbai Sheriff is five years

D. The rank of the Sheriff is below the Mayor

Which of the statement/s given above are ***correct*** ?

(1) A and B (2) B and C (3) B and D (4) C and D

---

79. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. राष्ट्रपतीला, संघराज्याच्या कार्यकारी अधिकाराच्या व्याप्तीत येईल अशा कोणत्याही बाबी संबंधीची कार्ये राज्य शासनाच्या संमतीशिवाय त्या शासनाकडे किंवा त्याच्या अधिकाऱ्यांकडे सशर्त अथवा बिनशर्त सोपवता येतील

ब. एखाद्या राज्याच्या राज्यपालाला राज्याच्या कार्यकारी अधिकाराच्या व्याप्तीत येत असेल अशा कोणत्याही बाबी संबंधीची कार्ये, भारत सरकारच्या संमतीने, त्या सरकारकडे किंवा त्याच्या अधिकाऱ्यांकडे सशर्त अथवा बिनशर्त सोपवता येतील.

(1) विधान अ बरोबर (2) विधान ब बरोबर

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर (4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements.

A. The President may, without the consent of the State Government, entrust either conditionally or unconditionally to that government or to its officers, functions in relation to any matter to which the executive power of the Union extends.

B. The Governor of a State may, with the consent of Government of India, entrust either conditionally or unconditionally to that government or to its officers, functions in relation to any matter to which the executive power of the State extends.

(1) Statement A is correct (2) Statement B is correct

(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are false

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

80. खालीलपैकी कोणते विधान ***चूकीचे*** आहे ?

(1) 38 वी घटना दुरुस्ती अधिनियम, 1975 नुसार अनुच्छेद 356 लागू करण्यासाठी राष्ट्रपतीचे समाधान अंतिम व निर्णायक असेल आणि त्याबाबत कोणत्याही न्यायालयात कोणत्याही कारणासाठी आवाहन देता येणार नाही.

(2) 44 वी घटना दुरुस्ती अधिनियम, 1978 नुसार राष्ट्रपतीचे समाधान हे न्यायिक पुनर्विलोकनाच्या कक्षेबाहेर नाही, असे सूचित केले आहे.

(3) धर्मनिरपेक्षता हे राज्यघटनेचे मूलभूत वैशिष्ट्यांपैकी एक आहे म्हणून धर्मनिरपेक्षतेविरुद्ध धोरणे राबविणाऱ्या राज्य सरकाराविरुद्ध अनुच्छेद 356 अन्वये कारवाई करता येते.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is ***incorrect*** ?

(1) Under the 38th Constitutional Amendment Act of 1975, satisfaction of the President is final and conclusive in applying Article 356 which could not be challenged in any Court on any ground.

(2) The 44th Constitutional Amendment Act of 1978 implies that the satisfaction of the President is not beyond judicial review.

(3) Secularism is one of the basic features of the Constitution. Hence a State Government pursuing anti-secular policies is liable to action under Art. 356.

(4) None of the above

---

81. खालीलपैकी कोणत्या समितीने द्विस्तरीय पंचायती राज व्यवस्था सुचवली ?

(1) बलवंतराय मेहता समिती (2) अशोक मेहता समिती

(3) वसंतराव नाईक समिती (4) डॉ. एल. एम. सघवी समिती

Which among the following committees recommended a two tier system of Panchayat raj ?

(1) Balwant Rai Mehta Committee (2) Ashok Mehta Committee

(3) Vasantrao Naik Committee (4) Dr. L. M. Sanghvi Committee

---

82. पंचायत समितीला आसाममध्ये "__________" म्हटले जाते.

(1) आंचलिक पंचायत (2) जनपद सभा

(3) महकमा परिषद (4) जिला पंचायत

Panchayat Samiti is known as "__________" in Assam.

(1) Anchalik Panchayat (2) Janpad Sabha

(3) Mahakama Parishad (4) Zilla Panchayat

---

83. बृहन मुंबई महानगरपालिका ही मुंबई महानगरपालिका कायदा __________ प्रमाणे चालवली जाते.

(1) 1988 (2) 2001 (3) 1888 (4) 1788

The Municipal Corporation of Greater Mumbai functions according to the Mumbai Municipal Corporation Act

(1) 1988 (2) 2001 (3) 1888 (4) 1788

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

84. महानगरपालिकेचे खालील कार्ये विचारात घ्या आणि त्यापैकी कोणती कार्ये अनिवार्य आहे ते ओळखा ?

अ. जन्म-मृत्यूची नोंद करणे

ब. पर्यावरण संरक्षण करणे

क. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षणाची तरतूद करणे

ड. पूल व सार्वजनिक रस्त्यांची बांधणी व देखभाल करणे

वरीलपैकी ***योग्य*** पर्याय निवडा

(1) अ आणि ब (2) अ, ब आणि ड (3) अ आणि ड (4) वरील सर्व

Consider the following functions of Muncipal Corporation and identify that which of them are obligatory functions ?

A. Registration of births and deaths.

B. Protection of the environment.

C. Making provision for secondary and higher secondary education.

D. Construction and maintenance of the bridges and public roads.

Choose ***correct*** options from above

(1) A and B (2) A, B and D (3) A and D (4) All the above

---

85. महाराष्ट्रातील छावणी मंडळे (कटक मंडळे) आहेत

अ. कामठी ब. बडनेरा

क. देवळाली ड. खडकी

(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त ब, क, ड

(3) फक्त अ, क, ड (4) फक्त अ, ब, ड

The Cantonment Boards in Maharashtra are

A. Kamptee B. Badnera

C. Deolali D. Khadki

(1) Only A, B, C (2) Only B, C, D

(3) Only A, C, D (4) Only A, B, D

---

86. नगरपालिकांनी काळजी घेतली पाहिजे अशा समाजातील ____________ प्रकाराच्या दुर्बल घटकांचा विशेष उल्लेख भारतीय राज्यघटनेच्या बाराव्या अनुसूचीमध्ये करण्यात आला आहे.

(1) दोन (2) तीन (3) सहा (4) सात

12th Schedule of the Indian Constitution Specifically mentions ________ types of weaker sections in the society to be taken care by the municipalities.

(1) Two (2) Three (3) Six (4) Seven

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

87. नगरपालिकेशी संबंधित तरतूदींचा समावेश भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या घटनादुरुस्ती कायद्यात करण्यात आली आहे ?

(1) 72 वी घटनादुरुस्ती (2) 73 वी घटनादुरुस्ती
(3) 74 वी घटनादुरुस्ती (4) 76 वी घटनादुरुस्ती

Which amendment Act of the Indian Constitution added provisions regarding municipalities ?

(1) 72nd Amendment (2) 73rd Amendment
(3) 74th Amendment (4) 76th Amendment

---

88. भारतात स्थापना झालेली पहिली नगर परिषद कोणती होती ?

(1) बॉम्बे (2) कलकत्ता (3) मद्रास (4) दिल्ली

Which was the first municipal corporation established in India ?

(1) Bombay (2) Calcutta (3) Madras (4) Delhi

---

89. महाराष्ट्र महानगरपालिका कायद्याप्रमाणे महानगरपालिकेमधील स्थायी समितीमध्ये ________ सदस्य असले पाहिजेत.

(1) 10 (2) 12 (3) 16 (4) 15

According to the Maharashtra Muncipal Corporation Act the standing Committee of the Municipal Corporation shall consist of ________ Councillors.

(1) 10 (2) 12 (3) 16 (4) 15

---

90. 73 च्या घटनादुरुस्ती कायद्यानुसार पंचायत राज संस्थेच्या निवडणूका लढविण्यासाठी कमीत कमी किती वयोमर्यादा असणे आवश्यक आहे ?

(1) 18 वर्ष (2) 25 वर्ष (3) 21 वर्ष (4) 30 वर्ष

According to 73rd Constitutional Amendment Act, the minimum age for contesting elections to the Panchayat Raj Institutions should be

(1) 18 yrs. (2) 25 yrs. (3) 21 yrs. (4) 30 yrs.

---

91. 74 च्या घटना दुरुस्ती कायद्याद्वारे भारतीय संविधानामध्ये कोणत्या अनुसूचीचा समावेश करण्यात आला ?

(1) 9 वी अनुसूची (2) 10 वी अनुसूची
(3) 11 वी अनुसूची (4) 12 वी अनुसूची

Which Schedule is added to Indian Constitution by 74th Constitutional Amendment Act ?

(1) 9th Schedule (2) 10th Schedule
(3) 11th Schedule (4) 12th Schedule

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

92. भारतीय राज्यघटनेच्या बाराव्या अनुसूचीमध्ये नगरपालिकांच्या किती कार्यांची/जबाबदाऱ्यांची यादी देण्यात आली आहे ?

(1) 29 (2) 18 (3) 25 (4) 22

How many functions responsibilities of the municipalities are listed in the 12th Schedule of the Indian Constitution ?

(1) 29 (2) 18 (3) 25 (4) 22

93. जोड्या लावा – (भारतातील सामुदायिक विकास) :

'अ'	'ब'
अ. श्रीनिकेतन प्रकल्प	i. मुंबई (बॉम्बे) सरकार
ब. बडोदा योजना	ii. महात्मा गांधी
क. सेवाग्राम प्रकल्प	iii. व्ही.टी. कृष्णमाचारी
ड. सर्वोदय योजना	iv. रविंद्रनाथ टागोर

	अ	ब	क	ड
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iv	iii	i	ii
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	iii	i	ii	iv

Match the pairs (Community Development in India) :

'A'	'B'
A. Shriniketan Project	i. Mumbai (Bombay) Government
B. Badoda Plan	ii. Mahatma Gandhi
C. Sevagram Project	iii. V. T. Krishnamachari
D. Sarvodaya Plan	iv. Ravindranath Tagore

	A	B	C	D
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iv	iii	i	ii
(3)	iii	iv	i	ii
(4)	iii	i	ii	iv

94. ***योग्य*** कथन/कथने ओळखा.

अ. मिझोराम, मेघालय व नागालँड या राज्यांना 73 वी घटना दुरुस्ती लागू होत नाही.

ब. 73 वी घटना दुरुस्तीची अंमलबजावणी करणारे प्रथम राज्य मध्य प्रदेश आहे.

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) अ आणि ब दोन्हीही (4) अ आणि ब दोन्हीही नाही

Select the ***correct*** statement/statements –

A. 73rd Constitutional Amendment is not applicable to States of Mizoram, Meghalaya and Nagaland

B. Madhya Pradesh is a first State, to implement the 73rd Constitutional Amendment

(1) Only A (2) Only B

(3) Both A and B (4) Neither A and B

---

95. 73 च्या घटना दुरुस्ती बाबत ***अयोग्य*** कथने ओळखा –

ĥ ŐźҚŭňŶQue 95 .
őŇĂ Ķŏĕŭ ĥ ŜŶ

अ. या दुरुस्तीद्वारे पंचायत राज ला संवैधानिक दर्जा देण्यात आला

ब. या दुरुस्तीद्वारे पंचायत राज साठी राज्य वित्त आयोगाची स्थापना करण्यात आली

क. या घटना दुरुस्तीने काही राज्यांना किंवा विशिष्ट प्रदेशांना सुट दिली आहे

ड. या दुरुस्तीची अंमलबजावणी करणारे प्रथम राज्य हे राजस्थान ठरले.

(1) फक्त अ, ब (2) फक्त ब, क (3) फक्त क, ड (4) फक्त अ, क

Select the ***Incorrect*** statements about 73rd Constitution Amendment –

A. This Amendment gives Constitutional status to Panchayat Raj

B. This Amendment establishes State Financial Commission for Panchayat Raj

C. This Amendment exempts some States and certain areas

D. Rajasthan became the first state, to implement this amendment

(1) Only A, B (2) Only B, C (3) Only C, D (4) Only A, C

---

96. खालीलपैकी सर्वोच्च न्यायालयाच्या कोणत्या निवाड्यानुसार सर्वोच्च व उच्च न्यायालयातील न्यायमूर्तींच्या नियुक्तीसाठी न्यायिक मंडळाची सुरुवात झाली ?

(1) केशवानंद भारती निवाडा 1973

(2) एस. पी. गुप्ता निवाडा 1982

(3) सुप्रीम कोर्ट ॲडव्होकेट्स ऑन रेकॉर्ड असो. निवाडा 1993

(4) रामास्वामी निवाडा 1992

Which of the following Judgement started system of collegium in the appointment of Supreme Court and High Court Judges ?

(1) Keswananda Bharati's Case 1973

(2) S. P. Gupta Case 1982

(3) Supreme Court Advocates on Record Association Case, 1993

(4) Ramaswami Case 1992

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

97. खालीलपैकी कोणत्या बाबींच्या आधारावर उत्प्रेषण रिट याचिका आदेशीत करता येत नाही ?

(1) जेथे अधिकारक्षेत्र वापरण्यात चुक/गफलत झाली असेल

(2) जेथे कायद्याची चुक/गल्लत झाली असेल

(3) जेथे प्रथमदर्शनी तथ्यांची चुक/गल्लत झाली असेल

(4) जेथे नैसर्गिक न्यायतत्त्वांचा भंग झाला असेल

On which of the following grounds, Writ of Certiorari can not be issued ?

(1) Where there is error of Jurisdiction

(2) Where there is error of law apparent on the face of record

(3) Where there is error of facts apparent on the face of record

(4) Where there is violation of principles of natural justice

---

98. उच्च न्यायालयाच्या न्यायीक व अधिकाराच्या अनुषंगाने जोड्या लावा.

	अनुच्छेद		तरतूद
अ.	215	i.	अधिकार कक्षेतील दुय्यम कोर्टातील दावा स्वत:कडे वर्ग करून घेणे
ब.	227	ii.	पर्यवेक्षन अधिकारीता
क.	228	iii.	न्यायालयीन बेअदबी बद्दल शास्ती अधिकारीता
ड.	235	iv.	दुय्यम न्यायालयांवर अंकुश अधिकारीता

	अ	ब	क	ड
(1)	i	ii	iii	iv
(2)	ii	iii	iv	i
(3)	i	ii	iv	iii
(4)	iii	ii	i	iv

Match the following regard power and jurisdiction of High Courts.

	Articles		**Provisions**
A.	215	i.	Withdraw case before subordinate court to itself
B.	227	ii.	Power of Superintendence
C.	228	iii.	Power to punish for contempt of court
D.	235	iv.	Power to control over subordinate courts

	A	**B**	**C**	**D**
(1)	i	ii	iii	iv
(2)	ii	iii	iv	i
(3)	i	ii	iv	iii
(4)	iii	ii	i	iv

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

99. खालीलपैकी कोणत्या तरतुदीनुसार सर्वोच्च न्यायालयातील एकूण न्यायमूर्तींची संख्या वेळोवेळी निर्धारित केली जाते ?
   (1) भारतीय राज्य घटना अनुच्छेद 124(2)
   (2) भारतीय दंड संहिता, 1860
   (3) सर्वोच्च न्यायालय (न्यायमूर्तींची संख्या) अधिनियम, 1956
   (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

   The number of judges of the Supreme Court of India is maintained from time to time by which of the following provision ?
   (1) Article 124(2) of the Constitution of India
   (2) The Indian Penal Code, 1860
   (3) The Supreme Court (Number of Judges) Act, 1956
   (4) None of the above

100. खालील विधानांचे अवलोकन करा.
   अ. सक्रीय व कार्यक्षमपणे न्यायदान करणे हे न्यायालयीन सक्रीयतेचे मूलतत्त्व आहे.
   ब. ''अधिकृत याचिकाकर्ता'' या नियमाचे उदारीकरण केल्यामुळे सार्वजनिक हितसंबंध याचिका (PIL) या प्रकाराचा उदय झाला.

   वरील विधानांच्या अनुषंगाने खालीलपैकी ***योग्य*** पर्याय निवडा.
   (1) विधान 'अ' बरोबर असून विधान 'ब' चुक आहे
   (2) दोन्ही विधाने बरोबर आहेत परंतु त्यांच्यामध्ये कोणताही सहसंबंध नाही
   (3) दोन्ही विधाने बरोबर असून ते परस्परांशी सुसंगत आहेत
   (4) विधान 'ब' चुक परंतु ते विधान 'अ' ला पुरक आहे

   Consider following statements :
   A. The essence of judicial activism is an active and efficient justice delivery.
   B. Liberalisation of "Rule of Locus standi" has introduced the Public Interest Litigation (PIL).

   Which one of the following options is ***correct*** ?
   (1) Statement 'A' is correct and statement 'B' is incorrect
   (2) Statement 'A' and 'B' are correct but they have no correlation with each other
   (3) Statement 'A' and 'B' are correct and they are consistent with each other
   (4) Statement 'B' is incorrect but it is complementary to statement 'A'

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना – (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम–82'' यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत: बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग – 1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर ''(3) राजा राममोहन रॉय'' असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर ''(3)'' होईल. आता खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक ''③'' हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र.क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

A

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत "सहायक कक्ष अधिकारी अराजपत्रित, गट-ब (मुख्य) परीक्षा -2017 " या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका – KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	2	3	4	4
2	4	2	3	4
3	4	4	2	4
4	3	4	4	2
5	4	4	3	4
6	4	2	2	3
7	3	4	4	2
8	2	3	2	4
9	4	2	4	3
10	2	4	4	2
11	3	2	4	3
12	3	2	4	4
13	4	3	3	1
14	4	4	3	2
15	3	1	2	4
16	4	2	2	4
17	2	4	1	3
18	2	4	2	3
19	1	3	3	2
20	2	3	4	2
21	4	2	3	3
22	2	4	3	4
23	3	3	4	3
24	3	4	2	3
25	3	3	2	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	3	4	3
27	2	3	3	4
28	4	3	3	2
29	3	4	3	2
30	3	2	4	4
31	3	4	3	4
32	1	2	2	4
33	3	4	3	1
34	2	4	1	1
35	4	1	4	3
36	4	1	2	2
37	4	3	1	3
38	2	2	1	1
39	1	3	4	4
40	1	1	4	2
41	4	4	2	2
42	2	2	4	3
43	2	3	4	2
44	4	2	3	4
45	3	4	2	4
46	4	2	3	2
47	3	1	3	3
48	3	2	4	2
49	3	3	3	3
50	2	2	2	3

दिनांक :- 25 जानेवारी 2018

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	3	3	1	3
52	2	3	2	4
53	1	3	3	3
54	2	4	2	2
55	3	3	3	1
56	4	1	3	4
57	3	4	3	4
58	4	2	3	3
59	3	1	3	2
60	1	4	3	3
61	3	4	4	3
62	3	4	3	4
63	3	3	4	3
64	3	2	3	2
65	3	3	1	4
66	4	3	1	3
67	4	4	4	3
68	3	3	2	3
69	2	2	1	3
70	3	4	4	3
71	1	3	3	4
72	4	3	4	3
73	2	3	3	4
74	1	3	2	3
75	4	3	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	3	4	4	1
77	4	3	4	4
78	3	4	3	2
79	2	3	2	1
80	4	1	3	4
81	2	3	2	3
82	1	4	3	3
83	3	2	1	3
84	2	3	2	1
85	3	3	1	3
86	1	3	3	#
87	3	1	3	2
88	3	3	4	3
89	3	#	2	1
90	3	2	1	2
91	4	3	3	1
92	2	1	#	3
93	1	2	3	3
94	3	1	3	4
95	#	3	3	2
96	3	3	3	4
97	3	4	3	3
98	4	3	3	3
99	3	3	3	3
100	3	3	4	3

दिनांक :- 25 जानेवारी,2018

ने दर्शविलेला प्रश्न रद्द करण्यात आलेला आहे.

महाराष्ट्र दुय्यम सेवा (अराजपत्रित) (मुख्य) परीक्षा - 2018 सहायक कक्ष अधिकारी पदाकरीता स्वतंत्र पेपर (पेपर क्र. 2)
दि. 27 ऑक्टोबर, 2018

A → संच क्रमांक

2018 **E12**

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO. 102697

प्रश्नपुस्तिका पेपर–II

सामान्य क्षमता चाचणी व पदाच्या कर्तव्यासाठी आवश्यक ज्ञान

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनात **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								
	केंद्राची संकेताक्षरे							शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

MPSC ONLINE ACADEMY PUNE
विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे
E-Learning Platform

1. दिलेली उदाहरणे अभ्यासा आणि "I stand" या अभिव्यक्तिचा संकेत निवडण्यासाठी दिलेले नियम वापरा : नियमाला कोणताही अपवाद नाही आणि फक्त दिलेल्या अभिव्यक्तिच्या आधारे तयार झालेले नियम वापरा.

उदाहरणे : palo ko ⇒ I sit, palo tu ⇒ she sits; आणि karo tu ⇒ she stands

(1) tu ko (2) ko karo (3) karo ko (4) karo palo

Study examples and use rules following for selecting code for expression "I stand": there are no exceptions to the rule and only those rules apply that may be derived from the provided expressions.

Examples : palo ko ⇒ I sit, palo tu ⇒ she sits; and karo tu ⇒ she stands

(1) tu ko (2) ko karo (3) karo ko (4) karo palo

---

2. सत्य विधाने आणि त्यावर आधारित निष्कर्ष अभ्यासा आणि निष्कर्षांचे योग्य वर्णन करणारा पर्याय निवडा –

विधाने : बहुतेक कमानकार लेखक आहेत.
एकही लेखक चालक नाही.
सर्व चालक कमानकार आहेत.

निष्कर्ष : (I) काही लेखक कमानकार आहेत.
(II) सर्व कमानकार चालक आहेत.
(III) एकही चालक लेखक नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (I) तर्कसंगत (2) फक्त (II) व (III) तर्कसंगत
(3) फक्त (I) व (III) तर्कसंगत (4) एकही तर्कसंगत नाही

Study the true statements and conclusions based on these and select the option that describes conclusions correctly :

Statements : Most architects are writers.
No writer is a driver.
All drivers are architects.

Conclusions : (I) Some writers are architects.
(II) All architects are drivers.
(III) No driver is a writer.

Answer Options :

(1) Only (I) follow (2) Only (II) and (III) follows
(3) Only (I) and (III) follows (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

3 पुढील युक्तिवादातील तर्कविचार अभ्यासा आणि त्या तर्काशी सारखेपणा असलेला सर्वात जवळचा पर्याय निवडा – अंजूला चित्रपट पाहायला जाणे परवडत नाही. नाटकाचा आनंद लुटण्यासाठी तिकिट खरेदी करणे अधिक खर्चिक आहे. म्हणून तिला ते देखील परवडत नाही.

(1) चहात कॅफेन असल्यामुळे जर संध्याकाळी 6.30 नंतर चहा प्यायल्यास अंजूला रात्री झोप लागत नाही. चहाशी तुलना केल्यास कॉफीत अधिक कॅफेन आहे. म्हणजे अंजू संध्याकाळी 6.30 नंतर कॉफी देखील पिऊ शकत नाही.

(2) वडिलांनी वाढदिवशी दिलेले गोष्टीचे पुस्तक वाचून पूर्ण करण्यासाठी लागणारी पुरेशी चिकाटी अंजूकडे नाही. तिला तिच्या आईने दिलेली कादंबरी वाचायला देखील त्याहून जास्त चिकाटी लागते म्हणून ती तेही पुरे करू शकत नाही.

(3) अंजूला केळे आवडत नाही. या आइस्क्रीममध्ये केळे व बदाम आहेत म्हणून अंजूला तेही आवडणार नाही.

(4) बागेपर्यंत चालत जाणे अंजूसाठी खूपच दूरचे आहे. त्याऐवजी चौपाटी जवळ आहे म्हणून ती तेथे जाण्याला प्राधान्य देईल.

Study the reasoning process of the argument given below and select from option that most closely resembles the reasoning used in it.

Anju cannot afford to go for watching a movie. Buying tickets for enjoying drama is even more expensive, thus she cannot afford that either.

(1) Since tea contains caffeine Anju cannot sleep at night if she drinks a cup of tea after 6.30 pm. Coffee also contains more caffeine if compared to tea so Anju would not drink that after 6.30 pm either.

(2) Anju didn't have enough patience to complete the story book that her father gave for her birthday. The novel that her mother gave to her also requires more patience so she would not finish it either.

(3) Anju does not like banana. This ice-cream contains banana and almonds, so Anju would not like it either.

(4) It is too far for Anju to walk to the garden. The beach is closer, so she will prefer to go there instead.

---

4. नवऱ्याला आदित्यचा परिचय करून देताना एक स्त्री म्हणाली, ''त्याच्या भावाचे वडील हे माझ्या आजोबांचा एकुलता एक मुलगा आहे''. त्या स्त्रीचे आदित्यशी नाते काय?

(1) काकू (2) आई (3) बहीण (4) मुलगी

Introducing Aadit to her husband, women said, "His brother's father is the only son of my grandfather." The women is related to Aadit is :

(1) Aunt (2) Mother (3) Sister (4) Daughter

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

5. निवडीसाठी माहितीपत्रकाच्या 500 प्रति छापण्यासाठी उपलब्ध असलेल्या किंमतींच्या दोन रचना उपलब्ध आहेत. त्या पुढील प्रमाणे :

X : संख्येचा विचार न करता प्रत्येक माहितीपत्रकाची समान किंमत विचारात घेणे.

Y : सुरुवातीला निश्चित केलेली किंमत विचारात घेऊन नंतर प्रत्येक माहितीपत्रकासाठी "X" रचनेपेक्षा कमी किंमत विचारात घेणे.

वरीलप्रमाणे सर्वात कमी खर्चिक किंमत रचना निश्चित करण्यासाठी पुढे दिलेल्या माहितीसंचातील एकाची निवड करा.

(1) 200 माहितीपत्रकांची दोन्ही किंमत रचना वापरून किमती दाखवणारे उदाहरण.

(2) X रचना वापरून दर माहितीपत्रकाची किंमत आणि Y रचना वापरून सुरुवातीची किंमत.

(3) X रचना वापरून 1 माहितीपत्रकाची किंमत आणि Y रचना वापरून 2 माहिती पत्रकांची किंमत.

(4) उपलब्ध असलेल्या X व Y रचना वापरून छपाईसाठी समान किमतींची देयके असलेल्या माहितीपत्रकांची संख्या.

There are two price structures available to choose printing 500 copies of brochure as given below :

X : An equal cost for each brochure without considering number.

Y : An initial fixed cost followed by a lower cost than structure "X' for each brochure.

Select one of the following set of information that would be sufficient to decide least expensive price structure from the mentioned above.

(1) An example showing cost of 200 brochures by using both the cost structures.

(2) The cost per brochure using structure X and initial cost using structure Y.

(3) The cost of 1 brochure using structure X and 2 brochures using structure Y.

(4) The number of brochures for which total bill will be same by both available structures X and Y.

---

6. एका बसमधून काही व्यक्ती प्रवास करत आहेत. 6 व्यक्ती तमीळ बोलतात, 15 व्यक्ती हिन्दी बोलतात आणि 6 व्यक्ती गुजराती बोलतात. त्या गटात काही व्यक्ती उल्लेखिलेल्या इतर भाषाही बोलतात. जर गटातील दोन व्यक्ती दोन भाषा बोलत असतील आणि एक व्यक्ती तीन भाषा बोलत असेल तर त्या बसमध्ये किती प्रवासी आहेत?

(1) 21 (2) 23 (3) 22 (4) 24

Same persons are travelling in a bus. 6 persons are Tamil speakers, 15 are Hindi speakers and 6 are Gujarati speakers. Some persons speak any other language mentioned here. If two persons speak two languages and one person speaks three languages then how many travellers are in a bus ?

(1) 21 (2) 23 (3) 22 (4) 24

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

7. जर मुले वर्गात एका ओळीत बसलेली असतील तर अध्यापिका त्यांच्यासाठी काही स्पष्टीकरण करत असताना ती सर्वांशी नेत्र संपर्क साधू शकते. जर मुले नेहमीच टेबलाभोवती गट करून बसत असतील तर असे करणे शक्य होत नाही. शिवाय मुले जेव्हा मान वर करतात तेव्हा त्यांना अध्यापिका दिसण्याऐवजी समोरचे मूल दिसते आणि बोलण्याचा मोह होतो. ओळीत बसल्यामुळे मुलांना अधिक एकाग्रतेने काम करता येत असल्यामुळे ही शाळेची प्रमाणित बैठकरचना असायला हवी.

वरील युक्तिवाद दुबळा करणारे सर्वाधिक योग्य विधान निवडा.

(1) टेबलांपेक्षा डेस्कच्या ओळी वर्गखोलीची अधिक जागा व्यापत नाहीत.

(2) परंपरावाद्यांच्या युक्तिवादानुसार ओळीत बसलेल्या सर्व वर्गाला शिकवणे सर्वात उत्तम आहे.

(3) ओळीत बसली काय नि गटात बसली काय काही मुलांचे लक्ष सहज विचलित होते.

(4) चार ते सातांच्या गटात बसणे ज्ञान रचना करण्यासाठी आवश्यक असते.

If children are sitting in rows in a classroom, the teacher can have eye contact with all of them while she is explaining something to them. This is not always possible if they are sitting in groups around tables. Also, when they look up, instead of seeing the teacher they see the child opposite in a group and being tempted to talk. So, sitting in rows helps children to concentrate better on their work and should therefore be the standard arrangement in every school classroom.

Select the statement that would most weaken the above argument.

(1) Rows of desks take up no more classroom space than tables.

(2) Traditionalists argue that teaching the whole class in rows is best.

(3) Some children are easily distracted whether they sit in rows or in groups.

(4) Sitting in groups of between four and seven for constructing knowledge is essential.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

8. आपल्या विद्यार्थ्यांनी एकमेकांकडून अनौपचारिकरीत्या विविध कौशल्ये शिकावीत असे श्रीमती कविता यांना वाटते. यामुळे जरी त्या जोडी-सहभाग कामासाठी प्रत्येकाने जोडीदार निवडण्याची मुभा देत असल्या तरी कोणतीही जोडी सलगपणे चारपेक्षा अधिक दिवस काम करणार नाहीत हे त्या पाहतात. आता एडल व राही यांनी मिळून रांगेने चार दिवस काम केले. कला व हमिद यांनी सतत तीन दिवस काम केले. कला व एडल यांनी जोडी-कामाच्या आधीच्या फेरीत एकत्र काम केलेले असल्यांने श्रीमती कविता या लगेचच त्यांची जोडी बनवायची नाही. आता राहीबरोबर काम करायला योग्य विद्यार्थी निवडा –

(1) वर उल्लेख नसलेल्या अन्य विद्यार्थ्याबरोबर

(2) कला

(3) हमिद

(4) येथे उल्लेखिलेल्यापैकी कोणीही विद्यार्थी निवडणे शक्य नाही

Smt. Kavita wants her students to learn various skills from each other informally. Thus though she allows everyone to choose her or his partner for pair-share work, she makes sure that no pair will work together for more than four days continuously. Now Adal and Rahi worked together for four days in a row and Kala and Hamid worked for three days continuously. Kala and Adal worked together during last round of pair work and therefore she does not want to pair them right now. Select the student that should work with Rahi at present.

(1) With any other student not mentioned here

(2) Kala

(3) Hamid

(4) It is not possible to select student from those mentioned here

---

9. जर एका विशेष मुलाचा कायम समावेश करायचा असेल आणि दोन विशिष्ट मुलांना नेहमीच वगळायचे असेल तर प्रकल्पाचे काम करण्यासाठी 15 मुलांतून तीन मुलांची निवड करण्याच्या मार्गांची संख्या निवडा.

(1) 105 (2) 91 (3) 76 (4) 66

Select number of ways can three children can be selected to work on a project out of 15 children, if one particular child is always included and two particular children are always excluded.

(1) 105 (2) 91 (3) 76 (4) 66

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

10. संदेश गुप्त राखण्यासाठी जितू आणि अलेक्स यांनी पुढील नियमांवर आधारित संकेत प्रणाली तयार केली.

(a) A ते M पर्यंतच्या प्रत्येक अक्षराऐवजी वर्णक्रम उलटा गणून Z ते N चा समक्रम असणारे अक्षर ठेवायचे म्हणजे A होईल Z, B होईल Y, असे क्रमाने होईल. N ते Z या वर्णाक्षरांऐवजी A ते M वर्णाक्षरे ठेवायची म्हणजे N होईल A, O होईल B, असे क्रमाने होईल.

(b) प्रक्रिया (a) मधून मिळालेल्या प्रत्येक अक्षराऐवजी सर्व वर्णाक्षरे उलट्या क्रमाने मांडून त्या प्रत्येक अक्षराचा दोन अंकी क्रम तेथे ठेवायचा, म्हणजे A होईल 26, B होईल 25, X होईल 03 असे क्रमाने होईल.

याच प्रणालीवर आधारित LUKEWARM या शब्दाचा संकेत निवडा –

पर्यायी उत्तरे :

(1) 1221110523151813 (2) 1219110517012213
(3) 1221110517012213 (4) 1219110517012613

To keep their messages secret Jitu and Alex formulated a coding system that is based on following operations :

(a) Replace each letter from A to M by its number wise equivalent with the alphabets reversed from Z to N; so A becomes Z, B becomes Y and continued and alphabets from N to Z are replaced by alphabets from A to M; so N becomes A, O becomes B and continue.

(b) Replace each letter resulting from operation (a) by a two digit number according to its place in all alphabets arranged in reversed order; so A becomes 26, B becomes 25, X becomes 03 and so on.

Select the coded form of the word LUKEWARM according to this system.

Answer options :

(1) 1221110523151813 (2) 1219110517012213
(3) 1221110517012213 (4) 1219110517012613

---

11. A, C, E, G आणि I ही पाच गावे परस्परांशी विभिन्न वाहतूक व्यवस्थांनी जोडलेली आहेत. माहिती अभ्यासून त्या संदर्भातील चुकीचे विधान निवडा.

A व C ही गावे बोट व रेल्वेने जोडलेली आहेत. E व G ही गावे बस व बोट यांनी जोडलेली आहेत. C व I ही गावे वरून जाणाऱ्या पुलाने जोडलेली असून त्यावरून फक्त दोनचाकी वाहने व पादचाऱ्यांना जाता येते. A व E ही गावे फक्त बोटीने जोडलेली असून E व I ही गावे बस व रेल्वेने जोडलेली आहेत.

(1) कोणालाही वाहतुकीच्या स्वरूपात बदल न करता C गावाहून G गावाला जाता येते.
(2) जर गावकऱ्याला A गावातून I गावाला जायचे असेल तर त्याला किंवा तिला E गावाला भेट देणे टाळता येत नाही.
(3) E हे गाव तीन गावांशी थेट जोडलेले आहे.
(4) वाहतुकीच्या स्वरूपात बदल न करता G गावाहून I गावाला जाता येते.

A, C, E, G, and I are five villages that are connected with each other by various modes of transport. Study the information and select the false statement with respect to it :

A and C are connected by boat and rail; E and G are connected by bus and boat; C and I are connected by overhead bridge that allows two wheelers and pedestrians only; A and E are connected by boat only and E and I are connected by bus and rail.

(1) One can go from C to G without changing transport mode.
(2) Villagers from A can't escape visiting E if he or she wants to go to I.
(3) E is directly connected to 3 villages.
(4) It is possible to go to I from G without changing transport mode.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

12. पुढील परिच्छेद वाचून अधोरेखित विधानांतील संबंधाचे सर्वात उचित वर्णन करणारा पर्याय निवडा :

जेव्हा लोकसंख्येची वैशिष्ट्ये स्त्रियांच्या विरोधात फारसा वा जराही भेदभाव दाखवत नाहीत, तेव्हा इतर अनेक पद्धतींनी स्त्रियांना त्यांच्या न्याय्य हक्कांबाबत डावलले जाते. जगभरात अफगाणिस्तान हा एकमेव देश असा असावा की जेथे शासन कटाक्षाने मुलींना शिक्षणापासून वंचित ठेवण्यात सक्रिय आहे. परंतु आशिया, आफ्रिका तसेच लॅटिन अमेरिकेतील बऱ्याच देशांमध्ये मुलींना मुलांच्या तुलनेत खूप कमी प्रमाणात शिक्षणाची संधी उपलब्ध आहे. तसेच स्वत:च्या नैसर्गिक प्रज्ञांना जोपासण्यासाठी प्रोत्साहन देण्यापासून ते त्यांना समूहाच्या सामाजिक कार्यक्रमांत उचित सहभाग घेण्यासाठी मुलींना मिळणाऱ्या मूलभूत सुविधांच्या उपलब्धींत अनेक कमतरता आहेत.

(1) पहिल्या विधानात उल्लेखिल्यानुसार स्त्रियांना कसे वंचित ठेवले जाते हे दुसऱ्या विधानात स्पष्ट केले आहे.

(2) शासनाकडून शालेय शिक्षणापासून वंचित ठेवल्यामुळे अफगाणिस्तानातील स्त्रियांना कशाप्रकारे वाईट भेदभावाला तोंड द्यावे लागते हे दोन्ही विधाने स्पष्ट करतात.

(3) दोन्ही अधोरेखित विधाने काही समाज स्त्रियांना कसे वंचित ठेवतात याचे वर्णन करतात.

(4) स्त्रियांना स्वत:च्या नैसर्गिक प्रज्ञांचा विकास कसा करू दिला जात नाही याचे दोन्हीही विधाने वर्णन करतात.

Read the following paragraph and select the most appropriate option which describes relationship between underlined statements.

Even when demographic characteristics do not show anti-female bias or any at all, there are other ways in which women get less than a square deal. Afghanistan may be the only country in the world where the government is keen on actively excluding girls from schooling; but there are many countries in Asia and Africa and also in Latin America, where girls have far less opportunity for schooling than do boys. And there are other deficiencies in basic facilities available to women, varying form encouragement to cultivate one's natural talents to fair participation in social functions of the community.

(1) 2nd statement explains of how women are deprived as mentioned in 1st statement.

(2) Both the statements describe that women in Afghanistan face worst bias as they are deprived of schooling by the government.

(3) Both the underlined statements describe how women are deprived by some societies.

(4) Both the underlined statement describes how women are not allowed to develop their natural talents.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

13. माझ्यासमोर विविध रंगाच्या सात खुर्च्या मांडल्या आहेत. पिवळ्या रंगाची खुर्ची निळ्या व जांभळ्या खुर्च्यांच्या मध्ये आहे. हिरव्या रंगाची खुर्ची लाल व नारिंगी खुर्च्यांच्या मध्ये आहे. पांढऱ्या रंगाची खुर्ची निळ्या खुर्चीच्या बाजूला आहे परंतु ती लाल किंवा जांभळ्या खुर्च्यांच्या बाजूला नाही. ही माहिती सत्य मानून पुढीलपैकी निष्कर्षाचे/निष्कर्षांचे सर्वात उचित वर्णन निवडा –

(a) निळी खुर्ची नेहमीच पांढऱ्या खुर्चीच्या बाजूला असणार.

(b) पांढऱ्या खुर्चीच्या बाजूला नारिंगी खुर्ची असणे शक्य आहे.

(c) जांभळ्या खुर्चीच्या बाजूला एकतर लाल किंवा नारिंगी खुर्ची असणे शक्य आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) खेरीज एकही नाही (2) फक्त (b)

(3) जर (b) शक्य असेल तर (c) शक्य नाही (4) सर्व निष्कर्ष सत्य आहेत

Seven different coloured chairs are placed before me. Yellow coloured chair is between blue and violet chairs. Green coloured chair is between red and orange chairs. White chair is next to blue chair but it is not next to red or violet chairs. Assuming given information to be true select option that most appropriately describes conclusion/s from given below :

(a) Blue chair will be always next to white chair

(b) It is possible that orange chair will be next to white chair

(c) It is possible that either red or orange chair will be next to violet chair

Answer options :

(1) None but (a) (2) only (b)

(3) If (b) is possible than (c) is not possible (4) All conclusions are correct

---

14. हिवाळी दिवस उन्हाळी दिवसांपेक्षा जास्त ढगाळ असतात. पावसाळी दिवस हिवाळी दिवसांपेक्षा ढगाळ असतात. जर ही दोन विधाने सत्य असतील तर ''उन्हाळी दिवस पावसाळी दिवसांपेक्षा जास्त ढगाळ असतात'' हे विधान ________ आहे.

(1) नेहमीच सत्य (2) नेहमीच असत्य

(3) सत्य किंवा असत्य असेल (4) निश्चित करता येत नाही

Winter days tend to be cloudier than summer days. Rainy day tend to be cloudier than winter days. If these two sentences are true then the sentence, "summer days tend to be cloudier than rainy days" is ________.

(1) always true (2) always false

(3) either true or false (4) cannot be decided

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

15. पुढे पाच विधाने दिली आहेत व त्यापुढे विशिष्ट क्रमाने तीन विधाने असलेले पर्याय दिले आहेत. सुरुवातीच्या दोन विधानांच्या आधारे तिसरे विधान हे यथार्थ निष्कर्ष ठरते असा पर्याय निवडा.

विधाने :

(a) त्याला किंवा तिला क्षमता विकसित व अभिव्यक्त करण्यासाठी मिळणाऱ्या विविध संधी, सुविधा व स्वातंत्र्यावर प्रत्येकाचे व्यक्तिगत साफल्य अवलंबून असते.

(b) गुणवत्तापूर्ण शैक्षणिक संधी आणि आरोग्य सुविधा व्यक्तिला त्याच्या किंवा तिच्या ऊर्मींचा कमाल विकास साधायला साहाय्य देतात.

(c) उच्च दरडोई राष्ट्रीय उत्पन्न दर्शवते की प्रत्येक व्यक्तिला गुणवत्तापूर्ण शिक्षण व आरोग्य सुविधा मिळतात.

(d) अधिक दरडोई राष्ट्रीय उत्पन्न हे लोकांना गुणवत्तापूर्ण शैक्षणिक व आरोग्य सुविधा मिळतात असे दर्शवत नाही. हे तथ्य आहे.

(e) व्यक्तिगत साफल्य तेव्हाच शक्य आहे जेव्हा त्याला किंवा तिला विविध पर्यायांतून क्षमता अभिव्यक्त करण्यासाठी निवड करण्याचे स्वातंत्र्य असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c), (b), (a) (2) (c), (b), (e) (3) (a), (b), (e) (4) (b), (e), (a)

Given below are five statements followed by options comprised of three statements in a specific order. Choose the option where third statement is valid conclusion based on the preceding two statements:

Statements :

(a) Personal fulfilment depends on various opportunities; facilities and freedom that everyone gets to develop and express his or her capabilities.

(b) Quality educational opportunities and health facilities assist persons to develop his or her potentials optimally.

(c) Higher national per capita income indicates that every person gets quality educational and health facilities.

(d) It is a fact that higher national per capita income does not indicate that people get quality educational and health facility.

(e) Personal fulfilment is possible when he or she has freedom to choose from various alternatives to express capabilities.

Answer options :

(1) (c), (b), (a) (2) (c), (b), (e) (3) (a), (b), (e) (4) (b), (e), (a)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

16. खालील जिल्ह्यांच्या त्यांच्या संबंधित धार्मिक स्थळांशी योग्य जोड्या लावा :

	जिल्हा		धार्मिक स्थळे
(a)	अहमदनगर	(i)	तेर, येडशी, अणदूर, परांडा
(b)	औरंगाबाद	(ii)	माहूर, कंधार, हदगाव, मुखेड
(c)	उस्मानाबाद	(iii)	पैठण, आपेगाव, म्हैसमाळ, खुल्दाबाद
(d)	नांदेड	(iv)	शिंगणापूर, मढी, टोके, बोधेगाव

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the following districts with their respective religious places.

	District		Religious places
(a)	Ahmednagar	(i)	Ter, Yedashi, Andur, Paranda
(b)	Aurangabad	(ii)	Mahur, Kandhar, Hadgaon, Mukhed
(c)	Osmanabad	(iii)	Paithan, Apegaon, Maismal, Khuldabad
(d)	Nanded	(iv)	Shingnapur, Madhi, Toke, Bodhegaon

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

17. जोड्या लावा :

	स्तंभ - I (जिल्हा)		स्तंभ - II (सरोवर)
(a)	बुलढाणा	(i)	रामसागर
(b)	नागपूर	(ii)	घोडझरी
(c)	भंडारा	(iii)	लोणार
(d)	चंद्रपूर	(iv)	बांदलकसा

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the following :

	Column - I (District)		Column - II (Lake)
(a)	Buldhana	(i)	Ramsagar
(b)	Nagpur	(ii)	Ghodzri
(c)	Bhandara	(iii)	Lonar
(d)	Chandrapur	(iv)	Bandalkasa

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(i)	(ii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)

18. येरळा ही ________ नदीची उपनदी आहे.

(1) कृष्णा (2) भीमा (3) गोदावरी (4) तापी

Yerala is a tributary of ________ river.

(1) Krishna (2) Bhima (3) Godavari (4) Tapi

19. महाराष्ट्रातील खालील घाटांचा दक्षिणेकडून उत्तरेकडे कोणता क्रम **बरोबर** आहे?

(1) बोर, कुंभार्ली, आंबा, फोंडा (2) फोंडा, आंबा, कुंभार्ली, बोर

(3) कुंभार्ली, फोंडा, बोर, आंबा (4) आंबा, बोर, फोंडा, कुंभार्ली

Which of the following sequences of Ghats in Maharashtra from South to North is **correct** ?

(1) Bor, Kumbharli, Amba, Fonda (2) Fonda, Amba, Kumbharli, Bor

(3) Kumbharli, Fonda, Bor, Amba (4) Amba, Bor, Fonda, Kumbharli

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

20. 74° पूर्व रेखांशावर महाराष्ट्रातील नद्यांचा उत्तरेकडून दक्षिणेकडे क्रम निवडा –

(a) गिरना (b) नीरा (c) कुकडी (d) कोयना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (d), (c), (b), (a) (3) (a), (c), (b), (d) (4) (a), (c), (d), (b)

Select the correct order of rivers of Maharashtra from north to south along 74° East longitude.

(a) Girna (b) Nira (c) Kukudi (d) Koyana

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (d), (c), (b), (a) (3) (a), (c), (b), (d) (4) (a), (c), (d), (b)

---

21. खालील विधाने पहा :

(a) नायट्रोजन आणि ऑक्सीजन हे वातावरणातील स्थिर वायू आहेत.

(b) वातावरणामध्ये वाराजन्य धुळीचे प्रमाण 9.9% असते.

(c) वातावरणातील वायुरूप नायट्रोजनचा शोध 1772 मध्ये रूदरफोर्ड यांनी लावला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त विधान (a) बरोबर आहे. (2) फक्त विधान (b) बरोबर आहे.

(3) विधाने (a) आणि (b) बरोबर आहेत. (4) विधाने (a) आणि (c) बरोबर आहेत.

Observe the following statements :

(a) Nitrogen and Oxygen are the constant gases in atmosphere.

(b) The % of air borne dust particles in the atmosphere is 9.9.

(c) The gaseous nitrogen in the atmosphere is found by Rutherford in 1772.

Answer options :

(1) Only statement (a) is correct. (2) Only statement (b) is correct.

(3) Statements (a) and (b) are correct. (4) Statements (a) and (c) are correct.

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे

---

22. महाराष्ट्र राज्याचे भौगोलिक क्षेत्रफळ ________ चौ.कि.मी. असून त्याचा विस्तार ________ आणि ________ पूर्व रेखावृत्तादरम्यान आहे.

(1) 306613 आणि 72° 16' ते 79° 54' (2) 305613 आणि 71° 16' ते 79° 16'

(3) 307713 आणि 72° 36' ते 80° 54' (4) 307613 आणि 72° 26' ते 80° 44'

The Geographical area of Maharashtra state is ________ and it extended between ________ and ________ East longitude.

(1) 306613 and 72° 16' to 79° 54' (2) 305613 and 71° 16' to 79° 16'

(3) 307713 and 72° 36' to 80° 54' (4) 307613 and 72° 26' to 80° 44'

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

23. खालील विधानांचा विचार करा :

(a) 1933 सालापासून महाराष्ट्र राज्यात सूतगिरण्यांच्या विकेंद्रीकरणाची सुरुवात झाली.

(b) आंतरराष्ट्रीय इन्फोटेक पार्क (IIP) नवी मुंबई येथे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) विधान बरोबर आहे. (2) फक्त (b) विधान बरोबर आहे.

(3) (a) आणि (b) विधाने बरोबर आहेत. (4) (a) आणि (b) विधाने बरोबर नाहीत.

Consider the following statements :

(a) Since 1933 the cotton textile industries began to decentralise in the state of Maharashtra.

(b) International Infotech Park (IIP) is located at Navi Mumbai.

Answer Options :

(1) Only (a) statement is correct. (2) Only (b) statement is correct.

(3) Statements (a) and (b) are correct. (4) Statements (a) and (b) are not correct.

---

24. 2011 च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रातील लिंगप्रमाण ________ आहे.

(1) 934 (2) 922 (3) 925

Que 24 .

As per 2011 census the sex ratio of Maharashtra is ________.

(1) 934 (2) 922 (3) 925 (4) 930

---

25. खालील जोड्या लावा :

	आदिवासी जमात		लोकसंख्येचे केंद्रीकरण असलेले जिल्हे
(a)	भिल्ल	(i)	अमरावती, यवतमाळ
(b)	कातकरी	(ii)	पालघर, नाशिक
(c)	कोलम	(iii)	जळगाव, धुळे
(d)	वारली	(iv)	रायगड, ठाणे

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

Match the following :

	Tribe		Districts of population concentration
(a)	Bhil	(i)	Amravati, Yeotmal
(b)	Katkari	(ii)	Palghar, Nashik
(c)	Kolam	(iii)	Jalgaon, Dhule
(d)	Varli/Warli	(iv)	Raigad, Thane

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

26. खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळत **नाही** ?

(1) केशव सूत - नवा शिपाई

(2) लोकहितवादी - शतपत्रे

(3) बाबासाहेब आंबेडकर - प्रबुद्ध भारत

(4) बाळ गंगाधर टिळक - मूर्तीभंजन

Which of the following pair does **not** match correctly ?

(1) KeshavSut - Nava Shipai

(2) Lokhitvadi - Shatpatre

(3) Babasaheb Ambedkar - Prabudha Bharat

(4) Bal Gangadhar Tilak - Murtibhanjan

---

27. जोड्या जुळवा :

(a) तांबवा (i) के.डी. पाटील

(b) कामेरी (ii) काशिनाथ देशमुख

(c) इंदोली (iii) कृष्णराव कुऱ्हाडे

(d) पळुस (iv) दिनकरराव निकम

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the following :

(a) Tambva (i) K.D. Patil

(b) Kameri (ii) Kashinath Deshmukh

(c) Indoli (iii) Krishnarao Kurhade

(d) Palus (iv) Dinkarrao Nikam

Answer option :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

28. पुढील वाक्यात कोणत्या वृत्तपत्राचे वर्णन केले आहे?
(a) ते 1908 मध्ये सुरू झाले होते.
(b) ते सुरू करण्याच्या प्रयत्नांशी टिळकांचा संबंध होता.
(c) ते एका मर्यादित कंपनीच्या मालकीचे होते.
(d) वामन गोपाळ जोशी, गोपाळ अनंत ओगले आणि दत्तात्रय बळवंत कालेलकर हे तेथील कर्मचारी होते.
(e) परंतु हे वृत्तपत्र एक वर्षापेक्षा जास्त टिकले नाही.
पर्यायी उत्तरे :
(1) मुंबई वैभव (2) गुराखी (3) राष्ट्रमत (4) देशसेवक
Which newspaper is described in the sentences given below :
(a) It was started in 1908.
(b) Tilak was associated with the efforts made to start it
(c) It was owned by a limited company.
(d) Waman Gopal Joshi, Gopal Anant Ogale and Dattatraya Balvant Kalelkar are its staff
(e) But this paper did not live for more than a year
Answer options :
(1) Mumbai Vaibhav (2) Gurakhi (3) Rashtramat (4) Deshasevak

---

29. विनोबा भावे यांनी 1930-31 दरम्यान त्यांच्या तुरुंगवासात __________ या ग्रंथाची रचना केली.
(1) गीता रहस्य (2) गीताई (3) गीतासार (4) गीताबोध
Vinoba Bhave wrote __________ during his imprisonment in 1930-31.
(1) Gita Rahasya (2) Gitai (3) Gitasar (4) Gitabodh

---

30. व्यक्ती ओळखा :
(a) ते 1874 साली लंडन येथे झालेल्या 'प्राच्य अभ्यास' विषयावरील आंतरराष्ट्रीय परिषदेत सहभागी झाले होते.
(b) ते मुंबई विद्यापीठाचे कुलगुरु होते.
पर्यायी उत्तरे :
(1) डॉ. रामकृष्ण भांडारकर (2) डॉ. काशीनाथ तेलंग
(3) फिरोजशहा मेहता (4) वामन मोडक
Identify the Person.
(a) He was participated in International conferences on oriental studies held in London in 1874.
(b) He was Vice-chancellor of University of Bombay.
Answer options :
(1) Dr. Ramakrishna Bhandarkar (2) Dr. Kashinath Telang
(3) Pherozeshah Mehta (4) Vaman Modak

---

31. 1910 च्या प्रेस ॲक्ट नुसार मुंबईच्या अँग्लो-मराठी __________ पत्राकडून ₹ 5,000 तारण म्हणून मागण्यात आले त्याचा परिणाम म्हणून त्याचे प्रकाशनच बंद करण्यात आले.
(1) काळ (2) देशसेवक (3) राष्ट्रमत (4) वरीलपैकी एकही नाही
As per the Press Act of 1910, security of ₹ 5,000 was demanded from the Anglo-Marathi paper __________ in Bombay and as a result it discontinued publication.
(1) Kal (2) Deshsevak (3) Rashtramat (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

32. खालील घटना कालक्रमाने जुळविलेला **सुयोग्य** पर्याय निवडा :

(a) लखनौ करार (b) होमरूल लिग

(c) सुरत काँग्रेस (d) काँग्रेस लोकशाही पक्ष

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (a), (d), (c) (3) (c), (b), (a), (d) (4) (c), (d), (b), (a)

Arrange the following in **correct** chronological order :

(a) Lucknow Pact (b) Homerule League

(c) Surat Congress (d) Congress Democratic Party

Answer options :

(1) (a), (b), (c), (d) (2) (b), (a), (d), (c) (3) (c), (b), (a), (d) (4) (c), (d), (b), (a)

33. पुणे-मुंबई मार्गाजवळील मांगीरबाबा मंदिर म्हणजे ________ यांची समाधी आहे.

(1) राघोजी साळवे (2) लहूजी साळवे (3) उमाजी नाईक (4) दादाजी नाईक

Near Poona-Mumbai Road Mangirbaba Mandir is mausoleum of _________.

(1) Raghoji Salve (2) Lahuji Salve (3) Umaji Naik (4) Dadaji Naik

34. पुढीलपैकी कोणत्या ग्रंथांमध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी हिंदू धर्माचे बारकाईने परीक्षण केले आहे?

(a) फिलॉसॉफी ऑफ हिंदूइझम (b) रिडल्स इन हिंदूइझम

(c) रिलिजन इन इंडिया (d) बुद्ध अँन्ड हिज धम्म

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a), (b) आणि (d) फक्त (3) (c) फक्त (4) (d) फक्त

In which of the following books Dr. Babasaheb Ambedkar has critically examined Hinduism ?

(a) Philosophy of Hinduism (b) Riddles in Hinduism

(c) Religion in India (d) Buddha and his Dhamma

Answer options :

(1) (a) only (2) (a), (b) and (d) only (3) (c) only (4) (d) only

35. "द बाँबे असोसिएशन" चे पहिले चिटणीस कोण होते?

(1) भाऊ दाजी लाड (2) फर्दुनजी नौरोजी

(3) विनायकराव जगन्नाथ (4) बोमनजी होरमुसजी

Who was the First Secretary of "The Bombay Association" ?

(1) Bhau Daji Lad (2) Fardunji Naoroji

(3) Vinayakrao Jagannath (4) Bomanji Hormusji

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

36. महाराष्ट्रातील विधान परिषदेसंबंधी **अयोग्य** विधान पुढीलपैकी विधानांतून शोधून काढा :
(a) 1935 च्या कायद्यानुसार दोन वैधानिक सभागृहे महाराष्ट्रात म्हणजे त्या वेळच्या मुंबई प्रांतात तयार करण्यात आली.
(b) या सभागृहाचे पहिले अधिवेशन पुण्यात 'कौन्सिल हॉल' येथे 1935 रोजी भरले.
(c) विधान परिषदेच्या निर्मितीच्या वेळी त्याची सदस्यसंख्या 29 होती ती वाढत जाऊन 1957 मधे 40 झाली आणि सध्या ती 78 आहे.

पर्यायी उत्तरे :
(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) (3) केवळ (c) (4) केवळ (b), (c)

Find out the **incorrect** statement/s about Legislative council of Maharashtra.
(a) As per 1935 Act two legislative houses were created in Maharashtra i.e., then Bombay province.
(b) First of its session was held in Pune in Council Hall in 1935.
(c) Its membership at its creation was 29 later rose to 40 in 1957 and at present it is 78.

Answer option :
(1) (a) Only (2) (b) Only (3) (c) Only (4) (b), (c) Only

---

37. जर संसदेने केलेला एखादा कायदा घटनेच्या तत्वांच्या विरोधी असेल तर असा कायदा या नावाने ओळखला जातो.
(1) अल्ट्रा विरस (2) इन्ट्रा विरस (3) अनौरस (4) कायद्याने औरस ठरविलेला

If the act passed by parliament proved that it is against the principle of constitution, it is termed as :
(1) Ultravires (2) Intravires (3) Illegitimate (4) Legitimate

---

38. जर एखादे राज्य केन्द्र सरकारने दिलेल्या निर्देशांचे पालन करण्यात अपयशी ठरले तर राष्ट्रपती काय करतील?
(1) ते राज्य विधिमंडळ विसर्जित करतील आणि नव्याने निवडणूका घेण्याचे आदेश देतील.
(2) ते राज्यातील घटनात्मक यंत्रणा कोलमडून पडल्याचे घोषित करतील आणि राज्य चालविण्याची जबाबदारी स्विकारतील.
(3) ते राज्यात अर्धसैनिक दले पाठवून निर्देशांची पूर्तता करवून घेतील.
(4) वरीलपैकी कोणतेही

What can the President do if a state fails to comply with directives of the Central Government ?
(1) He can dissolve state legislature and order fresh elections.
(2) He can declare the breakdown of constitutional machinery in the state and assume responsibility for the governance of the state.
(3) He can send paramilitary forces to the state to secure compliance.
(4) Any of the above

---

39. भारतीय राज्यघटनेच्या आठव्या परिशिष्टामध्ये सिंधी भाषेचा समावेश ________ साली करण्यात आला.
(1) 1976 (2) 1967 (3) 1992 (4) 2004

Sindhi language was included in the eighth schedule of the Indian Constitution in ________.
(1) 1976 (2) 1967 (3) 1992 (4) 2004

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

40. भारताच्या फाळणीनंतर घटनासमितीच्या संख्येबाबतच्या विधानांचा विचार करा.

(a) समितीची सदस्यसंख्या 299 पर्यंत खाली आली.

(b) संस्थानांच्या प्रतिनिधींची संख्या 70 पर्यंत कमी झाली.

(c) प्रांतांच्या व मुख्य आयुक्तांच्या प्रांतांच्या प्रतिनिधींची संख्या 229 इतकी कमी झाली.

वरीलपैकी कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहेत?

(1) केवळ (a) (2) केवळ (a) आणि (b)

(3) केवळ (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the statements about strength of Constituent Assembly after partition of India.

(a) Total strength of Assembly came down to 299.

(b) The strength of the representatives of princely states was reduced to 70.

(c) Strength of the representatives of provinces and Chief Commissioners Provinces was reduced to 229.

Which of the above statements is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) only

(3) (b) and (c) only (4) (a), (b) and (c)

---

41. 'मूलभूत कर्तव्या' बाबतच्या खालील विधानांपैकी कोणते बरोबर **नाही**?

(1) त्यांचा समावेश 42 व्या घटनादुरुस्तीने राज्यघटनेत करण्यात आला आहे.

(2) त्यांचा समावेश राज्यघटनेतील विभाग 'IV A' या नव्या विभागात करण्यात आला आहे.

(3) त्यांचा समावेश कलम 51-A मध्ये करण्यात आला आहे.

(4) ती भारतीय नागरिकांना तसेच परकीयांना लागू आहेत.

Which one of the following statements is **not** correct about 'Fundamental Duties' ?

(1) These are included in the constitution by the 42nd constitutional Amendment.

(2) These are included in Part 'IV A' of the constitution, which is a new.

(3) These are included in Article 51-A.

(4) These are applicable to Indian citizens as well as to non-citizens.

---

42. 15 ऑगस्ट 1943 पर्यंत सुधारित भारत सरकार कायदा, 1935 अंतर्गत _________ भाग _________ विभाग (कलमे) आणि _________ परिशिष्टे होती.

(1) 15, 325, 12 (2) 14, 321, 10 (3) 16, 320, 8 (4) 17, 324, 9

The Government of India Act, 1935 as amended upto 15th August, 1943 had _________ parts _________ sections and _________ schedules.

(1) 15, 325, 12 (2) 14, 321, 10 (3) 16, 320, 8 (4) 17, 324, 9

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

43. खालीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त?

(a) राज्य विधिमंडळाच्या बाहेरील व्यक्तिची मंत्री म्हणून नेमण्यास कोणतीही बंदी/अडथळा नाही.

(b) मंत्री म्हणून नेमलेल्या व्यक्तिस सहा महिन्यांच्या आत राज्य विधिमंडळाच्या कोणत्याही सभागृहाचे सभासद व्हावे लागते.

(c) विधानसभेचा सभापती म्हणून नेमलेल्या व्यक्तिस सहा महिन्यांच्या आत विधानसभेचे सभासद व्हावे लागते.

(d) राज्य विधिमंडळाच्या नामनिर्देशित सदस्यास मंत्री म्हणून नेमता येत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (c), (d) (3) (b) फक्त (4) (a) आणि (b)

Which one of the following statements is/are **correct** ?

(a) There is no bar to the appointment of a person from outside the state legislature as minister.

(b) A person appointed as a minister has to become a member of either house of state legislature within a six months.

(c) A person appointed as a speaker of Legislative Assembly has to become a member within six months.

(d) Nominated member of the state legislature cannot be appointed as minister.

Answer option :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (c), (d) (3) (b) only (4) (a) and (b)

---

44. महाराष्ट्राच्या विधान सभेच्या सभापतीबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) जर तो विधान सभेचा सदस्य राहिला नाही तर त्यास आपले पद सोडावे लागते.

(b) सभागृहातील कामकाज चालविण्यासाठी आणि त्याचे नियमन करण्यासंबंधातील त्याच्या वर्तनाबाबत केवळ उच्च न्यायालयातच आव्हान देता येते.

(c) तो स्वत: कामकाज सल्लागार समितीचा अध्यक्ष असतो.

(d) तो राज्य विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांच्या संयुक्त बैठकीचे अध्यक्षस्थान भूषवितो.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत?

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (d) (3) (a), (c) (4) (b), (d)

Consider the following statements regarding the speaker of Maharashtra Legislative Assembly :

(a) He has to vacate his office if he ceases to be a member of the House.

(b) His conduct in regulating procedure or maintaining order in the house can be challenged only in the High Court.

(c) He himself is the chairman of the Business Advisory Committee.

(d) He presides over a joint sitting of both the Houses of state Legislature.

Which of the statements given above are **correct** ?

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (d) (3) (a), (c) (4) (b), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

45. केन्द्र-राज्य यातील वैधानिक संबंधाबाबत जोड्या लावा :

(a) अनुच्छेद 248 (i) आणीबाणी जारी असतांना राज्य सूचीतील बाबीसंबंधी कायदे करण्याचा संसदेचा अधिकार

(b) अनुच्छेद 249 (ii) दोन किंवा अधिक राज्यांकरिता त्यांच्या संमतीने कायदे करण्याचा संसदेचा अधिकार

(c) अनुच्छेद 250 (iii) कायदेमंडळाचे अवशिष्ट अधिकार

(d) अनुच्छेद 252 (iv) राष्ट्रीय हितासाठी राज्यसूचीतील बाबीसंबंधी कायदे करण्याचा संसदेचा अधिकार

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the pairs with regard to Centre-state legislative relations :

(a) Article 248 (i) Power of Parliament to legislate with respect to any matter in the state list during emergency

(b) Article 249 (ii) Power of Parliament to legislate for two or more states by consent

(c) Article 250 (iii) Residuary powers of legislation

(d) Article 252 (iv) Power of parliament to legislate with respect to a matter in the state list in the national interest

Answer option :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

---

46. खालीलपैकी कोणता नकाराधिकार भारताचे राष्ट्रपती वापरू शकत **नाहीत** ?

(1) निरंकुश (परिपूर्ण) (2) गुणात्मक (3) तात्पुरता (निलंबनात्मक) (4) खिशातील (पॉकेट)

Which one of the following 'veto power' **cannot** be enjoyed by the President of india ?

(1) Absolute (2) Qualified (3) Suspensive (4) Pocket

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

47. राज्यघटनेतील कलमे (**सूची अ**) व तरतूदी (**सूची ब**) यांच्या योग्य जोड्या जुळवा :

सूची - अ (कलमे)			सूची - ब (तरतूद)
(a)	कलम - 165	(i)	राज्याचा महाधिवक्ता
(b)	कलम - 171	(ii)	विधान परिषद रचना
(c)	कलम - 214	(iii)	राज्यांसाठी उच्च न्यायालये
(d)	कलम - 233	(iv)	जिल्हा न्यायाधिशांची नियुक्ती

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

Match the following pairs regarding Articles (**list A**) and Provisions (**list B**) of Constitution.

List - A (Articles)			List - B (Provision)
(a)	Article - 165	(i)	Advocate General of State
(b)	Article - 171	(ii)	Composition of legislative Council
(c)	Article - 214	(iii)	High Courts for state
(d)	Article - 233	(iv)	Appointment of District Judge

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

48. राज्याच्या मुख्य सचिवाचे खालीलपैकी कोणते कार्य **चुकीचे** आहे ?
(1) तो मुख्यमंत्र्याचा प्रमुख सल्लागार म्हणून कार्य करतो.
(2) जेंव्हा राज्यात राष्ट्रपती राजवट लादलेली असते आणि केन्द्रीय सल्लागारांची नियुक्ती झालेली नसेल तेंव्हा तो राज्यपालाचा प्रमुख सल्लागार म्हणून कार्य करतो.
(3) जेंव्हा संबंधित राज्य विभागीय परिषदेचा (Zonal Council) सदस्य असते त्यावेळी तो आळीपाळीने विभागीय परिषदेचा प्रमुख म्हणून कार्य करतो.
(4) आंतर-विभागीय (Inter-departmental) विवादाबाबतच्या स्थापन केलेल्या समन्वय समित्यांचा प्रमुख म्हणून तो कार्य करतो.

Which one of the following functions of the Cheif Secretary of the State is **not** correct ?
(1) He acts as the principal advisor to the Cheif Minister.
(2) He acts as the Cheif Advisor to the Governor if the Central Advisors are not appointed and the Presidents' rule is imposed in the state.
(3) He acts as the Chairman by rotation, of the Zonal Council of which the state concerned is a member.
(4) He acts as the Chairman of co-ordination committees set up for inter-departmental disputes.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

49. भारताच्या नियंत्रक व लेखापरीक्षकाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त?

(a) त्याची नेमणूक राष्ट्रपतीद्वारे पाच वर्षाच्या कार्यकाळासाठी होते.

(b) त्याचे वेतन आणि सेवा शर्ती राष्ट्रपतीद्वारे निश्चित केल्या जातात.

(c) राष्ट्रपतीद्वारे स्वत: होवून त्यांस पदावरून दूर केले जावू शकते.

(d) नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (कर्तव्ये, अधिकार व सेवाशर्ती) अधिनियम, 1973 नुसार केंद्र शासनामधील लेखा विभाग हा लेखा परीक्षण विभागापासून वेगळा केला जातो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b)

(3) वरीलपैकी एकही नाही (4) (a) आणि (d)

Which of the following is/are **correct** about CAG of India ?

(a) He is appointed by the President for a period of five years.

(b) His salary and conditions of service are determined by President

(c) He can be removed by the President on his own.

(d) The CAG's (Duties, powers and conditions of service) Act, 1973 separated accounts from audit in the Central Governement.

Answer options :

(1) (a) only (2) (a) and (b)

(3) None of the above (4) (a) and (d)

---

50. भारताच्या नियंत्रक व महालेखापरीक्षकासंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या –

(a) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 148 नुसार राष्ट्रपती नियंत्रक व महालेखापरीक्षकांची नियुक्ती करतात.

(b) शासकीय खर्चाचे लेखापरीक्षण करणे हे नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे प्रमुख कार्य आहे.

(c) नियंत्रक व महालेखापरीक्षक आपला अहवाल संसदेला सादर करतात.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) फक्त (a)

Consider the following statements regarding with the Comptroller and Auditor General of India :

(a) According to article 148 of Constitution of India, the Comptroller and Auditor General is appointed by the President.

(b) The main duty of the CAG is to audit the Government expenditure.

(c) The CAG submitted his report to the Parliament.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

51. लक्षवेधी सूचनेच्या संदर्भात __________ ही **योग्य** विधान/ने आहेत.
(a) निकडीच्या सार्वजनिक हिताच्या बाबीकडे मंत्र्याचे लक्ष वेधण्यासाठीचा हा एक उपाय आहे.
(b) ती मांडण्यासाठी 50 सदस्यांचे समर्थन आवश्यक असते.
(c) राज्यसभेला हा उपाय वापरण्याची परवानगी नसते.
(d) 1952 पासून सुरू असलेली संसदीय प्रणालीतील नावीन्यपूर्ण पद्धती आहे.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a) फक्त (2) (d) फक्त (3) (a), (b), (c) (4) (a) आणि (d)

The **correct** statement/s about calling attention notice is/are __________.
(a) It is a device of calling the attention of a minister to a matter of urgent public importance.
(b) It needs the support of 50 members to be admitted.
(c) Rajya Sabha is not permitted to make use of this device.
(d) It is an innovation in the Parliamentary procedure since 1952.
Answer options :
(1) (a) only (2) (d) only (3) (a), (b), (c) (4) (a) and (d)

---

52. खालील विधाने विचारात घ्या –
(a) उपसभापती आणि सभापती हे लिखित राजीनामा परस्परांना सादर करू शकतात.
(b) महान्यायवादी (Attorney General) आणि महान्याय अधिकर्ता (Solicitor General) हे लिखित राजीनामा परस्परांना सादर करू शकतात.
वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त?
(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a) आणि (b) दोन्हीही (4) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

Consider the following statements :
(a) Deputy Speaker and Speaker may resign by writing to each other.
(b) Attorney General and Solicitor General may resign by writing to each other.
Which among the above statements is/are **correct** ?
(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

---

53. भारतीय संघराज्यात संघराज्य व्यवस्थेची खालीलपैकी कोणती मूलतत्वे दिसून येतात? पर्याय निवडा –
(a) दुहेरी शासन व्यवस्था (b) अधिकारांचे वाटप
(c) एकेरी नागरिकत्व (d) द्विगृही कायदेमंडळ
(e) स्वतंत्र न्यायमंडळ (f) आणीबाणी विषयक तरतूदी
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त (a), (b), (c), (f) (2) फक्त (a), (b), (d), (e)
(3) फक्त (c), (d), (e), (f) (4) वरील सर्व

Which of the following original principles of federal system seen in the Indian Federation ? Choose option :
(a) Dual Governmental System (b) Distribution of power
(c) Single citizenship (d) Bicameralism
(e) Independent Judicary (f) Provisions of Emergency
Answer options :
(1) Only (a), (b), (c), (f) (2) Only (a), (b), (d), (e)
(3) Only (c), (d), (e), (f) (4) All of above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

54. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे ?

(1) लोकसभेत नव्हे, केवळ राज्यसभेतच नामनिर्देशित सदस्य असू शकतात.

(2) अँग्लो-इंडियन जमातीचे प्रतिनिधी राज्यसभेत नामनिर्देशित करण्याबाबतची घटनात्मक तरतूद आहे.

(3) नामनिर्देशित सदस्याची केन्द्रीय मंत्री म्हणून नेमणूक करण्यास घटनात्मक अडथळा नाही.

(4) नामनिर्देशित सदस्य राष्ट्रपती आणि उपराष्ट्रपतीच्या निवडणूकीमध्ये मतदान करू शकतो.

Which one of the following statements is **correct** ?

(1) Only the Rajya Sabha and not the Lok Sabha can have nominated members.

(2) There is a constitutional provision for nominating members to the Anglo-Indian Community to Rajya Sabha.

(3) There is no constitutional bar for nominated member to be appointed as a Union Minister.

(4) A nominated member can vote in the Presidential and Vice Presidential Elections.

---

55. विधानसभेच्या सभापतीविरुद्धच्या अविश्वासाबाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) असा ठराव मांडण्याचा उद्देश असल्याबद्दल एक महिन्याची नोटीस देणे आवश्यक असते.

(b) सभापतीस आपल्या पदावरुन दूर करण्यासंबंधिचा ठराव विचारार्थ असतांना ते बैठकीचे अध्यक्षस्थान स्विकारू शकत नाही.

(c) अशा प्रकारच्या ठरावाच्या प्रसंगी सभापती पहिल्याच फेरीत मतदान करू शकतात मात्र समसमान मते झाल्यास निर्णायक मत देऊ शकत नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b) बरोबर आहेत.
(2) विधाने (b), (c) बरोबर आहेत.
(3) विधाने (a), (b), (c) बरोबर आहेत.
(4) फक्त विधान (a) बरोबर आहे.

Consider the following statements regarding no-confidence against speaker of Legislative Assembly :

(a) One month's notice for moving such resolution is required to be given.

(b) The Speaker does not preside when a resolution for his removal from office is under consideration.

(c) The Speaker can vote only in the first instant on such resolution but not exercise a casting vote.

Answer options :

(1) Statements (a), (b) are correct.
(2) Statements (b), (c) are correct.
(3) Statements (a), (b), (c) are correct.
(4) Only statement (a) is correct.

---

56. जेव्हा नवीन संविधानाने न्यायालयाचा आरंभ झाला, तेव्हा भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयात न्यायाधिशांची एकूण संख्या किती होती ?

(1) सहा (2) सात (3) आठ (4) नऊ

How many judges were in Supreme Court of India, when the court was inaugurated with the new Constitution ?

(1) Six (2) Seven (3) Eight (4) Nine

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

57. खालील विधाने विचारात घ्या –

(a) राज्यघटनेच्या भाग V मधील प्रकरण II हे राज्य विधिमंडळासंबंधित आहे.
(b) मिझोराम, अरुणाचल प्रदेश आणि उत्तराखंड राज्यांच्या विधानसभा सदस्यांची संख्या 60 पेक्षा कमी आहे.
(c) राज्यपालांना योग्य वाटतील तितके अँग्लो-इंडियन जमातीचे सदस्य विधान सभेत नामनिर्देशित करता येतात.
(d) अँग्लो-इंडियन्सच्या नामनिर्देशनाची तरतूद 2020 पर्यंत वाढविण्यात आलेली आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने **बरोबर** आहे/त?

(1) (b), (c) (2) (d) फक्त (3) (a) फक्त (4) (a), (d)

Consider the following statements :

(a) Chapter II of the Part V of the constitution is concerned with the state legislature.
(b) Mizoram, Arunachal Pradesh and Uttarakhand have less than 60 members of Legislative Assembly.
(c) The Governor may nominate such number of members of the Anglo-Indian Community to the legislative assembly as he considers appropriate.
(d) The provision for nomination of Anglo-Indians has been extended up to 2020.

Which of the above statements is/are **correct** ?

(1) (b), (c) (2) (d) only (3) (a) only (4) (a), (d)

---

58. खालील विधाने लक्षात घ्या –

(a) राज्य विधान परिषदेत 1/3 सदस्य राज्यपालाकडून नियुक्त होतात.
(b) राज्य विधान परिषदेत 1/3 सदस्य विधान सभेकडून निवडले जातात.
(c) राज्य विधान परिषदेत 1/4 सदस्य स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडून निवडले जातात.
(d) राज्य विधान परिषदेत 1/12 सदस्य पदवीधरांकडून निवडले जातात.

वर दिलेले विधान/विधानांपैकी कोणते **योग्य** आहे/आहेत?

(1) (a) केवळ (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (c) (4) (b) आणि (d)

Consider the following statements :

(a) 1/3 members of the Legislative Council of the State are nominated by the Governor.
(b) 1/3 members of the Legislative Council of the State are elected by State Assembly.
(c) 1/4 members of the Legislative Council of the State are elected by Local Self Government.
(d) 1/12 members of the Legislative Council of the State are elected by the Graduates.

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) (b) and (d)

---

59. खालीलपैकी कोणता खर्च भारताच्या संचित निधीवर भारित केला जात **नाही** ?

(1) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांचे वेतन आणि भत्ते.
(2) उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांचे वेतन आणि भत्ते.
(3) भारताच्या नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन आणि भत्ते.
(4) सर्वोच्च न्यायालयाचा प्रशासकीय खर्च.

Which of the following expenditures is **not** charged on the Consolidated Fund of India ?

(1) Salaries and allowances of the judges of the Supreme Court
(2) Salaries and allowances of the judges of High Courts
(3) Salary and allowances of CAG of India
(4) Administrative expenses of the Supreme Court

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

60. भारतीय निर्वाचन आयोगाबाबत खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर** आहे?

(1) राज्यघटनेने निवडणूक आयोगाच्या सदस्यांच्या पात्रतेचे निकष सांगितलेले आहेत.

(2) राज्यघटनेने निवृत्त निवडणूक आयुक्तांची शासनाकडून अन्य पदावर नेमणूक करण्यावर बंदी घातलेली आहे.

(3) मुख्य निवडणूक आयुक्त आणि अन्य आयुक्त यांना समान अधिकार आहेत.

(4) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशाला ज्या पद्धतीने व कारणासाठी पदच्युत केले जाते त्याच पद्धतीने व त्याच कारणांसाठी निवडणूक आयुक्तांना पदच्युत करता येते.

Which one of the following statements is **correct** regarding Election Commission of India ?

(1) The Constitution has prescribed the qualifications of the members of the Election Commission.

(2) The Constitution has debarred the retiring Commissioners from any further appointment by the government.

(3) The Chief Election Commissioner and other Commissioners have equal powers.

(4) The Election Commissioners cannot be removed from office except in the manner and on the ground as a judge of the Supreme Court.

---

61. खालील विधाने विचारात घ्या –

(a) भारतातील पहिले लोक न्यायालय 1986 मध्ये चेन्नई येथे भरविण्यात आले.

(b) लोक न्यायालयाचा अध्यक्ष सेवानिवृत्त किंवा सेवांतर्गत न्यायाधिकारी असतो.

(c) लोक न्यायालयाच्या अध्यक्षा आदेशाविरुद्ध अपिल करता येत नाही.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) The First Lok Adalat was held in Chennai in 1986.

(b) The chairman of Lok Adalat is a retired or sitting Judicial Officer.

(c) No appeal lies against the order of the Lok Adalat.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

62. भारतीय संघराज्यवादासंबंधी न्यायालयाने लावलेल्या अर्थाबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे? (विशेषत: एस.आर. बोमई वि. भारत सरकार खटल्याच्या संदर्भात)

(1) न्यायमूर्ती अहमदी यांनी असे मत व्यक्त केले की, भारतीय राज्यघटनेचे संघराज्यात्मक राज्याऐवजी निमसंघराज्य अथवा एकात्म असे वर्णन करणे अधिक योग्य ठरेल.

(2) न्यायमूर्ती सावंत आणि न्यायमूर्ती कुलदिप सिंग यांनी लोकशाही आणि संघराज्य हे भारतीय राज्यघटनेचे अत्यावश्यक वैशिष्ट्ये असल्याचे म्हटले आहे.

(3) न्यायमूर्ती जीवन रेड्डी आणि न्यायमूर्ती अग्रवाल यांनी असे मत व्यक्त केले की, संघराज्य अथवा संघराज्यात्मक शासन याला निश्चित असा अर्थ नाही.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements regarding judicial interpretation of Indian Federalism is **not correct** ? (Particularly with ref. to S.R. Bommai Vs. Union of India Case)

(1) Justice Ahmadi opined that it would be more appropriate to describe the Constitution of India as quasi-federal or unitary rather than a federal constitution.

(2) Justice Sawant and justice Kuldip Singh regarded democracy and Federalism as essential features of the Indian Constitution.

(3) Justice Jeevan Reddy and Justice Agarwal opined that the expression federal or federal form of government has no fixed meaning.

(4) None of the above

---

63. भारतीय राज्यघटनेच्या प्रास्ताविकानुसार भारत हे 'प्रजासत्ताक' आहे. प्रजासत्ताकाचा अर्थ कोणता?

(a) राज्यकर्ता वंशपरंपरागत नसतो.

(b) सार्वभौम सत्ता केन्द्रीय मंत्रिमंडळामध्ये असते.

(c) शासन प्रमुख हा जनतेकडून विशिष्ट काळासाठी निवडला जातो.

(d) राष्ट्रप्रमुख हा जनतेकडून विशिष्ट काळासाठी निवडला जातो.

खाली दिलेल्या पर्यायातून **योग्य** पर्याय निवडा :

(1) फक्त (a) (2) (a), (b) आणि (c) (3) वरील सर्व (4) (a) आणि (d) फक्त

According to the 'Preamble' of the Indian Constitution, India is a 'Republic'. What is the meaning of Republic ?

(a) There is no hereditary ruler

(b) The Sovereignty resides in the Central Cabinet

(c) The head of the government is elected by the people for a fixed period

(d) The head of the state is elected by the people for a fixed term.

Select the **correct** answer using the codes given below :

(1) (a) only (2) (a), (b) and (c) (3) all above (4) (a) and (d) only

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

64. खालील विधाने विचारात घ्या –

(a) राज्यसभेचे अध्यक्ष हे या सभागृहाचे सदस्य नसतात.

(b) मंत्रिमंडळ राज्यसभेला जबाबदार नसते.

(c) उपराष्ट्रपतींच्या बडतर्फीचा प्रस्ताव फक्त राज्यसभेतच मांडला जातो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements :

(a) The chairman of the Rajya Sabha is not a member of this house.

(b) The council of ministers is not responsible to the Rajya Sabha.

(c) The proposal to remove the vice-president is initiated only in the Rajya Sabha.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) (a), (b) and (c)

---

65. राष्ट्रपतीने 'आर्थिक आणीबाणी' घोषित केल्यास त्याचे खालीलपैकी कोणते परिणाम होतील ?

(a) राष्ट्रपती नागरिकांचे सर्व मूलभूत अधिकार निलंबित करू शकतात.

(b) राष्ट्रपती सर्वोच्च न्यायालय आणि उच्च न्यायालयांचे न्यायाधीश वगळून सरकारी कर्मचाऱ्यांच्या वेतन आणि भत्त्यात कपात करू शकतात.

(c) राष्ट्रपती आर्थिक व्यवहारातील सुज्ञपणाच्या तत्त्वाचे पालन करण्यासंबंधी राज्याला आदेश देवू शकतात.

(d) राज्य विधिमंडळाने संमत केलेली सर्व अर्थ विधेयके राष्ट्रपतीच्या विचारार्थ राखून ठेवली जावू शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b), (c) बरोबर आहेत. (2) विधाने (b), (c), (d) बरोबर आहेत.

(3) विधाने (c), (d) बरोबर आहेत. (4) विधाने (a), (b), (d) बरोबर आहेत.

Which of the following will be the consequences of the proclamation of 'Financial Emergency' by the President ?

(a) The President can suspend all the fundamental rights of the citizens.

(b) The President can reduce the salaries and allowances of government employees excluding the judges of Supreme Court and High Courts.

(c) The President can give directions to the state to observe the principles of Financial propriety.

(d) All money bills passed by the state legislature can be reserved for the consideration of President.

Answer options :

(1) Statements (a), (b), (c) are correct. (2) Statements (b), (c), (d) are correct.

(3) Statements (c), (d) are correct. (4) Statements (a), (b), (d) are correct.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

66. खालील विधानांपैकी कोणते **चुकीचे** आहे?

(1) संविधानाने 10 व्या भागात कलम 244 अन्वये विशिष्ट प्रदेशांना अनुसूचित प्रदेश आणि आदिवासी प्रदेशाचा दर्जा देवून प्रशासनाच्या विशेष पद्धतीची तरतूद करण्यात आली आहे.

(2) अनुसूचित प्रदेश आणि अनुसूचित जमातीच्या प्रदेशाचे प्रशासन आणि नियंत्रण याबाबतच्या तरतूदी 5 व्या परिशिष्टांमध्ये आहेत.

(3) आसाम, त्रिपूरा, मेघालय आणि मिझोराम या उत्तरपूर्वेकडील राज्यातील आदिवासी प्रदेशाच्या प्रशासनाबाबत तरतूदी 6 व्या परिशिष्टामध्ये आहेत.

(4) एखादा प्रदेश 'अनुसूचित' घोषित करण्याचा अधिकार राज्यपालांना आहे.

Which of the following statements is **incorrect** ?

(1) Article 244 in part X of the Constitution enviseges a special system of administration for certain areas, designated as scheduled areas and tribal areas.

(2) The fifth Schedule deals with the Administration and control of Scheduled areas and Scheduled tribes.

(3) The sixth Schedule deals with the administration of the tribal areas in the four North Eastern states of Assam, Tripura, Meghalaya and Mizoram.

(4) The Governor is empowered to declare an area to be a Scheduled area.

---

67. केन्द्र-राज्य संबंधाबाबतच्या शिफारशीसंबंधी **योग्य** जोडी ओळखा :

	आयोग/समिती		**शिफारस**
(1)	सरकारिया आयोग	–	अखिल भारतीय सेवा रद्द कराव्यात
(2)	राजमन्नार समिती	–	आरोग्य, शिक्षण, अभियांत्रिकी आणि न्यायिक अशा अखिल भारतीय सेवा निर्माण करव्यात.
(3)	पुंछी आयोग	–	अखिल भारतीय सेवा अधिक प्रबळ कराव्यात.
(4)	आनंदपूर साहिब ठराव	–	केन्द्राकडे फक्त संरक्षण, परराष्ट्र व्यवहार, दळणवळण आणि चलन इतकेच मर्यादित विषय असावेत.

Identify the **correct** pair with regard to the recommendation of center-state relations :

	Commission/Committee		**Recommendation**
(1)	Sarkaria Commission	-	All India Services should be abolished.
(2)	Rajmannar Committee	-	New All India Services like health, education, engineering and judiciary should be created
(3)	Punchhi Commission	-	All India Services should be strengthned
(4)	Anandpur Sahib Resolution	-	Centre's jurisdiction should be restricted only to defence, Foreign affairs, Communication and Currency.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

68. **विधान (A)** : भारतामध्ये आदेश काढण्याचे सर्वोच्च न्यायालयाचे व उच्च न्यायालयांचे अधिकार क्षेत्र समान आहे.

विधान (R) : सर्वोच्च न्यायालय व उच्च न्यायालय दोन्हीही बंदी प्रत्यक्षीकरण, परमादेश, प्रतिषेध, उत्प्रेक्षण व अधिकारपृच्छा हे आदेश काढू शकतात.

(1) विधाने (A) आणि (R) दोन्हीही बरोबर आहेत आणि विधान (R) हे विधान (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे.

(2) विधाने (A) आणि (R) दोन्हीही बरोबर आहेत परंतु विधान (R) हे विधान (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही.

(3) विधान (A) बरोबर परंतु (R) हे चुकीचे.

(4) विधान (A) चुकीचे परंतु (R) हे बरोबर.

Statement (A) : The writ jurisdiction of the Supreme Court and High Courts in India is same.

Statement (R) : Both, the Supreme Court and the High Court can issue the writs of Habeas Corpus, Mandamus, prohibition, certiorari and Quo warranto.

(1) Both (A) and (R) statements are true and (R) is the correct explanation of (A).

(2) Both (A) and (R) statements are true but (R) is not a correct explanation of (A).

(3) Statement (A) is true but (R) is false.

(4) Statement (A) is false but (R) is true.

---

69. मंत्री परिषदेसंबंधी खालीलपैकी कोणते विधान **सत्य नाही** ?

(1) अनुच्छेद 163 मध्ये नमूद केलेले आहे की, राज्यपालास सहाय्य करण्यासाठी व सल्ला देण्यासाठी एक मंत्रीपरिषद असेल.

(2) जरी विधानसभेचे विसर्जन झालेले असले तरीही राज्यपालास सल्ला देण्यासाठी नेहमीच मंत्रीपरिषद असेल.

(3) अनुच्छेद 164 अन्वये मंत्रीपरिषद ही सामुदायिकपणे विधानसभेस जबाबदार असेल आणि व्यक्तिगतरित्या मुख्यमंत्र्यास जबाबदार असेल.

(4) राज्यघटनेने औपचारिकरित्या असे कोणतेही अधिकार मंत्रीपरिषदेला दिलेले नाहीत.

Which one of the following statements regarding council of ministers is **not correct** ?

(1) Article 163 states that there is to be council of ministers to aid and advice the Governor.

(2) A Council of Ministers must always be there to advice the Governor, even after the dissolution of the Legislative Assembly.

(3) Article 164 provides that the Council of Ministers is collectively responsible to the legislative assembly and individually responsible to the Chief Minister.

(4) The Constitution does not assign any formal powers to the council of ministers.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

70. खालील विधाने विचारात घ्या –
(a) दुय्यम न्यायालयातील न्यायाधीशांच्या नेमणूका राज्यपाल संबंधित राज्याच्या उच्च न्यायालयाच्या मुख्य न्यायमूर्तींच्या सल्ल्याने करतात.
(b) सत्र न्यायालयांना मृत्यूदंडाची शिक्षा ठोठावण्याचा अधिकार आहे.
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त?
(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)
(3) (a) आणि (b) (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :
(a) The Judges of Subordinate Courts are appointed by the Governor in the consultation with the Chief Justice of the High Court of the concerned state.
(b) Session Court has power to impose the death penalty.
Which of the statement/s given above is/are **correct** ?
(1) Only (a) (2) Only (b)
(3) (a) and (b) (4) None of these

71. **योग्य** कथने ओळखा :
(a) नगर पंचायतमध्ये दोन नामनिर्देशित सदस्य असतात.
(b) कार्यकारी अधिकारी यांची नियुक्ती राज्यशासनाद्वारे होते.
(c) नगर पंचायतीचा प्रशासकीय प्रमुख कार्यकारी अधिकारी असतो.
(d) नगर पंचायतच्या सदस्यांची संख्या 9 ते 30 असते.
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त (a), (b), (c) (2) फक्त (a), (b), (d)
(3) फक्त (b), (c), (d) (4) फक्त (a), (c), (d)

Select the **correct** statements :
(a) Two nominated members were in Nagar Panchayat.
(b) Executive officer is appointed by State Government.
(c) Executive officer is administrative head of Nagar Panchayat.
(d) Total number of members of Nagar Panchayat is 9 to 30.
Answer options :
(1) Only (a), (b), (c) (2) Only (a), (b), (d)
(3) Only (b), (c), (d) (4) Only (a), (c), (d)

72. **अयोग्य** कथन ओळखा : (महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी 2016-17) :
(1) महाराष्ट्रामध्ये नगरपालिकांची संख्या 234 आहे.
(2) महाराष्ट्रामध्ये नगरपंचायतींची संख्या 130 आहे.
(3) महाराष्ट्रामध्ये कटक मंडळाची संख्या 7 आहे.
(4) महाराष्ट्रामध्ये महानगरपालिकांची संख्या 27 आहे.

Select the **incorrect** statement - (Financial Survey of Maharashtra 2016-17) :
(1) Number of Municipal Council in Maharashtra are 234.
(2) Number of Nagar Panchayats in Maharashtra are 130.
(3) Number of Cantonment Boards in Maharashtra are 7.
(4) Number of Municipal Corporation in Maharashtra are 27.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

73. योग्य कथन/कथने ओळखा :
(a) पंडीत नेहरुंनी म्हटले, ''पंचायतीचे अधिकार अधिकतम, जनतेसाठी आहे उत्तम.''
(b) 1948 मध्ये घटकराज्यांच्या स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या मंत्र्यांची राजकुमारी अमृत कौर यांच्या अध्यक्षतेखाली सर्वप्रथम बैठक झाली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a)
(2) (b)
(3) दोन्ही कथने बरोबर
(4) दोन्ही कथने चुकीची

Select the **correct** statement/statements :
(a) Pandit Nehru State that, "The greater the powers of Panchayats, the better for the people".
(b) In 1948, ministers of Local Self Government in the states met for the first time under the chairmanship of Rajkumari Amrit Kour.

Answer options :

(1) (a)
(2) (b)
(3) Both are correct statements
(4) Both are incorrect statements

---

74. जोड्या लावा – (ग्रामसभेची गणपूर्ती) :

	'अ' (राज्य/केंद्रशासित प्रदेश)		'ब' (गणपूर्ती – एकूण मतदारसंख्येची टक्केवारी)
(a)	बिहार	(i)	10%
(b)	चंदीगढ	(ii)	5%
(c)	छत्तीसगढ	(iii)	12.5%
(d)	त्रिपुरा	(iv)	20%

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

Match the pairs - (Quorum for Gram Sabha) :

	'A' (State/Union Territory)		'B' (Quorum-percentage of total number of voters)
(a)	Bihar	(i)	10%
(b)	Chandigarh	(ii)	5%
(c)	Chhattisgarh	(iii)	12.5%
(d)	Tripura	(iv)	20%

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

75. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम क्र. 243 P प्रमाणे महानगर क्षेत्र (मेट्रोपॉलिटन एरिया) म्हणजे ____________ लाख किंवा त्याहून अधिक लोकसंख्या आणि किमान ________ नगरपालिका किंवा पंचायती किंवा इतर संलग्न भाग असलेले क्षेत्र.

(1) 16, 1 (2) 10, 2 (3) 12, 3 (4) 9, 2

According to Article 243 P of the Indian Constitution a 'Metropolitan area' means an area having population of ____________ lakhs or more and consisting minimum ________ Municipalities or Panchayats or other contiguous areas.

(1) 16, 1 (2) 10, 2 (3) 12, 3 (4) 9, 2

---

76. **योग्य** कथने ओळखा :

(a) बलवंतराय मेहता समितीची स्थापना जानेवारी, 1957 मध्ये करण्यात आली होती.

(b) बलवंतराय मेहता हे मध्य प्रदेशचे माजी मुख्यमंत्री होते.

(c) ठाकुर फुलसिंग, बी.जी. राव, डी.पी. सिंग हे या समितीचे इतर सदस्य होते.

(d) भारतात सर्वप्रथम त्रिस्तरीय पंचायत राज व्यवस्थेचा स्वीकार राजस्थानने केला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (d) (3) (a), (c), (d) (4) (b), (c), (d)

Select the **correct** statements :

(a) Balwantrai Mehta Committee was established in January, 1957.

(b) Balwantrai Mehta was a ex-chief minister of Madhya Pradesh.

(c) Thakur Phulsing, B.G. Rao, D.P. Singh were other members of committee.

(d) Rajasthan accepted three tier Panchayat Raj System firstly in India.

Answer options :

(1) (a), (b), (c) (2) (a), (b), (d) (3) (a), (c), (d) (4) (b), (c), (d)

---

77. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम 1949 प्रमाणे 3 लाखांपेक्षा जास्त आणि 6 लाखापर्यंत लोकसंख्या असलेल्या शहरांमध्ये निवडून आलेल्या नगरसेवकांची संख्या कमीत कमी __________ इतकी असली पाहिजे.

(1) 85 (2) 75 (3) 55 (4) 65

According to the Maharashtra Municipal Corporation Act, 1949 the minimum number of elected councillors shall be _________ for cities with population above 3 lakhs and upto 6 lakhs.

(1) 85 (2) 75 (3) 55 (4) 65

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

78. **योग्य कथन/कथने ओळखा :**

राज्य विधिमंडळ कायदा करून खालील व्यक्तिंना शहरी स्थानिक स्वराज्य संस्थामध्ये प्रतिनिधीत्व देवू शकते :

(a) नगर प्रशासनातील तज्ञ व्यक्ती

(b) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या कार्यक्षेत्रातील लोकसभा सदस्य

(c) नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या कार्यक्षेत्रातील राज्यसभा सदस्य

(d) आंग्ल भारतीय समूहातील व्यक्ती

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b), (d) (2) फक्त (a), (c), (d) (3) फक्त (b), (c), (d) (4) फक्त (a), (b), (c)

Select the **correct** statement/statements :

State Legislature may, by law, provide representation in a municipality to :

(a) Experts in Municipal Administration

(b) Lok Sabha members from the Municipal Area

(c) Rajya Sabha members from the Municipal Area

(d) Person from the Anglo-Indian Community

Answer options :

(1) Only (a), (b), (d) (2) Only (a), (c), (d) (3) Only (b), (c), (d) (4) Only (a), (b), (c)

---

79. **योग्य कथन/कथने ओळखा :**

(a) 73 व्या घटना दुरुस्तीची अंमलबजावणी करणारे महाराष्ट्र हे भारतातील प्रथम राज्य ठरले.

(b) 73 व्या घटना दुरुस्तीमधुन मिझोराम, मेघालय आणि नागालँडला सूट देण्यात आली.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्ही (4) (a) किंवा (b) दोन्ही नाही

State the **correct** statement/statements :

(a) Maharashtra became the first state of India, implement the 73rd Constitutional Amendment.

(b) Mizoram, Meghalaya and Nagaland were exempted from 73rd Constitutional Amendment.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

80. भारतात __________ साली ईस्ट इंडिया कंपनीने जिल्हाधिकाऱ्याचे (Collector) पद निर्माण केले.

(1) 1857 (2) 1772 (3) 1818 (4) 1836

The post of the District Collector was created in India by the East India Company in __________.

(1) 1857 (2) 1772 (3) 1818 (4) 1836

---

81. **अयोग्य** कथन ओळखा- (महानगरपालिका) :

(1) स्थायी समितीमध्ये एकूण सदस्य संख्या 16 असते.

(2) स्थायी समितीच्या बैठकीची गणपूर्ती संख्या 5 असते.

(3) स्थायी समितीच्या सभापतीचा कार्यकाल 2½ वर्षे असतो.

(4) सद्या महानगरपालिकेच्या महापौरांचा कार्यकाल 2½ वर्षे असतो.

Select the **incorrect** statement - (Municipal Corporation) :

(1) Number of members of Standing Committee are 16.

(2) The quorum for meeting of Standing Committee is 5.

(3) The tenure of chairman of Standing Committee is 2½ years.

(4) Currently the tenure of mayor of Mahanagar Palika is 2½ years.

---

82. भारतामध्ये 74 व्या घटना दुरुस्ती कायद्याची अंमलबजावणी केव्हा झाली ?

(1) 20 एप्रिल, 1993 (2) 1 जून, 1993 (3) 24 एप्रिल, 1993 (4) वरीलपैकी नाही

When the 74th Constitutional Amendment Act was implemented in India ?

(1) 20 April, 1993 (2) 1 June, 1993 (3) 24 April, 1993 (4) None of the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

83. जोड्या लावा : (मौर्य काळातील पंचायत संघटन)

	'अ'		'ब'
(a)	10 गावे	(i)	स्थानिय
(b)	200 गावे	(ii)	द्रोणमुख
(c)	400 गावे	(iii)	संग्रहण
(d)	500 कुटूंब	(iv)	ग्राम
		(v)	खार्वटिक

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(ii)	(v)	(iii)
(3)	(iii)	(v)	(ii)	(iv)
(4)	(v)	(iii)	(iv)	(ii)

Match the pairs - (Organisation of Panchayat in Mourya Period) :

	'A'		'B'
(a)	10 Villages	(i)	Sthaniya
(b)	200 Villages	(ii)	Dronmukh
(c)	400 Villages	(iii)	Sangrahan
(d)	500 Families	(iv)	Gram
		(v)	Kharvtik

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iv)	(ii)	(v)	(iii)
(3)	(iii)	(v)	(ii)	(iv)
(4)	(v)	(iii)	(iv)	(ii)

84. नगरपरिषदेच्या सर्वसाधारण बैठक/सभेसाठी गणपूर्ती संख्या ही एकूण सदस्य संख्येच्या ________ एवढी असते.

(1) 1/2 (2) 1/3 (3) 1/10 (4) 1/4

The quorum for General Meetings of Municipal Council ________ of total number of members.

(1) 1/2 (2) 1/3 (3) 1/10 (4) 1/4

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

85. ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था (पंचायती) खालीलपैकी कोणत्या बाबींशी संबंधित आर्थिक विकासाच्या आणि सामाजिक न्यायाच्या योजना राबवू शकत नाहीत?

(a) मत्स्यव्यवसाय (b) जळण आणि चारा

(c) पिण्याचे पाणी (d) खादी

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) वरीलपैकी कोणतीही नाही (3) फक्त (c) (4) फक्त (d)

Panchayats can't implement schemes for economic development and social justice related to which of the following matters ?

(a) fisheries (b) fuel and fodder

(c) drinking water (d) khadi

Answer options :

(1) Only (a) and (b) (2) None of the above (3) Only (c) (4) Only (d)

---

86. दोन राज्यांमधील वाद हा ________ यांच्या अधिकार-क्षेत्रात येतो.

(1) कोणत्याही राज्याचे उच्च न्यायालय

(2) सर्वोच्च न्यायालयाचे मूळ अधिकारक्षेत्र

(3) सर्वोच्च न्यायालयाचे अपिलीय अधिकारक्षेत्र

(4) वरीलपैकी नाही

Disputes between two States falls under the Jurisdiction of ________.

(1) High Court of any State

(2) Original Jurisdiction of Supreme Court

(3) Appellate Jurisdiction of Supreme Court

(4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

87. न्यायालयीन सक्रियतेच्या अनुषंगाने जोड्या लावा.

खटल्याचे नाव		न्यायालयीन सक्रीयता	
(a)	लक्ष्मीकांत पांडे	(i)	भारतातील रक्तपेढ्यांच्या मध्ये अमुलाग्र बदल
(b)	विनीत नारायण	(ii)	शैक्षणिक संस्थांतील रॅगिंगला प्रतिबंध
(c)	कॉमन कॉज	(iii)	लहान मुलांचे परदेशी दांपत्याकडून दत्तक विधानासंबंधित मार्गदर्शक तत्वे
(d)	विश्व जागृती मिशन	(iv)	कायद्याचे राज्य अधिनियम अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शन

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

Match the following regarding judicial activism :

Name of the Case		Judicial Activism	
(a)	Laksmi Kant Pandey	(i)	Revamping the system of blood banks in the country
(b)	Vineet Narain	(ii)	Prohibition of ragging in educational institutions
(c)	Common Cause	(iii)	Guidelines regarding adoption of minor children by foreigners
(d)	Vishwa Jagriti Mission	(iv)	Guidelines for enforcement of rule of Law

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

88. एखादी व्यक्ती सर्वोच्च न्यायालयाची न्यायाधीश म्हणून नियुक्तीस पात्र असणार नाही जर ती भारतीय नागरिक असल्याशिवाय आणि –

(a) एखाद्या उच्च न्यायालयाची अथवा अशा दोन किंवा अधिक न्यायालयांची सलगपणे निदान पाच वर्षे न्यायाधीश, किंवा

(b) एखाद्या उच्च न्यायालयाचा अथवा अशा दोन किंवा अधिक न्यायालयांचा निदान सलग दहा वर्षे अधिवक्ता, किंवा

(c) राष्ट्रपतींच्या मते विख्यात कायदेपंडित आहे.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) फक्त (c) (4) वरील सर्व

A person shall not be qualified for appointment as a Judge of the Supreme Court unless he is a citizen of India and :

(a) has been for at least Five years a Judge of a High Court or of two or more such Courts in succession ; or

(b) has been for at least ten years an advocate of a High Court or of two or more such courts in succession; or

(c) is, in the opinion of the President, a distinguished jurist.

Which of the statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) only (3) (c) only (4) All of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

89. सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायिक कक्षेच्या अनुषंगाने जोड्या लावा :

	अनुच्छेद		तरतूद
(a)	129	(i)	समुपदेशन अधिकारिता
(b)	131	(ii)	न्यायालयीन बेअदबीबद्दल शास्ती अधिकारिता
(c)	136	(iii)	राज्यांतर्गत तंटानिवारक अधिकारिता
(d)	143	(iv)	अपीलासाठी सर्वोच्च न्यायालयाची खास परवानगी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

Match the following regarding jurisdiction of the Supreme Court :

	Article		Provision
(a)	129	(i)	Advisory Jurisdiction
(b)	131	(ii)	Power to punish for contempt of Court
(c)	136	(iii)	Jurisdiction to decide inter-governmental disputes
(d)	143	(iv)	Special leave to appeal to Supreme Court

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

90. खालीलपैकी भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या अनुच्छेदानुसार, भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयास नागरिकांच्या मूलभूत अधिकारांचा संरक्षक म्हणून निर्देशित केले आहे ?

(1) अनुच्छेद 21 (2) अनुच्छेद 30

(3) अनुच्छेद 226 (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Under which of the following Article of the Constitution of India the Supreme Court has been designated as guardian of fundamental Rights of the citizen ?

(1) Article 21 (2) Article 30

(3) Article 226 (4) None of the above

---

91. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) किशोरी शक्ती योजनेचे उद्दिष्ट स्त्रियांमध्ये स्वयंविकास आणि आरोग्य दर्जा तसेच पोषण सुधारणा करणे.

(b) राष्ट्रीय महिला कोष मोठ्या रकमेचा पतपुरवठा करते.

(c) स्वावलंबन योजना महिलांच्या पारंपारिक व अपारंपारिक व्यापारासाठी प्रशिक्षण आणि कौशल्ये देते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) The Kishori Shakti Yojana aims at improving the nutritional and health status of women and their self development.

(b) The Rashtriya Mahila Kosh provides Large amount credit.

(c) Swawlamban Scheme provides training and skills to women in traditional and non-traditional trades.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

92. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 2009-10 मध्ये महाराष्ट्राचा सेवा क्षेत्रातील विकास दर 9.6% होता.

(b) 2010-11 मध्ये महाराष्ट्र राज्यांतर्गत स्थूल उत्पादनात सेवा क्षेत्राचा वाटा 61% होता.

(c) 2012-13 मध्ये महाराष्ट्राच्या स्थूल राज्यांतर्गत उत्पादनात बांधकाम क्षेत्राचा वाटा 22% होता.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत.

(1) (a) आणि (c) (2) (a) आणि (b) (3) (b) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) In 2009-10, the rate of development of service sector in Maharashtra was 9.6%

(b) In 2010-11, the share of service sector is 61% in Maharashtra State Gross Domestic Product.

(c) In 2012-13, the share of Building construction sector was 22% in the Maharashtra state Gross Domestic Product.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

(1) (a) and (c) (2) (a) and (b) (3) (b) and (c) (4) All of the above

---

93. कोणत्या राज्यामध्ये 2005-06 ते 2010-11 या काळात दरडोई निव्वळ घरेलू उत्पादन सर्वात कमी होते ?

(1) बिहार (2) उत्तर प्रदेश (3) ओरिसा (4) पश्चिम बंगाल

In which state per capita net domestic product recorded lowest during 2005-06 to 2010-11 ?

(1) Bihar (2) Uttar Pradesh (3) Orrisa (4) West -Bengal

---

94. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) भारतीय नियोजन प्रक्रिया ही वित्तीय व्यूहरचनेच्या अभावामुळे ग्रस्त आहे.

(b) रचनात्मक अवनतीबरोबरच औद्योगिक वृद्धी दर **कमी** होता.

(c) भारतातील आर्थिक नियोजनाचे राजकीय तत्वज्ञान बरोबर होते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने **सत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (c) (4) फक्त (a)

Consider the following statements :

(a) The planning process in India suffered from the absence of financial strategy.

(b) The structural retrogression was also accompanied by low rate of industrial growth.

(c) The political philosophy of economic planning in India has been right.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) Only (c) (4) Only (a)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

95. खालीलपैकी कोणते भारतीय नियोजनाचा स्विकार करण्याचे कारण नाही ?

(1) अपुरी नैसर्गिक संसाधने
(2) बाजार यंत्रणेच्या मर्यादा
(3) सामाजिक न्यायाची गरज
(4) विकासासाठी साधन संकलन आणि वाटप

Which of the following is not the reason of acceptance of planning in India ?

(1) Inadequate natural resources
(2) Limitations of Market mechanism
(3) Need for social justice
(4) Resource mobilisation and allocation for development

---

96. 1993-94 ते 2009-10 या काळात कोणत्या क्षेत्राने रोजगार निर्मितीमध्ये तुलनात्मक दृष्ट्या जलद वाढ नोंदवली ?

(1) शेती (2) बांधकाम (3) खाणकाम (4) व्यापार

Which sector has registered faster growth during (1993-94 to 2009-10) in employment Generation ?

(1) Agriculture (2) Construction (3) Mining (4) Trade

---

97. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) सुरुवातीला प्रादेशिक नियोजन म्हणजे फक्त नैसर्गिक साधनसामुग्रीचे नियोजन होते.
(b) प्रादेशिक नियोजन फक्त शहरी विकासासाठीचे असते.
(c) प्रादेशिक नियोजन प्रादेशिक असमतोल कमी करण्यासाठी असते.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **असत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) फक्त (b) (3) फक्त (a) (4) (b) आणि (c)

Consider of the following statements :

(a) Initially Regional planning meant only natural resource planning
(b) Regional planning is for only urban development
(c) Regional planning is for reducing regional disparities

Which of the following statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) Only (b) (3) Only (a) (4) (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

98. अकराव्या पंचवार्षिक (2007-12) योजनेच्या प्रत्यक्ष खर्चामध्ये कोणते क्षेत्र अग्रणी होते?

(1) ऊर्जा (2) वाहतूक (3) सामाजिक सेवा (4) ग्रामीण विकास

In the actual expenditure of eleventh plan (2007-12) which sector was the leading sector ?

(1) Energy (2) Transport (3) Social services (4) Rural development

---

99. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) महाराष्ट्रातील रोजगार हमी योजनेची दीर्घकालीन सातत्यता काही अंशी या कारणामुळे होती की ह्या योजनेला संसाधनातील निम्मा हिस्सा शहरी लोकसंख्येकडून पुरवला जात होता.

(b) सार्वजनिक रोजगार हमी योजना म्हणून महाराष्ट्रातील रोजगार हमी योजनेचे मूळ 1965 साली प्रायोगिक तत्वावर राबविलेल्या पागे योजनेमध्ये आहे.

(c) 1990 मध्ये रोजगार हमी योजना फलोत्पादन विकासाशी जोडली गेली.

वरीलपैकी कुठले/ली विधान/विधाने **बरोबर** आहे/त?

(1) फक्त (a) आणि (b) (2) फक्त (b) आणि (c)

(3) फक्त (a) आणि (c) (4) वर उल्लेखिलेली तीनही विधाने.

Consider the following statements :

(a) The long term sustainability of the Employment Guarantee Scheme of Maharashtra was partly due to the fact that half of the resources for the EGS budget were provided by the urban population.

(b) The EGS as a public employment guarantee scheme has its origin in the Page Scheme piloted in 1965.

(c) In 1990 EGS was linked to horticulture development.

Which of the above statement/s is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) and (c) only (4) All the three mentioned above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

100. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) क्षेत्रीय नियोजनाची सुरुवात करणारा अमेरीका हा पहिला देश आहे.

(b) राष्ट्रीय नियोजनाची बीजे रशियाच्या बोलशेविक क्रांतीमध्ये सापडतात.

(c) भारताने क्षेत्रीय नियोजनाची सुरुवात 1976 पासून केली.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) USA is the first country who started the Regional planning.

(b) The seed of national planning is rooted in the Bolshevik Revolution of Russia.

(c) India started its regional planning from 1976.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

---

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र.क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL

परीक्षेचे नांव : महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2018 सहायक कक्ष अधिकारी पदाकरीता स्वतंत्र पेपर (पेपर क्र. 2)

परीक्षेचा दिनांक : 27 ऑक्टोबर, 2018

Best Learning Plateform for MPSC

विषय : - सामान्य क्षमता चाचणी व पदाच्या कर्तव्यासाठी आवश्यक ज्ञान

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत " **महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2018 – सहायक कक्ष अधिकारी पदाकरीता स्वतंत्र पेपर**" या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची प्रथम उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
1	3	4	4	2
2	3	3	3	2
3	1	2	3	2
4	3	4	4	4
5	4	4	1	3
6	2	2	2	4
7	4	2	2	4
8	2	4	4	3
9	4	3	2	4
10	2	1	2	2
11	2	4	3	3
12	1	3	4	4
13	4	1	4	1
14	2	2	1	2
15	4	2	2	1
16	2	2	2	4
17	2	1	1	3
18	1	2	#	1
19	2	3	2	3
20	3	2	3	2
21	4	3	3	2
22	3	2	4	2
23	3	#	3	#
24	#	4	2	3
25	2	3	2	2

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे संच A	संच B	संच C	संच D
26	4	3	3	4
27	1	4	1	2
28	3	1	2	3
29	2	1	1	3
30	1	1	1	3
31	3	3	3	1
32	3	2	2	1
33	1	3	1	1
34	2	1	3	2
35	1	2	4	1
36	4	1	4	2
37	1	4	3	4
38	2	4	2	1
39	2	2	2	4
40	4	2	4	2
41	4	2	4	4
42	2	4	1	4
43	4	4	2	4
44	3	4	4	3
45	4	3	4	2
46	2	1	2	3
47	2	1	4	4
48	3	3	4	2
49	3	3	1	**2**
50	1	3	**2**	1

Date : 20th Dec, 2018

 # ने दर्शविलेले प्रश्न रद्द करण्यात आलेले आहेत.

संकलन - रितेश धांडे More STUDY Material Visit - www.mpsconlineacademy.com ई-Learning Plateform

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	1	3	1	3
52	1	4	2	1
53	2	4	3	2
54	3	**2**	4	4
55	2	3	4	2
56	3	4	2	3
57	2	4	3	2
58	4	4	4	3
59	2	2	3	2
60	3	2	3	4
61	**2**	3	2	1
62	4	2	3	2
63	4	3	3	3
64	4	4	3	4
65	3	2	3	3
66	4	3	4	4
67	4	2	2	4
68	4	1	4	3
69	3	2	2	3
70	3	4	1	4
71	1	4	4	3
72	2	3	2	2
73	2	4	2	1
74	4	2	3	2
75	2	2	3	4

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	3	3	2	2
77	4	3	3	2
78	4	1	2	3
79	2	4	2	2
80	2	2	4	3
81	3	2	2	2
82	2	2	4	2
83	3	2	2	2
84	2	2	2	4
85	2	2	1	4
86	2	2	2	2
87	2	4	4	4
88	4	2	4	4
89	4	4	4	4
90	4	4	2	2
91	3	4	3	3
92	2	3	1	3
93	1	1	1	2
94	1	2	1	1
95	1	1	3	4
96	2	3	2	1
97	2	2	2	2
98	3	1	1	1
99	4	1	4	2
100	1	2	2	1

Date : 20th Dec, 2018

Best Learning Plateform for MPSC

महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट ब (मुख्य) परीक्षा - 2019
सहायक कक्ष अधिकारी स्वतंत्र पेपर - पेपर 2
25/08/2019
2019

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET No.

L13 संच क्र. **A**

प्रश्नपुस्तिका – II

सामान्य क्षमता चाचणी व पदाच्या कर्तव्यासाठी आवश्यक ज्ञान

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक | | | | | | | | |
केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच ''उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील''.**

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या ''परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82'' यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. ________ आणि ________ हे दोघे मुंबईतील बांधकाम कंत्राटदार होते. त्यांना विचारांचा प्रसार करण्यासाठी छपाई माध्यमाचे महत्त्व कळले असल्यामुळे त्यांनी सत्यशोधक समाजाला वृत्तपत्र व नियतकालिके छापण्यासाठी एक छापखाना भेट दिला.

(1) तुकाराम पडवळ आणि कृष्णराव भालेकर
(2) व्यंकू बाळोजी कालेवार आणि रामय्या व्यंकय्या अय्यावारू
(3) गणपतराव पाटील आणि कृष्णराव भालेकर
(4) ज्याया कराडी लिंगू आणि जयसिंगराव सायबू वडनाला

________ and ________ were two Building Contractors in Mumbai who realised the importance of modern print media in the spread of ideas and donated a printing press to the Satyashodhak Samaj so that the Samaj could publish their books and journals.

(1) Tukaram Padval and Krishnarao Bhalekar
(2) Vyanku Baloji Kalewar and Ramayya Vyankayya Ayyawaru
(3) Ganpatrao Patil and Krishnarao Bhalekar
(4) Jaaya Karadi Lingu and Jaysingrao Saibu Vadnala

---

2. ________ यांना इंग्लंडमध्ये कायद्याचे शिक्षण घेण्यासाठी प्रतिष्ठीत शिवाजी शिष्यवृत्ती प्राप्त झाली होती.

(1) खुदीराम बोस (2) गोपाळ कृष्ण गोखले
(3) विनायक दामोदर सावरकर (4) श्यामजी कृष्ण वर्मा

________ got the prestigious Shivaji scholarship to go to England for studying law.

(1) Khudiram Bose (2) Gopal Krishna Gokhale
(3) Vinayak Damodar Savarkar (4) Shyamji Krishna Varma

---

3. डॉ. आंबेडकरांनी नेतृत्त्व केलेल्या चळवळींची त्यांच्या कालानुक्रमानुसार मांडणी करा.

अ. काळाराम मंदिर सत्याग्रह ब. चौदार तळे सत्याग्रह
क. मनुस्मृती दहन ड. धर्मांतर चळवळ

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क, ड (2) ब, क, अ, ड (3) अ, क, ब, ड (4) ब, क, ड, अ

Arrange these movements led by Dr. Ambedkar in their chronological order.

a. Kalaram Mandir Satyagraha b. Chowdar Tank Satyagraha
c. Burning the text of Manusmriti d. Movement of religious conversion

Answer options :

(1) a, b, c, d (2) b, c, a, d (3) a, c, b, d (4) b, c, d, a

---

4. प्रसिद्ध विचारवंत आणि तत्त्वज्ञ तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी यांनी भारतीय प्रबोधनाची चर्चा करताना आपल्या लेखामध्ये महाराष्ट्रातील ________ ची तुलना युरोपातील धर्मसुधारणा चळवळीशी केली आहे.

(1) भक्ती चळवळ (2) राष्ट्रीय चळवळ
(3) ब्राह्मणेतर चळवळ (4) आदिवासींची चळवळ

Noted philosopher and public intellectual Tarkateerth Laxmanshastri Joshi, in his article discussing the Indian Renaissance, compared the ________ in Maharashtra with the Protestant Reformation in Europe.

(1) Bhakti Movement (2) National Movement
(3) Non-Brahmin Movement (4) Tribal Movement

5. कामगार हितवर्धक सभेचे संस्थापक कोण होते ?

(1) नारायण मेघाजी लोखंडे

(2) एस.एन. भालेराव

(3) श्रीपाद अमृत डांगे

(4) भिवाजी नरे

The founder of Kamgar Hitvardhak Sabha is

(1) Narayan Meghaji Lokhande

(2) S.N. Bhalerao

(3) Shripad Amrit Dange

(4) Bhivaji Nare

---

6. पुढीलपैकी कोणत्या नाटकावर इंग्रज सरकारने बंदी घातली ***नव्हती*** ?

(1) कीचकवध (2) दंडधारी

(3) विजय तोरण (4) तृतीय रत्न

Which of the following plays was ***not*** prescribed by the British government ?

(1) Keechakvadh (2) Dandadhari

(3) Vijay Toran (4) Tritiya Ratna

---

7. ________ यांना राजद्रोहात्मक पुस्तक छापल्याबद्दल दोन वर्षे सक्तमजुरीची शिक्षा झाली होती. काही अटी मान्य केल्यास त्यांची मुक्तता करण्याचा प्रस्ताव इंग्रज सरकारने 1924 मध्ये ठेवला. परंतु त्यांनी सशर्त सुटका करून घेण्यास नकार दिला.

(1) हसरत मोहानी (2) रंगराव दिवाकर

(3) रामभाऊ प्रधान (4) बी.जी. हॉर्निमन

________ was sentenced to two years of rigorous imprisonment for publishing a seditious book. The British government in 1924, offered to set him free, provided he was to accept certain conditions, however he refused such a conditional release.

(1) Hasrat Mohani (2) Rangrao Diwakar

(3) Rambhau Pradhan (4) B.G. Horniman

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

8. महात्मा फुले यांच्याबाबत पुढीलपैकी कोणते विधान ***असत्य*** आहे ?
(1) त्यांनी बालहत्या प्रतिबंधक गृह स्थापन केले.
(2) त्यांनी जातिभेद विवेकसार हे पुस्तक लिहिले.
(3) त्यांना मोरो विठ्ठल वाळवेकर यांनी मदत केली.
(4) त्यांनी सत्यशोधक समाज स्थापन केला.

Which of the following statements about Mahatma Phule is ***not true*** ?
(1) He started a shelter for prevention of infanticide.
(2) He authored the book 'Jati Bhed Vivek Saar'.
(3) He was supported in his work by Moro Vitthal Walvekar.
(4) He founded Satyashodhak Samaj.

---

9. मुंबई प्रांताच्या कायदेमंडळाने प्राथमिक शिक्षण सक्तीचे करणारा एक कायदा संमत केला, परंतु ते केव्हापासून सक्तीचे करणार आणि सक्ती करण्याची जबाबदारी कोणाची हे नक्की नसल्यामुळे त्यावर ________ यांनी कडक टीका केली.
(1) र.पु. परांजपे (2) सीताराम केशव बोले
(3) चिमणलाल सेटलवाड (4) भी.रा. आंबेडकर

The Bombay Provincial Legislative Council passed an act concerning compulsory primary education but did not define any deadline nor specified the responsibility of education and hence invited strong criticism from ________
(1) R.P. Paranjpe (2) Sitaram Keshav Bole
(3) Chimanlal Setalvad (4) B.R. Ambedkar

---

10. इंग्रज सरकार आणि भारतातील राजेशाही प्रातांमध्ये वित्तीय संबंध कसे असावेत याबाबत शिफारसी करण्यासाठी ________ यांच्या अध्यक्षतेखाली त्रिसदस्य समिती नेमली होती.
(1) डब्ल्यू.एस. होल्ड्सवर्थ (2) सिडनी पील
(3) रशब्रुक विलिअम्स (4) हारकोर्ट बटलर

A three-member commission appointed to make recommendations regarding the financial relations between the princely states and the British government in India was headed by ________
(1) W.S. Holdsworth (2) Sidney Peel
(3) Rushbrook Williams (4) Harcourt Butler

11. संविधान सभेच्या मसुदा समितीचे अध्यक्ष म्हणून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची निवड ________ या दिवशी करण्यात आली.

(1) 20 ऑगस्ट 1947
(2) 29 ऑगस्ट 1947
(3) 14 नोव्हेंबर 1947
(4) 24 सप्टेंबर 1947

Dr. Babasaheb Ambedkar was chosen as the Chairman of Drafting Committee of the Constituent Assembly on ________

(1) 20th August 1947
(2) 29th August 1947
(3) 14th November 1947
(4) 24th September 1947

---

12. विधानसभा अध्यक्षाची कार्ये आहेत

अ. विधानसभेच्या बैठकीचे अध्यक्ष स्थान भूषविणे.
ब. कामकाजाच्या नियमाचा अर्थ लावणे व त्याची अंमलबजावणी करणे.
क. सभागृहाच्या विविध समित्यांच्या अध्यक्षांची नेमणूक करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब
(2) फक्त अ, क
(3) फक्त ब, क
(4) वरीलपैकी सर्व

Functions of the Speaker of Legislative Assembly are

a. To preside over the meetings of the Legislative Assembly.
b. To interpret rules of business and enforce them.
c. To appoint the chairman of different committees of the House.

Answer options :

(1) Only a, b
(2) Only a, c
(3) Only b, c
(4) All of the above

---

13. 123 क्रमांकाचे संविधान दुरुस्ती विधेयक 2017 कशाशी संबंधित आहे ?

(1) संसदेमध्ये महिलांना आरक्षण
(2) भारतीय संविधानाच्या सहाव्या परिशिष्टात दुरुस्ती
(3) राष्ट्रीय मागासवर्गीय आयोगाला संवैधानिक दर्जा देणे
(4) भारतीय संविधानाच्या 8 व्या परिशिष्टातील 'ओरिया' या भाषेच्या बाबत बदल करून ते 'ओडिया' असे करणे

The 123rd Constitution Amendment Bill 2017 is dealing with

(1) Women reservations in Parliament
(2) Amendment to 6th Schedule of Constitution of India
(3) Granting National Commission on Backward Classes (NCBC) constitutional status
(4) Substituting the name of the language which appeared as 'Oriya' in the 8th Schedule of the Constitution of India with 'Odia'

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

14. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालया संबंधी ***चूकीचे*** विधान/ने पुढील विधानांमधून शोधा.

अ. सध्याच्या नव्या वास्तूत जाईपर्यंत सर्वोच्च न्यायालय संसदीय इमारती मधेच कार्यरत होते.

ब. भारतीय संविधानाने सर्वोच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची संख्या वाढविणे हे कार्य संसदेवर सोपवले आहे.

क. सर्वोच्च न्यायालय अस्तित्वात येण्यापूर्वी 1937 ते 1950 पर्यंत फेडरल कोर्ट ऑफ इंडिया हे त्याच्या जागी कार्यरत होते.

ड. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे कामकाज फक्त इंग्रजी आणि हिंदी भाषातूनच चालते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब (2) फक्त ड (3) क, ड (4) फक्त अ

Find the ***incorrect*** statement/s about Supreme Court of India (SCI).

a. SCI functioned from the Parliamentary House till it moved to the present building.

b. The Constitution of India has left it to the Parliament to increase the number of judges of SCI.

c. Prior to SCI, from 1937 to 1950 the Federal Court of India was in place of it.

d. The proceedings of the Supreme Court of India are conducted in English and Hindi only.

Answer options :

(1) a, b (2) Only d (3) c, d (4) Only a

---

15. राज्यघटनेच्या 'प्रस्तावने' बाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर ***नाही*** ?

(1) ती पं. जवाहरलाल नेहरू यांनी तयार केलेल्या व मांडलेल्या 'उद्दिष्टांच्या ठरावावर' आधारित आहे.

(2) 1995 मधील भारतीय जीवन विमा निगम खटल्यात 'प्रस्तावना' हा राज्यघटनेचा एकात्मिक भाग आहे असे सर्वोच्च न्यायालयाने प्रतिपादन केले.

(3) 1975 च्या 42 व्या घटनादुरुस्ती कायद्यान्वये प्रस्तावनेत – समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष व एकता या तीन नवीन शब्दांचा समावेश करण्यांत आला आहे.

(4) प्रस्तावना हा कायदेमंडळाच्या अधिकाराचा स्त्रोतही नाही व त्याच्या अधिकारांवर बंधनेही घालत नाही.

Which one of the following statements about the 'Preamble' of the Constitution is ***not*** correct ?

(1) It is based on the 'Objective Resolution' drafted and moved by Pandit Jawaharlal Nehru.

(2) In the LIC of India case (1995), the Supreme Court held that the 'Preamble' is an integral part of the Constitution.

(3) The 42nd Amendment Act of 1975 added three new words – Socialist, Secular and Unity to the Preamble.

(4) It is neither a source of power to legislature nor a prohibition upon the powers of legislature.

16. भारतीय संघराज्याबाबत तज्ञांनी केलेल्या वर्णनाबाबत जोड्या लावा :

अ.	के.सी. व्हीअर	I.	सौदारत संघराज्य
ब.	ग्रॅनव्हील ऑस्टीन	II.	सहकारी संघराज्य
क.	मॉरीस जोन्स	III.	निम-संघराज्य
ड.	आयव्हर जेनिंग्ज्	IV.	प्रबळ केन्द्रीय प्रवृत्तीचे संघराज्य

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	II	I	IV
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	II	IV	I

Match the pairs regarding comments of experts about the Indian Federation :

a.	K.C. Wheare	I.	Bargaining federation
b.	Granville Austin	II.	Co-operative federation
c.	Morris-Jones	III.	Quasi-federal
d.	Ivor Jennings	IV.	Federation with a strong centralising tendency

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	I	II	III	IV
(2)	III	II	I	IV
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	II	IV	I

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

17. जीवित आणि व्यक्तिगत स्वातंत्र्याचे संरक्षण (अनुच्छेद-21) या हक्कामध्ये ________ चा समावेश होतो.

अ. संपाचा हक्क

ब. परदेशगमन करण्याचा हक्क

क. जीवनावश्यक बाबीसंदर्भात कैद्यांचा हक्क

ड. बोनसचा हक्क

इ. एकांतवासाच्या शिक्षेविरुद्धचा हक्क

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब (2) ब, क, ई (3) अ, ब, ड (4) क, ड, ई

The scope of Right to life and personal liberty (Article 21) includes :

a. Right to strike

b. Right to go abroad

c. Prisoners right to have necessities of life

d. Right to bonus

e. Right against solitary confinement

Answer options :

(1) a, b (2) b, c, e (3) a, b, d (4) c, d, e

---

18. खालीलपैकी कोणते विधान ***चूकीचे*** आहे ? (महाराष्ट्राच्या संदर्भात)

(1) विधान परिषदेच्या अध्यक्षास पांच पेक्षा जास्त नाहीत इतके सदस्य 'अंदाज समितीवर' प्रतिनिधीत्व करण्यासाठी नामनिर्देशित करावे लागतात.

(2) विधान परिषदेच्या अध्यक्षास पांच पेक्षा जास्त नाहीत इतके सदस्य 'पंचायती राज' समितीवर नामनिर्देशित करावे लागतात.

(3) विधान परिषदेच्या अध्यक्षास पांच पेक्षा जास्त नाही इतके सदस्य 'सार्वजनिक उपक्रम' समितीवर प्रतिनिधीत्व करण्यासाठी नामनिर्देशित करावे लागतात.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is ***false*** ? (With reference to Maharashtra)

(1) The Chairman of the Legislative Council has to nominate not more than five members to represent on the 'Estimate Committee'.

(2) The Chairman of the Legislative Council has to nominate not more than five members on the committee on 'Panchayati Raj'.

(3) The Chairman of the Legislative Council has to nominate not more than five members to represent on the committee on 'Public Undertakings'.

(4) None of the above

19. भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 51A मध्ये खालीलपैकी कोणत्या मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश करण्यांत आलेला ***नाही*** ?

अ. आपल्या संमिश्र संस्कृतीच्या समृद्ध वारशांचे मोल जाणून तो जतन करणे.

ब. विज्ञाननिष्ठ दृष्टिकोन, मानवतावाद आणि शोधकबुद्धी व सुधारणावाद यांचा विकास करणे.

क. राष्ट्रीय दृष्ट्या महत्त्वाची असल्याचे घोषित केलेली स्मारके, स्थळे आणि वस्तू यांचे संरक्षण.

ड. मादक पेये व आरोग्यास अपायकारक अशी अंमली द्रव्ये यांच्या सेवन करण्यावर बंदी आणणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब आणि क

(2) ब, क आणि ड

(3) क आणि ड

(4) फक्त ब

Which of the following is/are ***not*** included us Fundamental Duties in Article 51A of the Constitution of India ?

a. To value and preserve the rich heritage of the country's composite culture.

b. To develop the scientific temper, humanism and the spirit of inquiry and reform.

c. To protect monuments, places and objects of artistic or historic significance which are declared to be of national importance.

d. To prohibit the consumption of intoxicating drinks and drugs which are injurious to health.

Answer options :

(1) a, b and c

(2) b, c and d

(3) c and d

(4) Only b

---

20. राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वामधील खालीलपैकी कोणते कलम हे न्याययंत्रणा कार्यकारी विभागापासून पृथक ठेवण्यासंबंधी आहे ?

(1) 47 (2) 48 (3) 49 (4) 50

Which one of the following Articles of the Directive Principles of State Policy deals with the separation of judiciary from executive ?

(1) 47 (2) 48 (3) 49 (4) 50

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

21. जोड्या लावा – (संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील वृत्तपत्रे)

	'अ' (वृत्तपत्र)		*'ब' (संपादक / मालक)*
अ.	प्रबोधन	I.	दिनु रणदिवे
ब.	नवयुग	II.	केशव ठाकरे
क.	प्रभात	III.	वालचंद कोठारी
ड.	संयुक्त महाराष्ट्र पत्रिका	IV.	प्रल्हाद अत्रे

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	III	IV	I
(3)	II	IV	III	I
(4)	IV	II	I	III

Match the pairs – (Newspapers in Samyukta Maharashtra Movement)

	'A' (Newspaper)		*'B' (Editor / Owner)*
a.	Prabodhan	I.	Dinu Randive
b.	Navyug	II.	Keshav Thakre
c.	Prabhat	III.	Walchand Kothari
d.	Samyukta Maharashtra Patrika	IV.	Pralhad Atre

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	III	IV	I	II
(2)	II	III	IV	I
(3)	II	IV	III	I
(4)	IV	II	I	III

22. संवैधानिक तरतूदींच्या संदर्भात, खालील जोड्या योग्यपणे जुळवा :

	'अ' (कलमें)		*'ब' (तरतूदीं)*
अ.	कलम 153	I.	विधानसभेचा अध्यक्ष व उपाध्यक्ष
ब.	कलम 178	II.	राज्याचा महाधिवक्ता
क.	कलम 171	III.	राज्याकरीता राज्यपाल असणे
ड.	कलम 165	IV.	विधान परिषदे ची रचना

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

पर्यायी उत्तरे :

	अ	**ब**	**क**	**ड**
(1)	III	I	IV	II
(2)	IV	II	I	III
(3)	III	II	IV	I
(4)	I	IV	II	III

Match the following pairs correctly regarding Constitutional provisions :

	'A' (Articles)		*'B' (Provisions)*
a.	Article 153	I.	The Speaker and Deputy Speaker of the Legislative Assembly
b.	Article 178	II.	Advocate-General for the State
c.	Article 171	III.	There shall be a Governor for each State
d.	Article 165	IV.	Composition of the Legislative Council

Choose the correct answer from the codes given below :

Answer options :

	a	**b**	**c**	**d**
(1)	III	I	IV	II
(2)	IV	II	I	III
(3)	III	II	IV	I
(4)	I	IV	II	III

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

23. योग्य कथन ओळखा.

अ. संयुक्त महाराष्ट्र समितीची स्थापना एस.एम. जोशी यांच्या अध्यक्षतेखाली पुणे येथे 6 फेब्रुवारी, 1956 रोजी झाली.

ब. भारतीय जनसंघ, शेड्यूल कास्ट फेडरेशन आणि हिंदू महासभा हे संयुक्त महाराष्ट्र समितीमध्ये सामील झाले होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ
(2) फक्त ब
(3) अ आणि ब दोन्ही
(4) अ आणि ब दोन्ही नाही

Select the correct statement.

a. Samyukta Maharashtra Samiti was established under the chairmanship of S.M. Joshi in Pune on 6 February, 1956.

b. Bhartiya Jansangh, Schedule Caste Federation and Hindu Mahasabha were involved in Samyukta Maharashtra Samiti.

Answer options :

(1) Only a
(2) Only b
(3) Both a and b
(4) Neither a nor b

---

24. खालीलपैकी कोणते विधान ***चूकीचे*** आहे ?

अ. अध्यादेशाने – संसदेच्या कायद्यापेक्षा अधिक प्रमाणात मूलभूत हक्कांचे उल्लंघन केले जावू शकत नाही.

ब. अध्यादेश – पूर्वलक्षी प्रभावाचा किंवा संसदेचा कोणताही कायदा दुरुस्त करणारा किंवा रद्द करणारा असू शकतो.

क. अध्यादेशाचा अधिकार राष्ट्रपती मंत्रीमंडळाच्या सल्ल्याशिवाय वापरु शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब (3) फक्त क (4) कोणतेही नाही

Which one of the following statements is ***incorrect*** ?

a. An ordinance cannot contravene the Fundamental Rights any more than an act of Parliament.

b. An ordinance may be retrospective or may amend or repeal any act of Parliament itself.

c. The power of ordinance can be exercised by the President without the advice of the Council of Ministers.

Answer options :

(1) Only a (2) Only b (3) Only c (4) None of the above

25. भारतामध्ये कोणत्या राज्यांनी विधान परिषदेचे विसर्जन केले ?

अ. पश्चिम बंगाल ब. तामिळनाडू

क. पंजाब ड. गुजरात

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब (2) क, ड (3) अ, ब, क (4) ब, क, ड

Which States abolished the Legislative Council in India ?

a. West Bengal b. Tamil Nadu

c. Punjab d. Gujarat

Answer options :

(1) a, b (2) c, d 3) a, b, c (4) b, c, d

---

26. भारताच्या 'महान्यायवादी' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. ते पाच वर्षाच्या कार्यकाळासाठी पदावर राहतात.

ब. ते राष्ट्रपतीची मर्जी असे पर्यंत पदावर राहतात.

क. ते संसद सदस्यांचे विशेषाधिकार मिळण्यास पात्र असतात.

ड. ते शासनासाठी पूर्ण वेळ सल्लागार अथवा शासकीय सेवकही नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने अ, ब बरोबर आहेत

(2) विधाने ब, क, ड बरोबर आहेत

(3) विधाने ब, क बरोबर आहेत

(4) विधाने अ, ब, क, ड बरोबर आहेत

Consider the following statements about the 'Attorney General' of India :

a. He holds office for a term of five years.

b. He holds office during the pleasure of the President.

c. He is entitled to the privileges of a member of Parliament.

d. He is not a whole-time counsel for the Government nor a Government servant.

Answer options :

(1) Statements a, b are correct

(2) Statements b, c, d are correct

(3) Statements b, c are correct

(4) Statements a, b, c, d are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

27. कार्यकाळानुसार योग्य क्रम लावा (महाराष्ट्राचे राज्यपाल) :

अ. विजयालक्ष्मी पंडीत ब. डॉ. शंकर दयाल शर्मा

क. पी.सी. अलेक्झांडर ड. पी.व्ही. चेरीयन

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क, ड (2) अ, ब, ड, क

(3) अ, ड, ब, क (4) अ, क, ब, ड

Arrange in an appropriate order according to the tenure (Governors of Maharashtra) :

a. Vijayalaxmi Pandit b. Dr. Shankar Dayal Sharma

c. P.C. Alexander d. P.V. Cherian

Answer options :

(1) a, b, c, d (2) a, b, d, c

(3) a, d, b, c (4) a, c, b, d

---

28. खालील जोड्या योग्यपणे जुळवा :

	कलमे		*तरतुदी*
अ.	कलम – 54	I.	केंद्रीय कार्यकारी सत्ता राष्ट्रपतीचे ठिकाणी विहीत असेल
ब.	कलम – 53	II.	भारताच्या राष्ट्रपती ची निवडणूक साठी निर्वाचक मंडळ
क.	कलम – 58	III.	भारताच्या राष्ट्रपती वरील महाभियोग प्रक्रिया
ड.	कलम – 61	IV.	भारताच्या राष्ट्रपती ची निवडणूकी संबंधी ची पात्रता

खालील दिलेल्या संकेतातून योग्य उत्तर निवडा :

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	IV	III	I	II
(2)	II	I	IV	III
(3)	III	II	IV	I
(4)	I	IV	III	II

Match the following pairs correctly :

	Articles		*Provisions*
a.	Article – 54	I.	The Executive power of the Union shall be vested in the President
b.	Article – 53	II.	The electoral college for the election of the President of India
c.	Article – 58	III.	Impeachment process of the President of India
d.	Article – 61	IV.	Qualification for the election of President of India

Choose the correct answer from the codes given below :

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	IV	III	I	II
(2)	II	I	IV	III
(3)	III	II	IV	I
(4)	I	IV	III	II

29. योग्य कथन/ने ओळखा.

अ. रोजगार हमी योजना समितीची स्थापना महाराष्ट्र राज्य विधिमंडळाने 1972 मध्ये केली.

ब. रोजगार हमी योजनेचा आरंभ महाराष्ट्रामध्ये 1975 मध्ये झाला.

क. रोजगार हमी योजना समितीमध्ये एकूण सदस्य संख्या 25 आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब (2) फक्त ब, क (3) फक्त क (4) फक्त ब

Select the correct statement/s.

a. Employment Guarantee Scheme Committee was established by Maharashtra State Legislature on 1972.

b. Employment Guarantee Scheme was initiated in Maharashtra on 1975.

c. Total number of members in Employment Guarantee Scheme Committee are 25.

Answer options :

(1) Only a, b (2) Only b, c (3) Only c (4) Only b

---

30. राज्याच्या मुख्य सचिवा संबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. ते राज्य सनदी सेवेचे प्रमुख म्हणून कार्यरत असतात.

ब. ते संकटकालीन प्रमुख प्रशासक म्हणून कार्यरत असतात.

क. ते विभागीय परिषदेचे (Zonal Council) मुख्य सचिव म्हणूनही कार्यरत असतात.

ड. ते राज्य आणि केन्द्र शासनातील संपर्क साधण्याचे प्रमुख साधन म्हणून कार्यरत असतात.

ई. ते उर्वरीत कार्याचा वारस (Residual Legatee) म्हणून कार्यरत असतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने अ, ब, क, ड बरोबर आहेत (2) विधाने ब, क, ड, ई बरोबर आहेत

(3) विधाने अ, ब, ड, ई बरोबर आहेत (4) विधाने अ, ब, क, ई बरोबर आहेत

Consider the following statements about the Chief Secretary of State :

a. He acts as the head of the State Civil Service.

b. He acts as the crisis administrator in chief.

c. He also acts as the Chief Secretary of the Zonal Council.

d. He acts as the principal channel of communication between State and Central Government.

e. He acts as the Residual Legatee.

Answer options :

(1) Statements a, b, c, d are correct (2) Statements b, c, d, e are correct

(3) Statements a, b, d, e are correct (4) Statements a, b, c, e are correct

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

31. योग्य कथने ओळखा :

अ. कोर्ट मार्शल बाबतचे सर्व अधिकार राष्ट्रपतीला आहे.

ब. कोर्ट मार्शल बाबतचे काही अधिकार राज्यपालाला आहे.

क. मृत्यू दंडाची शिक्षा राष्ट्रपती क्षमा करू शकतात.

ड. मृत्यू दंडाची शिक्षा राज्यपाल सुद्धा क्षमा करू शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब (2) फक्त ब, ड (3) फक्त अ, क (4) फक्त क, ड

Select the correct statements :

a. President has all powers of court-martial.

b. Governor has some powers of court-martial.

c. Death sentence can be pardoned by the President.

d. Death sentence can also be pardoned by the Governor.

Answer options :

(1) Only a, b (2) Only b, d (3) Only a, c (4) Only c, d

---

32. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. संसदेने केलेला कोणताही कायदा राज्यक्षेत्राबाहेर अंमलात येवू शकेल या कारणावरून तो अवैध असल्याचे मानले जाणार नाही.

ब. संसदेला एखाद्या राज्यामध्ये समाविष्ट नसलेल्या अशा भारताच्या राज्यक्षेत्राच्या कोणत्याही भागाकरिता कोणत्याही बाबीसंबंधी – मग अशी बाब राज्यसूचीत नमूद केलेली बाब असली तरी – कायदे करण्याचा अधिकार आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान अ बरोबर (2) विधान ब बरोबर

(3) दोन्हीही विधाने चूकीची (4) दोन्हीही विधाने बरोबर

Consider the following statements :

a. No law made by Parliament shall be deemed to be invalid on the ground that it would have extra-territorial operation.

b. Parliament has the power to make laws with respect to any matter for any part of the territory of India not included in a State notwithstanding that such matter is a matter enumerated in the State List.

Answer options :

(1) Statement a is correct (2) Statement b is correct

(3) Both the statements are false (4) Both the statements are correct

33. जोड्या लावा (भारतातील उच्च न्यायालये) :

	'अ' (उच्च न्यायालय)		**'ब' (स्थापना वर्ष)**
अ.	राजस्थान	I.	1975
ब.	सिक्कीम	II.	1949
क.	मध्य प्रदेश	III.	1936
ड.	दिल्ली	IV.	1966

पर्यायी उत्तरे :

	अ	**ब**	**क**	**ड**
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	I	III	IV
(3)	I	II	IV	III
(4)	IV	III	II	I

Match the pairs (High Courts in India) :

	'A' (High Court)		**'B' (Establishment Year)**
a.	Rajasthan	I.	1975
b.	Sikkim	II.	1949
c.	Madhya Pradesh	III.	1936
d.	Delhi	IV.	1966

Answer options :

	a	**b**	**c**	**d**
(1)	I	II	III	IV
(2)	II	I	III	IV
(3)	I	II	IV	III
(4)	IV	III	II	I

34. सध्या महाराष्ट्र विधानसभेसाठी ________ मतदारसंघ हे अनुसूचित जातीसाठी राखीव आहेत आणि ________ मतदारसंघ हे अनुसूचित जमातीसाठी राखीव आहेत.

(1) 33 – 14 (2) 15 – 16 (3) 29 – 25 (4) 26 – 27

At present ________ constituencies are reserved for Scheduled Caste and ________ are reserved for Scheduled Tribes of the Legislative Assembly of Maharashtra.

(1) 33 – 14 (2) 15 – 16 (3) 29 – 25 (4) 26 – 27

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

35. योग्य कथने ओळखा :

अ. धन विधेयक सर्वप्रथम फक्त लोकसभेत मांडला जावू शकतो.

ब. सामान्य विधेयक सर्वप्रथम लोकसभा किंवा राज्यसभा यापैकी कोणत्याही सभागृहात मांडला जावू शकतो.

क. राष्ट्रपतीच्या शिफारसीने धन विधेयक संसदेमध्ये मांडता येवू शकतो.

ड. सामान्य विधेयक हे राष्ट्रपतीच्या शिफारसीने संसदेमध्ये मांडता येवू शकतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब (2) फक्त क, ड

(3) फक्त अ, ब, क (4) फक्त अ, ब, ड

Select the correct statements :

a. A Money Bill can be introduced only in the Lok Sabha.

b. An Ordinary Bill can be introduced either in the Lok Sabha or Rajya Sabha.

c. A Money Bill can be introduced in Parliament on the recommendation of the President.

d. An Ordinary Bill can be introduced in Parliament on the recommendation of the President.

Answer options :

(1) Only a, b (2) Only c, d

(3) Only a, b, c (4) Only a, b, d

---

36. खालीलपैकी कोणते विधान/ने ***चूकीची*** आहे/त ?

अ. अनुच्छेद-365 देखील राष्ट्रपतीस राज्यात राष्ट्रपती राजवट लागू करण्याचा अधिकार प्रदान करते.

ब. राष्ट्रपती राजवटीची घोषणा केल्यापासून एक महिन्याच्या कालावधीत त्या घोषणेला संसदेच्या दोन्ही सभागृहांनी मान्यता देणे अत्यावश्यक असते.

क. जर संसदेच्या दोन्ही सभागृहांनी मान्यता दिली तर पुढील एक वर्षापर्यंत राष्ट्रपती राजवट लागू राहते.

ड. राष्ट्रपती राजवट लागू करण्याचा निर्णय न्यायालय रद्द करू शकतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त ब (2) फक्त ब आणि क (3) फक्त क आणि ड (4) फक्त अ आणि ड

Which of the following statement/s is/are ***not*** correct ?

a. Article-365 also empowers the President to issue a proclamation of President's Rule in a State.

b. A proclamation of President's Rule must be approved by both the Houses of Parliament within one month.

c. If approved by both the Houses of Parliament, the President's Rule continues for one year.

d. The decision of imposing President's Rule can be struck down by the court.

Answer options :

(1) Only b (2) Only b and c (3) Only c and d (4) Only a and d

---

37. खालीलपैकी कोणते विधान ***बरोबर*** आहे ?

(1) राज्याच्या मंत्रिमंडळातील सदस्यांची संख्या मुख्यमंत्र्या व्यतिरिक्त विधानसभेच्या एकूण सदस्य संख्येच्या 15 टक्क्यांपेक्षा जास्त असता कामा नये.

(2) राज्याच्या मंत्रिमंडळातील सदस्यांची संख्या मुख्यमंत्र्यासहित 12 पेक्षा कमी असता कामा नये.

(3) दिल्लीच्या मंत्रिमंडळाची सदस्य संख्या विधानसभेच्या एकूण सदस्य संख्येच्या 15 टक्के निश्चित करण्यांत आली आहे.

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which one of the following statements is ***correct*** ?

(1) The total number of ministers, excluding the Chief Minister in a State shall not exceed 15 percent of the total strength of the Legislative Assembly.

(2) The total number of ministers including the Chief Minister shall not be less than 12 in a State.

(3) The strength of the Council of Ministers of Delhi is fixed at 15 percent of the total strength of the Legislative Assembly.

(4) None of the above

---

38. खालीलपैकी कोणत्या घटक राज्यांचे राज्यसभेत केवळ एक सदस्य आहेत ?

अ. अरुणाचल प्रदेश

ब. गोवा

क. हिमाचल प्रदेश

ड. मिझोरम

इ. उत्तरांचल

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त ब, क, ड

(3) फक्त क, ड, इ (4) फक्त अ, ब, ड

Which of the following States has only one member in Rajya Sabha ?

a. Arunachal Pradesh

b. Goa

c. Himachal Pradesh

d. Mizoram

e. Uttaranchal

Answer options :

(1) Only a, b, c (2) Only b, c, d

(3) Only c, d, e (4) Only a, b, d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

39. लोकसभेच्या निवडणूकीसाठी ________ नामांकन पत्र भरले जावू शकते.

(1) भारतात राहणाऱ्या प्रत्येकाकडून

(2) कोणत्याही भारतीय नागरिकाकडून

(3) ज्या मतदार संघातून निवडणूक लढवायची आहे त्या मतदार संघातील रहिवासी कडून

(4) कोणताही भारतीय नागरिक ज्याचे कोणत्याही संसदीय मतदार संघाच्या मतदारयादी मध्ये नाव नोंदविलेले आहे त्याकडून

For election to the Lok Sabha, a nomination paper can be filed by

(1) anyone residing in India.

(2) any citizen of India.

(3) a resident of the constituency from which the election is to be contested.

(4) a citizen of India whose name is enrolled in the electoral roll of any parliamentary constituency.

---

40. जोड्या लावा (राष्ट्रपतीचे अधिकार) :

	'अ'		'ब'
अ.	भारताच्या संपूर्ण किंवा एखाद्या भागात आणीबाणी	I.	अनुच्छेद 360
ब.	महसुलाच्या वितरणावर बंधने किंवा प्रतिबंध	II.	अनुच्छेद 354
क.	मुलभूत अधिकाराच्या अंमलबजावणीस स्थगिती	III.	अनुच्छेद 352
ड.	वित्तीय आणीबाणीची घोषणा	IV.	अनुच्छेद 359

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	III	II	I	IV
(2)	I	II	III	IV
(3)	III	II	IV	I
(4)	III	IV	II	I

Match the pairs (Powers of President) :

	'A'		'B'
a.	Emergency in the whole or part of India	I.	Article 360
b.	Restrict or prohibit the distribution of revenues	II.	Article 354
c.	Suspend the enforcement of fundamental rights	III.	Article 352
d.	To declare a financial emergency	IV.	Article 359

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	III	II	I	IV
(2)	I	II	III	IV
(3)	III	II	IV	I
(4)	III	IV	II	I

41. संसद राज्य सूचीतील विषयाबाबत कायदा करू शकते जेंव्हा

अ. आर्थिक आणीबाणी लागू करण्यांत आलेली असेल.

ब. एक किंवा अधिक राज्यांनी राज्य सूचीतील विषयासंबंधी कायदा करावा अशी संसदेला विनंती केल्यास.

क. राष्ट्रीयदृष्ट्या महत्त्वाच्या असणाऱ्या विषयाबाबत राज्यसभेने तसा ठराव साध्या बहुमताने मंजूर केल्यास.

वरीलपैकी कोणती विधान/ने ***बरोबर*** आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क (2) फक्त अ

(3) फक्त ब आणि क (4) वरीलपैकी एकही नाही

The Parliament can make a law on a subject in the State List when

a. a proclamation of Financial Emergency is in force.

b. one or more States make a request to the Parliament to make a law on a State subject.

c. Rajya Sabha passes a resolution by simple majority that such subjects have acquired national importance.

Which of the above statement/s is/are ***correct*** ?

Answer options :

(1) a, b, c (2) Only a

(3) Only b and c (4) None of the above

---

42. संसदेचे अधिकार व कार्ये आहेत

अ. सरकार स्थापन किंवा शेवट करणे.

ब. माहिती मागविणे.

क. सार्वजनिक निधिच्या खर्चावर देखरेख ठेवणे.

ड. संविधानाचे संरक्षण करणे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब, क (2) फक्त ब, क, ड

(3) फक्त अ, क, ड (4) फक्त अ, ब, ड

The role and functions of the Parliament are

a. to form or end the Government.

b. to call for information.

c. to monitor the expenditure of public funds.

d. to safeguard the Constitution.

Answer options :

(1) Only a, b, c (2) Only b, c, d

(3) Only a, c, d (4) Only a, b, d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

43. भारताच्या संचित निधीतील खर्च आकारणीमध्ये समावेश होवू शकतो

अ. राष्ट्रपतीचे मानधन व भत्ते.

ब. पंतप्रधानाचे मानधन व भत्ते.

क. राज्यसभा सभापती चे वेतन व भत्ते.

ड. भारताचे नियंत्रक व महालेखा परीक्षकाचे वेतन व भत्ते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब, क
(2) फक्त क, ड, ब
(3) फक्त अ, क, ड
(4) वरील सर्व

The expenditure charged on the Consolidated Fund of India shall include

a. the emoluments and allowances of the President.

b. the emoluments and allowances of the Prime Minister.

c. the salary and allowances of the Chairman of the Council of State.

d. the salary and allowances of the Comptroller and Auditor General of India.

Answer options :

(1) Only a, b, c
(2) Only c, d, b
(3) Only a, c, d
(4) All of the above

---

44. नियंत्रक व महालेखा परीक्षक यांचे वेतन आणि भत्ते

(1) भारताच्या सरन्यायधीशांशी सल्लामसलत करुन राष्ट्रपतीकडून निश्चित केले जाते.

(2) संसदेकडून निश्चित केले जाते.

(3) केन्द्रीय मंत्रीमंडळाशी सल्लामसलत करुन राष्ट्रपतीद्वारे निश्चित केले जाते.

(4) केन्द्रीय मंत्रीमंडळाकडून निश्चित केले जाते.

The salary and allowances of the Comptroller and Auditor General

(1) are determined by the President in consultation with the Chief Justice of India.

(2) are determined by the Parliament.

(3) are determined by the President in consultation with the Union Council of Ministers.

(4) are determined by the Union Council of Ministers.

45. जोड्या लावा (लोकसभा सदस्य) :

	'अ' (घटक राज्य)		**'ब' (सदस्य संख्या)**
अ.	हिमाचल प्रदेश	I.	2
ब.	जम्मू व कश्मीर	II.	4
क.	उत्तराखंड	III.	5
ड.	गोवा	IV.	6

पर्यायी उत्तरे :

	अ	**ब**	**क**	**ड**
(1)	IV	III	II	I
(2)	II	IV	III	I
(3)	II	I	III	IV
(4)	I	IV	II	III

Match the pairs (Member of Lok Sabha) :

	'A' (State)		**'B' (No. of members)**
a.	Himachal Pradesh	I.	2
b.	Jammu and Kashmir	II.	4
c.	Uttarakhand	III.	5
d.	Goa	IV.	6

Answer options :

	a	**b**	**c**	**d**
(1)	IV	III	II	I
(2)	II	IV	III	I
(3)	II	I	III	IV
(4)	I	IV	II	III

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

46. 'स्थानिक शासन' ह्या विषयाचा समावेश भारतीय संविधानाच्या 7 व्या सूचीतील ________ यादीमधे करण्यात आला आहे ?

(1) संघ (2) राज्य
(3) समवर्ती (4) उर्वरीत अधिकार

'Local government' is included in the ________ list in the 7th Schedule of the Indian Constitution.

(1) Union (2) State
(3) Concurrent (4) Residual Powers

---

47. महानगरपालिका आयुक्तांसंबंधी विधानांपैकी ***अचूक*** विधाने निवडा.

अ. महानगरपालिकेच्या बैठकांमध्ये आयुक्त चर्चेत सहभागी होऊ शकतात.
ब. या बैठकांमध्ये आयुक्तांना मत देण्याचा अधिकार नाही.
क. आयुक्त या बैठकांमध्ये कोणताही प्रस्ताव मांडू शकत नाहीत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब आणि क (2) फक्त अ आणि ब
(3) फक्त अ आणि क (4) फक्त ब आणि क

Find the ***correct*** statements from below about Commissioner of Municipal Corporation.

a. The Commissioner can participate in discussions in the meetings of the Corporation.
b. The Commissioner cannot vote in these meetings.
c. The Commissioner cannot make any proposition in the meetings.

Answer options :

(1) a, b and c (2) Only a and b
(3) Only a and c (4) Only b and c

---

48. राष्ट्रीय ग्राम स्वराज अभियान या योजने संबंधी ***चुकीचे*** विधान/ने निवडा.

अ. या योजनेचे केंद्र निहाय आणि राज्य निहाय असे दोन भाग आहेत.
ब. राज्य निहाय भागात केंद्र-राज्य वाटणीचे गुणोत्तर 60 : 40 आहे.
क. ईशान्य भारत आणि डोंगराळ राज्यासाठी केंद्र-राज्य वाटणीचे गुणोत्तर 90 : 10 असे आहे.
ड. सर्व केंद्रशासीत प्रदेशासाठी वाटणीचे गुणोत्तर 80 : 10 आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब, क आणि ड (2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त क आणि ड (4) फक्त ड

Find the ***incorrect*** statement/s about Rashtriya Gram Swaraj Abhiyan.

a. The scheme consists of Central and State components.
b. The Centre-State sharing pattern for the State component is in the ratio of 60 : 40.
c. In North-East and Hilly States, Centre-State sharing pattern is in the ratio of 90 : 10.
d. For all UTs the sharing pattern is in the ratio of 80 : 10.

Answer options :

(1) a, b, c and d (2) Only b and c
(3) Only c and d (4) Only d

---

49. कटक मंडळविषयक ***चुकीचे/चुकीची*** विधान/विधाने निवडा.

अ. 'कटक क्षेत्रांचे स्थानिक स्वशासन' भारतीय संविधानाच्या समवर्ती सूची मध्ये समाविष्ट आहे.

ब. कटक मंडळे ही लोकशाही स्वरूपाची यंत्रणा असून ती निर्देशीत क्षेत्राच्या नागरी प्रशासनाशी संबंधित आहे.

क. लोकसंख्येनुसार कटक मंडळाचे तीन प्रकार आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ, ब आणि क (2) फक्त अ आणि क (3) फक्त ब आणि क (4) फक्त अ

Find the ***incorrect*** statement/s about Cantonment Boards.

a. 'Local Self Government in Cantonments' is included in the concurrent list in the Indian Constitution.

b. Cantonment Boards are democratic bodies which look after the municipal administration of notified areas.

c. There are three population-wise categories of Cantonment.

Answer options :

(1) a, b and c (2) Only a and c (3) Only b and c (4) Only a

---

50. पंचायत प्रक्रांति सूचीच्या संदर्भात पुढील विधानांतून ***चुकीचे*** विधान निवडा.

(1) या सूचीच्या आधारे राज्यांनी पंचायती राज संस्थांच्या सक्षमीकरणात किती प्रगती केली आहे याचा आढावा घेता येतो.

(2) पंचायती राज खाते आणि राष्ट्रीय उपयोजित अर्थशास्त्र संशोधन परिषद यांनी ही सूची तयार केली आहे.

(3) या सूचीद्वारे पंचायती राज संस्थांची कार्ये, वित्त आणि कर्मचारी यांचे मोजमाप केले जाते.

(4) ही सूची नीति आयोग व ग्रामीण विकास खाते यांनी तयार केली आहे.

With reference to Panchayat Devolution Index, find the ***incorrect*** statement.

(1) The Index assesses how far the States have progressed in empowering Panchayati Raj.

(2) The Ministry of Panchayati Raj and the National Council of Applied Economics Research have prepared the Index.

(3) The Index measures the functions, finance and functionaries of the Panchayati Raj Institutions.

(4) The Index was prepared by the NITI Aayog and the Ministry of Rural Development.

---

51. भारतीय राज्यघटनेच्या बाराव्या अनुसूचीमध्ये कोणत्या विषयांचा समावेश होतो ?

अ. रस्ते आणि पूल ब. अग्नीशमन सेवा

क. झोपडपट्टी पुनर्विकास ड. टपाल सेवा

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब आणि ड (2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त अ, ब आणि क

Which subjects are included in 12th Schedule of the Indian Constitution ?

a. Roads and bridges b. Fire services

c. Slum improvements d. Postal services

Answer options :

(1) Only a, b and d (2) Only b, c and d

(3) Only a, c and d (4) Only a, b and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

52. नगरपालिकेसंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. "अ" वर्ग नगरपालिकेमध्ये 38 ते 65 सदस्य असतात.

ब. "ब" वर्ग नगरपालिकेमध्ये 23 ते 37 सदस्य असतात.

क. "क" वर्ग नगरपालिकेमध्ये 17 ते 23 सदस्य असतात.

ड. "ड" वर्ग नगरपालिकेमध्ये 11 ते 17 सदस्य असतात.

वरीलपैकी कोणते विधाने ***बरोबर*** आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त ब, क आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त अ, ब आणि ड

Consider the following statements regarding the Municipal Councils :

a. There are 38 to 65 members in "A" Class Municipal Councils.

b. There are 23 to 37 members in "B" Class Municipal Councils.

c. There are 17 to 23 members in "C" Class Municipal Councils.

d. There are 11 to 17 members in "D" Class Municipal Councils.

Which of the following statements given above are ***correct*** ?

Answer options :

(1) Only a, b and c (2) Only b, c and d

(3) Only a, c and d (4) Only a, b and d

---

53. अशोक मेहता समितीच्या शिफारसी संदर्भात खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***असत्य*** आहे/त ?

अ. अशोक मेहता समितीने त्रिस्तरीय पंचायती राज व्यवस्था निर्मितीची शिफारस केली.

ब. न्याय पंचायतीची वेगळी व्यवस्था ठेवण्यात यावी.

क. जिल्हा परिषदेला जिल्हा स्तरीय आर्थिक नियोजनासाठी जबाबदार ठरविण्यात यावे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त ब (4) फक्त ब आणि क

Which of the following statement(s) regarding the Ashok Mehta Committee is/are ***incorrect*** ?

a. The Ashok Mehta Committee recommended the creation of a three-tier system of Panchayati Raj.

b. Nyay Panchayat should be kept as separate bodies.

c. Zila Parishad should be made responsible for economic planning at the district level.

Answer options :

(1) Only a (2) Only a and b

(3) Only b (4) Only b and c

54. उपविभागीय अधिकाऱ्याची कार्ये __________ आहेत.

अ. महसुली बाबींचे पर्यवेक्षण व तपासणी करणे

ब. जमीनी हक्कासंबंधीच्या वादांबाबत निर्णय देणे

क. जिल्हाधिकाऱ्यांना शस्त्र परवाना मिळण्याबाबत शिफारसी करणे

ड. शाळा प्रशासनाची तपासणी करणे

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब आणि क
(2) फक्त अ, ब आणि ड
(3) फक्त अ, क आणि ड
(4) फक्त ब, क आणि ड

Duties of the Sub-Divisional Officer are ________ .

a. To supervise and inspect all revenue matters

b. To give decision in cases pertaining to land rights

c. To recommend to the Collector for grant of arms license

d. To inspect school administration

Answer options :

(1) Only a, b and c
(2) Only a, b and d
(3) Only a, c and d
(4) Only b, c and d

---

55. सरपंच निवडी संदर्भात निर्माण झालेल्या वादावर जिल्हाधिकारी यांनी दिलेल्या निर्णयाविरुद्ध कोणाकडे आणि किती दिवसाच्या आत अपील करता येते ?

(1) जिल्हा न्यायालयाकडे 15 दिवसांच्या आत

(2) उच्च न्यायालयाकडे 30 दिवसांच्या आत

(3) विभागीय आयुक्ताकडे 15 दिवसांच्या आत

(4) जिल्हा निवडणूक आयुक्ताकडे 7 दिवसांच्या आत

To whom and when can the appeal be made against the judgment of a Collector on the disputed election of a Sarpanch ?

(1) To District Court within 15 days

(2) To High Court within 30 days

(3) To Divisional Commissioner within 15 days

(4) To District Election Commissioner within 7 days

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

56. स्वर्ण जयंती ग्राम स्वराज योजनेसंदर्भात खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. ही योजना दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबाना सहाय्य करण्यासाठी राबविण्यात येते.

ब. या योजने अंतर्गत कुटुंबांना अर्थसहाय्य व शासनाचे अनुदान याद्वारे कायमस्वरूपी उत्पन्न निर्माण करणाऱ्या साधनांचा पुरवठा केला जातो.

क. या योजनेत स्वसहाय्य गटांना कोणतीही भूमिका देण्यात आली नाही.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने ***बरोबर*** आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त ब आणि क

(3) फक्त अ आणि क (4) फक्त क

Consider the following statements regarding the Swarna Jayanti Gram Self-employment Scheme :

a. This scheme is implemented to assist families living below the poverty line.

b. Under this scheme financial assistance and government subsidies are provided to furnish the families with permanent income generating tools.

c. Self-help groups are not assigned any role in this scheme.

Which of the statement(s) given above is/are ***correct*** ?

Answer options :

(1) Only a and b (2) Only b and c

(3) Only a and c (4) Only c

---

57. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. पंचायत समिती आणि जिल्हा परिषदे यांचे सदस्य थेट निवडून आलेले असतात.

ब. पंचायत पातळीवरील निवडणूक लढण्यासाठी कमीत कमी वय 18 वर्षे पूर्ण असले पाहिजे.

क. पंचायत राज्य संस्थांच्या निवडणूका राज्य निवडणूक आयोगाच्या मार्गदर्शनाखाली घेतल्या जातात.

ड. पंचायतींचा वित्तीय आढावा घेण्यासाठी राज्य शासन वित्त आयोगाची स्थापना करते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने ***बरोबर*** आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ, क आणि ड

(3) फक्त अ (4) फक्त अ आणि ड

Consider the following statements :

a. The Panchayat Samiti and Zila Parishad members are directly elected.

b. The minimum age should be 18 years to contest election at the Panchayat level.

c Elections to the Panchayat Raj Institutions are conducted under the guidance of the State Election Commission.

d. For the financial review of Panchayats, a Finance Commission is established by the State Government.

Which of the statement(s) given above is/are ***correct*** ?

Answer options :

(1) Only a and b (2) Only a, c and d

(3) Only a (4) Only a and d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

58. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. बलवंतराय मेहता समितीची स्थापना 1957 मध्ये करण्यात आली होती.

ब. बलवंतराय मेहता मध्य प्रदेशचे माजी मुख्यमंत्री होते.

क. ठाकुर फुलसिंग, बी.जी. राव, डी.पी. सिंग हे या समितीचे इतर सदस्य होते.

ड. भारतात सर्वप्रथम त्रिस्तरीय पंचायत राज व्यवस्थेची अंमलबजावणी राजस्थान ने केली.

वरीलपैकी कोणती विधाने ***बरोबर*** आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त अ, ब आणि ड

(3) फक्त अ, क आणि ड (4) फक्त ब, क आणि ड

Consider the following statements :

a. The Balwantrai Mehta Committee was established in 1957.

b. Balwantrai Mehta was the ex-Chief Minister of Madhya Pradesh.

c. Thakur Phoolsingh, B.G. Rao, D.P. Singh were the other members of the Committee.

d. Rajasthan was the first State to implement the three-tier Panchayati Raj System.

Which of the statements given above are ***correct*** ?

Answer options :

(1) Only a, b and c (2) Only a, b and d

(3) Only a, c and d (4) Only b, c and d

---

59. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. 73 व्या घटनादुरूस्तीची अंमलबजावणी करणारे महाराष्ट्र हे भारतातील प्रथम राज्य ठरले.

ब. 73 व्या घटनादुरूस्ती मधून मिझोरम, मेघालय आणि नागालॅण्डला सूट देण्यात आली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधाने ***बरोबर*** आहे/त ?

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त ब

(3) अ आणि ब (4) अ आणि ब दोन्हीही नाही

Consider the following statements :

a. Maharashtra became the first Indian State to implement the 73rd Constitutional Amendment.

b. Mizoram, Meghalaya and Nagaland were exempted from the 73rd Constitutional Amendment.

Which of the statement(s) given above is/are ***correct*** ?

Answer options :

(1) Only a (2) Only b

(3) a and b (4) Neither a nor b

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

60. जोड्या लावा (मध्ययुगीन काळातील पंचायत) :

	'अ'		'ब'
अ.	मोगा	i.	शिकदार
ब.	परगणा	ii.	सरपंच
क.	प्रांत	iii.	अमलगुजार
ड.	शिक	iv.	अमीर

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iii	iv	ii	i
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	iii	ii	iv	i

Match the pairs (Panchayat in Medieval Age) :

	'A'		'B'
a.	Moga	i.	Shikdar
b.	Pargana	ii.	Sarpanch
c.	Prant	iii.	Amalgujar
d.	Shik	iv.	Amir

Answer options :

	a	b	c	d
(1)	iv	iii	ii	i
(2)	iii	iv	ii	i
(3)	ii	iii	iv	i
(4)	iii	ii	iv	i

61. राष्ट्रीय न्यायिक नियुक्ती आयोग या नावाने ओळखला जाणारा आयोगा मध्ये खालील व्यक्तींचा समावेश असेल :

अ. भारताचे मुख्य न्यायमूर्ती

ब. इतर भारताचे 2 ज्येष्ठ न्यायाधीश मुख्य न्यायमूर्तींच्या खालोखालचे

क. संघराज्याचे, विधी आणि न्यायमंत्री

ड. दोन विख्यात व्यक्ति, जे नामनिर्देशीत केले जातील एका कमेटी द्वारे ज्यात, पंतप्रधान, भारताचे मुख्य न्यायमूर्ती आणि विरोधीपक्षाचा नेता असेल

पर्यायी उत्तरे :

(1) पर्याय अ, ब आणि क योग्य आहेत
(2) पर्याय ब, क आणि ड योग्य आहेत
(3) फक्त पर्याय ड योग्य आहे
(4) सर्व पर्याय योग्य आहेत

There shall be a commission to be known as National Judicial Appointments commission, consisting of the following, namely :

a. The Chief Justice of India
b. Two other Senior Judges of the Supreme Court next to the Chief Justice of India
c. The Union Minister Incharge of Law and Justice
d. Two eminent persons to be nominated by the Committee consisting of Prime Minister, The Chief Justice of India and the Leader of Opposition

Answer options :

(1) Option a, b and c are correct
(2) Option b, c and d are correct
(3) Only option d is correct
(4) All options are correct

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

62. लोकपालामधील अध्यक्ष व सदस्यांबाबत तक्रारी असल्यास राष्ट्रपती, आदेशाद्वारे अध्यक्ष अथवा एखाद्या सदस्याला त्याच्या पदावरून काढून टाकील, जर अध्यक्ष अथवा सदस्य, यांच्या विरुद्ध खालील प्रकरण असेल तसे

अ. दिवाळखोरीचा कायदेशीर निकाल दिला असेल.

ब. त्याच्या कार्यालयाच्या/पदाच्या कर्तव्याबाहेर एखादी पगारी नोकरी त्याचा पदावधी दरम्यान कामाला असल्यास.

क. राष्ट्रपतींच्या निष्कर्षात तो शारीरिक किंवा मानसिक दुर्बलतेमुळे पद चालु ठेवण्यास अयोग्य असल्यास.

ड. गैरवर्तणूकीसाठी दोषी ठरला असेल.

पर्यायी उत्तरे :

(1) पर्याय अ, ब आणि क योग्य आहेत

(2) सर्व पर्याय योग्य आहेत

(3) पर्याय ब, क आणि ड योग्य आहेत

(4) पर्याय अ, ब आणि ड योग्य आहेत

In case of a complaint against the Chairperson or member of Lokpal, the President may, by order remove from the office, the Chairperson or any member, if the Chairperson or such member as the case may be

a. is adjudged insolvent.

b. engages during his term of office, in any paid employment outside the duties of his office.

c. in the opinion of the President, unfit to continue in office by reason of infirmity of body or mind.

d. deemed to be guilty of misbehaviour.

Answer options :

(1) Options a, b and c are correct

(2) All options are correct

(3) Options b, c and d are correct

(4) Options a, b and d are correct

---

63. सर्वोच्च न्यायालयाचा सल्लादायी कार्यक्षेत्राचा उपयोग कोण करतात ?

(1) राष्ट्रपती (2) पंतप्रधान

(3) भारताचे सरन्यायाधिश (4) संसद

By whom is Advisory Jurisdiction of the Supreme Court used ?

(1) President (2) Prime Minister

(3) Chief Justice of India (4) Parliament

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

64. एखादी व्यक्ती, भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद 217(2) अन्वये खालीलपैकी कोणत्या परिस्थितीत उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश म्हणून नियुक्ती होण्यास पात्र असणार ***नाही*** ?

(1) व्यक्ती भारताची नागरिक असेल तर

(2) त्या व्यक्तीने भारताच्या राज्यक्षेत्रात किमान 10 वर्ष न्यायिक पद धारण केलेले आहे

(3) ती व्यक्ती उच्च न्यायालयात अथवा दोन किंवा अधिक न्यायालयात लागोपाठ कमीतकमी 10 वर्ष अधिवक्ता आहे

(4) त्या व्यक्तीची केंद्रीय मंत्रिमंडळाने शिफारस केली आहे

Under which of the following conditions as per Article 217(2) shall a person ***not*** be qualified for appointment of a High Court Judge ?

(1) He is a citizen of India

(2) He has held a judicial office for at least 10 years in the territory of India or of two or more such courts in succession

(3) He has worked for not less than 10 years as an Advocate of a High Court

(4) His name is not recommended by the Council of Ministers

---

65. खालीलपैकी कुठल्याही कारणांवरून जनहित याचिका दाखल करता येते :

अ. उपेक्षीत मुले

ब. वेठबिगारी

क. महिला अत्याचार, नवविवाहिता जळीत प्रकरण, बलात्कार, व खून इत्यादी साठी याचिका

ड. पोलीसांकडून तक्रार दाखल करून घेण्यास नकार तथा पोलीस कस्टडी मध्ये अत्याचार व मृत्यु झाल्यास

पर्यायी उत्तरे :

(1) पर्याय अ, ब आणि क योग्य आहेत

(2) पर्याय ब, क आणि ड योग्य आहेत

(3) सर्व पर्याय योग्य आहेत

(4) फक्त पर्याय अ आणि ब योग्य आहेत

Ordinarily the letter or petition falling under the following categories should be entertained as Public Interest Litigation :

a. Neglected children

b. Bonded labour matters

c. Petition against atrocities on women, bride burning, rape and murder, etc

d. Petition against the police for refusing to register a case and also for harassment by police in police custody

Answer options :

(1) Options a, b and c are correct

(2) Options b, c and d are correct

(3) All options are correct

(4) Only options a and b are correct

66. दहाव्या योजनेसाठी खालीलपैकी कोणते/ती विधान/ने लागू होते ?

अ. दहाव्या योजनेचा कालावधी 1 एप्रिल, 2002 ते 31 मार्च, 2007 होता

ब. जी.डी.पी. वृद्धी इष्टांक 8%

क. औद्योगिक वृद्धी इष्टांक 10%

ड. 2007 पर्यंत साक्षरता वाढ 7%

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ड

(3) फक्त अ, ब आणि क (4) यापैकी सर्व

Which of the following statement/s is/are applicable for the Tenth Plan ?

a. The Tenth Plan's duration was 1 April, 2002 – 31 March, 2007

b. Target of GDP growth was 8%

c. Target of industrial growth was 10%

d. Increase of literacy to 7% by 2007

Answer options :

(1) Only a (2) Only a and d

(3) Only a, b and c (4) All of the above

---

67. खालीलपैकी कोणी विकासाची वेतन-वस्तू व्युहरचना तयार केली ?

(1) महालनोबीस

(2) रैग्नर नर्क्स

(3) सी.एन. वकील आणि पी.आर. ब्रम्हानंद

(4) जगदीश भगवती

Who of the following formulated the wage-goods strategy of development ?

(1) Mahalnobis

(2) Ragnar Nurkse

(3) C.N. Vakil and P.R. Brahmananda

(4) Jagdish Bhagwati

---

68. भारतातील बेरोजगारीची मुख्य कारणे कोणते/ती आहे/त ?

अ. शिक्षणाचा अभाव ब. रोजगार धोरण

क. अयोग्य तंत्रज्ञान ड. दारिद्र्य

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त क (3) फक्त अ आणि ड (4) यापैकी सर्व

Which is/are the main cause/s of unemployment in India ?

a. Lack of education b. Employment policy

c. Inappropriate technology d. Poverty

Answer options :

(1) Only a and b (2) Only c (3) Only a and d (4) All of the above

---

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

69. राष्ट्रीय उत्पन्नामध्ये 2·1 टक्के दराने दरवर्षी वाढ घडवून – आणणे हे पहिल्या पंचवार्षिक योजनेचे लक्ष्य होते, प्रत्यक्षात ते ________ पूर्ण झाले.

(1) प्रतिवर्षी 3·3 टक्के दराने

(2) प्रतिवर्षी 4·2 टक्के दराने

(3) प्रतिवर्षी 4·5 टक्के दराने

(4) प्रतिवर्षी 5·6 टक्के दराने

The First Five Year Plan's target was 2·1 percent per annum increase in national income, actually it was fulfilled by

(1) 3·3 percent per annum

(2) 4·2 percent per annum

(3) 4·5 percent per annum

(4) 5·6 percent per annum

---

70. खालीलपैकी भारताचे कोणते राज्य उच्च मानव विकास आणि तुलनात्मक कमी उत्पन्न अशी जास्त तफावत दर्शविते ?

(1) महाराष्ट्र (2) पंजाब (3) गुजरात (4) केरळ

Which of the following States in India shows a wide variation in higher human development and relatively lower income ?

(1) Maharashtra (2) Punjab (3) Gujarat (4) Kerala

---

71. भारतीय अर्थव्यवस्थे समोरील मुख्य आव्हाने कोणती ?

अ. अल्पदरडोई उत्पन्न

ब. उत्पन्नातील विषमता

क. दारिद्रय

ड. बेरोजगारीची समस्या

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त क

(3) फक्त अ आणि क (4) यापैकी सर्व

Which are the main challenges in the Indian Economy ?

a. Low per capita income

b. Income inequality

c. Poverty

d. Problem of unemployment

Answer options :

(1) Only a (2) Only b

(3) Only a and c (4) All of the above

72. खालील विधाने विचारात घ्या :

अ. 1984 मध्ये महाराष्ट्र शासनाने प्रादेशिक असमतोलवर सत्यशोधन समिती नियुक्ती केली.

ब. डॉ. वि.म. दांडेकर त्या समितीचे अध्यक्ष होते.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने ***बरोबर*** आहे/त ?

(1) फक्त अ (2) फक्त ब (3) अ आणि ब (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

a. In 1984, the Government of Maharashtra appointed a fact finding committee on regional imbalances.

b. Dr. V.M. Dandekar was the Chairman of that committee.

Which of the statement/s given above is/are ***correct*** ?

(1) Only a (2) Only b (3) a and b (4) None of these

---

73. दहाव्या योजनेत कोणत्या क्षेत्राला 'गाभा क्षेत्र' मानण्यात आले ?

अ. औद्योगिक क्षेत्र

ब. कृषी क्षेत्र

क. सहकारी क्षेत्र

ड. शिक्षण क्षेत्र

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि ब (3) फक्त ब (4) यापैकी नाही

Which sector is assumed as 'Core sector' in the Tenth Plan ?

a. Industrial sector

b. Agricultural sector

c. Co-operative sector

d. Educational sector

Answer options :

(1) Only a (2) Only a and b (3) Only b (4) None of the above

---

74. 2011 – 12 या वर्षी 2004 – 05 च्या स्थिर किंमतीला तृतीय क्षेत्राचा शेकडा हिस्सा काय आहे ?

(1) 16·48 (2) 26·11 (3) 57·42 (4) 29·64

What was the percentage share of tertiary sector at constant price of 2004 – 05 in the year 2011 – 12 ?

(1) 16·48 (2) 26·11 (3) 57·42 (4) 29·64

---

75. खालीलपैकी कोणता अंक 1999 – 2000 मधील भारतातील दारिद्र्याचे प्रमाण दर्शवितो ? CANCEL

(1) 36·0% (2) 27·10% (3) 26·1% (4) 37·3%

Which of the following figures indicates rural poverty ratio of India in 1999 – 2000 ?

(1) 36·0% (2) 27·10% (3) 26·1% (4) 37·3%

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

76. खालील 1 ते 20 या नैसर्गिक संख्यांच्या यादीत लगतच्या जोडीची बेरीज मूळ संख्या आहे. यादी अभ्यासा आणि त्यासंबंधीचे चुकीचे विधान निवडा.

20, A, 16, 15, 4, B, 12, C, 10, 7, 6, D, 2, 17, 14, 9, 8, 5, 18, E

(1) D या वर्णाक्षराची किंमत B च्या किमतीनुसार बदलते.
(2) E या वर्णाक्षराची किंमत निश्चितपणे 13 आहे.
(3) A या वर्णाक्षराची किंमत निश्चितपणे 3 आहे.
(4) B ची किंमत एक तर 1 किंवा 19 असेल.

Given below is a list of natural numbers 1 to 20 in such a way that sum of each adjacent pair is a prime number. Study the list and select the false statement with respect to it.

20, A, 16, 15, 4, B, 12, C, 10, 7, 6, D, 2, 17, 14, 9, 8, 5, 18, E

(1) Value of alphabet D changes according to value of B.
(2) Value of alphabet E is definitely 13.
(3) Value of alphabet A is definitely 3.
(4) Value of B may be either 1 or 19.

---

77. सोबतच्या आयताकाराच्या रेषांकित भागाचे निर्देशन करणारा अपूर्णांक निवडा.

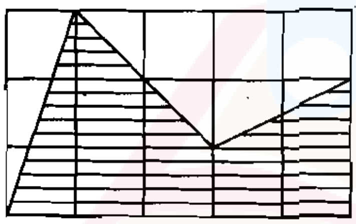

(1) $\frac{8}{15}$ (2) $\frac{17}{30}$
(3) $\frac{5}{8}$ (4) $\frac{1}{2}$

Select the fraction that represents lined part of the accompanying rectangle.

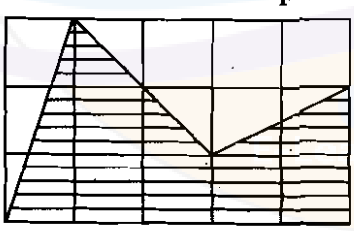

(1) $\frac{8}{15}$ (2) $\frac{17}{30}$
(3) $\frac{5}{8}$ (4) $\frac{1}{2}$

78. डावीकडे दर्शविलेले पारदर्शक कागदाचे पान पर्यायांत दाखविल्यानुसार एकेरी चौरसाकृती आकार मिळवण्यासाठी रेषांवरून दुमटले. सर्वात योग्य घडी निवडा.

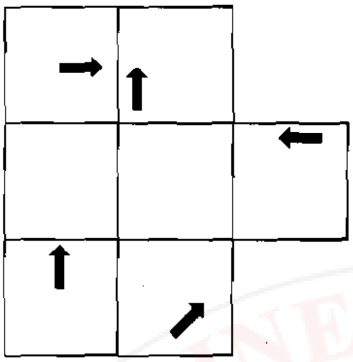

(1) 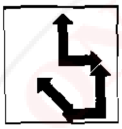

(2) 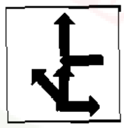

(3)

(4) 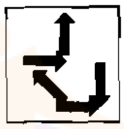

Left-hand transparent paper sheet is folded to get single square shape as shown in the options by folding along lines. Select the most appropriate fold.

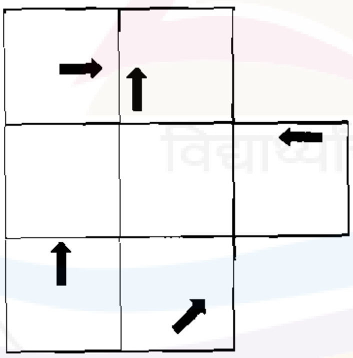

(1) 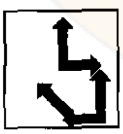

(2) 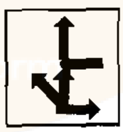

(3)

(4) 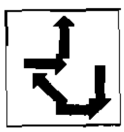

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

79. दोन मुंग्यानी A बिंदूपासून एकत्र सुरुवात केली. एक चौरसाकार सीमेवरून तर दुसरी आयताकार सीमेवरून याप्रमाणे समान गतीने चालू लागल्या. पुन्हा भेटण्यासाठी त्यांच्यापैकी प्रत्येकीला सेमी मध्ये चालावे लागणारे किमान अंतर निवडा.

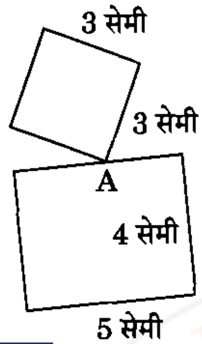

(1) 36 (2) 15 (3) 6 (4) 9

Two ants start from point A together and walk at the same speed, one along square boundary and other along rectangular boundary. Select the minimum distance in cm each one of them needs to cover for meeting again.

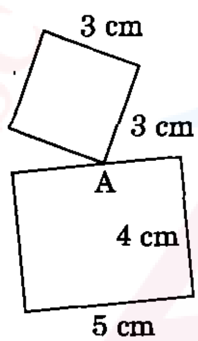

(1) 36 (2) 15 (3) 6 (4) 9

80. गुलाबी रंगाचे 19 आणि निळ्या रंगाचे सतरा एकसारखे फुगे, दोन निळे फुगे एकत्र येणार नाहीत अशा पद्धतीने बांधायचे झाले तर ते जितक्या प्रकारे करता येईल ती संख्या निवडा.

(1) ${}^{20}C_{17}$ (2) ${}^{19}C_{17}$ (3) ${}^{20}C_{16}$ (4) ${}^{19}C_{16}$

Select the number of ways 19 pink balloons and 17 blue balloons be tied in a row so that no two blue balloons are together if all are otherwise identical.

(1) ${}^{20}C_{17}$ (2) ${}^{19}C_{17}$ (3) ${}^{20}C_{16}$ (4) ${}^{19}C_{16}$

81. जयाने 8 तासात 50 किमी अंतराचा प्रवास केला. पैकी काही अंतर तिने ताशी 4 किमी याप्रमाणे पायी चालून कापले आणि काही अंतर ताशी 10 किमी याप्रमाणे सायकलने कापले ती किती अंतर चालली ?

(1) 40 किमी (2) 30 किमी (3) 20 किमी (4) 10 किमी

Jaya travelled a distance of 50 km in 8 hours. She covered a part of distance on foot at the rate of 4 km per hour and a part on a bicycle at the rate of 10 km per hour. How much distance did she travel on foot ?

(1) 40 km (2) 30 km (3) 20 km (4) 10 km

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

82. सुखप्राप्तीच्या नावाखाली जे काही चालते तो बहुत करून फक्त स्वजाणीव नष्ट करण्याचा प्रयत्न असतो. जर एखाद्याने प्रश्न विचारून सुरुवात केली; माणूस म्हणजे काय आहे, त्याच्या गरजा काय आहेत, तो स्वतःला उत्तमपणे कसा अभिव्यक्त करू शकेल, असे प्रश्न विचारायला सुरुवात केली तर त्याला उलगडा होईल की फक्त काम टाळण्याचे सामर्थ्य असणे आणि जन्मापासून ते मरणापर्यंत विद्युत प्रकाशात आणि डबाबंद संगीताच्या स्वरांत सूर जुळवून स्वतःचे जीवन व्यतीत करणे हे सुखासाठी नसते. माणसाला उब, समाज, रिकामपण, आराम आणि सुरक्षा यांची गरज असते. त्याला एकांताची, सृजक कामाची आणि आश्चर्याची अनुभूती देणाऱ्या संवेदनेचीही गरज असते. जर त्याने हे ओळखले तर तो विज्ञानाच्या व उद्योगप्रधान्यवादी उत्पादनांचा वापर नेहमी तीच चाचणी उपयोगात आणून तारतम्याने करेल; हे (उत्पादन) माझे माणूसपण वाढवेल की माणूसपण कमी करेल ? यातून तो शिकेल की उच्चतम समाधान हे एकाच वेळी निवांत होणे, आराम करणे, पत्ते खेळणे, मद्यपान करणे व स्त्रीसंग करणे यातून मिळत नाही.

संहितेच्या सुरुवातीच्या भागातील प्रश्नातून उघड होते की लेखकाने अध्याहृत धरले आहे की

(1) माणसांना भौतिक गरजांबरोबरीने इतर गरजा आहेत.

(2) विज्ञानाच्या उत्पादनांमुळे माणसे स्वतःच्या सत्य स्वरूपापासून विभक्त झालेली आहेत.

(3) माणसे नेहमी जीवनाचा अर्थ शोधण्यात गुंतलेली असतात.

(4) माणसे नेहमी जीवनाच्या ध्येयाचे मूल्यमापन करण्यात गुंतलेली असतात.

Much of what goes by the name of pleasure is simply an effort to destroy consciousness. If one started by asking, what is man ? What are his needs ? How can he best express himself ? One would discover that merely having the power to avoid work and live one's life from birth to death in electric light and to the tune of tinned music is not a reason for doing so. Man needs warmth, society, leisure, comfort and security : he also needs solitude, creative work and the sense of wonder. If he recognized this, he could use the products of science and industrialism eclectically, applying always the same test : does this make me more human or less human ? He would then learn that the highest happiness does not lie in relaxing, resting, playing poker, drinking and making love simultaneously.

The questions asked in the first part of the text reveal that author implies that human beings

(1) have other needs along with physical needs.

(2) are separated from their true nature as a result of products of science.

(3) are always engaged in seeking the meaning of life.

(4) are always engaged in finding the purpose of life.

---

83. रवि आणि कुणाल हॉकी व व्हॉलीबॉलचे उत्तम खेळाडू आहेत. सचिन व रवि हॉकी व बेसबॉलचे उत्तम खेळाडू आहेत. गौरव व कुणाल क्रिकेट व व्हॉलीबॉलचे उत्तम खेळाडू आहेत. सचिन, गौरव व मनदीप फुटबॉल व बेसबॉलचे उत्तम खेळाडू आहेत.

हॉकी, क्रिकेट व व्हॉलीबॉलचा उत्तम खेळाडू कोण आहे ?

(1) सचिन (2) कुणाल (3) रवि (4) गौरव

Ravi and Kunal are good in Hockey and Volleyball. Sachin and Ravi are good in Hockey and Baseball. Gaurav and Kunal are good in Cricket and Volleyball. Sachin, Gaurav and Mandip are good in Football and Baseball.

Who is good in Hockey, Cricket and Volleyball ?

(1) Sachin (2) Kunal (3) Ravi (4) Gaurav

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

84. "भारतात बनवा" या अभियानासंदर्भात लेखकाने नोंदवलेले निरीक्षण अभ्यासा :

जमीन, श्रमिक आणि भांडवल यांच्या एकत्रीकरणातून आर्थिक उत्पादन निर्माण होते. पण यासंदर्भांत अगणित अडथळे व्यवसायाच्या आड येतात. भारतातील भूसंपादन कायदे नकारात्मक आहेत. जमीन खरेदी बहुतेक उद्योजकांना परावृत्त तरी करते वा त्यांना भ्रष्टाचाराचा मार्ग पत्करावा लागतो. सध्याचे भूसंपादन कायदे कुचकामी आहेत. भूमालकीच्या नोंदींची परिस्थिती भयानक असताना कोणालाही त्यातून काही भले करण्याच्या संधीच नाहीत. फक्त खेड्यातील लोकांचे शहरी जीवनाकडे होणारे स्थलांतरच जमिनीचा प्रश्न सोडवू शकेल. दुर्दैवाने भारतातील शहरीकरण गती जगात सर्वात मंद आहे.

वरील माहितीसंबंधातील उचित अर्थनिर्वचन/ने निवडा.

अ. भारतातील शहरीकरण गती जगात सर्वात मंद असल्यामुळे "भारतात बनवा" हे अभियान मागे पडत आहे.

ब. खेड्यातील लोकांनी शहरात स्थलांतर करून उद्योग उभारणीसाठी खेड्यातील जमीन मोकळी केली पाहिजे.

क. शासनाने उद्योगांच्या उभारणीसाठी खेड्यातील भूसंपादन सुलभ करणारे कायदे बनवायला हवेत.

ड. राष्ट्रीय विकासासाठी शासनाने खेड्यातील लोकांना शहरी क्षेत्रांत स्थलांतरित होणे अनिवार्य केले पाहिजे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ वगळता एकही नाही
(2) ड वगळता सर्व
(3) ब वगळता एकही नाही
(4) ब वगळता सर्व

Study the following observation noted by author with respect to "Make in India" initiative :

Economic production arises from a combination of land, labour and capital. But with this respect, the hurdles for business are immense. India's land acquisition laws are impossible. Trying to buy land drives most entrepreneurs to distraction – or resort to corruption. The current land acquisition legislation is unworkable. And given the terrible state of land records, there is no chance anyone can do better. Only the movement of the rural population to urban life will solve the land problem. Unfortunately, India's urbanization is one of the slowest in the world.

Select the appropriate interpretation/s with respect to the above information.

a. "Make in India" initiative is suffering as India's urbanization is one of the slowest in the world.

b. Rural population should migrate to the urban areas and vacate rural land for setting up industries.

c. Government should make laws favourable for procuring rural land for setting up industries.

d. Government should make it compulsory for rural population to migrate to the urban area for national development.

Answer options :

(1) None but a
(2) All but d
(3) None but b
(4) All but b

85. स्वतःच्या *The News : A User's Manual.* *(बातम्याः वापरणाऱ्यांसाठी मार्गदर्शिका)* या पुस्तकात डे बॉट्न यांनी 'आदर्श बातम्या संघटनेची' कल्पना केली आहे. हे संघटन फक्त समाजाच्या सदस्यांचे जीवन संपन्न करण्यासाठी अस्तित्वात असावे अशी त्यांची अपेक्षा आहे. त्यांच्या 'आदर्श बातम्या' या कल्पनेला पाठबळ न देणारे/री विधान/ने निवडा.

अ. राजकीय बातम्या आपल्या देशाच्या सामाजिक वास्तवाचे सहानुभूतियुक्त चित्र रंगवतील आणि नियमितपणे घडणाऱ्या वाईट गोष्टी सुधारण्यासाठी कृती करायला प्रोत्साहन देतील.

ब. जागतिक बातम्या अन्य संस्कृतींचे तपशीलात जाऊन संवेदनशील विहंगदृष्टी निर्माण करून आपल्याला जागतिक प्रदेशवादाच्या बंधनातून मोकळे करतील.

क. युद्धाच्या बातम्या आपले युद्धवीर आपल्याला शत्रूंपासून सुरक्षित ठेवण्यासाठी कसे संघर्ष करतात ही माहिती मिळवायला मदत करतील व त्यामुळे आपल्याला त्यांचे बलिदान आणि शत्रूंचे मरण साजरे करता येईल.

ड. गुन्ह्याच्या बातम्या माणसाचे चिवट असे अविवेकी वर्तन शिवाय स्वतःच्या भावनिक इच्छा समजून घेण्याची आणि नियंत्रित करण्याची गरज या दोन्ही बाबी ठळकपणे मांडतील.

पर्यायी उत्तरे :

(1) क खेरीज सर्व

(2) क खेरीज एकही नाही

(3) सर्व कारण त्या राष्ट्रवादाला महत्त्व देत नाहीत

(4) एकही नाही कारण त्या कल्पना आपल्याला माणूस म्हणून आपले परिप्रेक्ष्य रुंदावण्याला मदत करतात

De Botton imagines 'ideal news organisation' in his new book *The News : A User's Manual.* He expects that this organization exists solely to enrich lives of the members of society. Select the statement/s that/those does/do not support/s his imagination about 'ideal news'.

a. Political news would paint a sympathetic picture of the social realities of our nation and encourage action to correct its 'systematic ills'.

b. World news would create a detailed, sensory overview of other cultures for helping us to break the shackles of our 'globalised provincialism'.

c. War news would help us to know how our war heroes struggle to keep us safe from our enemies so that we can celebrate their sacrifice and killing of enemies.

d. Crime reporting would highlight chronic human folly and the need to both understand and control our emotional impulses.

Answer options :

(1) All but c

(2) None but c

(3) All as they don't give any importance to nationalism

(4) None as all of them are helping us to widen our perspectives as human beings

86. *विधाने :* अ. सर्व स्वीच प्लग आहेत.
ब. काही प्लग बल्ब आहेत.
क. सर्व बल्ब होल्डर्स आहेत.

निष्कर्ष : I. सर्व होल्डर्स प्लग आहेत.
II. काही प्लग स्वीच आहेत.

योग्य पर्याय निवडा :

(1) निष्कर्ष I सत्य आहे
(2) निष्कर्ष II सत्य आहे
(3) निष्कर्ष I व II, दोन्ही सत्य आहेत
(4) निष्कर्ष I व II, दोन्ही असत्य आहेत

Statements : a. All switches are plugs.
b. Some plugs are bulbs.
c. All bulbs are holders.

Conclusions : I. All holders are plugs.
II. Some plugs are switches.

Find the ***correct*** alternatives :

(1) Conclusion I is true
(2) Conclusion II is true
(3) Conclusions I and II, both are true
(4) Conclusions I and II, both are untrue

---

87. एका विमान चालक चमूमध्ये श्री आदित, श्री धनंजय व श्री अमोघ हे चालक, सह-चालक आणि उड्डाण अभियंता आहेत. मात्र ते याच क्रमाने असतील असे नाही. खालीलपैकी विवरण या तिघांकरिता खरे आहे.

I. सह-चालक एकुलता एक मुलगा असून तो सर्वांत कमी कमावतो.
II. अमोघचे लग्न धनंजयच्या बहिणीशी झालेले आहे आणि तो चालक पेक्षा अधिक कमावतो.

सह-चालक कोण आहे ?

(1) आदित (2) धनंजय
(3) अमोघ (4) आदित किंवा अमोघ

In a certain flight crew, the positions of the pilot, copilot and flight engineer are held by Mr. Aadit, Mr. Dhananjay and Mr. Amogh, though not necessarily in that order given. The following statements are true for all the three :

I. The copilot is an only child and earns the least.
II. Amogh is married to Dhananjay's sister and earns more than the pilot.

Who is the copilot ?

(1) Aadit (2) Dhananjay
(3) Amogh (4) Either Aadit or Amogh

88. एक व्यक्ती टॅक्सीने 10 किमी अंतर कापण्याकरिता ₹ 160 देते, ज्यामध्ये प्रारंभिक काही निश्चित दर समाविष्ट आहेत. एक इतर व्यक्ती 16 किमी अंतर कापण्याकरिता ₹ 276 देते आणि त्यासाठी टॅक्सी चालक प्रारंभिक काही निश्चित दराच्या दुप्पट दर आकारतो.
तर टॅक्सीचे प्रति किलोमीटर दर किती आहे ?

(1) ₹ 10

(2) ₹ 13

(3) ₹ 11

(4) ₹ 17

A man paid ₹ 160 while travelling 10 km in a taxi which has some initial fixed charges. Another man paid ₹ 276 for travelling 16 km and the taxi driver charged double of the initial fixed charges from him.
Then the charges of the taxi per km are

(1) ₹ 10

(2) ₹ 13

(3) ₹ 11

(4) ₹ 17

---

89. वडिलांचे सध्याचे वय मोठ्या मुलाच्या वयाच्या दुप्पट आहे. दहा वर्षांनंतर वडिलांचे वय धाकट्या मुलाच्या वयाच्या तिप्पट होईल. जर त्यांच्या दोन मुलांच्या वयात 15 वर्षांचे अंतर आहे. तर वडिलांचे आजचे वय किती ?

(1) 110 वर्षे (2) 70 वर्षे (3) 60 वर्षे (4) 50 वर्षे

The present age of the father is twice that of the elder son. Ten years hence, the age of the father will be three times that of the younger son. If the difference in the ages of the two sons is 15 years, the present age of the father is

(1) 110 years (2) 70 years (3) 60 years (4) 50 years

---

90. वर्गातील 40% विद्यार्थ्यांनी गणितासाठी आणि 70% भूगोलासाठी नावे नोंदवली आहेत. जर 15% विद्यार्थ्यांनी गणित व भूगोल या दोन्हीसाठी नावे नोंदवलेली असतील तर, दोन्ही विषयांपैकी एकाहीसाठी नाव न नोंदवलेल्या विद्यार्थ्यांची टक्केवारी निवडा.

(1) 5 (2) 15 (3) 0 (4) 25

In a class, 40% of the students enrolled for Maths and 70% enrolled for Geography. If 15% of the students enrolled for both Maths and Geography, choose the percentage of the students of the class which did not enrol for either of the two subjects.

(1) 5 (2) 15 (3) 0 (4) 25

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

91. महाराष्ट्रातील लोकसंख्येची घनता काढण्याकरिता खालील सूत्राचा वापर केला जातो :

अ. महाराष्ट्राची लोकसंख्येची घनता = $\frac{\text{महाराष्ट्राची लोकसंख्या}}{\text{एकूण जिल्ह्याची लोकसंख्या}}$

ब. महाराष्ट्राची लोकसंख्येची घनता (चौ.किमी) = $\frac{\text{महाराष्ट्राची एकूण लोकसंख्या}}{\text{महाराष्ट्राचे एकूण क्षेत्रफळ (चौ.किमी)}}$

क. महाराष्ट्राची लोकसंख्येची घनता = $\frac{\text{जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ (चौ.किमी)}}{\text{महाराष्ट्राचे एकूण क्षेत्रफळ (चौ.किमी)}}$

पर्यायी उत्तरे :

(1) अ बरोबर

(2) ब बरोबर

(3) अ व ब बरोबर

(4) क बरोबर

Calculating the density of population in Maharashtra using the following formula :

a. Population density of Maharashtra = $\frac{\text{Population of Maharashtra}}{\text{Total Population of Districts}}$

b. Population density of Maharashtra (sq. km)

= $\frac{\text{Total Population of Maharashtra}}{\text{Total area of Maharashtra (sq. km)}}$

c. Population density of Maharashtra = $\frac{\text{Total District area (sq. km)}}{\text{Total area of Maharashtra (sq. km)}}$

Answer options :

(1) a is correct

(2) b is correct

(3) a and b are correct

(4) c is correct

92. खालील विधानांपैकी ***चूकीचे*** विधान कोणते ?

अ. बुद्धिवंतांच्या स्थलांतरामुळे आगमन क्षेत्रात तरूण व प्रतिभावान लोकांची भर पड़ते.

ब. आगमन क्षेत्राला या बुद्धिवंतांचा चांगला लाभ होतो.

क. बुद्धिवंतांच्या स्थलांतरामुळे आगमन क्षेत्रावर वाईट परिणाम होतात.

ड. बुद्धिवंतांच्या स्थलांतरामुळे आगमन क्षेत्राचा आर्थिक विकास अधिक वेगाने होतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त अ (2) ब व ड

(3) फक्त क (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following statements is ***incorrect*** ?

a. Intellectual migration leads to increase in young and talented people in the arrival region.

b. Intellectual people benefit the arrival region.

c. Migration of intellectual people badly affects the arrival region.

d. Migration of intellectual people results in fast economic development of the arrival region.

Answer options :

(1) Only a (2) b and d

(3) Only c (4) None of the above

---

93. सहयाद्री पर्वताची महाराष्ट्रातील लांबी किती किमी. आहे ?

(1) 420 (2) 440 (3) 470 (4) 520

What is the length (km) of Sahyadri Mountains of Maharashtra ?

(1) 420 (2) 440 (3) 470 (4) 520

---

94. बालाघाट पठाराच्या उत्तरेस व दक्षिणेस अनुक्रमे कोणत्या नदयांची खोरी आहेत ?

(1) गोदावरी व भीमा (2) नर्मदा व तापी

(3) पंचगंगा व घटप्रभा (4) वैनगंगा व पैनगंगा

Which river basins lie to the north and south of the Balaghat Plateau ?

(1) Godavari and Bhima (2) Narmada and Tapi

(3) Panchganga and Ghatprabha (4) Wainganga and Penganga

---

95. अस्तांभा शिखर महाराष्ट्राच्या कोणत्या जिल्ह्यात आहे ?

(1) नाशिक (2) अमरावती (3) नंदुरबार (4) धुळे

The Astambha peak is in which district of Maharashtra ?

(1) Nashik (2) Amaravati (3) Nandurbar (4) Dhule

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

96. 'बॉम्बे हाय' हे तेलक्षेत्र मुंबईच्या पश्चिमेस किती अंतरावर (किमी) आहे ?
(1) 172 किमी (2) 174 किमी (3) 176 किमी (4) 178 किमी
What is the distance (km) from the 'Bombay High' oilfield to the western side of Mumbai ?
(1) 172 km (2) 174 km (3) 176 km (4) 178 km

97. खाली नमूद जिल्ह्यांची अनुक्रमाने पुनर्रचना तेथील वनक्षेत्रां प्रमाणे (चौ.किमी) उतरत्या क्रमाने लावा.
अ. चंद्रपूर ब. गडचिरोली क. गोंदिया
ड. अमरावती ई. वर्धा
पर्यायी उत्तरे :
(1) ड, ई, ब, क, अ (2) अ, ब, क, ड, ई
(3) ब, अ, ड, क, ई (4) क, ड, ई, ब, अ
Arrange the following districts as per the availability of forested area (sq. km) in descending order.
a. Chandrapur b. Gadchiroli c. Gondia
d. Amaravati e. Wardha
Answer options :
(1) d, e, b, c, a (2) a, b, c, d, e
(3) b, a, d, c, e (4) c, d, e, b, a

98. 2011 च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्येच्या बाबतीत महाराष्ट्राचा भारतात कितवा क्रमांक लागतो ?
(1) पहिला (2) दुसरा (3) तिसरा (4) चौथा
What is the rank of Maharashtra in population in India, according to 2011 census ?
(1) First (2) Second (3) Third (4) Fourth

99. खालीलपैकी महाराष्ट्रामध्ये मराठीभाषेनंतर कोणत्या दोन भाषा सर्वात जास्त लोक बोलतात ?
अ. तामिळ ब. मल्याळी क. सिंधी ड. कन्नड
ई. बंगाली फ. पंजाबी
पर्यायी उत्तरे :
(1) अ व ब (2) क व ड (3) ई व फ (4) अ व ड
Which of the following are the two highest spoken languages by the people after Marathi language in Maharashtra ?
a. Tamil b. Malayalam c. Sindhi d. Kannad
e. Bengali f. Punjabi
Answer options :
(1) a and b (2) c and d (3) e and f (4) a and d

100. खालीलपैकी कोणती नदी गोदावरीच्या उजव्या बाजूची उपनदी आहे ?
(1) मांजरा (2) शिवना (3) दुधना (4) साबरी
Which of the following rivers is the right bank tributary of Godavari ?
(1) Manjira (2) Shivana (3) Dudhana (4) Sabari

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK P.T.O.

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक** आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. **201.** सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. **201.** ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

विद्यार्थ्यांची चळवळ पुणे
E-Learning Platform

परीक्षेचे नांव : महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2019 परीक्षेचा दिनांक : 25 ऑगस्ट, 2019

सहायक कक्ष अधिकारी पदाकरिता स्वतंत्र पेपर (पेपर क. 2)

विषय : - सामान्य क्षमता चाचणी व पदाच्या कर्तव्यासाठी आवश्यक ज्ञान

महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत " **महाराष्ट्र दुय्यम सेवा अराजपत्रित गट-ब (मुख्य) परीक्षा-2019 — सहायक कक्ष अधिकारी पदाकरीता स्वतंत्र पेपर (पेपर 2)**" या स्पर्धा परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेची प्रथम उत्तरतालिका उमेदवारांच्या माहितीसाठी संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्यासंदर्भात उमेदवारांनी अधिप्रमाणित (Authentic) स्पष्टीकरण / संदर्भ देऊन पाठविलेली लेखी निवेदने, तसेच तज्ज्ञांचे अभिप्राय विचारात घेऊन, आयोगाने उत्तरतालिका सुधारित केली आहे. या उत्तरतालिकेतील उत्तरे अंतिम समजण्यात येतील. यासंदर्भात आलेली निवेदने विचारात घेतली जाणार नाहीत व त्याबाबत कोणताही पत्रव्यवहार केला जाणार नाही, याची कृपया नोंद घ्यावी.

उत्तरतालिका - KEY

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
1	2	3	2	3
2	3	1	1	3
3	2	2	4	2
4	3	3	2	2
5	4	3	4	4
6	4	2	4	4
7	2	3	1	3
8	2	2	1	3
9	4	3	1	3
10	4	3	3	#
11	2	3	1	1
12	4	4	2	2
13	3	2	3	1
14	2	3	2	1
15	3	3	3	1
16	2	2	4	3
17	2	2	2	2
18	1	4	1	2
19	3	4	4	2
20	4	3	3	2
21	3	4	3	**2**
22	1	1	3	1
23	2	**3**	2	3
24	3	2	2	4
25	3	2	4	1

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
26	2	2	4	2
27	3	1	3	3
28	2	4	3	2
29	3	2	3	1
30	3	4	#	3
31	3	4	1	3
32	4	1	2	3
33	2	1	1	2
34	3	1	1	2
35	3	3	1	1
36	2	1	3	2
37	2	2	2	3
38	4	3	2	2
39	4	2	2	3
40	3	3	2	4
41	4	4	**2**	4
42	1	2	1	2
43	**3**	1	3	2
44	2	4	4	4
45	2	3	1	4
46	2	3	2	2
47	1	3	3	4
48	4	2	2	3
49	2	2	1	2
50	4	4	3	3

Date : 24th October, 2019

(पेपर 2)

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
51	4	4	3	2
52	1	3	3	2
53	1	3	2	1
54	1	3	2	3
55	3	#	1	4
56	1	1	2	3
57	2	2	3	1
58	3	1	2	2
59	2	1	3	3
60	3	1	4	3
61	4	3	4	2
62	2	2	2	3
63	1	2	2	2
64	4	2	4	3
65	3	2	4	3
66	3	**2**	2	3
67	3	1	4	4
68	2	3	3	2
69	2	4	2	3
70	4	1	3	3
71	4	2	2	2
72	3	3	2	2
73	3	2	1	4
74	3	1	3	4
75	#	3	4	3

प्रश्न क्रमांक	उत्तरे			
	संच A	संच B	संच C	संच D
76	1	3	3	4
77	2	3	1	1
78	1	2	2	**3**
79	1	2	3	2
80	1	1	3	2
81	3	2	2	2
82	2	3	3	1
83	2	2	2	4
84	2	3	3	2
85	2	4	3	4
86	**2**	4	3	4
87	1	2	4	1
88	3	2	2	1
89	4	4	3	1
90	1	4	3	3
91	2	2	2	1
92	3	4	2	2
93	2	3	4	3
94	1	2	4	2
95	3	3	3	3
96	3	2	4	4
97	3	2	1	2
98	2	1	**3**	1
99	2	3	2	4
100	1	4	2	3

Date : 24th October, 2019

E-LEARNING PLATEFORM

MPSC ONLINE ACADEMY
शनिवार पेठ, पुणे

RITESH K DHANDE

E-MAIL
mpsconlineacademy@gmail.com

WEBSITE:
www.mpsconlineacademy.com

THANK YOU

TARGET MPSC

राज्यसेवा, PSI,STI,ASO पूर्व परीक्षा आणि मुख्य परीक्षा प्रश्नपत्रिका उत्तरे टिक करून देत आहे याचा आपल्या अभ्यासात नक्कीच वापर करा.

NEXT FORM : -

- ✓ राज्यसेवा पूर्व परीक्षा पेपर्स २००७ ते २०१९
- ✓ राज्यसेवा मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ PSI पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ STI पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ ASO पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ MPSC Clerk पूर्व व मुख्य परीक्षा २०११ ते २०१९
- ✓ Ex. PSI पूर्व व मुख्य परीक्षा पेपर्स २०११ ते २०१९
- ✓ CDPO परीक्षाचे आजपर्यंतचे पेपर्स

MPSC ONLINE ACADEMY
E-Lerning Platform
Telegram YouTube Facebook Instagram